

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΜΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗΣ

ΣΧΕΔΙΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Μουστεράκη Αθανασία

Η εργασία υποβάλλεται για τη μερική κάλυψη των απαιτήσεων με στόχο την απόκτηση του
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών στη Διδακτική της Τεχνολογίας και τα Ψηφιακά
Συστήματα

Επιβλέπων: Δημήτριος Γ. Σάμψων, Καθηγητής

Πειραιάς 2014

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	2
Εισαγωγή	2
1.1 Περιγραφή του αντικειμένου μελέτης της εργασίας	2
1.2 Κύριοι Στόχοι της Διπλωματικής Εργασίας	4
1.3 Περιγραφή του τρόπου διερεύνησης του αντικειμένου της εργασίας	5
Σύνοψη	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	8
Η Διαδικασία Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων και τα Σχέδια Μαθημάτων	8
Εισαγωγή	8
2.1 Ορισμός της Διαδικασίας Ανάπτυξης Σχεδίων Μαθημάτων (Lesson Planning)	9
2.1.1 Επίπεδα Σχεδιασμού της Διδασκαλίας	18
2.2 Το Σχέδιο Μαθήματος (Lesson Plan)	23
2.2.1 Ορισμοί της έννοιας του Σχεδίου Μαθήματος (Lesson Plan)	24
2.2.2 Τελικός Ορισμός Σχεδίου Μαθήματος	27
2.3 Η Σημασία και τα Πλεονεκτήματα της Διαδικασίας Ανάπτυξης Σχεδίων Μαθημάτων	35
2.4 Συσχέτιση του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού με το Σχέδιο Μαθήματος	39
Σύνοψη	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	46
Μέθοδοι Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων	46
Εισαγωγή	46
3.1 Βασικά Στοιχεία για την Κατασκευή Σχεδίου Μαθήματος	46
3.2 Η Σχεδιαστική Φιλοσοφία ‘ADDIE Process’	48
3.3 Μέθοδοι Κατασκευής Σχεδίου Μαθήματος	49
3.3.1 Μέθοδος Κατασκευής Σχεδίου Μαθήματος σύμφωνα με την προσέγγιση της Madeline Hunter, 1995.....	50
3.3.2 Μέθοδος Κατασκευής Σχεδίου Μαθήματος σύμφωνα με το μοντέλο των Gagné, Briggs και Wager, 1992.....	54
3.3.3 Το μοντέλο του Robert Slavin, 1988	56
3.3.4 Η Μέθοδος Κατασκευής Σχεδίων Μαθήματος των Serdyukon & Ryan, 2008	59
3.3.5 Μέθοδος Κατασκευής Σχεδίων Μαθήματος «WIPPEA Model, 1982»	63
3.4 Μοντέλα για την Κατασκευή Σχεδίου Μαθήματος	66
3.4.1 Το μοντέλο των Chiout , H. & Steffens, W., (1978)	66

3.4.2 Το μοντέλο του Kramp, W. (1962)	67
3.4.3 Το μοντέλο του Schulz, W. (1980).....	70
3.4.4 Το μοντέλο των Walter, H. & Edelman, J. (1979).....	71
Σύνοψη.....	74
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	76
Εργαλεία Κατασκευής και Διάθεσης Σχεδίων Μαθημάτων	76
Εισαγωγή	76
4.1. Παρουσίαση και Περιγραφή Εργαλείων Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων	76
4.1.2 Σύγκριση Εργαλείων Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων και Αποτελέσματα	101
4.2 Εκπαιδευτικές Πύλες Σχεδίων Μαθημάτων.....	105
4.2.2 Σύγκριση Εκπαιδευτικών Πυλών και Αποτελέσματα.....	132
Σύνοψη.....	136
Συμπεράσματα.....	138
Βιβλιογραφικές Αναφορές	142
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	148

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1, Ορισμοί για το Σχέδιο Μαθήματος (Lesson Plan)	27
Πίνακας 2: « Χαρακτηριστικά του Σχεδίου Μαθήματος»	27
Πίνακας 3, Λειτουργίες εργαλείου planbookedu.com.....	80
Πίνακας 4, Λειτουργίες εργαλείου Planboard.....	83
Πίνακας 5, Λειτουργίες εργαλείου learnboost.com	85
Πίνακας 6, Λειτουργίες εργαλείου coreplanner.com	86
Πίνακας 7, Λειτουργίες εργαλείου mylessonplanner.com	88
Πίνακας 8, Λειτουργίες εργαλείου myuen.....	91
Πίνακας 9, Λειτουργίες εργαλείου LiveBinders.com	93
Πίνακας 10, Λειτουργίες εργαλείου blendspace	96
Πίνακας 11, Λειτουργίες εργαλείου pinterest.com	97
Πίνακας 12, Συγκριτικός Πίνακας Εργαλείων Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων	102
Πίνακας 13, Συγκριτικός πίνακας εργαλείων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων	104
Πίνακας 14, Σχέση μεταξύ Πλαισίων και Χαρακτηριστικών των πυλών (Kaur, S., & Singh, D. ,2006)	107
Πίνακας 15, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης e-yliko	113
Πίνακας 16, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης OER	116
Πίνακας 17, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης Curriki	118
Πίνακας 18, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης TesConnect.....	121
Πίνακας 19, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης Share my lesson	123
Πίνακας 20, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης HotChalk's.....	125
Πίνακας 21, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης Discovery Education	127
Πίνακας 22, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης Scholastic	129
Πίνακας 23, Συγκριτικός Πίνακας Εκπαιδευτικών Πυλών.....	135
Πίνακας 24, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.	148
Πίνακας 25, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.	149
Πίνακας 26, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.	150
Πίνακας 27, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.	151
Πίνακας 28, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.	152

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1, Μέθοδος Madeline Hunter (1995)	50
Σχήμα 2, Διδακτικά γεγονότα (Gagne, Briggs και Wager, 1992)	55
Σχήμα 3, Το μοντέλο του Robert Slavin (1988).....	57
Σχήμα 4, Η Μέθοδος των Serdyukon & Ryan (2008).....	59
Σχήμα 5, WIPPEA Model (1982).....	63
Σχήμα 6, Το μοντέλο των Chiout , H. & Steffens, W., (1978).....	66
Σχήμα 7, Το μοντέλο του Kramp, W.(1962)	68
Σχήμα 8, Το μοντέλο του W.Schulz, (1980)	70
Σχήμα 9, Το μοντέλο των Walter, H. & Edelman, J. (1979)	72

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1, Εργαλείο <i>planbookedu.com</i>	78
Εικόνα 2, Εργαλείο <i>planboardapp.com</i>	81
Εικόνα 3, Εργαλείο <i>learnboost.com</i>	83
Εικόνα 4, Εργαλείο <i>coreplanner.com</i>	85
Εικόνα 5, Εργαλείο <i>mylessonplanner.com</i>	87
Εικόνα 6, Εργαλείο <i>myuen</i>	89
Εικόνα 7, Εργαλείο <i>LiveBinders.com</i>	92
Εικόνα 8, Εργαλείο <i>blendspace</i>	94
Εικόνα 9, Εργαλείο <i>pinterest.com</i>	96
Εικόνα 10, Εργαλείο <i>VoiceThread</i>	98
Εικόνα 11, Εργαλείο από την εκπαιδευτική πύλη <i>Scholastic</i>	99
Εικόνα 12, Εκπαιδευτική Πύλη <i>e-γλικο</i>	111
Εικόνα 13, Εκπαιδευτική Πύλη <i>OER</i>	113
Εικόνα 14, Εκπαιδευτική Πύλη <i>Curriki</i>	116
Εικόνα 15, Εκπαιδευτική Πύλη <i>TesConnect</i>	119
Εικόνα 16, Εκπαιδευτική Πύλη <i>Share my lesson</i>	121
Εικόνα 17, Εκπαιδευτική Πύλη <i>HotChalk's</i>	124
Εικόνα 18, Εκπαιδευτική Πύλη <i>Discovery Education</i>	126
Εικόνα 19, Εκπαιδευτική Πύλη <i>Scholastic</i>	128
Εικόνα 20, Εκπαιδευτική Πύλη <i>Thinkfinity</i>	130

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Περίληψη

Η παρούσα μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία επικεντρώνεται στην μελέτη των μεθόδων κατασκευής και διάθεσης σχεδίων μαθημάτων. Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας αποτελεί μία σημαντική ενέργεια καθώς ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να προγραμματίζει αποδοτικά και παραγωγικά τη διδασκαλία του. Στην κατεύθυνση αυτή μελετάται η διαδικασία και τα επίπεδα σχεδιασμού της διδασκαλίας, γίνεται επισκόπηση των ορισμών που έχουν διατυπωθεί σχετικά με την έννοια των σχεδίων μαθημάτων και παρουσιάζονται τα δομικά συστατικά τους. Επιπλέον, γίνεται συσχέτιση του εκπαιδευτικού σχεδιασμού με τα σχέδια μαθημάτων, ώστε να γίνει διάκριση των δύο εννοιών και να αναδειχθούν τα σημεία σύγκλισης και απόκλισής τους. Στη συνέχεια, μελετώνται και παρουσιάζονται ποικίλα μοντέλα για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων, ώστε να αναδειχθούν τα βασικά στάδια και βήματα που πρέπει να σχεδιάζει ο εκπαιδευτικός για να έχει μία αποτελεσματική διδασκαλία.

Επιπλέον, στην παρούσα εργασία η διαδικασία σχεδιασμού συνδυάζεται με τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία και πιο συγκεκριμένα εξετάζεται ο τρόπος που η τεχνολογία μπορεί να ενισχύσει και να επεκτείνει την διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται επισκόπηση των εργαλείων, με τα οποία μπορούν να κατασκευαστούν σχέδια μαθημάτων και παρουσιάζονται οι λειτουργίες τους, ώστε να αναδειχθεί κατά πόσο εξυπηρετούν τη δημιουργία σχεδίων. Τέλος, παρουσιάζονται οι εκπαιδευτικές πύλες και οι λειτουργίες τους, όπου ο χρήστης έχει πρόσβαση σε έτοιμα σχέδια μαθημάτων και σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό ενώ επίσης έχει τη δυνατότητα να ανταλλάξει υλικό, να εμπνευστεί από τις δημιουργίες άλλων και να διαμοιραστεί το υλικό που έχει κατασκευάσει.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Δημήτριο Γ. Σάμψων για την ευκαιρία που μου έδωσε να συνεργαστώ μαζί του, την εμπιστοσύνη του για την ανάθεση της παρούσας εργασίας, την καθοδήγηση και την κατανόηση που μου προσέφερε, την εξαιρετική συνεργασία και τις γνώσεις που μου μετέδωσε κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών.

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται και στον υποψήφιο διδάκτορα, Στέλιο Σέργη για την καθοδήγηση και τις συμβουλές που μου προσέφερε κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές μου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα για τις πολύτιμες γνώσεις που μου μετέδωσαν κατά τη διάρκεια των σπουδών μου.

Εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου και ευχαριστώ τους γονείς μου και τον αδερφό μου για την κατανόηση και υπομονή που έδειξαν κατά τη διάρκεια ολοκλήρωσης όλων των σπουδών μου, των οποίων η πίστη στις δυνατότητες μου αποτέλεσε αρωγό σε όλους τους στόχους και τα όνειρά μου. Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους στενούς μου φίλους, οι οποίοι μου συμπαραστάθηκαν σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

1.1 Περιγραφή του αντικειμένου μελέτης της εργασίας

Σήμερα η σχεδίαση των ενεργειών και των δραστηριοτήτων σε οποιοδήποτε τομέα θεωρείται από μεγάλο μέρος των ανθρώπων το μέσο για την επίτευξη των στόχων προς τους οποίους αυτές τείνουν. Τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας όπως η οικονομία, η παραγωγή, η επιστήμη, η έρευνα είναι αδύνατο να αποδώσουν και να προσδεύσουν χωρίς τον κατάλληλο σχεδιασμό των ενεργειών τους (Τριλιανός, 2003). Τα τελευταία χρόνια, η διαδικασία του σχεδιασμού υιοθετήθηκε και στο χώρο της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα στη διδασκαλία, η αποτελεσματικότητα της οποίας εξαρτάται από τις αποφάσεις του εκπαιδευτικού σχετικά με το περιεχόμενο που θα διδαχθούν οι εκπαιδευόμενοι και τον τρόπο που θα το μάθουν.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στις μεθόδους κατασκευής και διάθεσης σχεδίων μαθημάτων. Στην κατεύθυνση αυτή μελετώνται η διαδικασία σχεδιασμού και το σχέδιο μαθήματος και ερευνώνται τα μοντέλα για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων. Παράλληλα δίνεται έμφαση στη συμβολή της τεχνολογίας για τη διαδικασία σχεδιασμού και διερευνώνται τα εργαλεία, τα οποία διευκολύνουν το έργο του εκπαιδευτικού και ενισχύουν τη διαδικασία του σχεδιασμού της διδασκαλίας. Επιπλέον, διερευνάται ο ορισμός των εκπαιδευτικών πυλών και παρουσιάζονται οι λειτουργίες τους, ώστε να αναδειχθεί η χρησιμότητά τους και η συμβολή τους στη διαδικασία σχεδιασμού.

Σημαντικότητα του επιλεγμένου θέματος

Ο προγραμματισμός της διδασκαλίας ως δραστηριότητα θεωρείται σημαντικός και δύσκολος. Σημαντικός, διότι συνδέει το αναλυτικό πρόγραμμα με την ωριαία διδασκαλία και δύσκολος, διότι κατά τον προγραμματισμό ο εκπαιδευτικός καλείται να επιτελέσει συγκεκριμένες λειτουργίες (Ματσαγγούρας, 2000). Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός πρέπει να αξιολογήσει ποιες από τις επιδιώξεις που προβλέπει το αναλυτικό πρόγραμμα, προσδοκά η κοινωνία, απαιτούν οι ανάγκες των μαθητών αποτιμά ο ίδιος τελικά θα επιλέξει και πως μπορεί μέσα από το περιεχόμενο της συγκεκριμένης ενότητας να τις υλοποιήσει. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός επιχειρεί να σχηματίσει σαφή αντίληψη της

εξελικτικής διαδικασίας της διδασκαλίας, η οποία διαμορφώνεται μέσα στην αλληλεπίδραση κατά την οποία οι εμπλεκόμενοι διαπραγματεύονται στόχους, μοιράζονται πληροφορίες και υλικά και αντιπαραθέτουν ενδιαφέροντα και επιλογές. Μία ακόμα λειτουργία που καλείται να επιτελέσει, είναι να οργανώσει μέσα σε συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια δραστηριότητες και ρόλους πολλών και διαφορετικών προσώπων. Οι παραπάνω λειτουργίες καθιστούν τη διαδικασία του προγραμματισμού καθαρά επαγγελματική δραστηριότητα ανάλογη με τις αντίστοιχες άλλων επιστημονικών επαγγελμάτων. Λόγω της σπουδαιότητας και της δυσκολίας που παρουσιάζει ο σχεδιασμός της διδασκαλίας έχει αποτελέσει αντικείμενο μελέτης για πολλές δεκαετίες. Η δυσκολία του σχεδιασμού της διδασκαλίας οφείλεται στην προβλεπτική, προληπτική και αξιολογική φύση του σχεδιασμού καθώς ο εκπαιδευτικός πρέπει να προβλέψει τις μελλοντικές ανάγκες των εκπαιδευομένων και να κάνει τις ανάλογες επιλογές (Ματσαγγούρας, 2000).

Τη σπουδαιότητα του σχεδιασμού ως φάση της διδακτικής πράξης υπογράμμισε μετά τη δεκαετία του 1970 και η θεωρητική και ερευνητική βιβλιογραφία που θεωρεί τη διδασκαλία ως μία συνεχή διαδικασία λήψης πολυάριθμων με σημαντικές επιπτώσεις οργανωτικο- διδακτικών αποφάσεων τις οποίες λαμβάνει πολλές φορές μέσα σε συγκεχυμένες και πιεστικές καταστάσεις. Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα της διδασκαλίας και θεωρούν αναγκαίο τον προγραμματισμό, διότι πιστεύουν, ότι δίνει την δυνατότητα έγκαιρης προετοιμασίας πληροφοριών, συμβάλλει στη εξοικονόμηση χρόνου και πνευματικής προσπάθειας, αποκαλύπτει τις παιδευτικές δυνατότητες του περιεχομένου της ενότητας που θα διδαχθεί και δημιουργεί το αίσθημα της ασφάλειας στον εκπαιδευτικό (Χατζηδήμου, 2012). Για να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες του προγραμματισμού προτείνονται από τη βιβλιογραφία ποικιλία μοντέλων που αναφέρονται στη φάση του σχεδιασμού και αναλύονται στη συνέχεια.

Τα παραπάνω ζητήματα αποτελούν αντικείμενο μελέτης της παρούσας εργασίας στην οποία διερευνάται η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων και η έννοια των σχεδίων μαθημάτων, οι μέθοδοι και τα εργαλεία κατασκευής και διάθεσης σχεδίων. Επιπλέον, μέσα από τη βιβλιογραφική επισκόπηση που πραγματοποιείται αναδεικνύονται τα δομικά συστατικά, από τα οποία αποτελείται ένα σχέδιο μαθήματος για να είναι αποδοτικό.

Αντικείμενο της εργασίας είναι επίσης, η μελέτη και η παρουσίαση των μεθόδων για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων, ώστε να κατανοήσει ο εκπαιδευτικός τους βασικούς άξονες που πρέπει να ακολουθήσει για να κατασκευάσει το σχέδιο μαθήματος, τι

στοιχεία να συμπεριλάβει και με ποια σειρά, ώστε η διδασκαλία του να είναι οργανωμένη και αποτελεσματική.

Επιπρόσθετα, στη παρούσα εργασία κατανοώντας τη σημασία και τη σημαντικότητα της διαδικασίας σχεδιασμού εξετάζουμε τον τρόπο που η τεχνολογία θα μπορούσε να ενισχύσει και να επεκτείνει τον σχεδιασμό. Για το λόγο αυτό, γίνεται επισκόπηση των εργαλείων, με τα οποία μπορεί ο εκπαιδευτικός να κατασκευάσει σχέδια μαθημάτων και παρουσιάζονται οι λειτουργίες τους, ώστε να αναδειχθεί κατά πόσο εξυπηρετούν τη δημιουργία σχεδίων. Επίσης, παρουσιάζονται οι εκπαιδευτικές πύλες και οι λειτουργίες τους, όπου ο χρήστης έχει πρόσβαση σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και σε έτοιμα σχέδια μαθημάτων ενώ επίσης έχει τη δυνατότητα να εμπνευστεί από τα σχέδια άλλων χρηστών, να ανταλλάξει ιδέες και να τις διαμοιραστεί. Στόχος είναι να κατανοήσει την έννοια και τη σημασία του σχεδιασμού της διδασκαλίας και ότι η τεχνολογία μπορεί να ενισχύσει όλη τη διαδικασία προσφέροντας νέες διαστάσεις.

1.2 Κύριοι Στόχοι της Διπλωματικής Εργασίας

Οι κύριοι στόχοι της παρούσας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι οι παρακάτω:

- ❖ Η διερεύνηση της διαδικασίας ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων μέσα από την παρουσίαση των βασικών προϋποθέσεων και των παραγόντων που πρέπει να λάβει υπόψη του ο εκπαιδευτικός για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της διδασκαλίας καθώς και η ανάδειξη της σημασίας της διαδικασίας του σχεδιασμού.
- ❖ Η διερεύνηση των βασικών ορισμών που έχουν διατυπωθεί σχετικά με το σχέδιο μαθήματος, ώστε να καθοριστεί η έννοια αυτού και να παρουσιαστούν τα δομικά συστατικά του, τα οποία θα έχουν σαν αποτέλεσμα ένα ολοκληρωμένο σχέδιο μαθήματος. Επίσης, γίνεται συσχέτιση του σχεδίου μαθήματος με τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, με στόχο να γίνει σαφής διάκριση αυτών των εννοιών και να εντοπιστούν τα σημεία που συγκλίνουν και αποκλίνουν.
- ❖ Η παρουσίαση και η περιγραφή των μοντέλων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων μέσα από τη βιβλιογραφική επισκόπηση, ώστε να αναδειχθούν τα βασικά στάδια που πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στο σχεδιασμό της διδασκαλίας.

- ❖ Η επισκόπηση των εργαλείων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων και των εκπαιδευτικών πυλών. Στόχος είναι η παρουσίαση εργαλείων και η αξιολόγησή τους με βάση ορισμένα κριτήρια που έχουν τεθεί.

1.3 Περιγραφή του τρόπου διερεύνησης του αντικειμένου της εργασίας

Σχετικά με τη διερεύνηση των μοντέλων και των εργαλείων για την κατασκευή και διάθεση σχεδίων μαθημάτων ακολουθήθηκε η μέθοδος της επισκόπησης και της σύγκρισης. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε επισκόπηση της διαδικασίας ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων αλλά και των ορισμών που έχουν διατυπωθεί σχετικά με το σχέδιο μαθήματος. Στη συνέχεια, περιγράφηκαν τα δομικά στοιχεία του σχεδίου μαθήματος και διερευνήθηκε η έννοια του εκπαιδευτικού σχεδιασμού με σκοπό να γίνει συσχέτιση αυτού με τα σχέδια μαθημάτων. Η μέθοδος της επισκόπησης εφαρμόστηκε και για τις μεθόδους ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων καθώς παρουσιάστηκαν και περιγράφηκαν τα μέρη αυτών. Επιπλέον, για τη μελέτη των εργαλείων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων και των εκπαιδευτικών πυλών εφαρμόστηκε η ίδια μέθοδος σε συνδυασμό με τη σύγκριση, ώστε να αναδεχθούν οι λειτουργίες τους αλλά και κατά πόσο εξυπηρετούν το σκοπό των σχεδίων μαθημάτων.

Στο 1^ο κεφάλαιο, παρουσιάζεται ο σκοπός και το αντικείμενο της ΜΔΕ, καθώς επίσης περιγράφεται το προς διαπραγμάτευση πρόβλημα και εξηγείται η σημαντικότητά του.

Στο 2^ο κεφάλαιο, μελετάται η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, τα επίπεδα σχεδιασμού της διδασκαλίας και παρουσιάζεται η σημασία και τα πλεονεκτήματα αυτής. Επιπλέον, παρουσιάζεται η έννοια του σχεδίου μαθήματος και παραθέτονται σχετικοί ορισμοί ενώ τέλος γίνεται συσχέτιση του σχεδίου μαθήματος με τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, ώστε να γίνει σαφής διάκριση αυτών των εννοιών.

Στο 3ο κεφάλαιο, περιγράφονται τα απαραίτητα στοιχεία από τα οποία πρέπει να αποτελείται ένα σχέδιο μαθήματος για να είναι ολοκληρωμένο, παρουσιάζονται και γίνεται βιβλιογραφική επισκόπηση των μεθόδων και μοντέλων για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων. Περιγράφονται επίσης, τα επιμέρους στάδια των μοντέλων, ώστε να

καταλήξουμε και να εξάγουμε συμπεράσματα σχετικά με την ολοκληρωμένη μέθοδο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων.

Το 4^ο κεφάλαιο, επικεντρώνεται στις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία για την κατασκευή και τη διάθεση σχεδίων μαθημάτων, ώστε να κατανοήσει κανείς τη σημασία και τη συμβολή αυτών στο σχεδιασμό και στην οργάνωση της διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται παρουσίαση των εργαλείων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων και των δυνατοτήτων που παρέχουν για την ανάπτυξη σχεδίων καθώς επίσης προβάλλονται σχετικές λειτουργίες αυτών που βοηθούν τον εκπαιδευτικό για την οργάνωση της διδασκαλίας. Στη συνέχεια, γίνεται λόγος και παρουσίαση των εκπαιδευτικών πυλών απ' όπου ο χρήστης έχει πρόσβαση σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό. Τέλος, γίνεται σύγκριση των εργαλείων αλλά και των εκπαιδευτικών πυλών, ώστε να δοθεί μία συνολική εικόνα των λειτουργιών τους αλλά και να παρουσιαστεί κατά πόσο εξυπηρετούν την κατασκευή και τη διάθεση σχεδίων μαθημάτων.

Στην τελευταία ενότητα, καταγράφονται τα γενικά συμπεράσματα στα οποία καταλήγουμε μετά την βιβλιογραφική επισκόπηση που πραγματοποιήθηκε, ώστε να αναδειχθούν τα ευρήματα της εργασίας. Στο τελευταίο μέρος της εργασίας παρατίθενται η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε και παραρτήματα στα οποία παρουσιάζονται διάφορα πρότυπα σχεδίων μαθημάτων.

Σύνοψη

Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, παρουσιάστηκαν το αντικείμενο και οι στόχοι της ΜΔΕ, οι λόγοι που καθιστούν το ζήτημα που εξετάζεται να είναι σημαντικό καθώς επίσης και ο τρόπος που διερευνήθηκε το θέμα της εργασίας.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η Διαδικασία Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων και τα Σχέδια Μαθημάτων

Εισαγωγή

Αντικείμενο μελέτης του παρόντος κεφαλαίου είναι η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, η οποία υιοθετήθηκε στον χώρο της εκπαίδευσης και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας. Η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων (lesson planning) είναι μία κυκλική διαδικασία, η οποία αποτελείται από την προετοιμασία του σχεδίου μαθήματος (lesson plan), την εφαρμογή του, την αξιολόγηση και την εκτίμηση της διαδικασίας (Serdyukov & Ryan, 2008). Είναι σημαντικό, οι εκπαιδευτικοί να κατανοήσουν τη σημασία της διαδικασίας ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, να συνδυάσουν τις γνώσεις τους και τις μεθόδους διδασκαλίας με τις αρχές σχεδιασμού μαθημάτων, έτσι ώστε να κατασκευάσουν ολοκληρωμένα και δομημένα σχέδια, τα οποία θα είναι χρήσιμα τόσο για τους ίδιους όσο και για τους εκπαιδευόμενους. Κατά τη σχεδίαση, οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να λάβουν υπόψη τους πολλούς παράγοντες, ώστε να ικανοποιήσουν τις ανάγκες όλων των εκπαιδευομένων με τη βοήθεια διάφορων τεχνικών αλλά και να εντάξουν τις νέες τεχνολογίες τόσο κατά τον σχεδιασμό όσο και κατά την διάρκεια του μαθήματος.

Το κλειδί για την επιτυχημένη διδασκαλία, τη διαχείριση της τάξης και την επίτευξη συνεχούς προόδου βρίσκεται στην αποτελεσματική προετοιμασία, στην διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων και στο σχέδιο μαθήματος, καθώς η μάθηση είναι μία διαδικασία, η οποία δεν προκύπτει τυχαία. Η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, η οποία βασίζεται μόνο στην εμπειρία των εκπαιδευτικών, έχει περισσότερο την μορφή μίας εσωτερικής διαδικασίας και δεν μπορεί να είναι τόσο αποδοτική όσο ένα οργανωμένο σχέδιο μαθήματος (Butt, 2008; Walker, 2008). Για το λόγο αυτό τόσο οι έμπειροι όσο και οι αρχάριοι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να σχεδιάζουν τη διδασκαλία τους ακολουθώντας κάποιες βασικές αρχές, οι οποίες θα αναπτυχθούν στη συνέχεια της παρούσας εργασίας.

Στο παρόν κεφάλαιο, μελετάται η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, τα επίπεδα σχεδιασμού της διδασκαλίας και παρουσιάζεται η σημασία και τα πλεονεκτήματα αυτής. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η έννοια του σχεδίου μαθήματος και παραθέτονται

σχετικοί ορισμοί ενώ τέλος γίνεται συσχέτιση του σχεδίου μαθήματος με τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό, ώστε να γίνει σαφής διάκριση αυτών των εννοιών.

2.1 Ορισμός της Διαδικασίας Ανάπτυξης Σχεδίων Μαθημάτων (Lesson Planning)

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρατίθενται ορισμοί που έχουν διατυπωθεί από την ξένη και την ελληνική βιβλιογραφία σχετικά με την διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, ώστε να αποσαφηνιστεί η έννοια και να αναδειχθεί η σημασία και οι διαστάσεις της.

Σύμφωνα με τους Duncan και Met (2010) η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων είναι μία απαιτητική ενέργεια κατά την οποία οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να αξιοποιήσουν την εμπειρία τους και τις γνώσεις τους, για να σχεδιάσουν σωστά τη διδασκαλία και να λάβουν τις κατάλληλες αποφάσεις. Κατά τη διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων οι εκπαιδευτικοί πρέπει να σκεφτούν σε ποιο επίπεδο είναι οι εκπαιδευόμενοι και που χρειάζεται να είναι, τι πρέπει να κάνουν και με ποια σειρά θα πραγματοποιήσουν όσα σχεδιάζουν και τέλος λάβουν υπόψη τους τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων (ανάγκες, ικανότητες και ενδιαφέροντα).

Σύμφωνα με τον Combs (2008) κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού ο εκπαιδευτικός αποφασίζει σχετικά με τι θα μάθουν οι εκπαιδευόμενοι και με ποιον τρόπο θα το διδαχθούν. Στη διαδικασία του σχεδιασμού εμπλέκονται τα ακόλουθα στοιχεία: οι εκπαιδευτικοί στόχοι με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα, η γνώση των αναγκών των εκπαιδευομένων, η γνώση του αντικειμένου και των μεθόδων διδασκαλίας.

Σύμφωνα με τον Timmons (2010) ο εκπαιδευτικός κατά τη διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων πρέπει να προβληματιστεί σχετικά με τους εκπαιδευτικούς στόχους της ενότητας που θα διδάξει, τους σκοπούς που προβλέπονται από το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, τα θέματα που θα καλύψει το μάθημα, τον εξοπλισμό που είναι διαθέσιμος, τις ικανότητες των εκπαιδευομένων και τις διαφορετικές δραστηριότητες που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν.

Στην ελληνική βιβλιογραφία η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων (lesson planning) απαντάται και με τον όρο «σχεδιασμός της διδασκαλίας». Σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα (2000) ο όρος «σχεδιασμός της διδασκαλίας» αναφέρεται «στο σύνολο των

προδιδακτικών ενεργειών του εκπαιδευτικού οι οποίες έχουν στόχο την εξασφάλιση της πραγματοποίησης των επιδιώξεων της εκπαίδευσης και συγχρόνως την πραγματοποίησή τους με οικονομία χρόνου και πνευματικού μόχθου, μέσα σε ένα κατάλληλο παιδαγωγικό περιβάλλον».

Σύμφωνα με τον Τριλιανό (2003) με τον όρο «σχεδιασμός της διδασκαλίας» εννοείται «η συστηματική διαδικασία, κατά την οποία παίρνονται αποφάσεις σχετικά με τη μορφή και το περιεχόμενο της διδασκαλίας και καθορίζεται η ακολουθία των διδακτικών ενεργειών, που οφείλουν να γίνουν σε ένα μάθημα». Σύμφωνα με τον ίδιο «για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό μίας διδασκαλίας επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη η γνώση των σκοπών και των στόχων του μαθήματος, η γνώση των εκπαιδευομένων, η γνώση του περιεχομένου του μαθήματος και της οργάνωσής του και η γνώση των διδακτικών μεθόδων και των μέσων».

Όσον αφορά τη γνώση των σκοπών και των στόχων του μαθήματος, για τους οποίους θα γίνει αναλυτικότερη παρουσίαση στη συνέχεια, πρέπει να σημειωθεί, ότι αποτελούν την αφετηρία για την σχεδίαση της διδασκαλίας. Ο παραδοσιακός σχεδιασμός επιβάλλει πρώτα να προσδιορίζονται με ακρίβεια και σαφήνεια οι εκπαιδευτικοί σκοποί και οι στόχοι, έπειτα να προγραμματίζονται οι διδακτικές ενέργειες και οι στρατηγικές που θα βοηθήσουν στην υλοποίηση των σκοπών και των στόχων και τέλος να καθορίζονται τα κριτήρια μέτρησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων. Το μοντέλο του παραδοσιακού σχεδιασμού έχει το σχήμα: σκοποί- ενέργειες- αποτελέσματα (Τριλιανός,2003). Αυτή η άποψη για τον διδακτικό σχεδιασμό, που υποστηρίχθηκε από τους Mager,R. (1962), Gagne, R. & Briggs, L.(1979) , αμφισβητήθηκε κατά τη δεκαετία του '80 με την αιτιολογία ότι δεν εκφράζει τον πραγματικό σχεδιασμό στο σύγχρονο κόσμο και στις σχολικές τάξεις καθώς σήμερα κυριαρχεί η αβεβαιότητα, η μεταβολή, η ποικιλία και η πολυπλοκότητα. Έτσι ο K. Weick υποστηρίζει, ότι οι σχεδιαστές ενός συνόλου ενεργειών συνήθως αρχίζουν με κάποιες ενέργειες, οι οποίες παράγουν ορισμένα αποτελέσματα και δικαιολογούν τις πράξεις τους με το να αποδίδουν συγκεκριμένους σκοπούς και στόχους. Στην περίπτωση αυτή ο σχεδιαστής ακολουθεί το σχήμα: ενέργειες- αποτελέσματα-σκοποί. Ένα τέτοιο σχήμα δεν κατευθύνει τις ενέργειες, αλλά επιδοκιμάζει και δικαιολογεί ότι μέχρι τώρα έχουν επιτελέσει οι άνθρωποι. Αυτό το σχήμα ακολουθούν συνήθως οι έμπειροι εκπαιδευτικοί χωρίς να απορρίπτουν παράλληλα τον παραδοσιακό σχεδιασμό (Τριλιανός, 2003).

Σχετικά με τη γνώση των αναγκών των εκπαιδευομένων και των ατομικών τους διαφορών κανένα σχέδιο διδασκαλίας δεν είναι αποτελεσματικό εάν δε ληφθούν υπόψη η

νοητική ικανότητα και η επίδοση των μαθητών, το άγχος, οι παρωθητικές τάσεις, η αυτοϊδέα και οι επιδράσεις που ασκούνται από το οικογενειακό περιβάλλον και τους συνομηλίκους. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός οφείλει να γνωρίζει ότι παράγοντες όπως η ηλικία, η εθνικότητα, οι προηγούμενες γνώσεις και οι ικανότητες των εκπαιδευομένων μπορεί να έχουν αντίκτυπο στο σχεδιασμό των δραστηριοτήτων αλλά και στη δυναμική των ομάδων. Ο εκπαιδευτικός οφείλει να ελέγξει τους προηγούμενους παράγοντες καθώς μπορεί να επηρεάσουν τις αποφάσεις του έτσι ώστε να επιλέξει τις κατάλληλες διδακτικές ενέργειες, να τις οργανώσει κατά τον καταλληλότερο τρόπο και να ορίσει τον απαιτούμενο χρόνο για την πραγμάτωσή τους Tummons (2010).

Όσον αφορά την τρίτη προϋπόθεση σχετικά με τη γνώση του περιεχομένου του μαθήματος και της οργάνωσης των επιμέρους στοιχείων, θεωρείται λογικό ότι η ελλιπής κατοχή του γνωστικού αντικείμενου δεν ευνοεί την ανάπτυξη σχεδίου μαθήματος αλλά και επιτρέπει στους μαθητές να κατανοήσουν βασικά σημεία του περιεχομένου. Εκτός από τη γνώση του θέματος ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι σε θέση να οργανώνει το περιεχόμενο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να καθιστά ευκολότερη τη μάθηση και μονιμότερη τη συγκράτησή του στη μνήμη. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί από τον εκπαιδευτικό θέτοντας προτεραιότητες στη διάταξη της ύλης, επισημαίνοντας τα πρωτεύοντα και τα δευτερεύοντα στοιχεία της, προσδιορίζοντας το πώς θα γίνει η μετάβαση από το ένα θέμα στο άλλο αλλά και τον τρόπο με τον οποίο θα παρουσιάσει τα γεγονότα, έννοιες, κανόνες και γενικεύσεις (Τριλιανός,2003). Όπως αναφέρθηκε παραπάνω βασική προϋπόθεση είναι η γνώση των μεθόδων διδασκαλίας, η οποία επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να προβεί στη σωστή επιλογή της διδακτικής στρατηγικής, των διδακτικών μέσων και των πηγών, τα οποία καθιστούν ενδιαφέρουσα τη διδακτική πράξη και εξοικονομούν χρόνο για άλλες δραστηριότητες (Τριλιανός, 2003).

Τα παραπάνω κρίνονται απαραίτητα και πρέπει να ενσωματώνονται σε κάθε διδακτικό σχεδιασμό, ώστε το αποτέλεσμα να είναι αποδοτικό και ωφέλιμο. Εξίσου σημαντική με τη σχεδίαση της διδασκαλίας είναι και η ικανότητα του εκπαιδευτικού να βρίσκει εναλλακτικές πορείες ενεργειών, από τις οποίες θα επιλέγει εκείνη που ταιριάζει στην ανάλογη περίπτωση, αφού πρώτα εκτιμήσει την αξία και τις επιπτώσεις της συγκεκριμένης διδασκαλίας. Σε κάθε διδασκαλία λοιπόν ο εκπαιδευτικός οφείλει να επινοεί τον αποδοτικότερο τρόπο συνδυασμού των σκοπών και των στόχων του μαθήματος με τις ανάγκες των εκπαιδευομένων, το περιεχόμενο του μαθήματος και τις διδακτικές μεθόδους. Τα αποτελέσματα από την υλοποίηση αυτού του συνδυασμού θα χρησιμεύσει ως ανατροφοδότηση στον εκπαιδευτικό για να προχωρήσει σε τυχόν βελτιώσεις και αλλαγές

(Τριλιανός,2003). Επιπλέον, η διαδικασία του σχεδιασμού μπορεί να είναι δύσκολη για τον εκπαιδευτικό σε καμία όμως περίπτωση το σχέδιο μαθήματος που προκύπτει δεν εφαρμόζεται πιστά χωρίς καμία μεταβολή καθώς δεν μπορούν να προβλεφθούν οι αντιδράσεις των εκπαιδευομένων, οι δυσκολίες και οι απορίες τους. Γι το λόγο αυτό ο εκπαιδευτικός οφείλει να ανταποκρίνεται στις οποιαδήποτε αλλαγές και να προσαρμόζει το μάθημα αναλόγως (Tummons (2010).

Εμβραθύνοντας περισσότερο στη διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων παρουσιάζονται οι παράγοντες που χρειάζεται να συμπεριληφθούν από τον εκπαιδευτικό κατά το σχεδιασμό, ώστε να κατανοήσει κανείς τις διαστάσεις της. Πιο συγκεκριμένα, στη διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων ενσωματώνονται παράγοντες όπως, η διαφορετικότητα των εκπαιδευομένων, οι ανάγκες των χαρισματικών και ταλαντούχων μαθητών, οι «διαφορετικές τάξεις», οι οδηγίες του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, η οργάνωση της αίθουσας διδασκαλίας και ο εξοπλισμός, ο ρυθμός της διδασκαλίας και κινητοποίηση των εκπαιδευομένων, η ένταξη των νέων τεχνολογιών στη διαδικασία της μάθησης, η διαχείριση του χρόνου του εκπαιδευτικού και η εκτίμηση της διαδικασίας (Butt, 2008; Duncan & Met, 2010).

Ξεκινώντας με την έννοια της διαφορετικότητας, ο εκπαιδευτικός κατά τη διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων οφείλει να συμπεριλάβει όλες τις ιδιαιτερότητες των εκπαιδευομένων, είτε πρόκειται για αδύναμους, χαρισματικούς ή ταλαντούχους μαθητές, είτε για μαθητές με ειδικές ανάγκες (Duncan & Met, 2010). Συνήθως, οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν μεθόδους διδασκαλίας και διδακτικά μοντέλα εφαρμόζοντάς τα σε όλους τους εκπαιδευόμενους με την υπόθεση ότι όλοι έχουν τις ίδιες ανάγκες και ικανότητες, ότι τους κινητοποιούν τα ίδια κίνητρα και ότι μαθαίνουν με τον ίδιο ρυθμό. Η υπόθεση αυτή δεν υφίσταται, καθώς κάθε εκπαιδευόμενος έχει διαφορετικές ανάγκες και γι' αυτό το λόγο είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί κατά την διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων να λάβουν υπόψη τους τη διαφορετικότητα των μαθητών. Οι εκπαιδευόμενοι είναι απαραίτητο να μπορούν να διαχειριστούν το μάθημα και το περιεχόμενο αυτού, να το κατανοούν, να το επεξεργάζονται, να το εφαρμόζουν και να το κατακτούν, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί με ένα ενεργό και προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους μάθημα (Butt, 2008). Συνεπώς, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συμπεριλαμβάνουν στο σχέδιο τους δραστηριότητες που καλύπτουν την διαφορετικότητα των μαθητών αλλά και διαφορετικές πρακτικές, μεθόδους και τρόπους αξιολόγησης.

Από την άλλη πλευρά, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν και τις ανάγκες των ταλαντούχων και χαρισματικών μαθητών κατά τη διαδικασία σχεδιασμού μαθημάτων. Οι τελευταίοι συγκεντρώνουν υψηλό σκορ ή είναι περισσότερο ικανοί από τους υπόλοιπους, πολλές φορές όμως δεν τους δίνεται η πνευματική ώθηση που χρειάζονται, ώστε να αναπτύξουν τις δεξιότητες τους. Για τον σκοπό αυτό, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εισάγουν περισσότερες ερωτήσεις που απαιτούν ανάλυση, σύνθεση και αξιολόγηση, να τους απευθύνουν τον λόγο, να θέτουν ατομικούς στόχους σε αυτούς και να προσπαθούν να επεκτείνουν την γνώση τους. Επιπροσθέτως, μπορούν να απευθύνουν ερωτήσεις ανάπτυξης με σκοπό να αναλύσουν, να παρουσιάσουν όσα σκέφτονται αλλά και να δικαιολογήσουν τις απόψεις τους. Επίσης, μπορούν να αναθέσουν στους εκπαιδευόμενους την διεκπεραίωση μιας άσκησης που απαιτεί έρευνα, ώστε να τους κινητοποιήσουν και να αναπτύξουν δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων. Κατά τη διαδικασία σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενσωματώσουν τέτοιου είδους ασκήσεις, αν όχι απαραίτητα σε κάθε μάθημα αλλά καθόλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (Butt, 2008 ; Walker, 2008).

Σύμφωνα με τον Butt (2008) στην διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, μπορούν να προστεθούν και οι «διαφορετικές» τάξεις, όπου οι εκπαιδευόμενοι είναι απαθείς ή έχουν προκλητική και αδιάφορη συμπεριφορά. Οι εκπαιδευτικοί πολλές φορές αδυνατούν ή αδιαφορούν να σχεδιάσουν το μάθημά τους για τέτοιου είδους περιστάσεις, καθώς θεωρούν ότι κάθε ενέργειά τους θα αποτύχει. Αντιθέτως, έχει παρατηρηθεί ότι οι μαθητές αποτυγχάνουν, εάν το μάθημα είναι χαμηλού επιπέδου, χωρίς σωστή σχεδίαση ή εάν οι δραστηριότητες είναι ανεπαρκείς. Συνήθως, οι μαθητές αυτών των τάξεων δεν συμπεριφέρονται ευπρεπώς εμποδίζοντας εξαρχής την ομαλή διεξαγωγή του μαθήματος παρόλο που αυτό μπορεί να είναι άψογα σχεδιασμένο. Η συμπεριφορά τους αυτή οφείλεται στις υψηλές απαιτήσεις του εκπαιδευτικού ή του αντικειμένου διδασκαλίας απέναντι στις ικανότητες των εν λόγω εκπαιδευομένων, στην δυσκολία συγκέντρωσής τους και κυρίως στην έλλειψη κινήτρων που μπορεί να τους εμπλέξουν στην διαδικασία της μάθησης. Σε αυτές τις τάξεις η λύση είναι ένα πλήρες σχέδιο μαθήματος, το οποίο να έχει ρυθμό, συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, να παρέχει κίνητρα, να έχει σχεδιαστεί προσεκτικά αλλά και να διαχειρίζεται τη συμπεριφορά των μαθητών.

Κατά τη διαδικασία σχεδιασμού, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να λάβει υπόψη του και να σχεδιάσει τα μαθήματα με άξονα τις γενικές κατευθύνσεις του αναλυτικού προγράμματος σπουδών (Tummons, 2010; Walker 2008; Serdyukon & Ryan, 2008·

Ματσαγγούρας, 2000). Κάθε σχέδιο μαθήματος περιγράφει μία συγκεκριμένη διαδικασία κάθε φορά, παράλληλα όμως θα πρέπει όλα τα σχέδια μαθημάτων να έχουν μία ροή και αλληλουχία στο σύνολο τους, αλλά και να συνάδουν με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Για το λόγο αυτό ο εκπαιδευτικός θα μπορούσε να αξιοποιήσει το προηγούμενο μάθημα ως εισαγωγή, για να εντάξει τους εκπαιδευόμενους στο θέμα, ώστε να αντιληφθούν τη συνέχεια και τη ροή μεταξύ των μαθημάτων.

Στην διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθήματος μπορεί να συμπεριληφθεί και η οργάνωση της αίθουσας διδασκαλίας και ο απαιτούμενος εξοπλισμός, καθώς είναι κάτι που επηρεάζει τον σχεδιασμό της διδασκαλίας και το αποτέλεσμα της μάθησης (Tummons, 2010; Walker 2008). Πιο συγκεκριμένα, η αίθουσα διδασκαλίας και ο εξοπλισμός της μπορεί να επηρεάσουν τον εκπαιδευτικό κατά τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων, τον τρόπο διδασκαλίας αλλά και τον τρόπο αλληλεπίδρασης μεταξύ των εκπαιδευομένων και να καθορίσουν τις επιλογές του, ώστε να σχεδιάσει ένα αποτελεσματικό μάθημα. Αντιθέτως, η έλλειψη χώρου, η διάταξη των θρανίων και των θέσεων στην αίθουσα, ακόμα και η δύσκολη πρόσβαση σε αυτήν δυσχεραίνουν το σχεδιασμό ενός διαδραστικού και ενεργητικού μαθήματος. Για το λόγο αυτό, μέρος της διαδικασίας του σχεδιασμού μπορεί να θεωρηθεί και η επίσκεψη στην αίθουσα, όπου θα διεξαχθεί το μάθημα, ώστε να γνωρίζει ο εκπαιδευτικός τον εξοπλισμό που διαθέτει και να σχεδιάσει αναλόγως το μάθημα του (Serdyukon & Ryan, 2008).

Ένα βασικό σημείο κατά την διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων είναι η ύπαρξη ρυθμού και κινητοποίησης των εκπαιδευομένων (Duncan & Met, 2010; Walker, 2008). Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός για να επιτύχει αυτό μπορεί να ξεκινά το μάθημα του με τις πιο εύκολες ασκήσεις και να προχωρά στις πιο δύσκολες, καθώς και να εναλλάσσει τα δυναμικά και ενεργά σημεία του μαθήματος με πιο ήρεμα και στοχαστικά. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί, ότι ο ρυθμός δεν περιορίζεται μόνο στα πλαίσια ενός μαθήματος αλλά και σε μία σειρά μαθημάτων μίας ευρύτερης χρονικής περιόδου, ο ρυθμός μπορεί να ενυπάρχει και σε μία εβδομάδα μαθημάτων. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να σχεδιάζει με τέτοιο τρόπο, ώστε τα ενεργά και δραστήρια μαθήματα να κατανέμονται ισομερώς μέσα στην εβδομάδα, για να υπάρχει εναλλαγή και ποικιλία μαθημάτων ενώ παράλληλα οι δραστηριότητες και όλο το μάθημα θα πρέπει να κινητοποιούν τους εκπαιδευόμενους και να τους εμπλέκουν στη διαδικασία της μάθησης (Duncan & Met, 2010; Butt, 2008).

Αρκετά γρήγορα τα τελευταία χρόνια είναι η εξέλιξη της εισαγωγής και της ένταξης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Ολοένα και περισσότερο η χρήση τους εισχωρεί και υιοθετείται από τους εκπαιδευτικούς οργανισμούς καθώς χρησιμοποιείται σε όλες τις εκφάνσεις της, τόσο στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία όσο και στη διαχείριση του σχολικού περιβάλλοντος (Κόμης, 2004). Η χρήση των ΤΠΕ δεν περιορίζεται μόνο στην εύκολη αναζήτηση πληροφοριών και στην εξοικονόμηση χρόνου, αλλά προσφέρει νέες διαστάσεις στην διαδικασία της μάθησης. Σύμφωνα με τους Hooper και Rieber (1999) υπάρχουν δύο τύποι εκπαιδευτικής τεχνολογίας, η τεχνολογία των προϊόντων (product technology) και η τεχνολογία των ιδεών (idea technology). Η πρώτη αναφέρεται στην τεχνολογική και στη μηχανική υποδομή (hardware) των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και περιλαμβάνει διάφορες μορφές οπτικοακουστικών μέσων, παραδοσιακών αλλά και σύγχρονων (video, ηλεκτρονικών υπολογιστών κλπ.). Η δεύτερη αναφέρεται στην τεχνολογία του λογισμικού (software), στα προγράμματα διδακτικών παρεμβάσεων στα διάφορα μαθήματα. Ο εκπαιδευτικός είναι σημαντικό να αξιοποιεί τις δυνατότητες που του παρέχει η τεχνολογία και να εισάγει στα σχέδια μαθημάτων του τόσο τα σύγχρονα εποπτικά μέσα και υλικά αλλά και να δώσει έμφαση και στην «τεχνολογία των ιδεών» όπως την ορίσαμε παραπάνω.

Η ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην διαδικασία της μάθησης προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα και στους εκπαιδευόμενους, παρέχοντας τους πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό οποιαδήποτε στιγμή αυτοί επιθυμούν. Το μάθημα γίνεται περισσότερο διαδραστικό ενώ παράλληλα κινητοποιεί τους εκπαιδευόμενους εμπλέκοντας ακόμα και τους πιο δυσαρεστημένους μαθητές στη διαδικασία της μάθησης. Με την χρήση των νέων τεχνολογιών, οι εκπαιδευόμενοι αναπτύσσουν ικανότητες επίλυσης προβλημάτων, βελτιώνονται οι κοινωνικές και οι επικοινωνιακές τους δεξιότητες, ενισχύεται η αυτοεκτίμηση και η αυτοπεποίθηση τους ενώ παράλληλα μαθαίνουν να διαχειρίζονται και να αξιολογούν τις πληροφορίες και τα ευρήματα που συγκεντρώνουν. Παράλληλα, βοηθούν στην καλλιέργεια και στην ανάπτυξη της επικοινωνίας των εκπαιδευομένων, οι οποίοι μπορούν να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους και να συναναστραφούν με άλλα άτομα ή και με ευρύτερες κοινότητες σε κάθε μέρος της γης ενώ επίσης ευνοείται και η συνεργατική μάθηση, καθώς δημιουργούνται προϋποθέσεις για ομαδική εργασία. Με την αξιοποίηση των ΤΠΕ παρέχονται ίσες δυνατότητες πρόσβασης σε όλους τους εκπαιδευόμενους και συμβάλλουν στην αλλαγή του ρόλου του εκπαιδευτικού, ο οποίος από μεταδότης της γνώσης γίνεται διευκολυντής της μάθησης (Κασσωτάκης & Φλουρής, 2006). Προϋπόθεση της όλης διαδικασίας, αποτελεί ο έλεγχος και η εποπτεία της από τους εκπαιδευτικούς, καθιστώντας την έτσι όσο το δυνατόν πιο ασφαλή και ωφέλιμη.

Η χρήση των νέων τεχνολογιών είναι αναμφίβολο ότι ελευθερώνει τους μαθητές να εκσυγχρονίζει την εκπαιδευτική διαδικασία προσελκύοντας ταυτόχρονα το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων, όμως οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να είναι προσεκτικοί κατά την σχεδίαση των μαθημάτων. Θα πρέπει να γνωρίζουν τον λόγο για τον οποίο έχουν επιλέξει να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες στο μάθημά τους, καθώς και τον τρόπο επίτευξης του. Ακόμα, θα πρέπει να αναρωτηθούν, εάν οι νέες τεχνολογίες προωθούν και ενισχύουν το μάθημα τους και αν μπορούν να βοηθήσουν στην επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων (Butt, 2008).

Παράλληλα, η χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση ενισχύει την προετοιμασία του μαθήματος των εκπαιδευτικών, επιταχύνει την διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθήματος και δίνει νέα διάσταση στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με αυτόν τον τρόπο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εξοικονομήσουν χρόνο στη σχεδίαση των μαθημάτων τους, να αναζητήσουν άλλα σχέδια μαθημάτων που υπάρχουν διαθέσιμα σε διάφορες εκπαιδευτικές πύλες και να εμπνευστούν από αυτά, καθώς και να χρησιμοποιήσουν εργαλεία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων που θα τους βοηθήσουν να οργανώσουν σωστά και ολοκληρωμένα το σχέδιό τους. Είναι απαραίτητο όμως να αξιολογούν τα ευρήματά τους και να χρησιμοποιούν μόνο όσα είναι επιστημονικά τεκμηριωμένα. Επιπλέον, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν την συμμετοχή, την πρόοδο, την προετοιμασία των εκπαιδευομένων και να παρεμβαίνουν ή να υποστηρίζουν τους εκπαιδευόμενους όπου χρειάζεται. Για τα παραπάνω θα γίνει εκτενέστερα λόγος σε επόμενα κεφάλαια της παρούσας εργασίας, ώστε να γίνει αντιληπτή η σημασία και η λειτουργία τους.

Στη διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων μπορεί να ενταχθεί ο χρόνος που απαιτείται για την σχεδίαση, αλλά και η διαχείριση του άγχους του εκπαιδευτικού. Ένας εκπαιδευτικός οφείλει να διαμοιράσει τον χρόνο του με επιδεξιότητα, έτσι ώστε να διδάξει όλο το υλικό που έχει σχεδιάσει (Butt, 2008; Serdyukon & Ryan, 2008 · Ματσαγγούρας, 2000). Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να βρει τον κατάλληλο ρυθμό που θα του διασφαλίσει μία επιτυχημένη διδασκαλία. Είναι σημαντικό να ιεραρχεί την δουλειά και τις ευθύνες του και στην περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός, να επαναπροσδιορίζει τα σχέδια του, έτσι ώστε να επιτυγχάνει πάντα τους στόχους του. Για να σχεδιάσει και να αξιοποιήσει αποδοτικά το χρόνο του, ο εκπαιδευτικός μπορεί να υπολογίσει κατά την διάρκεια της διδασκαλίας το μέγιστο χρόνο κατά τον οποίο μαθαίνουν και παρακολουθούν οι εκπαιδευόμενοι, καθώς σε μία διδακτική ώρα πέρα από την διδασκαλία θα αφιερωθεί χρόνος και για την υποστήριξη/καθοδήγηση των εκπαιδευόμενων, την αλληλεπίδραση με τους συνεκπαιδευμένους τους αλλά και για θέματα που αφορούν την διαχείριση της τάξης.

Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να αξιοποιούν τον χρόνο τους, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, διότι εκτός του ότι θα έχουν ένα πιο αποδοτικό και εύρυθμο μάθημα, ελαχιστοποιούν το άγχος τους (Butt, 2008). Ως συνέπεια των παραπάνω, ο εκπαιδευτικός είναι ωφέλιμο να υιοθετήσει μία αλληλουχία αρχών, όπως τον σχεδιασμό και την ιεράρχηση της δουλειάς και του χρόνου που απαιτείται, ξεκινώντας με τα σημαντικά θέματα, ορίζοντας ένα χρονοδιάγραμμα για τον τρόπο διεξαγωγής της και θέτοντας ξεκάθαρους και ρεαλιστικούς στόχους.

Το σχέδιο μαθήματος είναι μία κυκλική διαδικασία, η οποία ξεκινά με τον σχεδιασμό, ακολουθεί το στάδιο της υλοποίησης και ολοκληρώνεται με την εκτίμηση της διαδικασίας. Κάθε μέρος που διδάσκεται θα πρέπει να αξιολογείται, ώστε να εκτιμηθεί κατά πόσο λειτούργησε σωστά και να μελετηθεί ποιές μελλοντικές αλλαγές είναι σκόπιμο να γίνουν, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί (Butt, 2008; Serdyukon & Ryan, 2008; Walker, 2008). Το βασικό κριτήριο για την εκτίμηση της μαθησιακής διαδικασίας και του σχεδίου μαθήματος είναι τα αποτελέσματα της μάθησης και πιο συγκεκριμένα τι αποκόμισαν οι εκπαιδευόμενοι, τι λειτούργησε επιτυχώς και ποιές βελτιώσεις θα πρέπει να πραγματοποιηθούν για τα επόμενα μαθήματα. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να πραγματοποιήσει την εκτίμηση της διαδικασίας μέσω της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών στόχων, των διδακτικών μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν, της διαχείρισης της τάξης, του έλεγχου που άσκησε, της απόδοσης των εκπαιδευομένων και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν. Η παραπάνω διαδικασία μπορεί να επιτευχθεί καθόλη τη διάρκεια του μαθήματος, μέσα από ασκήσεις αξιολόγησης αλλά κυρίως μετά το πέρας της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Butt, 2008).

Συνεπώς, ο εκπαιδευτικός οφείλει να προγραμματίζει και να προσχεδιάζει τη διδασκαλία του με τη μεγαλύτερη δυνατή πληρότητα, επιστρατεύοντας για το σκοπό αυτό κάθε σχετική γνώση και μέσο (Χατζηδήμου, 2012). Ο σχεδιασμός όμως δε σημαίνει ότι ο εκπαιδευτικός είναι αναγκασμένος να πραγματοποιήσει το μάθημά του και να ακολουθεί πιστά το σχέδιο μαθήματος, όπως ακριβώς το έχει προετοιμάσει, χωρίς καμία αλλαγή ή μετατροπή καθώς πολλές φορές προκύπτουν απρόοπτα γεγονότα ή καταστάσεις (Χατζηδήμου, 2012). Επίσης με την προετοιμασία και το σχέδιο μαθήματος δεν επιλύονται όλα τα προβλήματα τα οποία προκύπτουν κατά τη διδασκαλία καθώς αυτά μπορεί να είναι συνυφασμένα με τους μαθητές, το μάθημα, με το σχολείο, με την οικογένεια, με την πολιτεία κ.α. Σκοπός είναι να τονίσουμε, ότι με την προετοιμασία ο εκπαιδευτικός μπορεί να αποφύγει τη δημιουργία προβλημάτων και να επιτύχει την επίλυση πολλών που προκύπτουν. Για αυτό η προετοιμασία και το σχέδιο μαθήματος είναι ένα από τα βασικά

καθήκοντα του εκπαιδευτικού, που συμβάλλουν στην επιτυχή πραγμάτωση του έργου (Χατζηδήμου, 2012).

Έρευνα έχει αποδείξει ότι ο σχεδιασμός των διδακτικών ενεργειών βελτιώνει σημαντικά το μαθησιακό αποτέλεσμα, ενώ οι τυχαίες και συμπτωματικές ενέργειες του εκπαιδευτικού κατά τη διδασκαλία επιδρούν αρνητικά στην προαγωγή της μάθησης. Ο σχεδιασμός της διδακτικής διαδικασίας δίνει την αίσθηση κατεύθυνσης σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους και βοηθά τους τελευταίους να εντοπίσουν τους στόχους που ενυπάρχουν στις μαθησιακές δραστηριότητες (Τριλιανός, 2003).

2.1.1 Επίπεδα Σχεδιασμού της Διδασκαλίας

Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας και ο προγραμματισμός της μπορεί να γίνουν σε διάφορα χρονικά επίπεδα από τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Κάθε σχεδιασμός εξυπηρετεί διαφορετικούς σκοπούς και περιλαμβάνει διαφορετικές δραστηριότητες ενώ παράλληλα στηρίζεται και στην εξειδικευμένη επιστημονική γνώση του εκπαιδευτικού. Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας αποτελεί δύσκολο έργο διότι ο εκπαιδευτικός πρέπει να προβλέψει και να σχεδιάσει τις μελλοντικές ανάγκες των εκπαιδευόμενων με τις σημερινές του δυνατότητες και να προχωρήσει στις κατάλληλες επιλογές (Ματσαγγούρας, 2000).

Η σχετική βιβλιογραφία διακρίνει τον σχεδιασμό της διδασκαλίας σε (α) μακροπρόθεσμο, (β) μεσοπρόθεσμο, (γ) εβδομαδιαίο και (δ) ωριαίο (Εξαρχάκος 1988; Κανάκης 1991; Ματσαγγούρας 2000) καθώς επίσης μπορεί να γίνει σε ετήσια βάση αλλά και σε επίπεδο διδακτικής ενότητας (Τριλιανός, 2003). Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των παραπάνω κατηγοριοποιήσεων του διδακτικού σχεδιασμού, όπως διατυπώνονται από την ελληνική και ξένη βιβλιογραφία (Allan & Ornstein, 1990; Singh, 2008; Ματσαγγούρας, 2000; Τριλιανός, 2003; Παπανδρέου, 2002).

Μακροπρόθεσμος σχεδιασμός

Σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα (2000) ο μακροπρόθεσμος σχεδιασμός αποτελεί ευθύνη της εκπαιδευτικής πολιτικής κάθε χώρας και αφορά τη σύνταξη των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών για κάθε τάξη και για κάθε γνωστικό αντικείμενο. Ο εκπαιδευτικός έρχεται σε επαφή με τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς και ενημερώνεται για το ετήσιο πρόγραμμα της τάξης, για το

περιεχόμενο, τους σκοπούς, τον τρόπο οργάνωσης του διδακτικού βιβλίου και αποφασίζει για τα οργανωτικά θέματα. Με βάση τις πρώτες διαπιστώσεις, ο εκπαιδευτικός πρέπει να προβεί στη δημιουργία ενός ετήσιου χρονοδιαγράμματος, για να εξασφαλίσει το αναγκαίο διδακτικό υλικό και τα εποπτικά μέσα και προχωρά σε αποτίμηση των επιδιώξεών του, η οποία παίρνει πιο σαφή μορφή στα επόμενα στάδια σχεδιασμού και κυρίως εκείνου της ωριαίας διδασκαλίας (Τριλιανός,2003).

Τα οργανωτικά θέματα αποτελούν τον επόμενο τομέα του μακροπρόθεσμου σχεδιασμού για τον οποίο ο εκπαιδευτικός καλείται από την αρχή της σχολικής χρονιάς να προβληματιστεί και να αποφασίσει για τη συμμετοχή των εκπαιδευόμενων, τις διδακτικές δράσεις και την ομαλή διεξαγωγή της διδασκαλίας. Τα οργανωτικά σχήματα δεν μένουν αμετάβλητα αλλά αποτελούν αντικείμενο διερεύνησης και διαπραγμάτευσης με όρους που βάζουν οι εκπαιδευόμενοι, ο εκπαιδευτικός και η σχολική πραγματικότητα. Αντικείμενο διερεύνησης μπορούν να αποτελέσουν το επίπεδο ακαδημαϊκών και κοινωνικών απαιτήσεων του εκπαιδευτικού από τους εκπαιδευόμενους, η παιδαγωγικής σημασίας χάραξη υψηλών και συγχρόνως ρεαλιστικών προσδοκιών, η προσαρμογή των στόχων του περιεχομένου και του διδακτικού υλικού στη συγκεκριμένη τάξη λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις δυνατότητες των εκπαιδευόμενων για τις οποίες ο εκπαιδευτικός καλείται να αναζητήσει όργανα και διαδικασίες αντικειμενικής αποτίμησης (Ματσαγγούρας ,2000).

Ο μακροχρόνιος προγραμματισμός αναφέρεται στον προγραμματισμό ολόκληρης σειράς μαθημάτων και βοηθά τον εκπαιδευτικό να οργανώσει το διαθέσιμο χρόνο ανάλογα με την διδακτέα ύλη, έτσι ώστε ο συνδυασμός χρόνου και περιεχομένου να είναι εύκολος σε όλη τη διαχείρισή του. Κατά τον μακροχρόνιο προγραμματισμό, ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να δημιουργήσει αποτελεσματικές διαδικασίες μέσα από τις οποίες θα διοχετεύεται το περιεχόμενο του προγράμματος διδασκαλίας (Παπανδρέου, 2002).

Ετήσιος Προγραμματισμός ενός Μαθήματος

Σύμφωνα με τον Χατζηδήμου (2012), ο ετήσιος προγραμματισμός ενός μαθήματος αποτελεί βασική προϋπόθεση για την οργάνωση της διδακτέας ύλης που προβλέπεται από το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών αλλά και την επιτυχημένη διεξαγωγή της διδασκαλίας. Κατανέμοντας σωστά την ύλη ο εκπαιδευτικός καλύπτει όλο το φάσμα του αντικειμένου με το οποίο θα ασχοληθεί, επειδή έχει τη δυνατότητα να προσδιορίζει περίπου τον πραγματικό χρόνο που έχει στη διάθεσή του για διδασκαλία και να σχεδιάζει καλύτερα το ημερήσιο πρόγραμμα. Αντιθέτως, η έλλειψη ετήσιου προγραμματισμού έχει επιπτώσεις

στην λειτουργία της εκπαίδευσης και στη διδασκαλία των μαθημάτων. Ο εκπαιδευτικός οφείλει να ελέγχει σε τακτά χρονικά διαστήματα, εάν προχωράει σύμφωνα με τον αρχικό του προγραμματισμό ενώ και η πολιτεία θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των σχολείων, βοηθώντας το έργο των εκπαιδευτικών (στέλνοντας έγκαιρα τα διδακτικά βιβλία, παίρνοντας έγκαιρα αποφάσεις μείωσης ή παράτασης του εκπαιδευτικού έργου κ. α) (Χατζηδήμου, 2012).

Μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός

Σύμφωνα με τον Ματσαγγούρα (2000), ο μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός της διδασκαλίας γίνεται, συνήθως, ανά δίμηνο ή ανά τρίμηνο με σκοπό να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό να επαναπροσδιορίσει χρονικά την πορεία της διδακτικής του εργασίας και να εκτιμήσει τις επιδιώξεις του με βάση τα αποτελέσματα της εργασίας του και να εξοικειωθεί με το περιεχόμενο των διδακτικών ενοτήτων μέσα από την αναζήτηση εννοιολογικών αξόνων, οι οποίοι οργανώνουν το περιεχόμενο του αναλυτικού προγράμματος. Ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να προσδιορίσει με σαφήνεια, να εμπλουτίσει ή και να τροποποιήσει τους εννοιολογικούς άξονες του αναλυτικού προγράμματος, ώστε να συμπεριλάβει ό,τι θεωρεί βασικό, ενδιαφέρον και χρήσιμο για τους εκπαιδευόμενους και συγχρόνως πρόσφορο για διερεύνηση. Η επιλογή των εννοιολογικών αξόνων αποτελεί σημαντικό στόχο του μεσοπρόθεσμου σχεδιασμού και επηρεάζει τα επόμενα στάδια σχεδιασμού (εβδομαδιαίος, ωριαίος προγραμματισμός) ενώ καθορίζει το περιεχόμενο και τις διδακτικές δράσεις των επόμενων διδασκαλιών. Σκοπός λοιπόν του μεσοπρόθεσμου σχεδιασμού είναι να αναδείξει τις έννοιες και τις σχέσεις που θα αποτελέσουν άξονες οργάνωσης της ενότητας ή αντικείμενο ιδιαίτερης επεξεργασίας (Ματσαγγούρας, 2000).

Εβδομαδιαίος σχεδιασμός της διδασκαλίας

Ο εβδομαδιαίος σχεδιασμός της διδασκαλίας περιορίζεται από το ωρολόγιο πρόγραμμα και προσπαθεί να εντάξει τον μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό μέσα στα χρονικά περιθώριά του. Η κατανομή του χρόνου από το ωρολόγιο πρόγραμμα στα διδακτικά αντικείμενα και η σειρά εμφάνισής τους στο ημερήσιο αποκαλύπτουν τις αξιολογικές επιλογές του αναλυτικού προγράμματος σπουδών και η συγκριτική μελέτη του εβδομαδιαίου σχεδιασμού, που εφαρμόστηκαν κατά καιρούς, αποκαλύπτει αλλαγές και διαφοροποιήσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής (Ματσαγγούρας, 2000).

Ωριαίος σχεδιασμός διδασκαλίας

Σύμφωνα με τον Ματσουγγούρα (2000), ο ωριαίος σχεδιασμός αποτελεί έργο και ευθύνη του εκπαιδευτικού της τάξης, ο οποίος μορφοποιεί και ιεραρχεί τους διδακτικούς στόχους, αναζητά τις γνωστικές διαδικασίες για την επίτευξή τους. Το περιεχόμενο της ενότητας κάθε ωριαίου σχεδιασμού οριοθετεί τις δυνατότητες επιλογής του εκπαιδευτικού. Ο ωριαίος σχεδιασμός αποτελεί το συνδυαστικό κρίκο μεταξύ του αναλυτικού προγράμματος και της καθημερινής διδακτικής πράξης, προσδίδει θεωρητική συσχέτιση στις διδακτικές δράσεις διότι εξασφαλίζει αντιστοιχία μεταξύ επιδιώξεων, μέσων, υλικών και διαδικασιών και δομή στην ωριαία διδασκαλία. Αναφέρεται στις προϋποθέσεις, στο περιεχόμενο, στις δραστηριότητες και στα υλικά της διδασκαλίας. Τα περισσότερα μοντέλα σχεδιασμού της διδασκαλίας αναφέρονται στον ωριαίο σχεδιασμό και θεωρούν ότι η διδασκαλία εξελίσσεται σε ευθύγραμμη πορεία που ξεκινά με τη διατύπωση των διδακτικών στόχων, συνεχίζει με την επιλογή μεθόδου και τεχνικές υλοποίησης και ολοκληρώνεται διαδικασία αξιολόγησης. Η σύγχρονη έρευνα αποδεικνύει ότι η διδακτική πράξη δεν ακολουθεί ευθύγραμμη φορά αλλά κυκλική. Οι εκπαιδευτικοί ξεκινούν με ένα πλάνο διδασκαλίας το οποίο όμως στην εφαρμογή του τροποποιείται για να ενταχθούν δράσεις των εκπαιδευόμενων, διαφορετικές ερμηνείες, μετασχηματισμοί και προσαρμογές που γίνονται για να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους στην οικοδόμηση της νέας γνώσης. Η αλληλεπίδραση, η κατανόηση και η επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και εκπαιδευομένου καθορίζει το βαθμό επιτυχίας της διδασκαλίας.

Σύμφωνα με τον Τριλιανό (2003) ο διδακτικός σχεδιασμός που καλύπτει μία διδακτική ώρα είναι ο πιο εύχρηστος από τους υπόλοιπους και κρίνεται απαραίτητος για όλους τους εκπαιδευτικούς και ειδικά για τους νεότερους. Το μάθημα μίας διδακτικής ώρας αποτελεί τον πυρήνα της μαθησιακής διαδικασίας, διότι κατά την διάρκειά της ο εκπαιδευτικός καταβάλλει προσπάθεια για να φέρει σε επαφή τους εκπαιδευόμενους με πληροφορίες, έννοιες και δεξιότητες επομένως, ο ρόλος του σχεδίου μαθήματος θα είναι αποφασιστικός εφόσον ο εκπαιδευτικός έχει τη δεξιότητα να επινοεί τα πιο κατάλληλα σχέδια διδασκαλίας.

Παρά την ποικιλία των διδακτικών σχεδίων αυτού του είδους, οι ειδικοί συμφωνούν σε τρία βασικά στοιχεία, τα οποία πρέπει να απαντώνται σε κάθε σχέδιο μαθήματος. Αυτά είναι οι στόχοι και το περιεχόμενο του μαθήματος, η γνώση των εκπαιδευομένων, οι διδακτικές μέθοδοι, τα υλικά, τα μέσα, οι πηγές πληροφόρησης, οι ασκήσεις και η οργάνωσή τους και η διαδικασία της αξιολόγησης, στα οποία θα αναφερθούμε

αναλυτικότερα στη συνέχεια. Μετά τον προσδιορισμό των ανωτέρων στοιχείων ο εκπαιδευτικός προχωράει στην σχεδίαση της ωριαίας διδασκαλίας καταγράφοντας τα διδακτικά γεγονότα σε λογική σειρά (Τριλιανός, 2003). Τα συστατικά του σχεδίου μαθήματος αλλά και τα μοντέλα κατασκευής σχεδίων μαθημάτων αναπτύσσονται στη συνέχεια της εργασίας. Εκτός από τα παραπάνω ο εκπαιδευτικός οφείλει να προσδιορίσει στο σχέδιό του, από ποιά βαθμίδα γνωστικής συμπεριφοράς πρέπει να αρχίζει η διδασκαλία του (γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση, αξιολόγηση), σε ποια έκταση θα συμπεριλαμβάνει στο σχέδιό του ευκαιρίες ατομικής μάθησης (σύνθεση ομάδων κατά την ικανότητα των μαθητών, παροχή βοήθειας στους αδύνατους από τους δυνατούς μαθητές, ατομικές εργασίες) και για ποιο επίπεδο επάρκειας πρέπει να παρουσιάσουν οι μαθητές στο τέλος της διδακτικής ώρας (π. χ πλήρης μάθηση γνωστικού αντικειμένου) (Borich, 1988).

Σχεδιασμός διδακτικής ενότητας

Πολλοί εκπαιδευτικοί σήμερα κατασκευάζουν σχέδια διδασκαλίας που καλύπτουν ενότητες μαθησιακής ύλης για των οποίων απαιτούνται περισσότερες από μία διδακτικές ώρες. Ο σχεδιασμός αυτός θεωρείται πιο σημαντικός από εκείνον της μίας διδακτικής ώρας γιατί στον πρώτο περιέχονται όλα τα απαραίτητα στοιχεία που συνθέτουν τα σχέδια διδασκαλίας πολλών διδακτικών ωρών. Η μορφή και η ποιότητα του σχεδίου μαθήματος εξαρτώνται από παράγοντες όπως η θεματική ενότητα, ο απαιτούμενος χρόνος για την ολοκλήρωσή της, το είδος της μαθησιακής εμπειρίας, οι ανάγκες, οι ικανότητες των εκπαιδευομένων και η προσωπικότητα και οι δεξιότητες του εκπαιδευτικού. Η ενότητα του σχεδιασμού δεν είναι απαραίτητο να συμπίπτει με την ενότητα του διδακτικού εγχειριδίου και του αναλυτικού προγράμματος. Ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί με ευελιξία τη διδακτική ύλη και διαμορφώνει ο ίδιος τη διδακτική ενότητα. Ο σχεδιασμός της διδακτικής ενότητας μπορεί να δοθεί σε γραπτή ή σχηματοποιημένη μορφή, ώστε ο εκπαιδευτικός να αναφέρεται στο «τι;» και «πώς;» θα διδαχθεί, για να είναι σαφείς οι διδακτικές διαδικασίες και η σειρά των διδακτικών ενεργειών και να οργανώνεται η σκέψη του (Τριλιανός, 2003).

Σύμφωνα με τον Slavin (1988) ο σχεδιασμός της ετήσιας ή της εξαμηνιαίας βάσης είναι σημαντικός αλλά λόγω του μεγάλου χρονικού διαστήματος που καλύπτει, καταντά πολύπλοκος και αβέβαιος, ενώ λείπει το στοιχείο της ακρίβειας. Αντίθετα, ο διδακτικός σχεδιασμός που καλύπτει μία ενότητα διδακτέας ύλης ή μία διδακτική ώρα θεωρείται λειτουργικός και εύχρηστος και κρίνεται απαραίτητος για κάθε εκπαιδευτικό που επιθυμεί να καταστήσει το έργο του στη σχολική τάξη πιο αποτελεσματικό.

Συνοψίζοντας όσα παρουσιάστηκαν στην παρούσα ενότητα, μπορεί κανείς να επισημάνει, ότι η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων αποτελεί μία απαιτητική και σημαντική διαδικασία, την οποία κάθε εκπαιδευτικός οφείλει να εφαρμόζει για να σχεδιάσει τη διδασκαλία των μαθημάτων του. Στο πλαίσιο αυτό κατανοεί κανείς, ότι κατά τη διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων ο εκπαιδευτικός, παίρνει αποφάσεις για την οργάνωση, τη μορφή και την έκβαση της διδασκαλίας του λαμβάνοντας υπόψη κάποιους παράγοντες που είναι πιθανό να επηρεάσουν τη διδασκαλία του. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός ανάλογα το επίπεδο συγκεκριμενοποίησης και γενίκευσης σχεδιάζει σε διαφορετικά επίπεδα. Όλα τα επίπεδα σχεδιασμού είναι σημαντικά διότι εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς και έχουν διαφορετική χρήση. Για το λόγο αυτό, ο εκπαιδευτικός θα ήταν ωφέλιμο να ξεκινά από το μακροχρόνιο σχεδιασμό παρόλο που ενέχει το στοιχείο της αβεβαιότητας, καθώς αποτελεί τη βάση και την πρώτη προσέγγιση του σχεδιασμού, ώστε να καταλήξει εύκολα στο σχεδιασμό ενός ωριαίου σχεδίου μαθήματος.

2.2 Το Σχέδιο Μαθήματος (Lesson Plan)

Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να αναδείξουμε την προέλευση του σχεδίου μαθήματος και να παρουσιάσουμε τους ορισμούς που έχουν διατυπωθεί, ώστε να σχηματίσει κανείς μία σαφή εικόνα σχετικά με την έννοια του σχεδίου μαθήματος.

Σύμφωνα με τον Singh (2008), η επιστημονική τεκμηρίωση του σχεδίου μαθήματος πηγάζει και συνδέεται με την Μορφολογική Ψυχολογία (θεωρία Gestalt). Η θεωρία Gestalt αποτελεί έναν κλάδο της ψυχολογίας και πρωτοεμφανίστηκε στη Γερμανία κατά τη δεύτερη και Τρίτη δεκαετία του 20^{ου} αιώνα από τους Γερμανούς θεωρητικούς M.Wertheimer και K. Koffka και ενδυναμώνεται με τις πειραματικές εργασίες του W.Köhler (1929/1992). Σύμφωνα με αυτήν, η μάθηση αποτελείται από την σύλληψη μιας δομικής ολότητας και δεν είναι απλώς μια μηχανιστική αντίδραση σε ένα ερέθισμα. Υποστηρίζουν ότι η μάθηση πραγματώνεται όταν υπάρχει ανισορροπία, δηλαδή μία ελλιπής μορφή, η οποία τείνει να συμπληρωθεί και να αποτελέσει το όλο (Κολλιιάδης, 2007).

Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, η μάθηση είναι συνδεδεμένη με την αντίληψη καθώς ο οργανισμός έχει την τάση να αντιλαμβάνεται το περιβάλλον σε ολικές μορφές (gestalts). Οι ολικές μορφές δεν είναι μόνο το άθροισμα των επιμέρους στοιχείων, αλλά μια δυναμική

σύνθεσή τους. Τα μέρη του όλου αλληλοεπηρεάζονται και αποτελούν σύστημα (δυναμικό πεδίο), όπου κάθε διαταραχή τείνει να αποκατασταθεί από την προηγούμενη κατάσταση ισορροπίας. Η μάθηση είναι μια δυναμική διαδικασία αλληλεπίδρασης οργανισμού-περιβάλλοντος, όπου ο οργανισμός τείνει να διατηρήσει ή να επαναφέρει τις σχέσεις ισορροπίας, μια διαδικασία αναδιοργάνωσης ολικών μορφών. Οι διαδικασίες οργάνωσης της αντίληψης είναι σχεδόν ταυτόσημες με τις διαδικασίες μάθησης γι αυτό και οι νόμοι οργάνωσης για την αντίληψη που διατυπώθηκαν ισχύουν και για τις διαδικασίες της μάθησης και της μνήμης (Κολλιιάδης, 2007).

Συνεπώς, σύμφωνα με τον Singh (2008), η θεωρία της Μορφολογίας ασκεί επιρροή στην διαδικασία της μάθησης. Σύμφωνα με την αρχή ότι το όλο γίνεται αντιληπτό από το μέρος, τα κεφάλαια μαθημάτων διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διδασκαλία διότι βοηθούν τον εκπαιδευόμενο να κατανοήσει το μάθημα στο σύνολό του. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχετίζονται μεταξύ τους σε ένα σχέδιο μαθήματος και παρέχουν μία μαθησιακή εμπειρία με αποτέλεσμα να κατανοεί ο εκπαιδευόμενος το σύνολο.

Από την παραπάνω θεωρία προέρχεται η έννοια «Σχέδιο Ενότητας» (Unit Plan). Σύμφωνα με τον Herbart, το σχέδιο ενότητας αναφέρεται στο περιεχόμενο και την πληροφορία του μαθήματος. Από την άλλη, ο John Dewey και ο Kilpatrick δίνουν έμφαση στην εμπειρία των εκπαιδευομένων παρά στο περιεχόμενο ενώ ο Skinner υποστηρίζει ότι ένα σχέδιο ενότητας συμβάλλει στην τροποποίηση της συμπεριφοράς. Βασική πεποίθησή του είναι ότι, οι εκπαιδευόμενοι μαθαίνουν καλύτερα αν το περιεχόμενο παρουσιάζεται σε μικρότερα μέρη. Το σχέδιο ενότητας ταυτίζεται με το σχέδιο μαθήματος (lesson plan). Συμπερασματικά, το μάθημα στο σύνολό του αποτελείται από μικρότερα μέρη τα οποία μπορούμε να θεωρήσουμε ότι είναι τα επιμέρους σχέδια μαθημάτων (Singh, 2008).

2.2.1 Ορισμοί της έννοιας του Σχεδίου Μαθήματος (Lesson Plan)

Η θεωρητική γνώση της διδασκαλίας δεν παρέχει κάποια κατευθυντήρια γραμμή για τον σχεδιασμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Παρόλα αυτά, κάθε εκπαιδευτικός που έχει σκοπό να διδάξει, πρέπει να προετοιμάσει ένα σχεδιάγραμμα για το αντικείμενο του μαθήματος και τη παράδοση του σε επίσημη μορφή, το ονομαζόμενο σχέδιο μαθήματος (lesson plan). Ο εκπαιδευτικός οφείλει να εφαρμόσει τις θεωρητικές του γνώσεις σχετικά με το αντικείμενό του και τις παιδαγωγικές αρχές για το σχεδιασμό και τη διαχείριση αυτού.

Η διαδικασία της μάθησης οργανώνεται σε τρεις φάσεις: την προ-ενεργό φάση που συνδέεται με την προετοιμασία του μαθήματος, την διαδραστική φάση που εκτυλίσσεται κατά την διάρκεια του μαθήματος και τέλος τη μετα-ενεργό φάση κατά την ολοκλήρωση του κυρίως μέρους του μαθήματος. Οποιαδήποτε δραστηριότητα σχεδιάζει ο εκπαιδευτικός πριν από την έναρξη του μαθήματος, ανήκει στην προ ενεργό φάση της διδασκαλίας. Συνεπώς, η διαδικασία σχεδιασμού μαθήματος (lesson planning) είναι η προ ενεργός φάση της διδασκαλίας (Singh, 2008). Στη συνέχεια ακολουθούν ορισμοί που έχουν διατυπωθεί σχετικά με την έννοια του σχεδίου μαθήματος.

Πίνακας 1: «Ορισμοί σχετικά με την έννοια του σχεδίου μαθήματος»

1. Το σχέδιο μαθήματος (lesson plan) είναι ένα σύνθετο και πιθανόν λεπτομερές έγγραφο που εξηγεί σε ξεχωριστές ενότητες τη διαδικασία της διδασκαλίας σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο, καθώς και τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, τη λογική σειρά των μαθησιακών δραστηριοτήτων, τις ασκήσεις και τα κριτήρια αξιολόγησης και αποτίμησης (Whitton, Sinclair, Barker, Nanlohy & Nosworthy, 2004; McCutcheon, 1980).
2. Το σχέδιο μαθήματος λειτουργεί σαν λεπτομερές πλαίσιο ή αναλυτικός οδηγός των επιθυμητών μαθησιακών αποτελεσμάτων κάθε μαθήματος και των διαδικασιών μέσω των οποίων θα επιτευχθούν. Επιπλέον, οι δραστηριότητες, οι οδηγίες και οι αλληλεπιδράσεις των εκπαιδευομένων κατά τη διάρκεια του μαθήματος αναφέρονται ως διαδικασία διδασκαλίας ή σχέδιο μαθήματος (Ragbir & Mohan, 2009).
3. Οι Binning και Bining στον ορισμό τους έχουν επικεντρωθεί στη δομή και στον σκοπό ενός σχεδίου μαθήματος. Σύμφωνα με αυτόν, όλα τα σχέδια μαθημάτων περιλαμβάνουν τον καθορισμό των εκπαιδευτικών στόχων, την επιλογή και την οργάνωση του θέματος καθώς και τον προσδιορισμό των μεθόδων και της διαδικασίας που θα εφαρμοστούν, προκειμένου να διεξαχθεί το μάθημα (“Teaching Practice: Lesson Planning”, 2008).
4. Σύμφωνα με τον James Michael Lee ένα σχέδιο μαθήματος είναι μία οργανωμένη δήλωση των γενικών και ειδικότερων εκπαιδευτικών στόχων σε συνδυασμό με τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι από τους

εκπαιδευόμενους ύστερα από την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών (“Teaching Practice: Lesson Planning”, 2008).

5. Το σχέδιο μαθήματος αποτελεί ένα διδακτικό εργαλείο, το οποίο βοηθά τους εκπαιδευτικούς να αποσαφηνίσουν το θέμα και τον σκοπό του μαθήματος που θα διδάξουν, τον τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί η διδασκαλία και να ορίσουν το χρόνο που θα χρειαστούν για να το ολοκληρώσουν. Σε ένα σχέδιο μαθήματος ορίζονται οι μαθησιακοί στόχοι, ο απαραίτητος εξοπλισμός και τα διδακτικά μέσα που θα χρειαστούν για την επιτυχημένη διεξαγωγή της διδασκαλίας και για την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων (Javed Iqbal, 2012).
6. Το σχέδιο μαθήματος περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο οργανώνεται και να διευκολύνεται η διαδικασία της μάθησης. Συγκεκριμένα, είναι το έγγραφο στο οποίο αναγράφονται βασικά στοιχεία του μαθήματος, όπως οι εκπαιδευτικοί στόχοι, η περιγραφή των αξιολογήσεων που θα πραγματοποιηθούν, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τα απαραίτητα υλικά, οι εκπαιδευτικές πηγές και οι δραστηριότητες προθέρμανσης και προβληματισμού για μία συγκεκριμένη τάξη ή περισσότερες (SABES, 2008) .
7. Το σχέδιο μαθήματος είναι ένα χρήσιμο εργαλείο, το οποίο λειτουργεί σαν συνδυασμός οδηγού, πηγών και ιστορικού εγγράφου που αντικατοπτρίζει την φιλοσοφία της διδασκαλίας του εκπαιδευτικού, τους εκπαιδευόμενους και το σημαντικότερο από όλα τους στόχους που πρέπει να πετύχουν οι μαθητές. Μπορεί να παρομοιαστεί με έναν χάρτη, ένα προσχέδιο και είναι απαραίτητο για τους αρχάριους και για τους έμπειρους εκπαιδευτικούς (Jensen, 2001).
8. Το σχέδιο μαθήματος αποτελεί ένα πλάνο του εκπαιδευτικού, για να οργανώσει και να σχεδιάσει το αποδοτικά το μάθημά του, ενώ παράλληλα διασφαλίζει στους εκπαιδευόμενους, ότι θα αποκομίσουν ένα ολοκληρωμένο μάθημα. Ένα σχέδιο μαθήματος περιλαμβάνει τον στόχο του μαθήματος, τον τρόπο με τον οποίο θα υλοποιηθεί ο στόχος και οι ειδικότεροι σκοποί και τους τρόπους αξιολόγησης, έτσι ώστε να ελεγχθεί κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι. Το κάθε σχέδιο μαθήματος ποικίλλει, καθώς το περιεχόμενο του εξαρτάται από το αντικείμενο του μαθήματος, από τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των εκπαιδευόμενων, από τον τρόπο διδασκαλίας του εκπαιδευτικού και από τις προϋποθέσεις που ορίζονται από το εκάστοτε εκπαιδευτικό σύστημα (Mendoza, 2013).

9. Ο Bossing L. N. έχει δώσει έναν συνολικό ορισμό για το σχέδιο μαθήματος σύμφωνα με τον οποίο, το σχέδιο μαθήματος είναι ο τίτλος που δίνεται όταν έχουν υλοποιηθεί οι στόχοι που έχουν τεθεί και όταν επιτευχθεί το μαθησιακό αποτέλεσμα μέσα από μία σειρά σχεδιασμένων δραστηριοτήτων (“Teaching Practice: Lesson Planning”, 2008).

10. Η γραπτή καταχώριση των διδακτικο-μαθησιακών δραστηριοτήτων που επέλεξε ο εκπαιδευτικός με βάση συγκεκριμένα κριτήρια για μία συγκεκριμένη διδασκαλία είναι γνωστή ως σχέδιο, πλάνο, πορεία, χρονοδιάγραμμα διδασκαλίας (Ματσαγγούρας, 2000).

Πίνακας 1, Ορισμοί για το Σχέδιο Μαθήματος (Lesson Plan)

2.2.2 Τελικός Ορισμός Σχεδίου Μαθήματος

Όπως παρουσιάστηκε σε προηγούμενο σημείο του κεφαλαίου η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων (lesson planning) χρησιμοποιείται, ώστε να καθοριστεί μία πορεία δράσης για την διεξαγωγή του μαθήματος. Μέσω της συγκεκριμένης διαδικασίας, ο εκπαιδευτικός θα οργανώσει και θα σχεδιάσει το μάθημά του, έχοντας σαν αποτέλεσμα την ωφέλιμη και παραγωγική διεξαγωγή του μαθήματος ενώ παράλληλα οι εκπαιδευόμενοι θα αποκομίσουν ένα αποδοτικό μάθημα και πετύχουν στόχους που έχουν τεθεί. Το σχέδιο μαθήματος (lesson plan) συμβάλλει στην παραπάνω διαδικασία καθώς παρέχει μία αναλυτική περιγραφή του σχεδιασμού και της οργάνωσης του μαθήματος από τον εκπαιδευτικό.

Προκειμένου να αποκτήσουμε μία συνολική εικόνα αλλά και για να διατυπώσουμε στη συνέχεια έναν πλήρη ορισμό για το σχέδιο μαθήματος, στον πίνακα που ακολουθεί έχουν καταγραφεί τα κοινά χαρακτηριστικά που εντοπίστηκαν στους παραπάνω ορισμούς της προηγούμενης υποενότητας. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι, σε ένα σχέδιο μαθήματος:

Πίνακας 2: « Χαρακτηριστικά του Σχεδίου Μαθήματος »

1. Αποσαφηνίζεται και οργανώνεται το θέμα και το περιεχόμενο του μαθήματος.
2. Καταγράφονται ο εκπαιδευτικός σκοπός και οι στόχοι του μαθήματος. Με αυτόν τον τρόπο είναι δυνατό να ελεγχθεί κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι που τέθηκαν μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος.
3. Καταγράφονται οι μέθοδοι που θα χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή του μαθήματος.
4. Παρουσιάζονται οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί για τις ανάγκες του μαθήματος
5. Καταγράφονται τα υλικά και τα μέσα διδασκαλίας που θα χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή του μαθήματος.
6. Καταγράφονται οι εκπαιδευτικές πηγές.
7. Καταγράφονται οι τρόποι αξιολόγησης των εκπαιδευομένων.

Πίνακας 2, Χαρακτηριστικά του σχεδίου μαθήματος

Με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά των παραπάνω ορισμών συμπεραίνει κανείς ότι, το σχέδιο μαθήματος αποτελεί ένα σύνθετο και λεπτομερές έγγραφο, στο οποίο εξηγείται η διαδικασία της διδασκαλίας σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο, καταγράφονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι και οι σκοποί, τα μαθησιακά αποτελέσματα και οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Επίσης, στο σχέδιο μαθήματος καταγράφονται οι μέθοδοι και οι στρατηγικές διδασκαλίας που θα εφαρμοστούν, τα υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν αλλά και οι τρόποι αξιολόγησης των εκπαιδευομένων.

Όσον αφορά τη δομή των σχεδίων μαθημάτων, θα πρέπει όλα να αποτελούνται από το εισαγωγικό στάδιο, το κυρίως και το τελικό. Βέβαια, πέρα από τη βασική δομή των σχεδίων μαθημάτων ο εκπαιδευτικός μπορεί κατασκευάσει πιο σύνθετα σχέδια, τα οποία είναι δυνατό να ενσωματώσουν περισσότερες μεθόδους διδασκαλίας και εύρος δραστηριοτήτων, κάτι που είναι ιδιαίτερα χρήσιμο όταν το μάθημα απευθύνεται σε μαθητές με διαφορετικές ανάγκες (Tummons, 2010 ; Butt, 2008). Για να είναι όμως αποτελεσματικός ο σχεδιασμός της διδασκαλίας θα πρέπει να δίνονται λογικά χρονικά όρια

σε κάθε φάση του μαθήματος, ώστε να μην υποσκελίζεται κάποιο μέρος του και να εναρμονίζονται.

Το σχέδιο μαθήματος ως προς τη μορφή και το περιεχόμενό του ποικίλλει και διαφοροποιείται ανάλογα με τη βαθμίδα εκπαίδευσης, το αντικείμενο, τη σχολική μονάδα ακόμα και τον εκπαιδευτικό (Constantine & Lockwood, 2001). Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική επισκόπηση που πραγματοποιήθηκε καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν κοινά στοιχεία που περιλαμβάνονται σε κάθε σχέδιο μαθήματος όπως (Butt, 2008; Constantine & Lockwood, 2001; Serdyukov & Ryan, 2008; Walker, 2008):

1. Γενικά χαρακτηριστικά του μαθήματος: Στο σχέδιο μαθήματος καταγράφονται αρχικά τα γενικά χαρακτηριστικά αυτού, όπως ο τίτλος του μαθήματος, το αντικείμενο διδασκαλίας, η θεματική ενότητα στην οποία υπάγεται, η ημερομηνία, η βαθμίδα εκπαίδευσης και το τμήμα. Επίσης, ο εκπαιδευτικός μπορεί να σημειώσει τον αριθμό των εκπαιδευομένων και τυχόν ιδιαιτερότητες αυτών (Butt, 2008; Serdyukov & Ryan, 2008; Walker, 2008).
2. Ο εκπαιδευτικός σκοπός του μαθήματος: Είναι σημαντικό κάθε σχέδιο μαθήματος να αναφέρεται στον γενικό σκοπό του, ο οποίος αποτελεί τη γενική δήλωση του θέματος που θα διδαχθεί, έχει καθοριστεί πριν από τη σχεδίαση και σε αυτόν αποβλέπουν όλες οι ενέργειες που σχεδιάζονται. Ο σκοπός έχει πιο γενικό χαρακτήρα σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς στόχους, καθώς ενσωματώνει τη συνολική κατεύθυνση του μαθήματος και παρέχει ένα γενικό πλαίσιο αυτού, το οποίο ορίζεται και περιγράφεται αναλυτικότερα από τους εκπαιδευτικούς στόχους.
3. Οι εκπαιδευτικοί στόχοι του μαθήματος: Σε κάθε σχέδιο μαθήματος αναφέρονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι, οι οποίοι αποτελούν μία ειδικότερη δήλωση σχετικά με όσα πρέπει να επιτευχθούν μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος και περιορίζουν το εύρος του εκπαιδευτικού σκοπού καθώς ουσιαστικά τον διασπούν σε μικρότερες λειτουργικές μορφές. Σύμφωνα με την Παιδαγωγική Βιβλιογραφία προτείνονται διάφορες στοχοταξινομίες με τη βοήθεια των οποίων ταξινομούνται οι διδακτικοί στόχοι με βάση το βαθμό ποιότητας, πολυπλοκότητας και αφαίρεσης σε διαφορετικά επίπεδα ιεραρχικώς δομημένα. Στη σύγχρονη βιβλιογραφία γίνεται αναφορά στις ταξινομίες του Bloom και του Gagne, Briggs και Wager (Ματσαγγούρας, 2000) γι' αυτό και στη συνέχεια παρουσιάζεται συνοπτικά η πρώτη. Το 1956, ο Bloom και οι συνεργάτες του ταξινόμησαν τους εκπαιδευτικούς στόχους σε τρεις βασικές περιοχές:
 - Τη γνωστική περιοχή, όπου κατατάσσονται οι στόχοι που σχετίζονται με την απόκτηση γνώσεων και την ανάπτυξη διανοητικών ικανοτήτων.

- Τη συναισθηματική περιοχή, όπου περιλαμβάνονται στόχοι που αναφέρονται σε συναισθήματα, στάσεις, πιστεύω και αξίες.
- Την ψυχοκινητική περιοχή, στην οποία συμπεριλαμβάνονται οι στόχοι που αποβλέπουν στην ανάπτυξη φυσικών δεξιοτήτων.

Οι εκπαιδευτικοί στόχοι είναι ωφέλιμο να γνωστοποιούνται στους εκπαιδευόμενους από την αρχή της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς έτσι γίνεται αντιληπτό όσα πρέπει να έχουν επιτευχθεί στο τέλος αυτής. Ο εκπαιδευτικός γνωρίζοντας το επίπεδο των εκπαιδευόμενων πρέπει να είναι σε θέση να προσδιορίσει το επίπεδο που θέλει να φτάσουν αλλά και τον τρόπο με τον οποίο αυτό θα πραγματοποιηθεί. Επιπλέον, θα πρέπει να γνωρίζει σε ποιο σημείο της διαδικασίας του μαθήματος θα έχουν επιτευχθεί οι στόχοι και με ποιο τρόπο θα μπορεί να υπολογίσει κατά πόσο επιτεύχθηκαν. Οι εκπαιδευτικοί στόχοι πρέπει να είναι ξεκάθαροι, σαφείς και πραγματοποιήσιμοι. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευόμενοι στο τέλος της εκπαιδευτικής διαδικασίας:

- Θα γνωρίζουν ότι, (γνώσεις)
- Θα είναι σε θέση να, (δεξιότητες)
- Θα κατανοούν πως/ γιατί
- Θα είναι ενήμεροι (στάσεις, αξίες όπως θα είναι ευαισθητοποιημένοι σε κοινωνικά/ ηθικά θέματα κτλ.)

Τέλος, οι εκπαιδευτικοί στόχοι είναι δυνατό να παρουσιάζονται με διάφορους τρόπους στους εκπαιδευόμενους, όπως για παράδειγμα να αναγράφονται στον πίνακα, να παρουσιάζονται μέσα από μία συζήτηση με όλη την τάξη, αλλά και μέσα από δομημένες ερωτήσεις και απαντήσεις σαν μία εισαγωγική δραστηριότητα.

4. Θεματική Ενότητα – Ακαδημαϊκά Πρότυπα: Η θεματική ενότητα καθορίζεται από τα ακαδημαϊκά πρότυπα και από το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών κάθε χώρας. Πιο συγκεκριμένα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα ορίζεται το περιεχόμενο του μαθήματος, όσα είναι απαραίτητα να γνωρίζουν οι εκπαιδευόμενοι, τι θα είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν καθώς επίσης οριοθετούνται τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα (Butt, 2008; Serdyukov & Ryan, 2008; Walker, 2008).
5. Περιεχόμενο μαθήματος: Βασικό μέρος του σχεδίου μαθήματος είναι ο εκπαιδευτικός να οργανώσει το περιεχόμενο του μαθήματος σύμφωνα με τους στόχους που έχει

θέσει, να συγκεντρώσει τις πληροφορίες από τις εκπαιδευτικές πηγές και να καταγράψει τα κεντρικά σημεία του μαθήματος.

6. Οι μέθοδοι διδασκαλίας: Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να ορίσει τις μεθόδους και τις τεχνικές που θα αξιοποιηθούν για τη διδασκαλία αλλά και για την υλοποίηση των στόχων που έχει θέσει. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να επιλέξει την μέθοδο που ταιριάζει στο μάθημα και στις ανάγκες των εκπαιδευομένων ενώ είναι σημαντικό να εναλλάσσει τις μεθόδους, ώστε να κινητοποιεί τους εκπαιδευόμενους και να γίνεται το μάθημα ενδιαφέρον και απρόβλεπτο. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός στο σχέδιο μαθήματος μπορεί να αναφέρει τα βήματα που πρόκειται να ακολουθήσει σε όλες τις φάσεις διδασκαλίας, ώστε να αποφύγει επικίνδυνους αυτοσχεδιασμούς της τελευταίας στιγμής (Butt, 2008; Serdyukon & Ryan, 2008; Walker, 2008).
7. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες: Ο εκπαιδευτικός στο σχέδιο μαθήματος χρειάζεται να αναφέρει και να ορίσει τη σειρά των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιηθούν. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες ποικίλουν αναλόγως τις ανάγκες του μαθήματος και των εκπαιδευομένων καθώς μπορεί να είναι ατομικές, ομαδικές, ανά ζεύγη, να έχουν τη μορφή ερωτήσεων και απαντήσεων, να έχουν ως αντικείμενο την επίλυση προβλημάτων, να πραγματοποιούνται με παιχνίδι ρόλων, με συζητήσεις αλλά και παρουσιάσεις.

Επιπλέον, θα πρέπει να έχουν ένα επίπεδο πολυπλοκότητας και πιο συγκεκριμένα ο εκπαιδευτικός θα πρέπει αρχικά να εισάγει βασικές δραστηριότητες που απαιτούν υποστήριξη και καθοδήγηση, ώστε οι εκπαιδευόμενοι να αναπτύξουν συγκεκριμένες δεξιότητες, να μιμηθούν κάποια συγκεκριμένα πρότυπα και να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις τους. Στη συνέχεια μπορεί να εισάγει πιο προχωρημένες δραστηριότητες όπως, είναι η έρευνα, η ανάπτυξη εργασιών, οι προσομοιώσεις και οι ομαδικές εργασίες, όπου οι εκπαιδευόμενοι δρουν πιο ανεξάρτητα και εξασκούνται σε όσα αποκόμισαν από το μάθημα. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και οι εργασίες που δίνονται για εξάσκηση στο σπίτι, οι οποίες είναι σημαντικό να προάγουν τη δημιουργική σκέψη και να αναπτύσσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες των εκπαιδευομένων αλλά και να συνδέονται προβλήματα και ανάγκες της καθημερινότητας τους (Butt, 2008; Serdyukon & Ryan, 2008; Walker, 2008). Συνεπώς, είναι σημαντικό να υπάρχει ποικιλία και εναλλαγή στο είδος των δραστηριοτήτων, η οποία θα βασίζεται στις διαφορετικές ικανότητες και γνωστικό επίπεδο των εκπαιδευομένων. Οι δραστηριότητες και ολόκληρη η μαθησιακή εμπειρία πρέπει να

διεγείρουν το νου των εκπαιδευομένων, να τους κινητοποιούν και να διατηρούν παράλληλα αμείωτο το ενδιαφέρον και την ενεργητικότητά τους (Tummons, 2010) .

Εξίσου σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η ροή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και των φάσεων κατά τη διάρκεια της μάθησης. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να ορίζει τη σειρά των δραστηριοτήτων, ώστε να είναι οργανωμένες με τον πιο παραγωγικό τρόπο. Μία απλή και βασική δομή για την οργάνωση των δραστηριοτήτων είναι εκείνη που αποτελείται από την εισαγωγική, την κυρίως και την τελική δραστηριότητα ενώ επίσης είναι σημαντικό να δίνεται ο κατάλληλος χρόνος κάθε δραστηριότητα. Αξίζει να σημειωθεί, ότι για κάθε δραστηριότητα ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να εισάγει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να κατανοήσουν πλήρως το θέμα ενώ επίσης κατά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων και του μαθήματος θα πρέπει να γίνεται μία επανάληψη σχετικά με όσα έχουν διδαχθεί.

8. Τα εκπαιδευτικά μέσα και υλικά: Ο εκπαιδευτικός προβαίνει στην επιλογή των μέσων διδασκαλίας με βάση τη μέθοδο που θα εφαρμόσει και τους στόχους που θέλει να επιτύχει. Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας περιλαμβάνει την καταγραφή των εντύπων, των συσκευών και το διδακτικών υλικών που θα χρησιμοποιηθούν για την διεξαγωγή του μαθήματος.

Εκτός από τα παραδοσιακά μέσα διδασκαλίας, όπως γραπτά κείμενα και εικόνες σήμερα αξιοποιούνται τα σύγχρονα μέσα. Η τεχνολογία παρέχει τα εποπτικά μέσα, με τα οποία γίνεται παρουσίαση των πληροφοριών στους εκπαιδευόμενους. Σήμερα διακρίνονται σε συσκευές, μηχανικό εξοπλισμό και υλικά (hardware) όπως υπολογιστές, τηλεοράσεις και σε δεδομένα, εντολές, πληροφορίες και προγράμματα (λογισμικό, software) όπως οι ταινίες, τα slides, οι διαφάνειες, τα ποικίλα προγράμματα των υπολογιστών, τα οποία είναι συνυφασμένα με τα πρώτα.

Επίσης, η τεχνολογία χρησιμοποιείται και για μαθήματα με βασικό εργαλείο τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, για εκπαιδευτικά παιχνίδια, για τις ανάγκες της εικονικής πραγματικότητας, για αυτοματοποιημένα τεστ, για την επεξεργασία κειμένου, για γραφικά και για τη χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών. Επιπλέον, χρησιμοποιούνται οι υπηρεσίες του διαδικτύου για τις ποικίλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, η τηλεδιάσκεψη η επικοινωνία μέσω συνομιλιών (chat) αλλά και η χρήση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail). Βέβαια, ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει και πόρους που έχει στη διάθεση του και έχει κατασκευάσει για τις ανάγκες του μαθήματός

του αλλά και ότι παρέχεται από τον εκπαιδευτικό οργανισμό και χρησιμοποιείται από όλα τα μέλη (Butt, 2008; Serdyukov & Ryan, 2008; Walker, 2008).

9. Η αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας: Η αξιολόγηση της μάθησης των εκπαιδευομένων είναι αναπόσπαστο μέρος της ανάπτυξης σχεδίου μαθήματος. Η διαδικασία της αξιολόγησης γίνεται είτε με την τυπική μορφή όπως με ασκήσεις αξιολόγησης, με προφορικές συζητήσεις, τεστ αξιολόγησης είτε με την ανεπίσημη μορφή μέσα από τη συνολική εικόνα των εκπαιδευομένων και από την γενικότερη επίδοσή τους. Η διαδικασία της αξιολόγησης ενισχύει και το έργο του εκπαιδευτικού καθώς μπορεί να προσδιορίσει κατά πόσο επιτεύχθηκαν τα μαθησιακά αποτελέσματα.
10. Εκτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας: Η συγκεκριμένη διαδικασία είναι σημαντική καθώς γίνεται αξιολόγηση του τρόπου διδασκαλίας του εκπαιδευτικού και αλλά και της μάθησης των εκπαιδευομένων. Κάθε μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι σημαντικό να αξιολογείται, ώστε να γίνονται βελτιώσεις και τροποποιήσεις που θα είναι ωφέλιμες στα επόμενα σχέδια μαθημάτων (Butt, 2008; Serdyukov & Ryan, 2008).
11. Ο απαιτούμενος χρόνος: Ο χρόνος είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στην διαδικασία της μάθησης. Για να είναι το μάθημα αποδοτικό μέσα σε αυστηρά καθορισμένα χρονικά όρια, ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να επιλέξει τις κατάλληλες στρατηγικές, μεθόδους διδασκαλίας και εργαλεία. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να ορίζει τον χρόνο της κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας, ώστε να θέτει κάποια χρονικά όρια για την κάθε φάση της διδασκαλίας.

Ο Butt (2008) στα βασικά στοιχεία ενός σχεδίου μαθήματος προσθέτει τον παράγοντα της ασφάλειας (Ανάλυση επικινδυνότητας - Θέματα ασφαλείας). Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός έχει ευθύνη να προστατέψει τους εκπαιδευόμενους από ενδεχόμενους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν από τα εκπαιδευτικά υλικά ή από τις διεργασίες που διεξάγονται εντός της αίθουσας καθώς και από τις γνώσεις που προσφέρονται στους εκπαιδευόμενους.

Επιπλέον, κάποια σχέδια μαθημάτων μπορεί να συμπεριλαμβάνουν και διοικητικές - διαχειριστικές λεπτομέρειες, όπως πληροφορίες σχετικά με τους μαθητές, το πλήθος των μαθητών ακόμα και ένα πλάνο που απεικονίζονται οι θέσεις αυτών. Ακόμα είναι δυνατό να καταγράφονται οι ενέργειες του εκπαιδευτικού και των εκπαιδευομένων, να αναφέρονται οι εργασίες των εκπαιδευομένων για το σπίτι, οι προσωπικοί στόχοι και οι δραστηριότητες

του εκπαιδευτικού, οι στόχοι με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, οι δραστηριότητες ανάλογες με τα διαφορετικά μαθησιακά στυλ των εκπαιδευομένων και τέλος η προετοιμασία της αίθουσας (Constantine & Lockwood, 2001).

Ο εκπαιδευτικός πέρα από τις γνώσεις και τη μόρφωση που διαθέτει, χρειάζεται πάντα να κατασκευάζει ένα σχέδιο μαθήματος με αποφασιστικότητα, εφευρετικότητα και ενθουσιασμό. Τα σχέδια μαθημάτων δεν θα πρέπει να μεταδίδουν στείρα γνώση αλλά να είναι δυναμικά και ζωντανά έχοντας έναν πρακτικό σκοπό. Ο χρόνος που αφιερώνεται από τον εκπαιδευτικό και η επιμέλεια που δίνεται κατά το σχεδιασμό των πλάνων των μαθημάτων, έχει αντανάκλαση και κατά την διεξαγωγή του μαθήματος. Έχει παρατηρηθεί, ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων ανταποκρίνονται θετικά στη διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, γεγονός που αποδεικνύεται από την συμμετοχή και τις ανταποκρίσεις των εκπαιδευομένων. Οι εκπαιδευόμενοι εκτιμούν όταν ο εκπαιδευτικός έχει σχεδιάσει ένα αποδοτικό σχέδιο μαθήματος, ότι οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες και το υλικό έχει που έχει επιλεγεί, είναι σύμφωνο με τα ενδιαφέροντα τους. Επίσης, έχει παρατηρηθεί ότι οι εκπαιδευόμενοι αντιλαμβάνονται και νιώθουν δυσαρεστημένοι, εάν το μάθημα δεν είναι σχεδιασμένο όπως θα έπρεπε, με αποτέλεσμα να μην παρακολουθούν και να μη συμμετέχουν κατά τη διεξαγωγή του μαθήματος (Walker, 2008).

Εν κατακλείδι, για να αναπτύξει ο εκπαιδευτικός ένα ολοκληρωμένο, αποδοτικό και σωστά δομημένο σχέδιο μαθήματος χρειάζεται, να συμπεριλάβει τα παραπάνω δομικά στοιχεία. Επιπλέον, είναι απαραίτητο να συνδυάζει τις γνώσεις του σχετικά με το αντικείμενο διδασκαλίας, τις παιδαγωγικές αρχές, τις μεθόδους διδασκαλίας και τις στρατηγικές με την ικανότητά του να γνωρίζει σε ποιο σημείο μπορούν οι εκπαιδευόμενοι να φτάσουν την μάθηση τους καθώς και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να διεξαχθεί η διαδικασία της μάθησης. Με τον τρόπο αυτό, ο εκπαιδευτικός θα είναι σε θέση να υλοποιήσει τους εκπαιδευτικούς στόχους και να επιλέξει το είδος των μεθόδων που θα χρησιμοποιήσει, τις δραστηριότητες που θα πρέπει να σχεδιάσει και τα υλικά που θα χρειαστεί. Σημαντικό εφόδιο αποτελεί η γνώση των αρχών ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων και η ενσωμάτωση όλων εκείνων των παραγόντων που είναι πιθανόν να επηρεάσουν το μάθημά του για την κατασκευή ενός αποτελεσματικού σχεδίου μαθήματος. Για το λόγο αυτό, ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει κάποια μέθοδο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων, οι οποίες αναλύονται στο επόμενο κεφάλαιο (κεφάλαιο 3) ακολουθώντας τα στάδια που προτείνονται. Βέβαια, οποιαδήποτε μέθοδο και αν επιλέξει για να εφαρμόσει θα πρέπει να αναφερθεί και να συμπεριλάβει τα παραπάνω στοιχεία, καθώς αποτελούν τα θεμέλια για την οργάνωση του σχεδίου μαθήματος.

2.3Η Σημασία και τα Πλεονεκτήματα της Διαδικασίας Ανάπτυξης Σχεδίων Μαθημάτων

Σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, παρατηρεί κανείς ότι η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων (lesson planning) και το σχέδιο μαθήματος (lesson plan) διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στον σχεδιασμό, στην προετοιμασία και στην οργάνωση της διδασκαλίας.

Στο σημείο αυτό είναι ωφέλιμο να αναδείξουμε τη σημασία και τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν η διαδικασία σχεδιασμού και τα σχέδια μαθημάτων στους εκπαιδευτικούς, στους εκπαιδευόμενους και συνολικά στην εκπαιδευτική διαδικασία για να κατανοήσει κανείς τη σημαντικότητά τους. Πιο αναλυτικά, το σχέδιο μαθήματος μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν ένα εργαλείο υποστήριξης και οργάνωσης της διδασκαλίας καθώς καθοδηγεί τον εκπαιδευτικό στην διαδικασία της μάθησης, τον οργανώνει υποδεικνύοντάς τα επόμενα βήματά και τον προσανατολίζει στο μαθησιακό έργο που πρέπει να επιτευχθεί. Το σχέδιο μαθήματος αποτελεί οδηγό και σύμβουλο για τον εκπαιδευτικό κατά τη διάρκεια του μαθήματος, καθώς συμβάλει στην άρτια οργάνωση της διδασκαλίας και στον σαφή καθορισμό του σκοπού της διδασκαλίας. Με αυτόν τον τρόπο, δίνει δομή στο μάθημα ενώ παράλληλα αποτρέπει τον εκπαιδευτικό να αποκλίνει από το θέμα, να μην παραλείπει σημαντικά σημεία αλλά και να μην διαθέτει περισσότερα από όσα χρειάζεται (Timmons, 2010). Επίσης, η διδασκαλία επικεντρώνεται στην αναγκαία πληροφορία, χωρίς να διαταραχθεί από μη αναμενόμενους αυτοσχεδιασμούς ή πλατειασμούς της τελευταίας στιγμής.

Επιπλέον, το σχέδιο μαθήματος βοηθά τον εκπαιδευτικό να φανταστεί εκ των προτέρων την εξελικτική διαδικασία της διδασκαλίας, ώστε να συμπεριλάβει κάθε παράγοντα που μπορεί να επηρεάσει την πορεία της διδασκαλίας (Ματσαγγούρας, 2000). Έτσι, ο εκπαιδευτικός κατά το σχεδιασμό μπορεί να λάβει υπόψη του, τις ανάγκες του κάθε εκπαιδευόμενου, καθώς μπορεί να συμπεριλάβει σε αυτό, εκτός από τον τρόπο διδασκαλίας και τα μαθησιακά στιλ των εκπαιδευομένων (Butt, 2008). Επίσης με τον αποδοτικό σχεδιασμό του μαθήματος ο εκπαιδευτικός κερδίζει την εκτίμηση των μαθητών του που αποτελεί βασική προϋπόθεση για μία επιτυχημένη διδασκαλία, διότι οδηγεί τους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν οικειοθελώς σε αυτήν (Τριλιανός, 2003).

Η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων ενθαρρύνει και κινητοποιεί τον εκπαιδευτικό να μελετήσει εις βάθος όσα μπορούν και όσα είναι απαραίτητο να διδαχθούν

οι εκπαιδευόμενοι κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Έχει παρατηρηθεί ότι συνήθως οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν τις ίδιες μεθόδους διδασκαλίας σε όλα τους τα μαθήματα επαναλαμβάνοντάς τις, χωρίς να αναζητούν νέες που πιθανόν να ταιριάζουν περισσότερο στις ανάγκες του μαθήματός τους. Με την ενθάρρυνση που παρέχουν τα σχέδια μαθημάτων ο εκπαιδευτικός προσπαθεί, να καινοτομήσει πάνω στο αντικείμενό του και να εντάξει στο σχέδιο του νέες μεθόδους διδασκαλίας (Butt, 2008). Συνεπώς, ο εκπαιδευτικός ενώ σχεδιάζει, προχωρά παράλληλα σε ανάλυση του αντικειμένου που πρέπει να διδάξει και επιλέγει τις κατάλληλες παιδαγωγικές μεθόδους, στρατηγικές, δραστηριότητες, μορφές ανατροφοδότησης που θα τον βοηθήσουν να επιτύχει τους στόχους που έχει θέσει και να εμπλέξουν τους εκπαιδευόμενους στη διαδικασία της μάθησης και προάγουν τη μάθηση καθώς επίσης γίνεται πιο κατανοητός και σαφής στην παρουσίαση της καινούργιας ύλης (Τριλιανός, 2003).

Παράλληλα, το σχέδιο μαθήματος προάγει τις γνώσεις και τις δεξιότητες του εκπαιδευτικού και αποκαλύπτει τις παιδευτικές δυνατότητες του περιεχομένου που πρόκειται να διδαχθεί (Ματσαγγούρας, 2000· Τριλιανός, 2003). Συγκεκριμένα, το σχέδιο μαθήματος βοηθά τον εκπαιδευτικό να ορίσει με σαφήνεια το περιεχόμενο του μαθήματος, να κατανοήσει τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να αξιοποιήσει τις δεξιότητές του για να δημιουργήσει ένα αποτελεσματικό σχέδιο μαθήματος και έπειτα να αξιολογήσει την διαδικασία.

Με την κατασκευή του σχεδίου μαθήματος, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει και οργανώνει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διδασκαλίας γεγονός που του παρέχει ταυτόχρονα το αίσθημα της ασφάλειας και της αυτοπεποίθησης, καθώς θα είναι προετοιμασμένος για το μάθημά του και θα μπορεί να αντιμετωπίσει πιο εύκολα αστάθμητους παράγοντες κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας. Συνεπώς, η συγκεκριμένη διαδικασία συμβάλλει στη σωστή διαχείριση της εκπαιδευτικής πράξης και στην έγκαιρη πρόβλεψη των προβλημάτων που μπορεί να ανακύψουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας αλλά και να λύσει προβλήματα που θεωρούνται δυσεπίλυτα (Ματσαγγούρας, 2000· Τριλιανός, 2003· Χατζηδήμου, 2012).

Σημαντικό πλεονέκτημα του σχεδίου μαθήματος είναι, ότι συμβάλλει στην εξοικονόμηση, στην παραγωγική αξιοποίηση και στην ορθή κατανομή του χρόνου της διδασκαλίας του εκπαιδευτικού. Με την οργάνωση της διδασκαλίας ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλύσει το πρόβλημα της διδασκαλίας ενός θέματος του γνωστικού αντικειμένου σε περιορισμένα χρονικά όρια και να επιλέξει τα ουσιώδη για την διεκπεραίωση του μαθήματος (Ματσαγγούρας, 2000· Τριλιανός, 2003).

Η εκτίμηση της πορείας της διδασκαλίας αποτελεί βασικό σκέλος της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το οποίο μπορεί να υποστηριχθεί από το σχέδιο μαθήματος. Πιο συγκεκριμένα, το τελευταίο παρέχει μία αξιόπιστη και ρεαλιστική καταγραφή σχετικά με όσα συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, τι λειτούργησε σωστά και τι λάθος και τι χρειάζεται να αλλάξει. Με αυτόν τον τρόπο, ο εκπαιδευτικός μπορεί να δημιουργήσει ένα ιστορικό και να συγκεντρώσει τα σχέδια μαθημάτων που έχει δημιουργήσει, ώστε να τα αξιοποιήσει και να τα επαναχρησιμοποιήσει, κάνοντας αλλαγές και τροποποιήσεις, εάν αυτό κριθεί απαραίτητο, για την βελτίωση της διδασκαλίας. Παράλληλα μπορεί να τα αναθεωρήσει και να τα αναπροσαρμόσει, εάν το ίδιο αντικείμενο απευθύνεται σε διαφορετική ομάδα μαθητών με διαφορετικές ανάγκες (Tummons, 2010).

Επιπλέον, το σχέδιο μαθήματος λειτουργεί σαν ένας κοινός τόπος συζήτησης μεταξύ των εκπαιδευτικών, καθώς με την χρήση του ο εκπαιδευτικός μπορεί να βελτιώσει τον σχεδιασμό του προγράμματος διδασκαλίας και το σπουδαιότερο να διαμοιραστεί τα σχέδια του με άλλους εκπαιδευτικούς. Με τον τρόπο αυτό οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανταλλάξουν ιδέες μέσα από τα σχέδια μαθημάτων τους, να εμπνευστούν αλλά να τα προσαρμόσουν στις δικές τους ανάγκες. Βέβαια, είναι σημαντικό, όπως αναφέραμε, ο εκπαιδευτικός να συμβουλευεται και να εφαρμόζει τις μεθόδους για την ανάπτυξη των σχεδίων μαθημάτων, ώστε να συμπεριλαμβάνει όλα τα δομικά συστατικά που είναι απαραίτητα για ένα ολοκληρωμένο σχέδιο μαθήματος.

Με τη δημιουργία σχεδίων μαθημάτων επωφελούνται και οι ίδιοι οι εκπαιδευόμενοι καθώς το μάθημα οργανώνεται, ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες αυτών, να τους κινητοποιεί και να τους εμπλέκει ενεργά σε όλη τη διαδικασία της μάθησης. Το σχέδιο μαθήματος οργανώνεται με επίκεντρο τον ίδιο τον εκπαιδευόμενο καθώς τελικός στόχος είναι να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι και οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν τις γνώσεις που απαιτούνται. Με τον τρόπο αυτό αντιλαμβάνονται τους στόχους που ενυπάρχουν μέσα στις μαθησιακές δραστηριότητες. Επίσης, με το σχεδιασμό της διδασκαλίας οι μαθητές έχουν περισσότερες ευκαιρίες για μάθηση και αυξάνεται ο χρόνος ενασχόλησής τους στη μαθησιακή διαδικασία πράγμα που ανεβάζει τα ποσοστά επιτυχίας (Τριλιανός, 2003).

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η σχεδίαση της διδασκαλίας συντελεί στην απρόσκοπτη και ομαλή λειτουργία της τάξης καθώς ο εκπαιδευτικός είναι σε θέση να αποφύγει σημαντικούς ανασταλτικούς παράγοντες και δυσκολίες, που μπορεί να ανακύψουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, όπως τη διασπαστική συμπεριφορά των μαθητών, την ανεπαρκή πρόοδο των εκπαιδευομένων, την ελλιπή εξάσκηση στην τάξη (Butt, 2008). Ακόμα, η

διαδικασία αυτή απαλλάσσει το διδάσκοντα να επιβάλλει συνεχώς την τάξη, αντιθέτως δημιουργεί μία ζωντανή ατμόσφαιρα, όπου η διακίνηση των ιδεών διενεργείται ομαλά, ασκούνται επικοινωνιακές αλληλεπιδράσεις και εκτελούνται πρόθυμα οι δραστηριότητες (Arends, 1988).

Η εξέλιξη της τεχνολογίας στην εκπαίδευση συμβάλλει στην διαδικασία της ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, καθώς η κατασκευή αυτών μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη βοήθεια υποστηρικτικών εργαλείων, τα οποία κατευθύνουν τον εκπαιδευτικό παρέχοντάς του ποικίλες δυνατότητες, προκειμένου τα σχέδια να είναι πλήρη και οργανωμένα. Τα συγκεκριμένα εργαλεία, των οποίων οι δυνατότητες παρουσιάζονται αναλυτικότερα στο κεφάλαιο 4, ενισχύουν και εκσυγχρονίζουν το έργο του εκπαιδευτικού, καθώς συμβάλλουν στην οργάνωση και στον προγραμματισμό της εκπαιδευτικής ύλης και της διδασκαλίας. Επιπλέον, παρέχουν εξοικονόμηση του χρόνου και της προσπάθειας του εκπαιδευτικού, ο οποίος έχει τη δυνατότητα με τη βοήθεια της τεχνολογίας να σχεδιάσει πιο γρήγορα τα μαθήματά του και να αναπροσαρμόσει τα ήδη υπάρχοντα. Επίσης, ο εκπαιδευτικός αξιοποιώντας τα εργαλεία έχει τη δυνατότητα να αποθηκεύσει και να ταξινομήσει τα σχέδια μαθημάτων, ώστε να έχει άμεσα πρόσβαση σε αυτά και να δημιουργήσει ένα ιστορικό διδασκαλίας. Τα εργαλεία κατασκευής σχεδίων μαθημάτων παρέχουν επίσης τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να διαμοιραστεί τα σχέδια που έχει αναπτύξει με άλλους εκπαιδευτικούς είτε για την ανταλλαγή απόψεων είτε για την από κοινού συνεργασία αλλά ακόμα και με τους εκπαιδευόμενους.

Σημαντικό πλεονέκτημα των σχεδίων μαθημάτων είναι, όπως αναφέρθηκε, είναι ο διαμοιρασμός και η ανταλλαγή τους από άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας σε παρόμοια ή διαφορετικά περιβάλλοντα μάθησης, γεγονός που μπορεί να επιτευχθεί με την βοήθεια της τεχνολογίας και των εκπαιδευτικών πυλών. Πιο συγκεκριμένα, οι τελευταίες αποτελούν ένα χώρο, ο οποίος παρέχει πρόσβαση στους χρήστες σε εκπαιδευτικό υλικό και σε σχέδια μαθημάτων. Στις εκπαιδευτικές πύλες, τα σχέδια μαθημάτων είναι ταξινομημένα συνήθως ανάλογα την εκπαιδευτική βαθμίδα και το γνωστικό αντικείμενο ενώ ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει τα σχέδια που επιθυμεί, να τα επεξεργαστεί, να εμπνευστεί από αυτά. Επίσης, έχει τη δυνατότητα να ανακτήσει τα σχέδια μαθημάτων και είτε να τα χρησιμοποιήσει αυτούσια είτε να τα τροποποιήσει κατασκευάζοντας δικά του. Οι εκπαιδευτικές πύλες, για τις οποίες γίνεται λόγος στο κεφάλαιο 4, αποτελούν ένα διαδικτυακό χώρο της εκπαίδευσης, όπου διευκολύνεται η πρόσβαση σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και παρέχεται η δυνατότητα ανταλλαγής σχεδίων μαθημάτων.

Συνεπώς, η έλλειψη σχεδιασμού έχει σαν αποτέλεσμα μία ελλιπή μαθησιακή και διδακτική εμπειρία, γεγονός που έχει συνέπειες τόσο στο έργο του εκπαιδευτικού αλλά και στους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι δεν κινητοποιούνται κατάλληλα ούτε εμπλέκονται στη διαδικασία της μάθησης. Το σχέδιο μαθήματος δεν μπορεί να περιθωριοποιηθεί και να παρακαμφθεί καθώς η προετοιμασία και ο σχεδιασμός της διδασκαλίας αποτελούν θεμέλια για την επιτυχημένη διδασκαλία και βασικό καθήκον του εκπαιδευτικού. Τα εργαλεία κατασκευής σχεδίων μαθημάτων και οι εκπαιδευτικές πύλες, όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια της εργασίας, υποστηρίζουν και ενισχύουν σε μεγάλο βαθμό τη διαδικασία σχεδιασμού και τα σχέδια μαθημάτων, βοηθούν παράλληλα το έργο του εκπαιδευτικού και δίνουν νέα διάσταση στην προετοιμασία της διδασκαλίας.

2.4 Συσχέτιση του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού με το Σχέδιο Μαθήματος

Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός αποτελεί θεμέλιο της διδακτικής πρακτικής, για το λόγο αυτό στην παρούσα ενότητα γίνεται συσχέτιση του σχεδίου μαθήματος με τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και κατ' επέκταση με το εκπαιδευτικό σενάριο. Στη συνέχεια, διατυπώνονται σχετικοί ορισμοί σχετικά με τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και περιγράφονται τα δομικά συστατικά αυτού, ώστε να διαπιστωθούν τα σημεία σύγκλισης και απόκλισης μεταξύ του εκπαιδευτικού σχεδιασμού και του σχεδίου μαθήματος .

Ενδεικτικά, ο διεθνής οργανισμός Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) ορίζει ως εκπαιδευτικό σχεδιασμό *«τη διαδικασία μέσω της οποίας, ένας εκπαιδευτικός ή ένας ειδικός στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό καθορίζει τις καταλληλότερες διδακτικές μεθόδους για συγκεκριμένους εκπαιδευόμενους, εντός ενός συγκεκριμένου εκπαιδευτικού πλαισίου και επιδιώκοντας την επίτευξη ενός συγκεκριμένου εκπαιδευτικού σκοπού (IEEE, 2001)»*.

Σύμφωνα με τον ορισμό των Gros, Elen, Kerres, Merrienboer, & Spector, ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός αφορά στη διαδικασία της ανάλυσης και του καθορισμού των εκπαιδευτικών αναγκών και των εκπαιδευτικών στόχων. Επιπλέον, περιλαμβάνει τη σχεδίαση, την επιλογή και την ανάπτυξη των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, του εκπαιδευτικού περιεχομένου (υλικού) και των μεθόδων αξιολόγησης της επίτευξης των στόχων. Επίσης, αφορά στην εφαρμογή και στην αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο σύνολό της. Η διαδικασία του «εκπαιδευτικού σχεδιασμού», επιδιώκει τη σύνδεση των

θεωρητικών θέσεων και αρχών για τη μάθηση (δηλ. πώς οι άνθρωποι μαθαίνουν) με την πρακτική του σχεδιασμού εκπαιδευτικών-διδασκτικών συστημάτων (δηλ. τη διευθέτηση – οργάνωση των διαδικασιών και των πόρων κατά τρόπο που να προάγεται η μάθηση) Gros et al., 1997).

Στην ελληνική βιβλιογραφία, ο Τριλιανός (1998) ορίζει τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό ως «τη συστηματική διαδικασία, κατά την οποία παίρνονται αποφάσεις για τη μορφή και το περιεχόμενο της διδακτικής πρακτικής και καθορίζεται η ακολουθία των διδακτικών ενεργειών που θα επιτελεστούν κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος (Αθανάσιος Τριλιανός, 1998)».

Οι όροι «εκπαιδευτικός σχεδιασμός» ή «διδασκτικός σχεδιασμός» ή «αρχιτεκτονική της διδασκαλίας» είναι συνώνυμοι και αφορούν στις προδιδασκτικές δραστηριότητες του εκπαιδευτικού κατά τις οποίες λαμβάνονται αποφάσεις σχετικά με τη μορφή και το περιεχόμενο της διδασκαλίας και καθορίζεται η ακολουθία των διδακτικών ενεργειών που πρέπει να πραγματοποιηθούν σε ένα μάθημα (Τριλιανός 2004· Φλουρής, 2005).

Σύμφωνα με τον Σάμπσον, Γ. Δ., (2012) τα δομικά συστατικά του εκπαιδευτικού σχεδιασμού είναι τα εξής:

1. Διατύπωση Εκπαιδευτικού Προβλήματος: Είναι σημαντικό να ερευνηθούν και να προσδιοριστούν οι ανάγκες και το εκπαιδευτικό πρόβλημα που θα καλύψει ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός. Ο διεθνής οργανισμός Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), αναφέρει ότι αφού εκτιμήσουμε ότι υπάρχει μία πραγματική ανάγκη για διδακτική παρέμβαση, δηλαδή ότι υφίσταται εκπαιδευτικό πρόβλημα, τότε θα πρέπει να προσδιορίσουμε την απόσταση ανάμεσα στην υπάρχουσα κατάσταση και στην επιθυμητή, καθώς και το πού οφείλεται αυτή η απόσταση, ώστε στη συνέχεια μέσω της σχεδιαζόμενης διδακτικής παρέμβασης να τη γεφυρώσουμε.
2. Διατύπωση Εκπαιδευτικών Στόχων: Θα πρέπει να προσδιοριστεί τι επιδιώκεται να πετύχουν οι εκπαιδευόμενοι και τι ικανότητες αναμένεται να αποκτήσουν με την ολοκλήρωση τις «διδασκτικής παρέμβασης» αλλά και τι χρειάζεται να γνωρίζουν οι εκπαιδευόμενοι προκειμένου να επιτελέσουν τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες. (Τριλιανός, 1998)
3. Χαρακτηριστικά και ανάγκες των εκπαιδευομένων: Προκειμένου να καταγραφούν με ακρίβεια οι ανάγκες των εκπαιδευομένων και να γίνουν οι επιλογές αναφορικά με τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό λαμβάνονται υπόψη στοιχεία σχετικά με τους εκπαιδευόμενους που αφορούν:

- Γνωστικά Χαρακτηριστικά: Αναφέρονται στα μαθησιακά τους ενδιαφέροντα, στους τρόπους που προτιμούν να μαθαίνουν, στις προϋπάρχουσες γνώσεις σε σχέση με το γνωστικό αντικείμενο.
 - Ψυχοκινητικά Χαρακτηριστικά: Αναφέρονται στις στάσεις και στην εν γένει νοοτροπία τους, καθώς και στην κοινωνική και οικονομική τους κατάσταση.
 - Δημογραφικά Χαρακτηριστικά: Αναφέρονται στην ηλικία, φύλο, εθνικότητα, πολιτιστικό και γλωσσικό τους υπόβαθρο.
4. Επιλογή διδακτικού μοντέλου: Προκειμένου να επιτευχθούν τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα χρειάζεται να γίνει η επιλογή του κατάλληλου «Διδακτικού Μοντέλου» (εκπαιδευτικής προσέγγισης). Η διαδικασία αυτή αποτελεί μία σημαντική παράμετρο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού καθώς οι παραδοχές και οι συνεπαγωγές της εκπαιδευτικής προσέγγισης, έχουν άμεση σχέση με τη σχέση με τη σχεδίαση και την ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που θα επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι, ώστε να επιτύχουν τα μαθησιακά αποτελέσματα. Επιπλέον, στο συγκεκριμένο στάδιο γίνεται η επιλογή των κατάλληλων δραστηριοτήτων, του εκπαιδευτικού υλικού και των ρόλων που συμμετέχουν σε κάθε δραστηριότητα. Τέλος, είναι σημαντική η οργάνωση όλων των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στην επιθυμητή χρονική αλληλουχία επιτέλεσής τους από τα άτομα ή τις ομάδες ατόμων που εμπλέκονται σε αυτές, ώστε να σχηματίζεται μία «ροή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων» (flow of learning activities), η οποία θα βρίσκεται σε αντιστοιχία με τις παραδοχές και τις συνεπαγωγές της εκπαιδευτικής προσέγγισης που έχει επιλεγεί.
5. Αξιολόγηση εκπαιδευτικού σχεδιασμού: Προκειμένου να αποτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι που τέθηκαν θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσο οι εκπαιδευόμενοι έμαθαν όσα απαιτούνταν και να γίνει αξιολόγηση της διαδικασίας του εκπαιδευτικού σχεδιασμού στο σύνολό της.

Σύμφωνα με τους παραπάνω ορισμούς παρατηρεί κανείς, ότι με τον όρο «εκπαιδευτικός σχεδιασμός» εννοείται, ο καθορισμός των θεωριών μάθησης σχετικά με την οργάνωση των διαδικασιών και των πόρων, έτσι ώστε να αναπτύσσονται τα εκπαιδευτικά προγράμματα και να εξασφαλίζεται η ποιότητα της διδασκαλίας. Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός είναι « η διαδικασία σύμφωνα με την οποία, ο εκπαιδευόμενος αλληλεπιδρά με το υλικό των μαθημάτων, το μαθησιακό περιβάλλον, τα εργαλεία και τον εξοπλισμό των μαθησιακών δραστηριοτήτων. Αποτελεί μια διαδικασία κατά την οποία, οι εκπαιδευτικοί

που ασχολούνται με την υποστήριξη της μάθησης και καταλήγουν σε μια δομή για μία μαθησιακή κατάσταση (Beetham, 2007).

Όσον αφορά τα δομικά συστατικά του εκπαιδευτικού σχεδιασμού είναι σημαντικό, να ερευνηθεί το εκπαιδευτικό πρόβλημα και οι ανάγκες που θα καλυφθούν με την διδακτική παρέμβαση. Επιπλέον, χρειάζεται να προσδιοριστούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι και να καταγραφούν τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευόμενων, ώστε να προσδιοριστούν με ακρίβεια οι μαθησιακές ανάγκες τους και να γίνουν στη συνέχεια οι κατάλληλες επιλογές. Κομβικό σημείο της διαδικασίας του εκπαιδευτικού σχεδιασμού είναι η επιλογή του κατάλληλου διδακτικού μοντέλου, καθώς έτσι θα οργανωθεί το μαθησιακό περιβάλλον, θα σχεδιαστούν οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, θα επιλεγούν οι κατάλληλοι μαθησιακοί πόροι και τα εκπαιδευτικά μέσα, ώστε να επιτευχθούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι και να διεξαχθεί το μάθημα με επιτυχία. Επιπλέον, στο εκπαιδευτικό σενάριο ερευνώνται η αλληλεπίδραση και οι ρόλοι συμμετεχόντων, οι αντιλήψεις των εκπαιδευόμενων τα ενδεχόμενα διδακτικά εμπόδια και γενικότερα όλα τα στοιχεία που θεωρούνται σημαντικά στη σύγχρονη διδακτική θεωρία. Αναπόσπαστο μέρος του εκπαιδευτικού σεναρίου αποτελούν οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες σύμφωνα με τον Beetham (2004), συνδέουν τους εκπαιδευόμενους με το εκπαιδευτικό περιβάλλον, το οποίο περιλαμβάνει διαθέσιμες υπηρεσίες, τα απαραίτητα εργαλεία και τους μαθησιακούς πόρους και επιτελούνται για την επίτευξη ενός σχεδιασμένου- σκόπιμου μαθησιακού αποτελέσματος. Επιπλέον, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως σε ένα εκπαιδευτικό σενάριο δίνεται σημασία όχι μόνο στη σχεδίαση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων αλλά και στην οργάνωση αυτών, ώστε να σχηματίζεται μία ροή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Τέλος, στο εκπαιδευτικό σενάριο είναι απαραίτητο να καταγραφούν οι τρόποι αξιολόγησης των εκπαιδευόμενων, ώστε να ελεγχθεί κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι αλλά και να αξιολογηθεί η συνολική πορεία της διδασκαλίας, ώστε να γίνουν αλλαγές και τροποποιήσεις εάν αυτό θεωρείται χρήσιμο.

Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας αποτυπώνεται με τη μορφή ενός σεναρίου μαθήματος. Ένα εκπαιδευτικό σενάριο (educational scenario) είναι η περιγραφή ενός μαθησιακού πλαισίου με εστιασμένο γνωστικό αντικείμενο, συγκεκριμένους εκπαιδευτικούς στόχους, παιδαγωγικές αρχές και σχολικές πρακτικές, το οποίο υλοποιείται μέσα από μία σειρά δραστηριοτήτων (educational activities). Συνεπώς, κατά τη διαδικασία του εκπαιδευτικού σχεδιασμού γίνεται διεύθυνση στη διδακτική πρακτική, μελετάται το πώς θα υποστηριχθεί η μάθηση σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, γίνεται ανάλυση της μεθόδου και της στρατηγικής σύμφωνα με την οποία προτείνεται να εφαρμοστεί το σύνολο των

σχεδιασμένων δραστηριοτήτων είτε ατομικά είτε συλλογικά στους προτεινόμενους ρόλους που καλούνται να παίξουν οι συμμετέχοντες καθώς επίσης, αναλύεται και η δομή της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών ομάδων (Παναγιώτου, 2010).

Από την άλλη πλευρά, η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων και τα σχέδια μαθημάτων που μελετήσαμε σε προηγούμενες ενότητες, συνδέονται με μία μηχανιστική ή συμπεριφοριστική περιγραφή μίας διδασκαλίας, με την περιγραφή των φάσεων ή σταδίων μίας διδασκαλίας, όπως το στάδιο της αφόρμησης, της ανάπτυξης και της ανακεφαλαίωσης (Παναγιώτου, 2010). Κάποια από τα δομικά συστατικά του εκπαιδευτικού σχεδιασμού που αναφερθήκαν παραπάνω παρουσιάζονται και στο σχέδιο μαθήματος. Πιο συγκεκριμένα, για την κατασκευή ενός σχεδίου μαθήματος ο εκπαιδευτικός οφείλει να συνυπολογίσει τις προηγούμενες γνώσεις των εκπαιδευομένων, να θέσει τους εκπαιδευτικούς στόχους, να επισημάνει τις δραστηριότητες που θα εκτελούν τόσο οι εκπαιδευόμενοι ατομικά αλλά και ομαδικά όσο τις ενέργειες του εκπαιδευτικού, να καταγράψει τα εκπαιδευτικά μέσα και τα υλικά που θα χρειαστεί ενώ επίσης έχει τη δυνατότητα να σημειώσει τους τρόπους αξιολόγησης των εκπαιδευομένων.

Όπως παρατηρεί κανείς, η μελέτη του εκπαιδευτικού προβλήματος και η επιλογή του διδακτικού μοντέλου αποτελούν αναπόσπαστα μέρη της διαδικασίας του εκπαιδευτικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού σεναρίου. Αντιθέτως, οι εκπαιδευτικοί στόχοι, η διερεύνηση των χαρακτηριστικών και των αναγκών των εκπαιδευομένων, οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες και η ροή αυτών, τα μέσα και οι τρόποι αξιολόγησης αναφέρονται τόσο στο εκπαιδευτικό σενάριο όσο και στα σχέδια μαθημάτων.

Επιπλέον, όπως αναφέραμε, η επιλογή του διδακτικού μοντέλου αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Βέβαια, στο σχέδιο μαθήματος ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να αναφέρει την πορεία της διδασκαλίας όπως την έχει σχεδιάσει συνεπώς θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τα βήματα που προτείνονται από το εκπαιδευτικό μοντέλο που έχει επιλέξει. Όπως υποστηρίζεται, ένα διδακτικό μοντέλο σχηματοποιεί τις αφηρημένες θεωρητικές αρχές και θέσεις για τη μάθηση και την εκπαιδευτική διαδικασία, σε συγκεκριμένες ενέργειες που έχουν τη μορφή διδακτικής πορείας (Κυριαζής, Μπακογιάννης, 2003). Επίσης, ένα διδακτικό μοντέλο λειτουργεί ως περιγραφή του μαθησιακού περιβάλλοντος (μέσα στο οποίο αλληλεπιδρούν οι εκπαιδευόμενοι) και μπορεί να (επανα)χρησιμοποιηθεί σε μία ποικιλία περιστάσεων, όπως για παράδειγμα είναι ο σχεδιασμός- οργάνωση ενός προγράμματος σπουδών (curriculum) μίας σειράς μαθημάτων (course), μίας ενότητας (unit) ή ενός μαθήματος (lesson) (Joyce, Weil, Calhoun, 2000).

Συνεπώς, στα στάδια του σχεδίου μαθήματος μπορούν να ενσωματωθούν τα βήματα του διδακτικού μοντέλου που έχει επιλεγεί για την διεξαγωγή ενός συγκεκριμένου μαθήματος. Αυτή η εναρμόνιση των βημάτων των διδακτικών μοντέλων και των φάσεων ενός σχεδίου μαθήματος θα έχει ως αποτέλεσμα ένα ορθά δομημένο και οργανωμένο σχέδιο μαθήματος με επιστημονική βάση και τεκμηρίωση.

Στη βιβλιογραφία συναντάμε πλήθος διδακτικών μοντέλων των οποίων η κατηγοριοποίηση δε γίνεται με ένα μοναδικό τρόπο. Δύο ευρύτατα γνωστές κατηγοριοποιήσεις διδακτικών μοντέλων είναι η κατηγοριοποίηση των Joyce, Weil Calhoun (2000) καθώς και η κατηγοριοποίηση Eggen, Kauchak (2001).

Οι Joyce, Weil Calhoun (2000) κατατάσσουν τα διδακτικά μοντέλα σε τέσσερις κατηγορίες- ομάδες: τα *μοντέλα επεξεργασίας πληροφοριών* (the information- processing family) που βασίζονται στις αρχές της γνωστικής ψυχολογίας, τα *κοινωνικά μοντέλα: δόμησης μαθησιακών κοινοτήτων* (the social family: building the learning community) που βασίζονται στις αρχές της κοινωνικής ψυχολογίας και δίνουν έμφαση στην κοινωνική διάσταση της μάθησης, τα *μοντέλα ανάπτυξης προσωπικών χαρακτηριστικών* (the personal family) που έχουν ως αφετηρία την προσωπικότητα του ατόμου και βασίζονται στις αρχές της ανθρωπιστικής ψυχολογίας και τα *συμπεριφοριστικά μοντέλα* (the behavioral systems family), που βασίζονται στον συμπεριφορισμό και εστιάζονται στην τροποποίηση της συμπεριφοράς του ατόμου ανάλογα με τις πληροφορίες που του παρέχονται από το περιβάλλον.

Σύμφωνα με τους Eggen, Kauchak (2001), τα διδακτικά μοντέλα χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες- ομάδες τα *μοντέλα κοινωνικής αλληλεπίδρασης* (social interaction models), τα οποία εμπλέκουν τους εκπαιδευόμενους σε διαδικασίες συνεργατικές εργασίας προκειμένου να επιτύχουν τους κοινούς στόχους, τα *επαγωγικά μοντέλα* (inductive models), τα οποία επιδιώκουν να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν κατανόηση των ζητημάτων που μελετούν, τα *μοντέλα που οδηγούν στην μάθηση μέσω επίλυσης προβλήματος* (problem - solving models), τα οποία επιδιώκουν την απόκτηση ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων και τα *απαγωγικά μοντέλα* (deductive models), τα οποία χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία δεξιοτήτων και εννοιών.

Με την συσχέτιση του εκπαιδευτικού σχεδιασμού και του σχεδίου μαθήματος συμπεραίνουμε, ότι ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός προηγείται σε σχέση με την διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, καθώς πρόκειται για την διαδικασία κατά την οποία

ερευνάται ολόκληρη η μαθησιακή εμπειρία, γίνεται ανάλυση του εκπαιδευτικού προβλήματος και των αναγκών των εκπαιδευομένων, επιλέγεται η κατάλληλη εκπαιδευτική προσέγγιση, οι εκπαιδευτικές στρατηγικές και το διδακτικό μοντέλο βάση των οποίων σχεδιάζεται η διαδικασία της μάθησης.

Σύνοψη

Στο παρόν κεφάλαιο, μελετήθηκε η έννοια της διαδικασίας σχεδιασμού σχεδίων μαθημάτων, παρουσιάστηκαν οι προϋποθέσεις και οι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη από τον εκπαιδευτικό για την αποτελεσματική προετοιμασία της διδασκαλίας ενώ επίσης έγινε διάκριση στα επίπεδα του σχεδιασμού αυτής. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε βιβλιογραφική επισκόπηση της έννοιας του σχεδίου μαθήματος και παρουσιάστηκαν τα δομικά συστατικά αυτού, τα οποία συμβάλλουν στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μαθήματος. Στο παρόν κεφάλαιο, δόθηκε επίσης έμφαση στη σημασία της διαδικασίας σχεδιασμού και στα σχέδια μαθημάτων και έγινε καταγραφή των πλεονεκτημάτων τους ώστε αναδειχθεί η σημαντικότητά τους. Στην τελευταία ενότητα του κεφαλαίου, έγινε συσχέτιση του εκπαιδευτικού σχεδιασμού με το σχέδιο μαθήματος και διάκριση των δύο εννοιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μέθοδοι Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων

Εισαγωγή

Η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων (lesson planning), όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο (Κεφάλαιο 2), αποτελεί θεμέλιο για την παραγωγική και επιτυχημένη διδασκαλία, καθώς βοηθά τον εκπαιδευτικό να προετοιμάσει και να οργανώσει το μάθημά του αλλά και τους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι θα έχουν στη διάθεση τους ένα μάθημα προσαρμοσμένο στις ανάγκες τους. Στο παρόν κεφάλαιο, παρουσιάζονται οι μέθοδοι και μοντέλα κατασκευής σχεδίων μαθημάτων από την σχετική βιβλιογραφία, τα επιμέρους στάδια από τα οποία αποτελούνται καθώς και περιγραφή της ροής των απαιτούμενων στοιχείων ενός σχεδίου μαθήματος, ώστε να εξάγουμε συμπεράσματα σχετικά με την ολοκληρωμένη μέθοδο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων. Είναι σημαντικό λοιπόν, να αναλύσουμε τις μεθόδους, διότι ένα σωστά δομημένο και οργανωμένο μάθημα είναι αυτό που θα κατευθύνει τον εκπαιδευτικό και θα τον βοηθήσει να συμπεριλάβει όσα είναι απαραίτητα, ώστε να έχει ένα επιτυχημένο σχέδιο μαθήματος.

3.1 Βασικά Στοιχεία για την Κατασκευή Σχεδίου Μαθήματος

Σύμφωνα με τους Van Es & Koper (2005) το σχέδιο μαθήματος θα πρέπει να εξηγεί το ρόλο και τα καθήκοντα του εκπαιδευτικού και των εκπαιδευομένων. Επίσης, κάθε σχέδιο μαθήματος περιλαμβάνει το αντικείμενο διδασκαλίας, τα υλικά που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν αλλά και τις μεθόδους και τις στρατηγικές διδασκαλίας που θα υλοποιηθούν. Για να συντάξει ο εκπαιδευτικός το σχέδιο μαθήματος θα πρέπει να λάβει υπόψη του κάποιους παράγοντες, ώστε να θέσει τις σωστές βάσεις για την ανάπτυξη αυτού. Πιο συγκεκριμένα, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να λάβει υπόψη :

- Τις γενικές κατευθύνσεις του αναλυτικού προγράμματος σπουδών και την ύλη που έχουν διδαχθεί οι εκπαιδευόμενοι σε προηγούμενα μαθήματα.

- Τον σκοπό του μαθήματος (τον εκπαιδευτικό σκοπό, τους μαθησιακούς στόχους, τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα).
- Το αντικείμενο του μαθήματος (τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι).
- Επιλογή μεθόδων και στρατηγικών που θα διασφαλίσουν ένα επιτυχημένο μάθημα.
- Την αξιολόγηση ολόκληρης της διαδικασίας του μαθήματος τόσο από την πλευρά του εκπαιδευόμενου όσο και από την πλευρά του εκπαιδευτικού.

Στα ίδια στοιχεία αναφέρεται και ο R.Mager (1962) όταν θέτει για τον εκπαιδευτικό ερωτήσεις του τύπου: «που πηγαίνω;» (στόχοι, περιεχόμενο μαθήματος, μαθητές), «πως θα φθάσω εκεί;» (διαδικασία επίτευξης των στόχων, μέθοδος, μέσα, πηγές, υλικά), «πως θα γνωρίζω ότι έχω επιτύχει τους στόχους μου;» (αξιολόγηση αποτελεσμάτων).

Κάθε σχέδιο μαθήματος όπως παρουσιάστηκε αναλυτικά σε προηγούμενο κεφάλαιο χρειάζεται να συμπεριλαμβάνει τα παρακάτω χαρακτηριστικά και να δίνει σαφείς απαντήσεις σε αυτά. Πιο συγκεκριμένα:

1. Γενικά χαρακτηριστικά του μαθήματος
2. Εκπαιδευτικός σκοπός του μαθήματος
3. Εκπαιδευτικοί στόχοι του μαθήματος
4. Θεματική ενότητα- Αναλυτικό Πρόγραμμα
5. Περιεχόμενο Μαθήματος
6. Μέθοδοι διδασκαλίας
7. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες
8. Εκπαιδευτικά μέσα και υλικά
9. Αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας
10. Εκτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας
11. Απαιτούμενος Χρόνος

Ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να συμπεριλάβει τα παραπάνω δομικά συστατικά στο σχέδιο μαθήματός του ενώ παράλληλα μπορεί να αξιοποιήσει και να συμβουλευτεί τις μεθόδους κατασκευής σχεδίων μαθημάτων που έχουν διατυπωθεί και περιγράφονται στη συνέχεια, ώστε να αναπτύξει ένα πλήρες σχέδιο μαθήματος.

3.2 Η Σχεδιαστική Φιλοσοφία 'ADDIE Process'

Οι σχεδιαστές διδακτικών συστημάτων (Instructional Systems Design, ISD) στην εκπαίδευση και την κατάρτιση χρησιμοποιούν συνήθως μία γενικευμένη σχεδιαστική αρχή, γνωστή ως ADDIE process. Σύμφωνα με τον Molenda (2003), μία μεγάλη ομάδα μοντέλων εκπαιδευτικού - διδακτικού σχεδιασμού, ακολουθεί τη συγκεκριμένη σχεδιαστική φιλοσοφία, η οποία αποτελείται από πέντε επιμέρους διαδικασίες: την ανάλυση, το σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την εφαρμογή και την αξιολόγηση (Analyze, Design, Develop, Implement, Evaluate). Στη συνέχεια περιγράφονται τα χαρακτηριστικά της κάθε φάσης της σχεδιαστικής φιλοσοφίας 'ADDIE process' (Molenda, 2003· Botturi, 2003· Reiser, 2007):

Ανάλυση (Analyze): Η φάση της ανάλυσης περιλαμβάνει την συλλογή πληροφοριών για τους εκπαιδευόμενους, το μαθησιακό πλαίσιο και τις προσδοκώμενες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα μελετώνται και προσδιορίζονται οι μαθησιακοί στόχοι, τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευομένων και το εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Σχεδιασμός (Design): Στη φάση αυτή γίνεται ανάλυση του περιεχομένου που πρόκειται να διδαχθεί σε μικρότερα συστατικά στοιχεία δηλαδή ενότητες, υποενότητες κλπ. Στη συνέχεια σύμφωνα με τη διδακτική στρατηγική που έχει επιλεγεί ως η καταλληλότερη, αναπτύσσεται το 'σχέδιο μαθήματος' (lesson plan) μέσω του οποίου καθορίζεται ποιο είναι το περιεχόμενο που θα πρέπει να παρουσιαστεί, ποια μορφή θα πρέπει να έχει και μέσω ποιών δραστηριοτήτων θα γίνει η παρουσίαση του περιεχομένου. Ακόμα, επιλέγονται τα μέσα, τα εργαλεία οι υπηρεσίες και το μαθησιακό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί. Με την ολοκλήρωση της αυτής οργανώνονται το περιεχόμενο, η στρατηγική και τα μέσα σε ένα οργανικό όλο το οποίο βρίσκεται σε συμφωνία με τα χαρακτηριστικά που αναδείχθηκαν στην φάση της ανάλυσης.

Ανάπτυξη (Develop): Η συγκεκριμένη φάση είναι η εξέλιξη και η ολοκλήρωση της φάσης του σχεδιασμού. Είναι η φάση της δημιουργίας και του ελέγχου της μαθησιακής εμπειρίας. Τα Το μαθησιακό υλικό διευθετείται σύμφωνα με την διδακτική στρατηγική δημιουργούνται δεξιότητες και αναπτύσσεται νέο μαθησιακό υλικό, όπου χρειάζεται.

Εφαρμογή (Implement): Στη φάση αυτή εφαρμόζεται η μαθησιακή εμπειρία που δημιουργήθηκε στην προηγούμενη φάση με σκοπό την υποβολή σε έλεγχο και αναθεώρηση.

Αξιολόγηση (Evaluate): Στη φάση αυτή αξιολογείται συνολικά η υλοποιημένη μαθησιακή εμπειρία. Από τα δεδομένα που θα προκύψουν είναι πιθανό να χρειαστεί αναθεώρηση οποιαδήποτε από τις προηγούμενες φάσεις.

Οι Gustafson και Branch (2007) αναφέρονται στην έννοια 'ADDIE model' χρησιμοποιώντας την ως 'μείζονα οργανωτική αρχή' (major-organizing-principle) για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και ο Molenda (2003) συμπεραίνει, ότι αποτελεί μία έννοια ομπρέλα που περιγράφει μία συστηματική προσέγγιση για την ανάπτυξη διδακτικών συστημάτων (Instructional Systems Development).

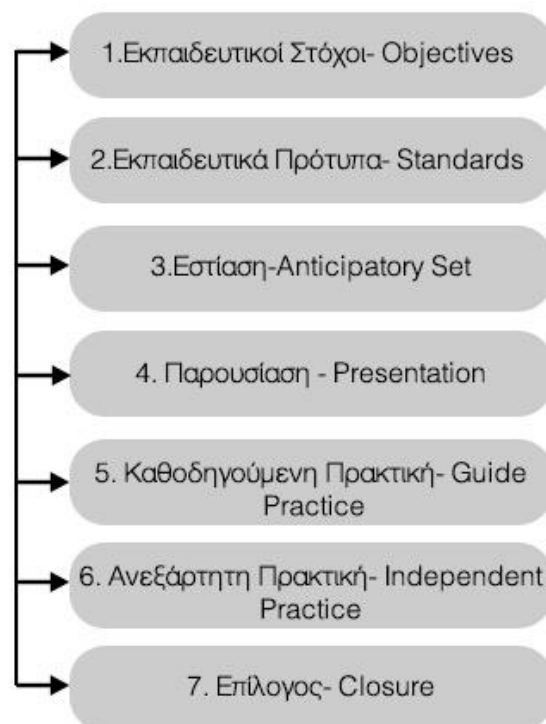
Σύμφωνα με τα παραπάνω παρατηρεί κανείς, ότι η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων (lesson planning) αντιστοιχεί στη δεύτερη και στην τρίτη φάση σχεδιαστικής φιλοσοφίας 'ADDIE process', όπου καθορίζεται το περιεχόμενο, η μορφή αυτού, οι δραστηριότητες, οι στρατηγικές με τις οποίες θα υλοποιηθεί η διδασκαλία αλλά και τα μέσα και τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν, τα οποία παράλληλα, όπως διαπιστώθηκε αποτελούν τα βασικά συστατικά το σχέδιο μαθήματος. Βέβαια, όπως αναφέραμε στο σχέδιο μαθήματος ο εκπαιδευτικός καταγράφει τους εκπαιδευτικούς στόχους, οι οποίοι βέβαια έχουν διερευνηθεί και καθοριστεί σύμφωνα με τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό στη φάση της ανάλυσης.

3.3 Μέθοδοι Κατασκευής Σχεδίου Μαθήματος

Στη συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται κάποιες από τις πιο διακεκριμένες και ευρέως αποδεκτές μεθόδους για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων, οι οποίες προσεγγίζουν τη διαδικασία της μάθησης με τη μέθοδο της άμεσης διδασκαλίας. Στις συγκεκριμένες μεθόδους το περιεχόμενο του μαθήματος είναι εκτενές και συγκεκριμένο, οι μέθοδοι διδασκαλίας και τα εκπαιδευτικά μέσα είναι αλληλένδετα, οι εκπαιδευόμενοι εξασκούνται στις νέες πληροφορίες ενώ παράλληλα ο εκπαιδευτικός ελέγχει και παρακολουθεί τη διαδικασία και στο τέλος της διδασκαλίας τους αξιολογεί (Allan & Ornstein, 1990).

3.3.1 Μέθοδος Κατασκευής Σχεδίου Μαθήματος σύμφωνα με την προσέγγιση της Madeline Hunter, 1995

Ανάμεσα στις πιο διακεκριμένες μεθόδους κατασκευής σχεδίων μαθημάτων ξεχωρίζει και η δομή που προτείνει η Madeline Hunter (Hunter 1995). Η ίδια δεν δημιούργησε κάποια νέα μέθοδο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων, αντιθέτως πρότεινε τα βασικά στοιχεία από τα οποία θα πρέπει να απαρτίζεται ένα σχέδιο μαθήματος, ώστε να είναι αποτελεσματικό. Η Hunter υποστηρίζει, ότι ο κάθε εκπαιδευτικός ανεξάρτητα το επίπεδο, το αντικείμενο του μαθήματος θα πρέπει να έχει ένα σχέδιο μαθήματος, το οποίο να αποτελείται από κάποια βασικά στοιχεία, ώστε να βελτιώσει και να αναβαθμίσει τη διδασκαλία του (Hunter, 1995). Το διδακτικό σχέδιο της M. Hunter ανταποκρίνεται πολύ ικανοποιητικά στη διδασκαλία μία διδακτικής ώρας και γι' αυτό έχει γίνει ευρύτατα αποδεκτό. Πρόκειται για μία πορεία διδασκαλίας που βασίζεται στη μέθοδο της άμεσης διδασκαλίας και επιδιώκει την πλήρη μάθηση της ύλης (Τριλιανός,2003). Η συγκεκριμένη πορεία διδασκαλίας θεωρείται αποτελεσματική για τη διδασκαλία πολλών γνωστικών αντικειμένων και διακρίνεται στα εξής στάδια:

Σχήμα 1, Μέθοδος Madeline Hunter (1995)

1. Εκπαιδευτικοί Στόχοι- Objectives: Ο εκπαιδευτικός πρέπει να έχει ορίσει και να έχει αποσαφηνίσει τους εκπαιδευτικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν με την ολοκλήρωση του μαθήματος. Είναι επίσης πολύ χρήσιμο για τον εκπαιδευτικό να ορίσει με ποιόν τρόπο θα επιτευχθούν οι στόχοι, τι αναμένεται να μάθουν οι εκπαιδευόμενοι αλλά και πως θα ελέγξει κατά πόσο επιτεύχθηκαν. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί στόχοι πρέπει να γνωστοποιούνται στους εκπαιδευόμενους καθώς λειτουργούν πιο αποδοτικά όταν γνωρίζουν το αντικείμενο του μαθήματος που θα διδαχθούν (τι), για ποιο λόγο θα μάθουν κάτι νέο (γιατί) και τι θα είναι ικανοί να κάνουν με τις γνώσεις που απέκτησαν.
2. Εκπαιδευτικά Πρότυπα- Standards: Σε αυτό το σημείο ο εκπαιδευτικός οφείλει να έχει ορίσει ποια πρότυπα απόδοσης αναμένονται από τους εκπαιδευόμενους αλλά και να τους ενημερώσει σχετικά με τις επιδόσεις που αναμένονται. Ως πρότυπα μπορεί να θεωρηθούν η παρουσίαση του τύπου του μαθήματος που θα διεξαχθεί όπως για παράδειγμα εάν πρόκειται για διάλεξη, οι εκπαιδευτικές διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν, οι προσδοκίες σχετικά με τη συμπεριφορά που αναμένεται να έχουν οι εκπαιδευόμενοι, τι αναμένεται από τους εκπαιδευόμενους και ποιες γνώσεις ή δεξιότητες πρέπει να κατέχουν αλλά και με ποιο τρόπο θα αποδεικνύονται.
3. Εστίαση-Anticipatory Set: Στο σημείο αυτό στόχος είναι ο εκπαιδευτικός να προσελκύσει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων για όσα πρόκειται να διδαχθούν αλλά και να έρθουν οι εκπαιδευόμενοι σε επαφή με το νέο αντικείμενο. Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να ανιχνεύσει και να αξιοποιήσει την προϋπάρχουσα γνώση και τις εμπειρίες των εκπαιδευομένων, ώστε να τις συνδέσει με το νέο υλικό και με τους στόχους που έχει θέσει. Μέσα από τη συγκεκριμένη διαδικασία στόχος είναι οι εκπαιδευόμενοι να αποκτήσουν ένα τρόπο σκέψης σχετικά με το μάθημα σχετικά με τις ιδέες, τις αρχές και τις πληροφορίες που θα ακολουθήσουν, να επικεντρώσουν την προσοχή τους, να επεκτείνουν, να εφαρμόσουν και να οικειοποιηθούν τις αφηρημένες έννοιες που θα ακούσουν μέσα από παραδείγματα. Η συγκεκριμένη διαδικασία μπορεί να εφαρμοστεί κάθε φορά που εισάγεται στο μάθημα μία νέα δραστηριότητα ή ένα νέο θέμα. Δεν πρόκειται μόνο για μία απλή συζήτηση με τους εκπαιδευόμενους καθώς μπορούν να

χρησιμοποιηθούν διάφορες τεχνικές, ώστε να γίνει το μάθημα πιο δραστήριο και πρακτικό.

4. Παρουσίαση - Presentation: Στο σημείο αυτό του μαθήματος συμπεριλαμβάνονται οι πληροφορίες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι (*Input*), η παρουσίαση των πληροφοριών (*Modeling*) και ο έλεγχος για την κατανόηση όσων διδάχθηκαν (*Checking for Understanding*). Πιο αναλυτικά,
 - i. Πληροφορίες - Input: Αναφέρεται στις πληροφορίες που παρέχει ο εκπαιδευτικός στους εκπαιδευόμενους αλλά και στον τρόπο μέσω του οποίου μεταδίδονται, ώστε να αποκτήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται. Οι πληροφορίες θα πρέπει να σχετίζονται με τους στόχους που πρόκειται να επιτευχθούν και να ανταποκρίνονται στο επίπεδο του μαθήματος. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει διάφορα μέσα για την παροχή των πληροφοριών, όπως με την μορφή διαλέξεων, με την προβολή ταινιών, με βίντεο και φωτογραφίες, με τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή κλπ. Μπορεί να αξιοποιήσει εκπαιδευτικές τεχνικές, όπως εργασία σε ομάδες, παιχνίδια ρόλων, έρευνα σε ομάδες, επιτόπια έρευνα.
 - ii. Μοντελοποίηση - Modeling: Αναφέρεται στην παρουσίαση (οπτική, ακουστική) όσων διδάσκονται οι εκπαιδευόμενοι. Η διαδικασία της μοντελοποίησης μπορεί να επιτευχθεί μέσα από δραστηριότητες με τη βοήθεια των οποίων οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να δουν, να ακούσουν αλλά και να αγγίξουν αντικείμενα. Έτσι, δίνεται η δυνατότητα να συζητήσουν για όλα όσα είδαν και να επεκτείνουν τις σκέψεις τους. Επίσης, κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης διαδικασίας ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να παρουσιάσει στους μαθητές τι αναμένεται από αυτούς στο τέλος της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Τέτοιου είδους δραστηριότητες αποτελούν οι ασκήσεις προσομοίωσης αλλά και δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων. Η συγκεκριμένη διαδικασία είναι χρήσιμη καθώς βοηθά τους εκπαιδευόμενους να απομνημονεύσουν όσα έμαθαν έχοντας μία οπτική επαφή με όσα άκουσαν καθώς επίσης, διεγείρει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων και τους προσφέρει μία ιδιαίτερη εμπειρία.
 - iii. Έλεγχος για την κατανόηση - (Checking for Understanding): Ο εκπαιδευτικός οφείλει να ελέγξει και να διαπιστώσει, εάν έχουν κατανοήσει οι εκπαιδευόμενοι όσα χρειάζεται για να προχωρήσουν στις επόμενες δραστηριότητες και στην εφαρμογή όσων αποκόμισαν. Η συγκεκριμένη

διαδικασία βοηθά τον εκπαιδευτικό να παρακολουθήσει την πορεία της μάθησης των εκπαιδευομένων και να προσδιορίσει εάν έχουν φτάσει στο επιθυμητό επίπεδο. Με βάση το συγκεκριμένο έλεγχο ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσαρμόσει τη διδασκαλία του όπως για παράδειγμα να επαναλάβει και να εξηγήσει ό, τι είναι απαραίτητο, να διασπάσει το μάθημα σε μικρότερα και πιο απλουστευμένα μέρη, να παραδώσει το μάθημα με διαφορετική προσέγγιση, διαφορετικά εάν έχουν κατανοήσει πλήρως το μάθημα μπορεί να συνεχίσει στο επόμενο βήμα. Η συγκεκριμένη διαδικασία εκτυλίσσεται πριν από την πρακτική εξάσκηση ενώ μπορεί να πραγματοποιηθεί και στην αρχή του μαθήματος, ώστε να ελέγξει ο εκπαιδευτικός τις γνώσεις των εκπαιδευομένων αλλά και στο τέλος, ώστε να γίνει μία επανάληψη στα βασικά σημεία.

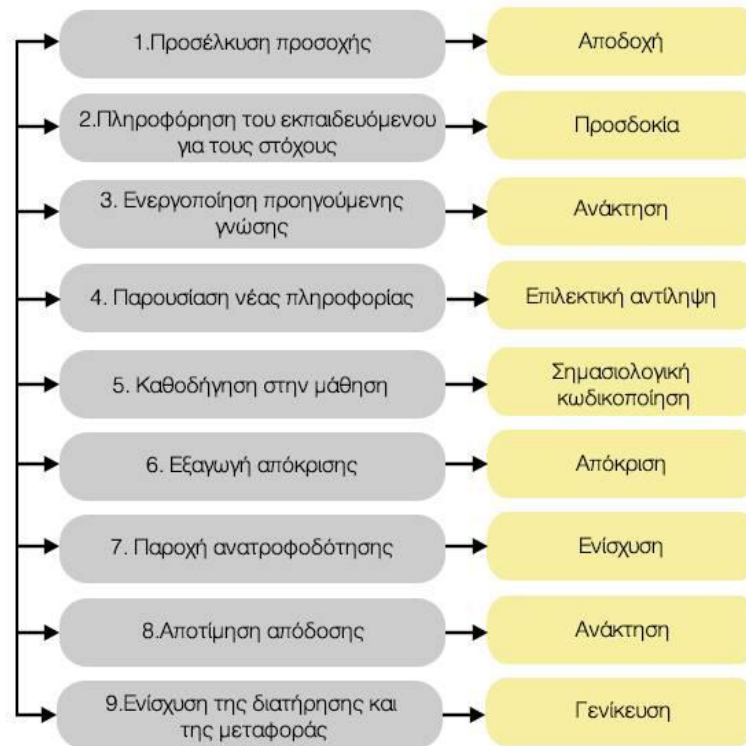
5. Καθοδηγούμενη Πρακτική- Guide Practice: Με τη συγκεκριμένη διαδικασία δίνεται η ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους μέσα από ενδιαφέρουσες δραστηριότητες υπό την άμεση επίβλεψη του εκπαιδευτικού. Οι εκπαιδευόμενοι στα πλαίσια της καθοδηγούμενης πρακτικής μπορούν να ζητήσουν τη βοήθεια του εκπαιδευτικού, ο οποίος παρέχει υποστήριξη σε κάθε εκπαιδευόμενο, όπου χρειάζεται και άμεση ανατροφοδότηση, των γονέων τους αλλά και των άλλων συμμαθητών.
6. Ανεξάρτητη Πρακτική- Independent Practice: Στο σημείο αυτό δίνεται στους εκπαιδευόμενους η ευκαιρία να εφαρμόσουν και να εξασκηθούν σε όσα αποκόμισαν. Η εξάσκηση μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσα στην αίθουσα ομαδικά ή ατομικά αλλά και να δοθεί σαν εργασία για το σπίτι. Με την ανεξάρτητη πρακτική δίνεται η ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε διαφορετικά πλαίσια πέρα από εκείνα μέσα από τα οποία εκπαιδεύτηκαν, όπως για παράδειγμα να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε πραγματικές ανάγκες και συνθήκες (decontextualization).
Τόσο στην καθοδηγούμενη όσο και στην ανεξάρτητη πρακτική ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να λάβει υπόψη τους εξής παράγοντες: την ποσότητα της εξάσκησης, τη διάρκεια, τη συχνότητα, την ανατροφοδότηση, το χρόνο που απαιτείται αλλά και την καταλληλότητα της εξάσκησης, η οποία θα πρέπει να σχετίζεται με τους στόχους.
7. Επίλογος - Closure: Η συγκεκριμένη ενότητα αποτελεί την κατακλείδα του μαθήματος κατά τη διάρκεια της οποίας, γίνεται μία τελική επανάληψη και

περιλαμβάνει όλες τις ενέργειες και τις δραστηριότητες που έχει σχεδιάσει ο εκπαιδευτικός για να ολοκληρώσει το μάθημά του. Σε αυτό το σημείο ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να βοηθήσει τους εκπαιδευόμενους, ώστε να συνειδητοποιήσουν όσα έχουν διδαχθεί. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευόμενοι θα εδραιώσουν τις γνώσεις τους και θα καλύψουν τυχόν παρανοήσεις που μπορεί να είχαν δημιουργηθεί. Ο επίλογος του μαθήματος μπορεί να είναι μία απλή διαδικασία, όπου ο εκπαιδευτικός θα υπενθυμίζει τα σημαντικότερα σημεία που πρέπει να γνωρίζουν οι εκπαιδευόμενοι, κάνοντας έτσι μία ανακεφαλαίωση. Από την άλλη, μπορεί να είναι πιο σύνθετη και δημιουργική διαδικασία καθώς ο εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν όσα έμαθαν, να τους ενθαρρύνει να επεκτείνουν τη σκέψη τους και να κάνουν διασυνδέσεις σχετικά με όσα έχουν μάθει και με όσα θα μάθουν στη συνέχεια.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονίσουμε ότι δεν πρόκειται για συγκεκριμένο μοντέλο που αποτελείται από επτά βήματα, αντιθέτως προτείνονται τα στοιχεία, τα οποία συμβάλλουν στο να σχεδιαστεί ένα αποδοτικό μάθημα. Στην παραπάνω μέθοδο δεν συμπεριλαμβάνεται η διαδικασία της αξιολόγησης και της απόδοσης των εκπαιδευομένων, η οποία όμως μπορεί να προστεθεί από τον εκπαιδευτικό. Σύμφωνα με την Madeline Hunter, δεν είναι απαραίτητο να εντάσσονται όλα τα παραπάνω στοιχεία αποκλειστικά σε ένα σχέδιο μαθήματος καθώς η συγκεκριμένη δομή μπορεί να εφαρμοστεί και σε μία ολόκληρη ενότητα μαθημάτων.

3.3.2 Μέθοδος Κατασκευής Σχεδίου Μαθήματος σύμφωνα με το μοντέλο των Gagné, Briggs και Wager, 1992

Το μοντέλο των Gagné, Briggs και Wager (1992) γνωστό και ως «Αρχές Διδακτικού Σχεδιασμού (Principles of Instructional Design) αποτελείται από εννέα διδακτικά γεγονότα (events of instruction) και τις αντίστοιχες διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα κατά την υλοποίηση των γεγονότων αυτών και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο για την ανάπτυξη ενός σχεδίου μαθήματος. Στη συνέχεια περιγράφονται τα εννέα διδακτικά γεγονότα του μοντέλου αυτού.

Σχήμα 2, Διδακτικά γεγονότα (Gagne, Briggs και Wager, 1992)

1. Προσέλκυση προσοχής: Το πρώτο διδακτικό γεγονός έχει στόχο να εστιαστεί η προσοχή των εκπαιδευομένων στο αντικείμενο μελέτης και να διεγείρει το ενδιαφέρον τους σχετικά με τη νέα γνώση που πρόκειται να παρουσιαστεί. Η συγκεκριμένη συνθήκη είναι απαραίτητη, ώστε να πραγματοποιηθεί η διαδικασία της «αποδοχής».
2. Προσδιορισμός στόχου: Είναι σημαντικό να γνωστοποιούνται στους εκπαιδευόμενους οι εκπαιδευτικοί στόχοι και τα μαθησιακά αποτελέσματα για να γνωρίζουν τι αναμένεται από αυτούς και να δημιουργηθούν οι δικές τους «προσδοκίες».
3. Ενεργοποίηση προηγούμενης γνώσης: Η νέα πληροφορία είναι σημαντικό να δομηθεί πάνω την προϋπάρχουσα γνώση, ώστε να συντελεστεί η ανάκτηση αυτής και να διασφαλιστεί ότι δεν υπάρχουν ελλείψεις στις γνώσεις των εκπαιδευομένων.
4. Παρουσίαση νέας πληροφορίας: Παρουσιάζεται η νέα πληροφορία σαν εξωτερικό ερέθισμα. Καθώς η αντίληψη είναι επιλεκτική η νέα πληροφορία

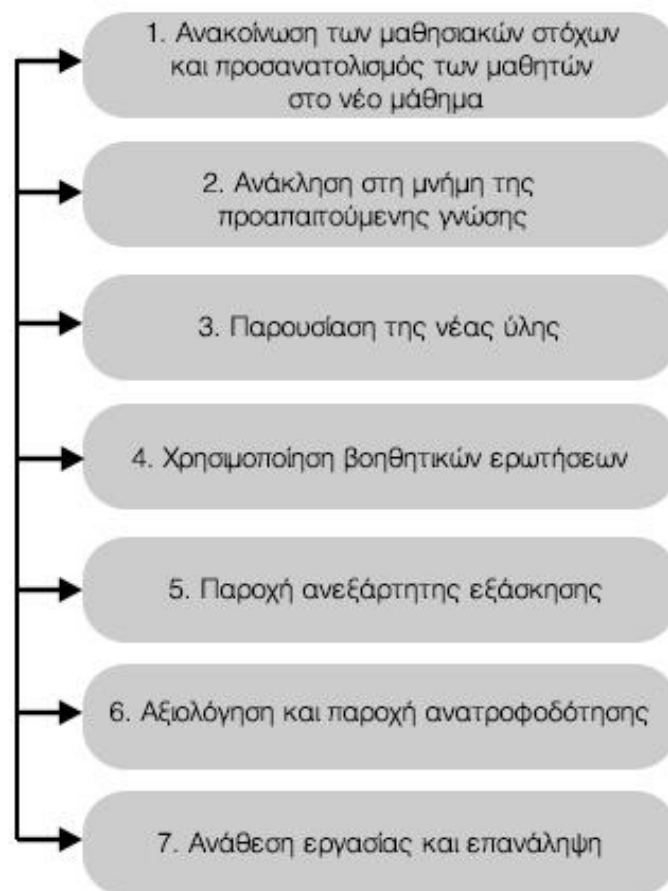
πρέπει να είναι σωστά δομημένη, ώστε να λειτουργήσει σαν ερέθισμα αλλά μόνη της δεν μπορεί να προκαλέσει τη μάθηση.

5. Καθοδήγηση στη μάθηση: Ο εκπαιδευτικός κατευθύνει το μαθητή προκειμένου να κωδικοποιήσει νοηματικά το νέο περιεχόμενο με διάφορες τεχνικές.
6. Εξαγωγή απόκρισης: Προκειμένου να επιβεβαιωθεί η μάθηση των εκπαιδευομένων, ζητείται να επιτελέσουν μία εργασία, να κατασκευάσουν ένα τεχνούργημα, να συμμετέχουν σε συζήτηση, σε ομαδική δραστηριότητα.
7. Παροχή ανατροφοδότησης: Στο τέλος κάθε δραστηριότητας ο εκπαιδευτικός παρέχει άμεση ανατροφοδότηση στον μαθητευόμενο, διορθώνοντας και ενισχύοντας την απόδοσή του.
8. Αποτίμηση απόδοσης: Είναι πολύ σημαντικό ο εκπαιδευτικός να ελέγξει την επίδοση των εκπαιδευομένων αλλά και εάν οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί και σε ποιον βαθμό με την μορφή αξιολόγησης.
9. Ενίσχυση της διατήρησης και της μεταφοράς: Με το συγκεκριμένο διδακτικό γεγονός εισάγεται η έννοια της γενίκευσης και της εφαρμογής της γνώσης σε συνθήκες της πραγματικής ζωής. Ο εκπαιδευτικός ζητάει από τον εκπαιδευόμενο να γενικεύσει τις γνώσεις του και να τις εφαρμόσει σε νέα πλαίσια, ώστε να διατηρηθεί στην μακροχρόνια μνήμη του.

Για τον Gagné, «η διδασκαλία είναι το σύνολο εξωτερικών προς το μαθητή γεγονότων, τα οποία σχεδιάζονται για να υποστηρίξουν τις εσωτερικές διαδικασίες της μάθησης» (Gagné & Briggs 1992). Ο ίδιος υποστηρίζει, ότι τα γεγονότα της διδασκαλίας δεν είναι απαραίτητο να εφαρμόζονται σε κάθε διδακτική πράξη με ακρίβεια. Μερικές φορές κάποιο από τα γεγονότα μπορούν να παραλείπονται, αν είναι εμφανή ή παρέχονται από τους ίδιους τους μαθητές. Το μοντέλο των εννέα διδακτικών γεγονότων του Gagné, είναι ένα από τα πιο ολοκληρωμένα σχέδια διδασκαλίας, το οποίο ενσωματώνει σύγχρονες αντιλήψεις της ψυχολογίας της μάθησης και της διδακτικής.

3.3.3 Το μοντέλο του Robert Slavin, 1988

Ευρεία απήχηση σήμερα βρίσκει και το σχέδιο του R. Slavin, το οποίο καλύπτει μία ωριαία διδασκαλία και μπορεί να πάρει ποικίλες μορφές ανάλογα με το περιεχόμενο του μαθήματος και την τάξη, όπου εφαρμόζεται. Στο σχέδιο αυτό διακρίνονται τα εξής στάδια:

Σχήμα 3, Το μοντέλο του Robert Slavin (1988)

1. Ανακοίνωση των μαθησιακών στόχων και προσανατολισμός των μαθητών στο νέο μάθημα.: Ο εκπαιδευτικός ανακοινώνει τους διδακτικούς στόχους στους μαθητές καθώς και το βαθμό επίδοσης που αναμένεται να επιδείξουν. Στη συνέχεια, προσπαθεί να διεγείρει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων αναφερόμενος στην αξία και στη σπουδαιότητα του θέματος.
2. Ανάκληση στη μνήμη της προαπαιτούμενης γνώσης: Οι εκπαιδευόμενοι με παρακίνηση του εκπαιδευτικού ανακαλούν τις γνώσεις και δεξιότητες που θεωρούνται απαραίτητες για την κατανόηση του νέου θέματος.
3. Παρουσίαση της νέας ύλης: Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει το νέο θέμα χρησιμοποιώντας πληροφορίες και παραδείγματα, αναλύοντας έννοιες και εικόνες.

4. Χρησιμοποίηση βοηθητικών ερωτήσεων: Ο εκπαιδευτικός κάνει ερωτήσεις τους μαθητές να διαπιστώσει το βαθμό κατανόησης της νέας ύλης για να διορθώσει τυχόν παρανοήσεις.
5. Παροχή ανεξάρτητης εξάσκησης: Υποχρέωση του εκπαιδευτικού αποτελεί η παροχή ευκαιριών στους μαθητές για εξάσκηση στις νέες δεξιότητες ή για εφαρμογή των νέων πληροφοριών σε τομείς της δικής του επιλογής.
6. Αξιολόγηση της εργασίας των μαθητών και παροχή ανατροφοδότησης: Σε αυτό το στάδιο αξιολογούνται από τον εκπαιδευτικό οι εργασίες των μαθητών που πραγματοποιήθηκαν στην προηγούμενη φράση. Ο ίδιος ενισχύει θετικά τις σωστές απαντήσεις και διδάσκει ξανά τμήματα της νέας ύλης τα οποία δεν κατανοήθηκαν επαρκώς.
7. Ανάθεση εργασίας στο σπίτι και επανάληψη: Για μεγαλύτερη συγκράτηση της νέας γνώσης ή δεξιότητας ο εκπαιδευτικός αναθέτει επιπλέον σύντομες εργασίες και στο σπίτι ενώ προνοεί για επαναλήψεις της ύλης που διδάχθηκε.

Οι παραπάνω μέθοδοι επιδέχονται τροποποιήσεις σύμφωνα με τη δυναμική της τάξης και το περιεχόμενο της διδασκαλίας. Η προσαρμοστικότητα και η ευκαμψία που τα διακρίνει, τα καθιστά πολύ αποτελεσματικά και λειτουργικά στη διδακτική πράξη. Επομένως ο εκπαιδευτικός δεν είναι υποχρεωμένος να ακολουθεί πιστά την εφαρμογή τους (Τριλιανός, 2003).

Με τις συγκεκριμένες μεθόδους δίνεται έμφαση στις ικανότητες των εκπαιδευομένων και σε όσα μπορούν να επιτύχουν χωρίς όμως να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και τα ενδιαφέροντα αυτών. Επιπλέον, όλη η διαδικασία της μάθησης ελέγχεται από τον εκπαιδευτικό χωρίς να δίνεται η δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να συμμετέχει στον σχεδιασμό. Μέσω των συγκεκριμένων μεθόδων το ενδιαφέρον επικεντρώνεται κυρίως στις γνώσεις και στις δεξιότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι, στην εξάσκηση, στην επανάληψη και στον έλεγχο των νέων γνώσεων. Παρόλα αυτά οι παραπάνω μέθοδοι εφαρμόζονται για την διδασκαλία βασικών μαθημάτων, όπως είναι τα μαθηματικά, οι ξένες γλώσσες, η ανάγνωση όπου η εξάσκηση είναι απαραίτητη αλλά και για την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων. Αντιθέτως, δεν ενδείκνυνται για μαθήματα που επικεντρώνονται στην έρευνα, για την επίλυση προβλημάτων και για την ανάπτυξη κριτικής σκέψης. Βέβαια είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να έχουν επίγνωση αυτών καθώς συγκεντρώνουν την προσοχή και εφαρμόζονται σε παραπάνω από μία θεματικές περιοχές (Allan & Ornstein, 1990).

3.3.4 Η Μέθοδος Κατασκευής Σχεδίων Μαθήματος των Serdyukov & Ryan, 2008

Η μέθοδος κατασκευής σχεδίων μαθήματος «5- Star Lesson Plan» σύμφωνα με τους Serdyukov & Ryan (2008) είναι μία οργανωμένη μεθοδολογική προσέγγιση, η οποία από τους αποτελείται από πέντε στάδια. Κάθε στάδιο της συγκεκριμένης μεθοδολογίας αποτελεί και μία φάση του μαθήματος με συγκεκριμένους στόχους, περιεχόμενο και εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα, η μεθοδολογία για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων αποτελείται από:

Σχήμα 4, Η Μέθοδος των Serdyukov & Ryan (2008)

1. Περιγραφή του μαθήματος

Στο πρώτο στάδιο γίνεται η περιγραφή του μαθήματος καθώς είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να γνωρίζει πότε θα διεξαχθεί το μάθημα, ποιο θα είναι το αντικείμενο και σε ποιους απευθύνεται. Συγκεκριμένα, παρέχονται πληροφορίες για το μάθημα όπως η ημερομηνία του μαθήματος, τη θεματική περιοχή, το θέμα, το επίπεδο της τάξης.

Ημερομηνία: Η ημερομηνία επηρεάζει εκτός από το χρονικό διάστημα και το αντικείμενο του μαθήματος. Συνήθως τα εισαγωγικά μαθήματα διεξάγονται κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, γι αυτό ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις ημερομηνίες

που χρησιμοποιούνται για την εισαγωγή των μαθημάτων, για την εξέλιξη και για το τέλος, ώστε να υπάρχει μία σωστή ροή στη διαδικασία της μάθησης.

Θεματική Περιοχή: Αναφέρεται στο αντικείμενο του μαθήματος και στη θεματική περιοχή στην οποία υπάγεται, όπως για παράδειγμα Μαθηματικά, Φυσική, Κοινωνικές Επιστήμες. Βέβαια, κάποια μαθήματα είναι πιθανό να έχουν διεπιστημονικό αντικείμενο, για παράδειγμα η κατηγορία Ανθρωπιστικές Σπουδές μπορεί να είναι ένας συνδυασμός του μαθήματος της Ιστορίας και της Λογοτεχνίας. Συνεπώς γίνεται μία σύνδεση ανάμεσα σε δύο θεματικές περιοχές και σε δύο προγράμματα σπουδών.

Θέμα: Το θέμα του μαθήματος έχει μεγάλη σημασία για την εξέλιξη του μαθήματος. Το αντικείμενο του μαθήματος θα πρέπει να παρέχει νέες πληροφορίες στους εκπαιδευόμενους, να τους διαφωτίζει, να τους ψυχαγωγεί όσο αυτό είναι δυνατό, να είναι ανάλογο με τις δυνατότητες και το επίπεδό τους και να σχετίζεται με την καθημερινότητα.

Επίπεδο: Συνήθως το επίπεδο μίας τάξης ορίζεται με βάση την ηλικία των εκπαιδευομένων. Ο διαχωρισμός και η κατάταξη των εκπαιδευομένων σε μία τάξη όπου έχουν διαφορετική ηλικία και επίπεδο θα ήταν ωφέλιμη, καθώς με αυτόν τον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί η γνωστική ανάπτυξη με βάση τη θεωρία του Vygotsky και τη Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης (ΖΕΑ). Η απόσταση μεταξύ του επιπέδου ανάπτυξης στο οποίο το παιδί βρίσκεται σε μια γνωστική περιοχή - αυτών που το παιδί μπορεί να επιτύχει από μόνο του - και του επιπέδου που το παιδί μπορεί να φτάσει αν βοηθηθεί από κάποιους πιο έμπειρους ενήλικους ή συνομήλικους.

2. Εκπαιδευτικοί Στόχοι και Σκοποί

Εκπαιδευτικός Σκοπός: Ορίζεται ως ο απώτερος σκοπός του μαθήματος, αποτελεί τη γενική δήλωση του θέματος που θα διδαχθεί, σχετίζεται με τα εκπαιδευτικά πρότυπα κάθε χώρας και από αυτόν καθορίζονται οι ειδικοί στόχοι του μαθήματος.

Εκπαιδευτικοί Στόχοι: Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, έτσι και στην συγκεκριμένη μέθοδο ως εκπαιδευτικοί στόχοι ορίζονται οι ειδικοί και σαφείς στόχοι, οι οποίοι πρέπει να επιτευχθούν με την ολοκλήρωση του μαθήματος. Για να προσδιοριστούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να διασπάσει τους σκοπούς σε επιμέρους καθώς επίσης μπορεί να αξιοποιήσει γνωστές ταξινομίες για την ορθή ταξινόμηση αυτών. Σημαντική,

όπως τονίσαμε είναι η γνωστοποίηση των εκπαιδευτικών στόχων καθώς λειτουργεί και σαν ένας τρόπος μέτρησης για τους εκπαιδευμένους, ώστε να ελεγχθεί κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί.

3. Εκπαιδευτικά υλικά και εργαλεία

Εκπαιδευτικά Υλικά και εργαλεία: Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να ορίσει τα υλικά και τα εργαλεία που θα χρειαστεί προκειμένου να υλοποιήσει όσα έχει σχεδιάσει. Υλικό όπως είναι γνωστό θεωρείται οτιδήποτε μεταφέρει την πληροφορία ή χρησιμοποιείται για τη δόμηση της γνώσης και την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως: κείμενα, οπτικό υλικό, εικόνες, πόστερ, φυλλάδια, χειροποίητες κατασκευές και υλικά που θα βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να ανακαλέσει την προϋπάρχουσα γνώση των εκπαιδευμένων, όπως ειδικές κάρτες «flashcards». Τα εργαλεία είναι τα μέσα που χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός και ο εκπαιδευόμενος, τα οποία μπορεί να είναι απλά όπως ο πίνακας και τα βιβλία, αλλά και πιο σύνθετα όπως η χρησιμοποίηση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τεχνολογίας, όπως οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, τα εκπαιδευτικά προγράμματα και παιχνίδια, η πρόσβαση στο διαδίκτυο κτλ. Η εκπαιδευτική τεχνολογία περιλαμβάνει τεχνικά, προγραμματιστικά και σχεδιαστικά εργαλεία τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν με τη βοήθεια των σωστών στρατηγικών και τεχνικών.

4. Εκπαιδευτική διαδικασία

Πρόκειται για το κυρίως μέρος ενός μαθήματος όπου ο εκπαιδευτικός και οι εκπαιδευόμενοι αλληλεπιδρούν, επικοινωνούν, διαμοιράζονται πληροφορίες, επιλύουν προβλήματα εκτελούν εργασίες ώστε να επιτύχουν τους εκπαιδευτικούς σκοπούς και στόχους. Μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας δομείται και εξελίσσεται η γνώση, αναπτύσσονται και εφαρμόζονται οι δεξιότητες των εκπαιδευμένων. Η εκπαιδευτική διαδικασία που θα ακολουθήσει ο εκπαιδευτικός αποτελεί τη βασική λειτουργία για ένα σχέδιο μαθήματος. Η εκπαιδευτική διαδικασία αποτελείται από πέντε επιμέρους στάδια που χρειάζεται να υλοποιηθούν προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία. Συγκεκριμένα, αποτελείται από την εισαγωγή, την παρουσίαση του νέου υλικού, τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, την αξιολόγηση/ εκτίμηση και την ολοκλήρωση του μαθήματος.

Εισαγωγή: Είναι το εισαγωγικό μέρος του μαθήματος και έχει στόχο να εισάγει τους εκπαιδευμένους και να τους προετοιμάσει για το νέο υλικό που θα διδαχθούν. Σε αυτήν την περίπτωση μπορεί να χρησιμοποιηθούν εισαγωγικές δραστηριότητες, να οργανώσει ο εκπαιδευτικός μία συζήτηση, να πραγματοποιηθεί μία επανάληψη των βασικών σημείων

του προηγούμενου μαθήματος και να ανασύρει την προϋπάρχουσα γνώση των εκπαιδευομένων καθώς επίσης και να ελεγχθούν οι δραστηριότητες των εκπαιδευομένων.

Παρουσίαση του νέου υλικού: Στο σημείο αυτό του μαθήματος, ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει το αντικείμενο του μαθήματος χρησιμοποιώντας παράλληλα και τις δυνατότητες που του παρέχουν τα τεχνολογικά μέσα, ώστε να προσελκύσει το ενδιαφέρον των εκπαιδευομένων. Επιπλέον, σε αυτή τη φάση του μαθήματος είναι δυνατό να γίνουν παρουσιάσεις των εργασιών των εκπαιδευομένων στην ολομέλεια της τάξης.

Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες: Πληθώρα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων μπορούν να αξιοποιηθούν κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι οποίες θα καλύπτουν τις ανάγκες του μαθήματος και των εκπαιδευομένων. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες μπορούν να έχουν διάφορες μορφές και να πραγματοποιούνται μέσω διάφορων τεχνικών. Στόχος είναι να κινητοποιούν τους εκπαιδευόμενους και να τους εμπλέκουν στη διαδικασία της μάθησης αλλά και να επιτυγχάνονται σταδιακά τα μαθησιακά αποτελέσματα.

Αξιολόγηση: Στο συγκεκριμένο στάδιο ο εκπαιδευτικός μπορεί να εισάγει δραστηριότητες για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων, ώστε να ελέγξει το επίπεδο και τις γνώσεις που αποκόμισαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Ολοκλήρωση του μαθήματος: Στην τελική φάση της διαδικασίας γίνεται μία επανάληψη των βασικών σημείων του μαθήματος, μία γενική εκτίμηση της δουλειάς των εκπαιδευομένων καθώς επίσης ο εκπαιδευτικός μπορεί παρουσιάσει σε συντομία το αντικείμενο του επόμενου μαθήματος. Το σημείο αυτό, όπου ολοκληρώνεται το μάθημα είναι εξίσου σημαντικό με την εισαγωγή του μαθήματος διότι συνήθως οι εκπαιδευόμενοι απομνημονεύουν και δίνουν περισσότερη σημασία σε όσα παρουσιάζονται στη αρχή και στο τέλος της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

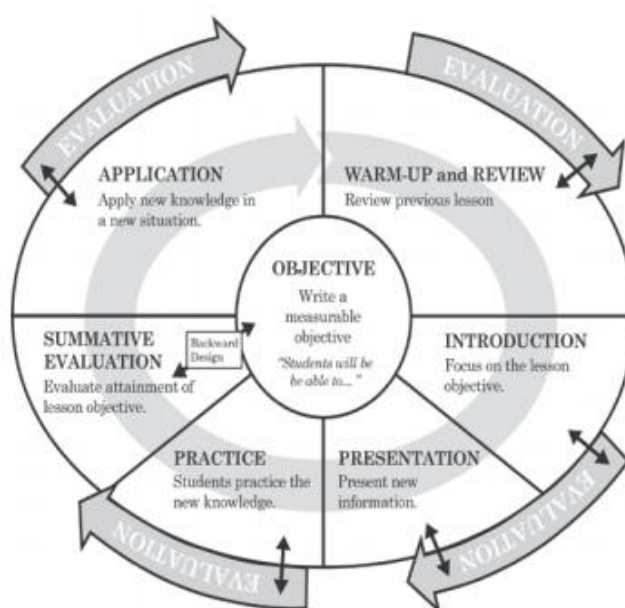
5. Αξιολόγηση και εκτίμηση

Αξιολόγηση: Είναι η διαδικασία κατά την οποία παρέχεται ανατροφοδότηση στον εκπαιδευόμενο από τον εκπαιδευτικό, η οποία βασίζεται στην παρατήρηση, στον σχολιασμό και στην ανάλυση της δουλειάς του εκπαιδευόμενου. Στα πλαίσια της διαδικασίας της ανατροφοδότησης γίνεται παράλληλα και αυτό αξιολόγηση από τον ίδιο τον εκπαιδευόμενο. Η αξιολόγηση μπορεί να ενσωματωθεί κατά τη διαδικασία της μάθησης με σκοπό να ελεγχθεί η πορεία των μαθητών (διαμορφωτική αξιολόγηση) αλλά και μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος όπου αξιολογείται η συνολική επίδοση των εκπαιδευομένων (αθροιστική αξιολόγηση).

Εκτίμηση: Κατά τη διαδικασία αυτή αξιολογείται κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι που είχαν τεθεί και οι γνώσεις που έχουν αποκτηθεί μέσα από τεστ αξιολόγησης και από τους βαθμούς που συγκεντρώνουν οι εκπαιδευόμενοι (Serdyukov & Ryan, 2008).

3.3.5 Μέθοδος Κατασκευής Σχεδίων Μαθήματος «WIPPEA Model, 1982»

Μία ακόμα μεθοδολογική προσέγγιση για την ανάπτυξη ενός σχεδίου μαθήματος είναι η WIPPEA σύμφωνα με την Hunter, M. (1982), τα αρχικά της οποίας αντιπροσωπεύουν και τα στάδια ενός σχεδίου μαθήματος, τα οποία είναι τα ακόλουθα:

Σχήμα 5, WIPPEA Model (1982)

Πρόκειται για μία κυκλική διαδικασία κατά την οποία κάθε νέο μάθημα δομείται πάνω στο προηγούμενο ενώ παράλληλα λειτουργεί σαν ένα βοηθητικό εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς.

Warm-up: Στο σημείο αυτό ο εκπαιδευτικός ελέγχει και προσπαθεί να ανακαλέσει στους εκπαιδευόμενους τις προϋπάρχουσες γνώσεις κάνοντας παράλληλα μία επανάληψη στην προηγούμενη ύλη, η οποία σχετίζεται με το μάθημα που πρόκειται να διδαχθούν. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να εισάγει μία δραστηριότητα, η οποία θα έχει ως στόχο να υπενθυμίσει στον εκπαιδευόμενο όσα ήδη γνωρίζει από προηγούμενα μαθήματα και να συμπεριλάβει μία δραστηριότητα η οποία επικεντρώνεται στο θέμα που πρόκειται να διδαχθεί.

Introduction - Εισαγωγή: Κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης φάσης παρέχεται μία γενική επισκόπηση του αντικειμένου και του περιεχομένου που πρόκειται να διδαχθεί, ώστε να γίνει εισαγωγή των εκπαιδευομένων στο θέμα του μαθήματος. Παράλληλα, ο εκπαιδευτικός έχει στόχο να προσελκύσει το ενδιαφέρον και την προσοχή των εκπαιδευομένων, ώστε να εμπλακούν εξαρχής στη διαδικασία της μάθησης. Επιπλέον, παρουσιάζει τον σκοπό του μαθήματος και τους επιμέρους εκπαιδευτικούς στόχους που πρέπει να επιτευχθούν, συζητά σχετικά με το περιεχόμενο του μαθήματος και προσπαθεί να αναδείξει τη σημασία όσων θα διδαχθούν για την ζωή τους. Τέλος, ελέγχει τις προηγούμενες γνώσεις τους που σχετίζονται με το νέο υλικό, με την βοήθεια πλήθους δραστηριοτήτων, καταγράφοντας παράλληλα τις απαντήσεις τους για να γνωρίζει και το επίπεδο της μάθησής τους.

Presentation - Παρουσίαση: Πρόκειται για την κύρια φάση του μαθήματος, όπου ο εκπαιδευτικός διδάσκει το αντικείμενο του μαθήματος, δημιουργεί δραστηριότητες, παρέχει πληροφορίες στους εκπαιδευόμενους με διάφορα μέσα και εργαλεία. Επίσης, στο σημείο αυτό ελέγχει όσα έχουν κατανοήσει οι εκπαιδευόμενοι και αν είναι απαραίτητο προχωρά σε κάποιες τροποποιήσεις όσον αφορά την διαδικασία που ακολουθήθηκε.

Practice – Εξάσκηση : Στο σημείο αυτό ο εκπαιδευτικός παρέχει στους εκπαιδευόμενους τη δυνατότητα να εξασκηθούν σε όσα έμαθαν με την υποστήριξη και την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού. Οι εκπαιδευόμενοι μέσα από τις ανάλογες δραστηριότητες μπορούν να εργαστούν ομαδικά, ανά ζεύγη αλλά και ατομικά, ώστε να εξασκηθούν πάνω στις δεξιότητες που πρέπει να αναπτύξουν, στο αντικείμενο του μαθήματος αλλά και στις πληροφορίες που απέκτησαν. Είναι πολύ σημαντικό ο εκπαιδευτικός να αξιοποιήσει τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία και να την ενσωματώσει στις δραστηριότητες που δημιουργεί.

Evaluation - Εκτίμηση: Σε αυτό το σημείο του σχεδίου μαθήματος γίνεται αξιολόγηση των εκπαιδευομένων προκειμένου να ελεγχθεί κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι του μαθήματος. Περιλαμβάνει την προφορική, την γραπτή εξέταση αλλά και τυχόν παρουσιάσεις που έχουν δημιουργήσει οι εκπαιδευόμενοι σχετικά με το μάθημα. Οι ασκήσεις αξιολόγησης είναι απαραίτητο να προσαρμόζονται και στο επίπεδο των εκπαιδευομένων.

Application-Εφαρμογή: Σε αυτό το σημείο παρέχονται από τον εκπαιδευτικό δραστηριότητες οι οποίες θα βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν όσα

διδάχθηκαν σε νέες συνθήκες ή σε πλαίσια πέρα του μαθήματος, ώστε να συνδέσουν τις γνώσεις τους με την καθημερινότητά τους και να συνειδητοποιήσουν την αξία και τη χρησιμότητα όσων αποκόμισαν.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η συγκεκριμένη μεθοδολογία για την κατασκευή σχεδίων μαθήματος είναι μία κυκλική διαδικασία κατά την οποία ο εκπαιδευτικός ελέγχει τις προϋπάρχουσα γνώση των εκπαιδευομένων την οποία αξιοποιεί, στη συνέχεια παρουσιάζει το αντικείμενο του μαθήματος, ελέγχει όσα έχουν κατανοήσει, παρέχει τη δυνατότητα για εξάσκηση, έπειτα αξιολογεί τους εκπαιδευόμενους και προσπαθεί να εφαρμόσει όσα διδάχθηκαν και να τα διασυνδέσει με πτυχές της καθημερινότητάς τους. Παρόλα αυτά οι στρατηγικές που θα χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός στη διαδικασία της μάθησης εξαρτώνται από το περιεχόμενο του μαθήματος, από τις δεξιότητες που πρέπει να αναπτυχθούν αλλά και από τις ανάγκες και το μαθησιακό στυλ των εκπαιδευομένων. Σε όλη την διαδικασία και στις φάσεις του σχεδίου μαθήματος σημαντικό ρόλο έχει ο στόχος του μαθήματος και οι εκπαιδευτικοί σκοποί καθώς οι εκπαιδευτικές στρατηγικές που θα επιλεγθούν, οι δραστηριότητες που θα κατασκευαστούν, τα εργαλεία και τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι (Effective Lesson Planning, 2010).

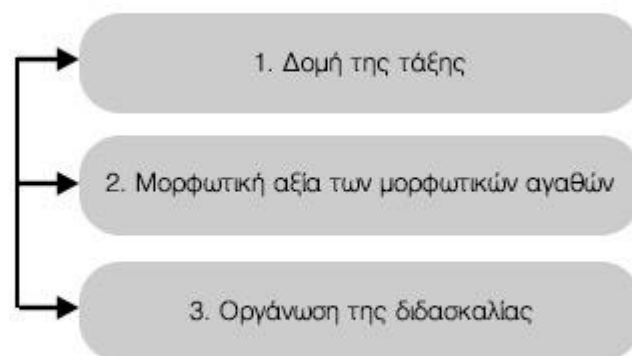
Με βάση τις μεθόδους για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων τις οποίες μπορεί να συμβουλευτεί ο εκπαιδευτικός, ώστε να αναπτύξει το δικό του σχέδιο μαθήματος παρατηρήθηκαν κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Αρχικά, ο εκπαιδευτικός είναι σημαντικό να έχει ορίσει τους εκπαιδευτικούς στόχους που πρόκειται να επιτευχθούν και να τους γνωστοποιήσει στους εκπαιδευόμενους. Επιπλέον, όπως παρατηρήθηκε ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να προετοιμάσει τους εκπαιδευόμενους για όσα πρόκειται να διδαχθούν, να προσελκύσει το ενδιαφέρον μέσα από δραστηριότητες αλλά και να ανακαλέσει την προϋπάρχουσα γνώση τους. Σε επόμενο στάδιο, ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει τη νέα πληροφορία στους εκπαιδευόμενους και ελέγχει κατά πόσο οι εκπαιδευόμενοι έχουν κατανοήσει όσα παρουσιάστηκαν, ώστε να μην υπάρχουν τυχόν παρανοήσεις και κενά στη μάθησή τους. Στις περισσότερες μεθόδους ο εκπαιδευτικός παρέχει στη συνέχεια δραστηριότητες, ώστε να εξασκηθούν και να εφαρμόσουν όσα έμαθαν ενώ τους παρέχει την κατάλληλη ανατροφοδότηση διορθώνοντας και ενισχύοντας την επίδοσή τους. Στο τέλος της διδασκαλίας πραγματοποιείται μία επανάληψη όσων διδάχθηκαν, η οποία επικεντρώνεται στα βασικά σημεία του μαθήματος καθώς επίσης ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να δώσει επιπλέον υλικό και δραστηριότητες στους εκπαιδευόμενους για περαιτέρω μελέτη, ώστε να εφαρμόσουν όσα αποκόμισαν.

3.4 Μοντέλα για την Κατασκευή Σχεδίου Μαθήματος

Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποια μοντέλα προετοιμασίας μαθημάτων ανάμεσα σε πολλά που υπάρχουν στο χώρο της διδακτικής κυρίως από τη γερμανική βιβλιογραφία, για τα οποία κάνει ειδική εργασία ο Χατζηδήμου (2012). Τα μοντέλα αποδίδουν μία πιο σχηματοποιημένη απόδοση της διδακτικής διαδικασίας βέβαια, κανένα από αυτά δεν διεκδικεί απόλυτη ισχύ αν θέλει να χαρακτηρίζεται επιστημονικό. Το καθένα προσφέρει χρήσιμα στοιχεία στη διαμόρφωση ενός μοντέλου προετοιμασίας και σχεδίου μαθήματος του κάθε εκπαιδευτικού καθώς εξετάζει το θέμα από διαφορετική σκοπιά (Χατζηδήμου, 2012).

3.4.1 Το μοντέλο των Chiout , H. & Steffens, W., (1978)

Σύμφωνα με τους Chiout , H. & Steffens, W. (1978) και τον Χατζηδήμου (2012) τα μέρη που αποτελούν το μοντέλο που προτείνουν είναι η δομή της τάξης, η μορφωτική αξία του αντικειμένου που διδάσκεται και η οργάνωση της διδασκαλίας.

Σχήμα 6, Το μοντέλο των Chiout , H. & Steffens, W., (1978)

Το πρώτο μέρος αφορά τη δομή της τάξης. Ο εκπαιδευτικός για να προετοιμάσει σωστά τη διδασκαλία θα πρέπει να έχει συγκεκριμένη εικόνα της τάξης, της εργασίας των μαθητών, τις εμπειρίες που έχουν αποκτήσει, τα προβλήματά τους και το νοητικό τους

επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να ξέρει εάν συνεργάζονται, ποια είναι η στάση τους απέναντι στον εκπαιδευτικό, στους συμμαθητές, στο μάθημα και στο σχολείο, τις εμπειρίες που έχουν αποκομίσει από την οικογένειά τους, τις απαιτήσεις των γονέων και τον τρόπο που οργανώνουν τον ελεύθερό τους χρόνο. Τέλος, θα πρέπει να γνωρίζει αν έχουν δυσκολίες και προβλήματα με τον εαυτό τους και με την επαφή τους με τους άλλους.

Το δεύτερο μέρος αφορά τη μορφωτική αξία της διδακτέας ύλης γεγονός που μπορεί να προκύψει με την επιλογή των κατάλληλων ειδικών αντικειμενικών στόχων και με την καταβολή της ανάλογης προσπάθειας για την επίτευξή τους. Η διερεύνηση της μορφωτικής αξίας του αντικειμένου που διδάσκεται είναι αναγκαία, διότι αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της διδασκαλίας. Αφετηρία στη διερεύνηση αυτή αποτελούν τα διδακτικά ερωτήματα του «τι» και του «γιατί» της διδασκαλίας.

Το τρίτο σκέλος αναφέρεται στους τρόπους και στις μεθόδους με τις οποίες θα επιτευχθούν οι ειδικοί αντικειμενικοί σκοποί, στα μέσα, στην πορεία που είναι κατάλληλη για τους σκοπούς που έχει θέσει ο εκπαιδευτικός και που θέλει να πετύχει. Επίσης, σε αυτό το σκέλος συγκαταλέγονται τα ειδικά μεθοδικά βήματα που πρέπει να ακολουθήσει ο εκπαιδευτικός, οι τεχνικές που θα χρησιμοποιήσει, τα μέσα που ενδείκνυται για το αντικείμενο και τους μαθητές, το χρόνο που χρειάζεται για τη διεξαγωγή της διδασκαλίας του εφόσον λάβει υπόψη τη δομή της τάξης του.

Σύμφωνα με τον Dichanz & Mohrman (1980) το παρόν μοντέλο συγκεντρώνει τα ουσιώδη στοιχεία, που πρέπει να λάβει υπόψη του ο εκπαιδευτικός για τον σχεδιασμό της διδασκαλίας του διότι πέρα από τις λεπτομέρειες και τις αδυναμίες του βοηθά τον εκπαιδευτικό στην οργάνωση της διδασκαλίας. Σε μία γενική αποτίμηση του μοντέλου θα μπορούσαμε να πούμε ότι το μοντέλο χαρακτηρίζεται για το ρεαλιστικό του χαρακτήρα.

3.4.2 Το μοντέλο του Kramp, W. (1962)

Το μοντέλο του Kramp (1962) απαρτίζεται από την παιδαγωγική περίσκεψη, τη διδακτική ανάλυση, τη μεθοδική προετοιμασία και το σχέδιο μαθήματος. Σύμφωνα με τον Kramp (1962) *η επιτυχία της διδασκαλίας δεν εξαρτάται μόνο από τη διδακτική ανάλυση αλλά και από την ευελιξία και τη σιγουριά που νιώθει ο εκπαιδευτικός*. Επίσης, σύμφωνα με το μοντέλο που προτείνει δίνεται βαρύτητα και στο ρόλο που παίζει ο εκπαιδευτικός στη διεξαγωγή της διδασκαλίας.

Σχήμα 7, Το μοντέλο του Kramp, W.(1962)

Η *παιδαγωγική περίσκεψη* αποτελείται από τους σκοπούς του μαθήματος, από τις δυνατότητες και τα όρια του εκπαιδευτικού και από την ιδιαίτερη παιδαγωγική κατάσταση της τάξης. Αρχικά, ο εκπαιδευτικός καθορίζει τους σκοπούς του μαθήματος έτσι ώστε να αποκτήσουν οι μαθητές ικανότητες για να ανταποκριθούν αργότερα στις ανάγκες της κοινωνίας. Οι ειδικοί αντικειμενικοί σκοποί δεν μπορούν να εξεταστούν μεμονωμένα αλλά σε συνδυασμό με τους μορφωτικούς σκοπούς του σχολείου και του αναλυτικού προγράμματος σπουδών. Αφού καθοριστούν οι στόχοι θα πρέπει να εξακριβωθούν οι δυνατότητες που έχει ο εκπαιδευτικός να τους πετύχει. Οι δυνατότητες είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων, όπως η επιστημονική κατάρτιση στο αντικείμενο διδασκαλίας, τις μεθόδους και τα μέσα που θα χρησιμοποιήσει. Ακόμα σύμφωνα με τον W. Kramp, η παιδαγωγική περίσκεψη αποβλέπει στο να γνωρίσει ο εκπαιδευτικός το ιστορικό και τη σύνθεση της τάξης, το νοητικό επίπεδο των μαθητών, την κοινωνική κατάστασή τους, τη συμπεριφορά και τον τρόπο εργασίας τους.

Η *διδακτική ανάλυση* αποτελεί τον πυρήνα της αποτελεσματικής προετοιμασίας και στρέφεται γύρω από τα παρακάτω ερωτήματα:

Το αντικείμενο της διδασκαλίας έχει σημασία για το μέλλον; Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να προβληματιστεί για τη σημασία που θα έχουν για το μέλλον των εκπαιδευομένων οι γνώσεις και οι εμπειρίες που θα αποκτήσουν.

Το αντικείμενο της διδασκαλίας έχει σημασία για το παρόν; Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αναρωτηθεί αν το αντικείμενο που διδάσκει έχει σημασία για το παρόν, αν εκφράζει και αν ανταποκρίνεται στο σύνολο και στον καθένα ξεχωριστά, αν ικανοποιεί βασικές ανάγκες του μαθητή αν του προσφέρει γνώσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων και καταστάσεων.

Το αντικείμενο της διδασκαλίας έχει δομή και νόημα; Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να διερευνήσει αν η ύλη διδασκαλίας στηρίζεται και στηρίζει τα άλλα μαθήματα, αν έχει λογική και ειρμό, αν εξασφαλίζει παραδείγματα για άλλες ενότητες ή μαθήματα.

Το αντικείμενο της διδασκαλίας είναι προσιτό στους εκπαιδευόμενους; Με την ερώτηση αυτή θα πρέπει να διερευνηθεί εάν το αντικείμενο διδασκαλίας μπορεί να γίνει κατανοητό από τους εκπαιδευόμενους, κατά πόσον ανταποκρίνεται στο νοητικό τους επίπεδο και κατά πόσο συμβάλει στην πνευματική τους εξέλιξη.

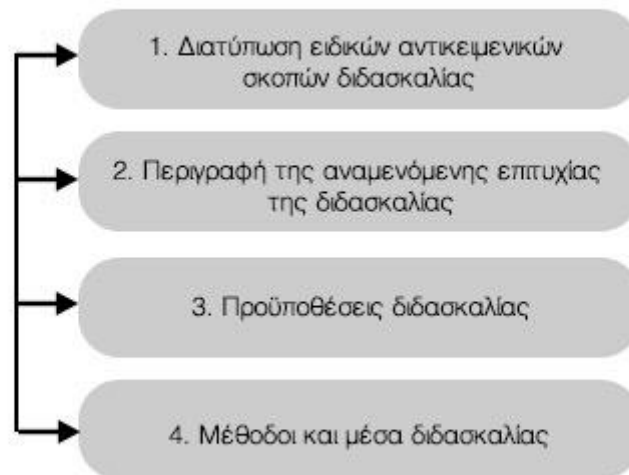
Η *μεθοδική προετοιμασία* αναφέρεται στους τρόπους που θα χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός για να έχουν αποτελέσματα όσα καθορίστηκαν στη διδακτική ανάλυση. Η μεθοδική προετοιμασία αποτελείται από τη διαίρεση του μαθήματος σε μέρη, φάσεις, και σε βαθμίδες για να διευκολυνθεί ο εκπαιδευτικός στη διδασκαλία του και αφορά μόνο τον ίδιο χωρίς να γίνεται αντιληπτή από τους μαθητές και χωρίς να χάνεται η συνοχή. Επίσης, αναπόσπαστο μέρος της μεθοδικής προετοιμασίας είναι η εκλογή του τρόπου διδασκαλίας καθώς είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να επιλέξει την κατάλληλη μέθοδο αλλά και να ορίσει τα μέσα διδασκαλίας που θα χρησιμοποιήσει.

Το *σχέδιο μαθήματος* δεν πρέπει να είναι κάτι σταθερό που πρέπει να το τηρεί πιστά ο εκπαιδευτικός αντιθέτως, θα πρέπει να τον βοηθά, ώστε να μην γίνεται σπατάλη χρόνου και να μην αποπροσανατολίζεται. Επίσης, θα πρέπει να έχει τη μορφή διαγράμματος στο οποίο να επισημαίνονται τα βασικά σημεία και να προσφέρει μία αποτελεσματική διδασκαλία με λογική σειρά, συνοχή και ειρμό.

Σύμφωνα με τον Χατζηδήμου (2012) το παρόν μοντέλο έχει ιδιαίτερη σπουδαιότητα και αξία διότι τονίζει την σημασία και τον ρόλο της παιδαγωγικής περίσκεψης στην ανεύρεση του μορφωτικού περιεχομένου της διδακτέας ύλης. Επιπλέον προτείνει τρόπους για την επιλογή των μορφωτικών αγαθών και για την επισήμανση των αντικειμενικών σκοπών. Τέλος, υποδεικνύει τα μέσα για την επίτευξη της διδακτικής ανάλυσης και της μεθοδικής προετοιμασίας.

3.4.3 Το μοντέλο του Schulz, W. (1980)

Σύμφωνα με τον Schulz (1980) και τον Mauger (1968) το συγκεκριμένο μοντέλο επικεντρώνεται στη διερεύνηση των παραγόντων και των καταστάσεων που έχουν άμεση σχέση με την πραγμάτωση της διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα, διασαφηνίζει, αναλύει και παρουσιάζει τους παράγοντες που συμβάλλουν και επιδρούν αποφασιστικά στη μάθηση. Το μοντέλο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, επειδή δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να πάρει διδακτικές αποφάσεις χωρίς να παραβλέπει τις ανθρωπολογικές και τις κοινωνικοπολιτικές προϋποθέσεις της τάξης. Η προετοιμασία της διδασκαλίας περιλαμβάνει:

Σχήμα 8, Το μοντέλο του W.Schulz, (1980)

Η διδασκαλία σύμφωνα με το μοντέλο πρέπει να γίνεται προγραμματισμένα. Στα πλαίσια του προγραμματισμού αυτού επιδιώκει την ιεράρχηση των μέσων διδασκαλίας, την οργάνωσή της, τον προγραμματισμό και τον έλεγχο της με ένα ορθολογικό τρόπο. Σπουδαίοι παράγοντες της διδασκαλίας θεωρούνται, οι *σκοποί της διδασκαλίας*, που σημαίνουν πιο είναι το νόημα κάθε διδασκαλίας. Οι σκοποί αυτοί ανήκουν σύμφωνα με τον Bloom σε τρεις τομείς, το γνωστικό, συναισθηματικό και τον ψυχολογικό .

Το *θέμα που διδάσκεται* αυτό μπορεί να διακριθεί ανάλογα με το περιεχόμενό του σε επιστημονικό, τεχνολογικό, πραγματογνωστικό, καλλιτεχνικό και άλλα.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται και που βρίσκεται σε άμεση σχέση με την ύλη που διδάσκεται και τους σκοπούς που επιδιώκονται.

Όταν ο εκπαιδευτικός πρόκειται να πραγματοποιήσει μία διδασκαλία, πρέπει να λάβει υπόψη του όλους τους παραπάνω παράγοντες καθώς οι τελευταίοι συναρτώνται με ανθρωπογενείς και κοινωνικοπολιτιστικές προϋποθέσεις.

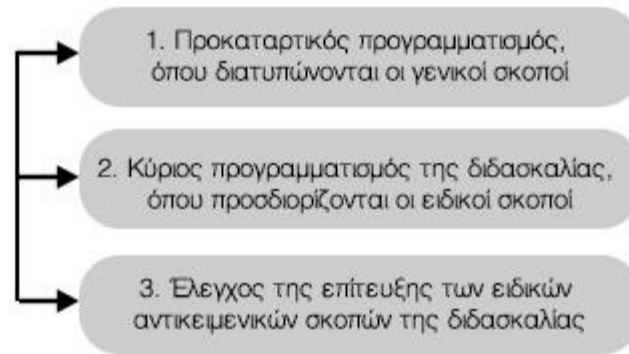
Το συγκεκριμένο μοντέλο χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι συσχετίζει όλους τους σπουδαίους παράγοντες που παίρνουν μέρος στην οργάνωση και τη διεξαγωγή του μαθήματος χωρίς να παραμελεί τις προϋποθέσεις της τάξης. Οι προϋποθέσεις αυτές καθορίζουν τους παράγοντες αλλά και οι παράγοντες συμβάλλουν στην αλλαγή των προϋποθέσεων.

Στο μοντέλο αυτό ο εκπαιδευτικός ξεκινά το μάθημά του αφού θέσει πρώτα τους ειδικούς αντικειμενικούς σκοπούς. Οι σκοποί παίζουν σημαντικό ρόλο στον προγραμματισμό του μαθήματος. Κατά τον προγραμματισμό όμως της διδασκαλίας λαμβάνει υπόψη όλα όσα συμβάλλουν στην επίτευξη τους δηλαδή τις προϋποθέσεις, τα μέσα, τη μέθοδο διδασκαλίας. Ένα μάθημα πρέπει να έχει αφητηρία και ως τελικό σκοπό. Ο σκοπός αυτός πετυχαίνεται αφού ο εκπαιδευτικός οργανώσει κατάλληλα τη διδασκαλία αφού προγραμματίσει σωστά την πορεία της και αφού καταλήξει στην επιλογή των σωστών μεθόδων και μέσων για την επιτυχία της.

Σύμφωνα με τον Χατζηδήμου (2012) και Dichanz & Mohrmann, (1980) το συγκεκριμένο μοντέλο παρουσιάζει ενδιαφέρον καθώς θεωρεί το μάθημα ως μια κοινωνική εκπαιδευτική πραγματικότητα. Επίσης, δεν εξετάζει μεμονωμένα το μάθημα από τη μέθοδο ή την ύλη αλλά τα εξετάζει μαζί ως συσχετιζόμενα το ένα με το άλλο καθώς επίσης δεν παραμελεί το μαθητή κατά τον προγραμματισμό της διδασκαλίας. Η κυριότερη αδυναμία του είναι ότι δεν υποδεικνύει τους τρόπους με τους οποίους επιλέγονται οι ειδικοί αντικειμενικοί σκοποί παρόλο σε αυτό δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα.

3.4.4 Το μοντέλο των Walter, H. & Edelman, J. (1979)

Τα μέρη που αποτελούν το μοντέλο των Walter & Edelman (1979) για την προετοιμασία του μαθήματος, είναι τρία: ο προκαταρτικός προγραμματισμός σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, ο κύριος προγραμματισμός της διδασκαλίας και ο έλεγχος της επίτευξης των ειδικών αντικειμενικών σκοπών της διδασκαλίας.

Σχήμα 9, Το μοντέλο των Walter, H. & Edelman, J. (1979)

Στο πρώτο μέρος του μοντέλου διασαφηνίζονται με ακρίβεια η ύλη που προβλέπεται να διδαχθεί καθώς και οι σκοποί που καθορίζονται σε γενικά πλαίσια από το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Η διευκρίνιση των σκοπών συμβάλλει, ώστε να καθορίσει ο εκπαιδευτικός τους ειδικούς αντικειμενικούς σκοπούς και να ορίσει τι θέλει να πετύχει με τους μαθητές του στο τέλος της διδασκαλίας.

Το δεύτερο σκέλος της προετοιμασίας του μαθήματος αποβλέπεται σε ένα λεπτομερή προγραμματισμό του μαθήματος καθώς ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να βρει και να οριστικοποιήσει τους ειδικούς αντικειμενικούς σκοπούς του μαθήματος του, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικοπολιτικές και ανθρωπογενείς προϋποθέσεις της τάξης. Οι προϋποθέσεις αυτές καθορίζουν και προσδιορίζουν αυτό που πρέπει να μπορούν να κάνουν ή να πουν οι μαθητές μιας τάξης στο τέλος ενός μαθήματος. Ο εκπαιδευτικός πρέπει επίσης να διερευνήσει τα μέσα διδασκαλίας που θα πρέπει να χρησιμοποιήσει για επιτύχει τους ειδικούς σκοπούς που έχει θέσει. Στη συνέχεια, αφού θα επιλέξει τα μέσα και τον τρόπο θέτει και το ερώτημα ποια μεθοδικά βήματα θα πρέπει να ακολουθήσει, για να φθάσει εκεί που θέλει.

Το τρίτο μέρος του μοντέλου αφορά τον έλεγχο των ειδικών αντικειμενικών σκοπών του μαθήματος. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να ελέγξει κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι ειδικοί αντικειμενικοί σκοποί του μαθήματος και κατά πόσον ο τρόπος της διδασκαλίας που ακολούθησε ήταν ο σωστός και ο ενδεδειγμένος.

Σύμφωνα με τον Χατζηδήμου, (2012) και τους Dichanz & Mohrmann, (1980) στο μοντέλο αυτό διαπιστώνει κανείς ότι δίνεται προτεραιότητα στους ειδικούς σκοπούς του μαθήματος και ενώ οι άλλοι παράγοντες έχουν δευτερεύοντα ρόλο άσχετα αν συμπεριλαμβάνονται οι κοινωνικοπολιτιστικές και ανθρωπογενείς προϋποθέσεις της τάξης. Επίσης, με το συγκεκριμένο μοντέλο δεν αφήνεται το περιθώριο στους μαθητές να μάθουν κάτι πέρα από αυτό που προγραμματίζει ο εκπαιδευτικός. Βέβαια, με τις παραπάνω επισημάνσεις δεν απορρίπτεται το μοντέλο αντιθέτως παρατηρήθηκαν τα σημεία που θεωρούνται σημαντικά και εκείνα που παραβλέπονται.

Τα παραπάνω μοντέλα μπορεί, όπως αναφέραμε να επικεντρώνονται σε διαφορετικά σημεία και προσεγγίζουν το σχεδιασμό της διδασκαλίας από διαφορετική οπτική, όλα όμως αναφέρονται σε κάποια κοινά στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό της διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα, πριν ξεκινήσει ο εκπαιδευτικός τη διαδικασία σχεδιασμού θα πρέπει να έχει μία ολοκληρωμένη εικόνα για τους μαθητές του, να γνωρίζει το ιστορικό και τη σύνθεση της τάξης του, το νοητικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο των μαθητών, ώστε να έχει μία ολοκληρωμένη εικόνα της τάξης του. Εξίσου σημαντική είναι η διδακτική ανάλυση του μαθήματος, ώστε να εντοπίσει ο εκπαιδευτικός τη μορφωτική αξία της διδασκαλίας και τι θα αποκομίσουν οι εκπαιδευόμενοι από αυτήν. Κομβικό σημείο της διαδικασίας σχεδιασμού είναι ο προσδιορισμός των εκπαιδευτικών σκοπών και στόχων καθώς με τον τρόπο αυτό ο εκπαιδευτικός θα ορίσει με σαφήνεια και πληρότητα το αποτέλεσμα της διδασκαλίας που επιθυμεί να επιτύχει. Τέλος, ο εκπαιδευτικός λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των εκπαιδευομένων και το αντικείμενο του μαθήματος θα πρέπει να επιλέξει τη μέθοδο διδασκαλίας και τα εκπαιδευτικά μέσα, τα οποία θα τον βοηθήσουν να υλοποιήσει τους στόχους που έχει θέσει.

Σε συσχέτιση με τις μεθόδους και τα μοντέλα που αναφέραμε στην προηγούμενη ενότητα παρατηρεί κανείς, ότι στα παραπάνω μοντέλα διδασκαλίας προτείνεται πριν ξεκινήσει το σχεδιασμό του μαθήματος ο εκπαιδευτικός να αναλογιστεί και να μην παραβλέψει τις ανθρωπολογικές και κοινωνικο-πολιτιστικές προϋποθέσεις της τάξης του. Οι ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο των εκπαιδευομένων έχουν σημαντικό ρόλο κατά τη διαδικασία του σχεδιασμού αλλά και για τις αποφάσεις που θα λάβει αργότερα ο εκπαιδευτικός.

Όπως αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, τα περισσότερα μοντέλα σχεδιασμού της διδασκαλίας αναφέρονται στον ωριαίο σχεδιασμό και θεωρούν ότι η διδασκαλία εξελίσσεται σε ευθύγραμμη πορεία που ξεκινά με τη διατύπωση των

διδασκικών στόχων, συνεχίζει με την επιλογή μεθόδου και τεχνικές υλοποίησης και ολοκληρώνεται διαδικασία αξιολόγησης. Η σύγχρονη έρευνα αποδεικνύει ότι η διδακτική πράξη δεν ακολουθεί ευθύγραμμη φορά αλλά κυκλική καθώς το πλάνο διδασκαλίας που κατασκευάζει ο εκπαιδευτικός, τροποποιείται στην εφαρμογή του για να ενταχθούν δράσεις των εκπαιδευόμενων, διαφορετικές ερμηνείες, μετασχηματισμοί και προσαρμογές που γίνονται για να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους στην οικοδόμηση της νέας γνώσης. Η αλληλεπίδραση, η κατανόηση και η επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και εκπαιδευομένου καθορίζει το βαθμό επιτυχίας της διδασκαλίας.

Με βάση όσα παρουσιάστηκαν σχετικά με τις μεθόδους κατασκευής σχεδίου μαθήματος πρέπει να τονιστεί, ότι το σημαντικότερο είναι να δημιουργήσει ο εκπαιδευτικός τα δικά του σχέδια μαθημάτων, προϊόντα προσωπικής σύνθεσης ποικίλων θετικών στοιχείων από δοκιμασμένα μοντέλα διδασκαλίας (Τριλιανός, 2003). Συνεπώς, ο εκπαιδευτικός θα διαμορφώσει το δικό του μοντέλο, το οποίο θα αποτελεί καρπό των στοιχείων που θα αποκομίσει από την μελέτη των παραπάνω μοντέλων και θα ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές ενώ παράλληλα μπορεί να το εμπλουτίζει συνεχώς με προσωπικές του εμπειρίες (Χατζηδήμου, 2012). Βέβαια, όπως σημειώθηκε και σε άλλα σημεία ο εκπαιδευτικός θα σημαίνει ότι πρέπει να ακολουθεί πιστά το σχέδιο μαθήματος χωρίς καμία αλλαγή, καθώς η διδασκαλία είναι ένα φαινόμενο πολύπλοκο και πολύπλευρο και πολλές φορές προκύπτουν απρόοπτα γεγονότα.

Σύνοψη

Στο παρόν κεφάλαιο, παρουσιάστηκαν τα βασικά στοιχεία τα οποία πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σε κάθε σχέδιο μαθήματος, ώστε να είναι ολοκληρωμένο και αποδοτικό. Στη συνέχεια, περιγράφηκαν ευρέως αποδεκτές μέθοδοι και μοντέλα από την γερμανική βιβλιογραφία για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων με στόχο να αποκτήσει ο εκπαιδευτικός μία συνολική εικόνα και να κατανοήσει της διαστάσεις και την έννοια του σχεδιασμού αλλά και του σχεδίου μαθήματος. Μέσα από την βιβλιογραφική επισκόπηση των μεθόδων στόχος ήταν να κατανοήσει ο εκπαιδευτικός, ότι πρέπει να διαμορφώσει το δικό του μοντέλο σχεδιασμού, συμπεριλαμβάνοντας τα βασικά συστατικά του σχεδίου μαθήματος ακολουθώντας παράλληλα τις κατευθυντήριες γραμμές των μεθόδων, καθώς η διδασκαλία είναι ένα πολύπλοκο φαινόμενο.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Εργαλεία Κατασκευής και Διάθεσης Σχεδίων Μαθημάτων

“Teachers need to integrate technology seamlessly into the curriculum instead of viewing it as an add-on, an afterthought or an event.” -- Heidi Hayes Jacobs, Educational Consultant, Curriculum Designers, Inc.

Εισαγωγή

Το παρόν κεφάλαιο επικεντρώνεται στις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία για την κατασκευή και τη διάθεση σχεδίων μαθημάτων, ώστε να κατανοήσει κανείς τη σημασία και τη συμβολή αυτών στο σχεδιασμό και στην οργάνωση της διδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται παρουσίαση των εργαλείων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων και των δυνατοτήτων που παρέχουν για την ανάπτυξη σχεδίων καθώς επίσης προβάλλονται οι σχετικές λειτουργίες αυτών που βοηθούν τον εκπαιδευτικό για την οργάνωση της διδασκαλίας. Στη συνέχεια, περιγράφονται οι εκπαιδευτικές πύλες, όπου ο χρήστης έχει πρόσβαση σε έτοιμα σχέδια μαθημάτων, τα οποία έχουν δημιουργηθεί από ειδικούς ή από εκπαιδευτικούς, ώστε να εμπνευστούν από το διαθέσιμο πλούσιο υλικό, να το επαναχρησιμοποιήσουν αλλά και να δημιουργήσουν δικό τους. Τέλος, γίνεται σύγκριση των εργαλείων και των εκπαιδευτικών πυλών, ώστε να δοθεί μία συνολική εικόνα των λειτουργιών τους αλλά και να παρουσιαστεί κατά πόσο εξυπηρετούν την κατασκευή και τη διάθεση σχεδίων μαθημάτων.

4.1. Παρουσίαση και Περιγραφή Εργαλείων Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων

Το σχέδιο μαθήματος, όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια αποτελεί έναν τρόπο για τον σχεδιασμό και την οργάνωση της διδασκαλίας καθώς επίσης εξυπηρετεί και διευκολύνει το έργο του εκπαιδευτικού. Το σχέδιο μαθήματος είναι η γραπτή περίληψη αυτού, όπως ο εκπαιδευτικός αποφάσισε να το διδάξει και ενδείκνυται για τη διδασκαλία οποιουδήποτε μαθήματος. Ο εκπαιδευτικός ακολουθώντας τις μεθόδους για την ανάπτυξη

ενός σχεδίου μαθήματος θα έχει ένα άρτιο αποτέλεσμα καθώς θα έχει οργανώσει τη διδασκαλία του και θα έχει συμπεριλάβει όσα χρειάζονται για τη διεξαγωγή αυτού.

Η τεχνολογία μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία σχεδίων μαθημάτων καθώς υπάρχουν εργαλεία, τα οποία είναι ειδικά σχεδιασμένα για αυτόν τον σκοπό. Τα εργαλεία που είναι διαθέσιμα παρέχουν πολλές λειτουργίες στον χρήστη, όπως την οργάνωση και την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων, την δημιουργία ημερολόγιου, όπου μπορεί να οργανώσει το καθημερινό πρόγραμμα αλλά και ολόκληρης της σχολικής χρονιάς καθώς επίσης κάποια παρέχουν ιδιαίτερες λειτουργίες για τη διαχείριση της τάξης. Μία ακόμα σημαντική λειτουργία όλων των εργαλείων είναι ο διαμοιρασμός των σχεδίων με άλλους χρήστες, όπως για παράδειγμα με τους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους άμεσα το εκπαιδευτικό υλικό και το ωρολόγιο πρόγραμμα αλλά και με άλλους εκπαιδευτικούς και τους γονείς των μαθητών.

Με την χρήση των εργαλείων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων ο χρήστης και πιο συγκεκριμένα ο εκπαιδευτικός εξοικονομεί χρόνο καθώς σχεδιάζει πιο γρήγορα και εύκολα σχέδια μαθημάτων και μπορεί να οργανώσει το εκπαιδευτικό υλικό, να το κατηγοριοποιήσει και να το αποθηκεύσει ανά τάξη ή ανά γνωστικό αντικείμενο. Επιπλέον, ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να σχεδιάσει το ωρολόγιο πρόγραμμα σημειώνοντας το υλικό που πρόκειται να διδάξει καθημερινά, ώστε να έχει ένα γενικό πλάνο για όλα τα μαθήματα που διδάσκει και για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Με τη βοήθεια των εργαλείων ο χρήστης έχει πρόσβαση ανά πάσα στιγμή στο πρόγραμμα και στα σχέδια μαθημάτων του, με αποτέλεσμα να μπορεί εύκολα να τα τροποποιήσει καθώς μπορεί παλαιότερα σχέδια και προγράμματα να τα αναπροσαρμόσει και να τα τροποποιήσει χωρίς να τα δημιουργήσει εξ αρχής.

Επιπρόσθετα, ο χρήστης μπορεί να σχεδιάσει και να συμπεριλάβει τα απαραίτητα στάδια για την ορθή κατασκευή ενός σχεδίου ακολουθώντας τα αντίστοιχα βήματα και το πρότυπο σχέδιο που παρέχονται συνήθως από το εργαλείο ενώ επίσης μπορεί να αναπτύξει την κυρίως δομή τους με βάση τις μεθόδους κατασκευής σχεδίων μαθημάτων σε περίπτωση που δεν υπάρχει κάποιο πρότυπο για την ανάπτυξη του σχεδίου μαθήματος. Επιπλέον, ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να επισυνάψει σε κάθε σχέδιο μαθήματος όλα τα απαραίτητα έγγραφα που χρειάζεται, όπως εκπαιδευτικές πηγές, δραστηριότητες, φύλλα εργασίας, ασκήσεις αξιολόγησης με αποτέλεσμα να έχει ολόκληρο το μάθημα οργανωμένο και να έχει άμεση πρόσβαση στο υλικό χωρίς να το αναζητά στον υπολογιστή του σπαταλώντας χρόνο. Τέλος, σε πολλά εργαλεία δίνεται η δυνατότητα διαμοιρασμού των

σχεδίων μαθημάτων, έτσι ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαμοιράσει τα σχέδια του με άλλους εκπαιδευτικούς για να ανταλλάξουν ιδέες αλλά και για να συνεργαστούν για τη δημιουργία σχεδίων. Επίσης, ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαμοιράσει το υλικό και το πρόγραμμα στους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι μπορούν να παρακολουθήσουν το υλικό αλλά και στους γονείς, οι οποίοι θα έχουν πρόσβαση σε όσα τους επιτρέπει ο εκπαιδευτικός.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται κάποια εργαλεία για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων, τα οποία παρέχουν πολλές δυνατότητες και διευκολύνουν στον σχεδιασμό και στην οργάνωση των μαθημάτων. Τα εργαλεία εξετάστηκαν με βάση κάποια κριτήρια που τέθηκαν μετά από την επισκόπηση που πραγματοποιήθηκε και πιο συγκεκριμένα κατά πόσο και με ποιόν τρόπο εξυπηρετούν τον χρήστη για την κατασκευή ενός σχεδίου μαθήματος, την ευχρηστία τους και τις λειτουργίες που παρέχουν, τα βασικά χαρακτηριστικά, όπως τη δυνατότητα διαμοιρασμού των σχεδίων αλλά και το κόστος που χρειάζεται να καταβάλλει ο χρήστης, εάν αυτό είναι απαραίτητο.

1. Το εργαλείο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων PlanbookEdu (<http://www.planbookedu.com/>)

Εικόνα 1, Εργαλείο planbookedu.com

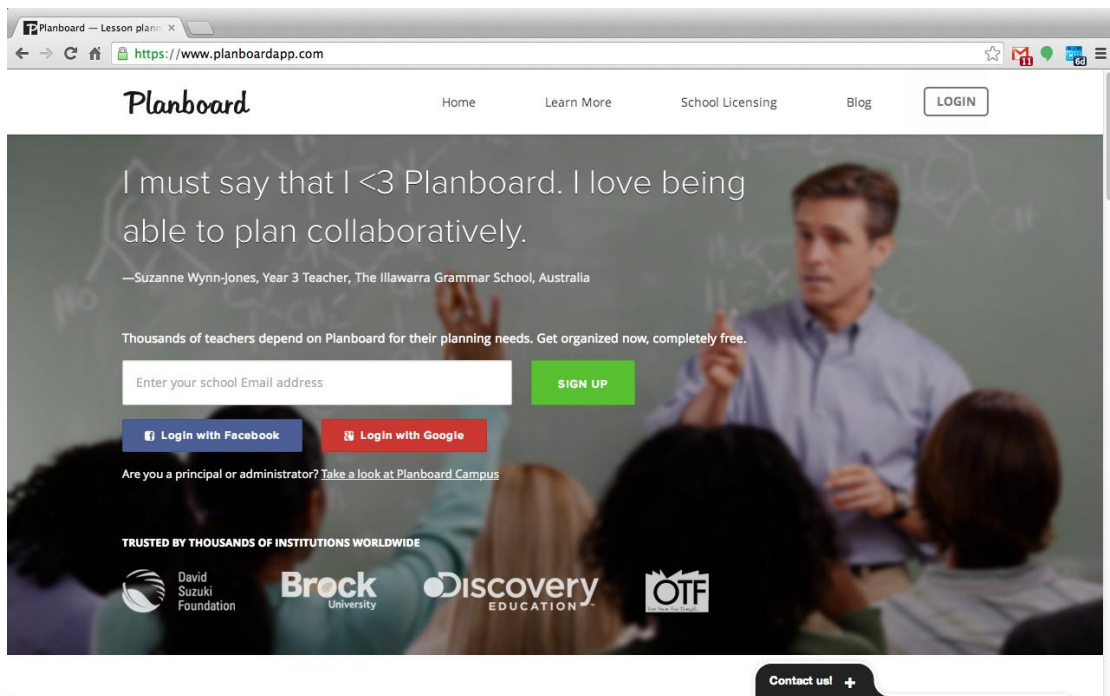
Το εργαλείο «planbookedu.com» δημιουργήθηκε για να διευκολύνει το έργο των εκπαιδευτικών, οι οποίοι μπορούν με την βοήθεια αυτού εύκολα να δημιουργήσουν σχέδια μαθημάτων αλλά και ολόκληρο το πρόγραμμα της σχολικής χρονιάς. Το «planbookedu.com» έχει χρήστες σε πενήντα πολιτείες της Αμερικής και σε πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο ενώ μέχρι σήμερα έχει πάνω από δέκα εκατομμύρια εγγραφές και συνεχίζει να αναβαθμίζεται. Παρακάτω παρουσιάζονται οι βασικές λειτουργίες του.

Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Δημιουργία Προφίλ	Ο χρήστης πρέπει να εγγραφεί για να έχει πρόσβαση και να χρησιμοποιήσει το εργαλείο.
Σχεδιασμός Μαθήματος/ Προγράμματος	<p>Ο χρήστης δημιουργεί ένα σχέδιο μαθήματος «Planbook» για κάθε γνωστικό αντικείμενο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισάγει τον τίτλο, ημερομηνία έναρξης και λήξης. • Επιλέγει την εμφάνιση του ημερολογίου που επιθυμεί. • Επιλέγει από τα υπάρχοντα εκπαιδευτικά πρότυπα ή εισάγει τους δικούς του. <p>Ο χρήστης μπορεί με εύκολο τρόπο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εισάγει όσα χρειάζεται στο ημερήσιο/ εβδομαδιαίο/ μηνιαίο πρόγραμμα του. • Να καταγράψει το σχέδιο μαθήματος και τις δραστηριότητες που έχει σχεδιάσει εισάγοντας τους αντίστοιχους στόχους που έχει επιλέξει. • Να μορφοποιήσει τις σημειώσεις του και να ανεβάσει αρχεία.
Εκπαιδευτικά Πρότυπα	<p>Περιλαμβάνει ενσωματωμένα τα εκπαιδευτικά πρότυπα σύμφωνα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Με το εκπαιδευτικό σύστημα της Αμερικής και της Αυστραλίας (Common Core, Organizations, DoDEA, Australia Standards) καθώς και κάποιων πολιτειών της Αμερικής, του Καναδά, την ταξινόμια του Bloom αλλά και την αναθεωρημένη μορφή της. • Ο χρήστης μπορεί να εισάγει και ο ίδιος τους στόχους που επιθυμεί. • Ο χρήστης όταν δημιουργεί το εβδομαδιαίο πρόγραμμα έχει πρόσβαση στους στόχους που έχει επιλέξει και μπορεί να τους

	εισάγει αυτόματα.
Διαμοιρασμός	Ο χρήστης μπορεί να διαμοιράσει τα σχέδια που έχει δημιουργήσει με τους εκπαιδευόμενους, με τους γονείς, με τον διαχειριστή του προγράμματος αλλά και με συναδέλφους του, σε περίπτωση που συνεργάζονται για τη δημιουργία σχεδίων μαθήματος.
Λειτουργίες χρήστη	<p>Ο χρήστης μπορεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποθηκεύσει, να εκτυπώσει, να εξάγει τα σχέδια μαθημάτων σε μορφή Word, PDF. • Να επισυνάψει έγγραφα, παρουσιάσεις, βίντεο, φωτογραφίες και να δημιουργήσει υπερσυνδέσμους. Το μέγεθος κάθε αρχείου πρέπει να είναι έως 50 MB και σε κάθε κελί του ημερολογίου μπορούν να επισυναφθούν πέντε αρχεία. • Στο ημερολόγιο μπορεί να αντιγράψει τις δραστηριότητες μίας μέρας στην επόμενη, να μετακινήσει ολόκληρο το πρόγραμμα μία μέρα αργότερα, αλλά και να σημειώσει τις μέρες που δεν διεξάγονται μαθήματα.
Κόστος	<ul style="list-style-type: none"> • Η απλή έκδοση είναι δωρεάν. • Η premium έκδοση κοστίζει 25\$ το χρόνο καθώς επίσης υπάρχουν και ειδικές τιμές για ομαδική χρήση.
Πρόσβαση	Παρέχει πρόσβαση από οποιαδήποτε συσκευή αρκεί να υπάρχει πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Πίνακας 3, Λειτουργίες εργαλείου planbookedu.com

2. Το εργαλείο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων **Planboard**
[\(https://www.planboardapp.com/\)](https://www.planboardapp.com/)

Εικόνα 2, Εργαλείο [planboardapp.com](https://www.planboardapp.com)

Το «**Planboard**» είναι ένα εργαλείο ειδικά σχεδιασμένο για τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, για να σχεδιάζουν και να οργανώνουν τα μαθήματα και το πρόγραμμά τους μέσω διαδικτύου. Παρακάτω παρουσιάζονται οι βασικές λειτουργίες του όσον αφορά την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων.

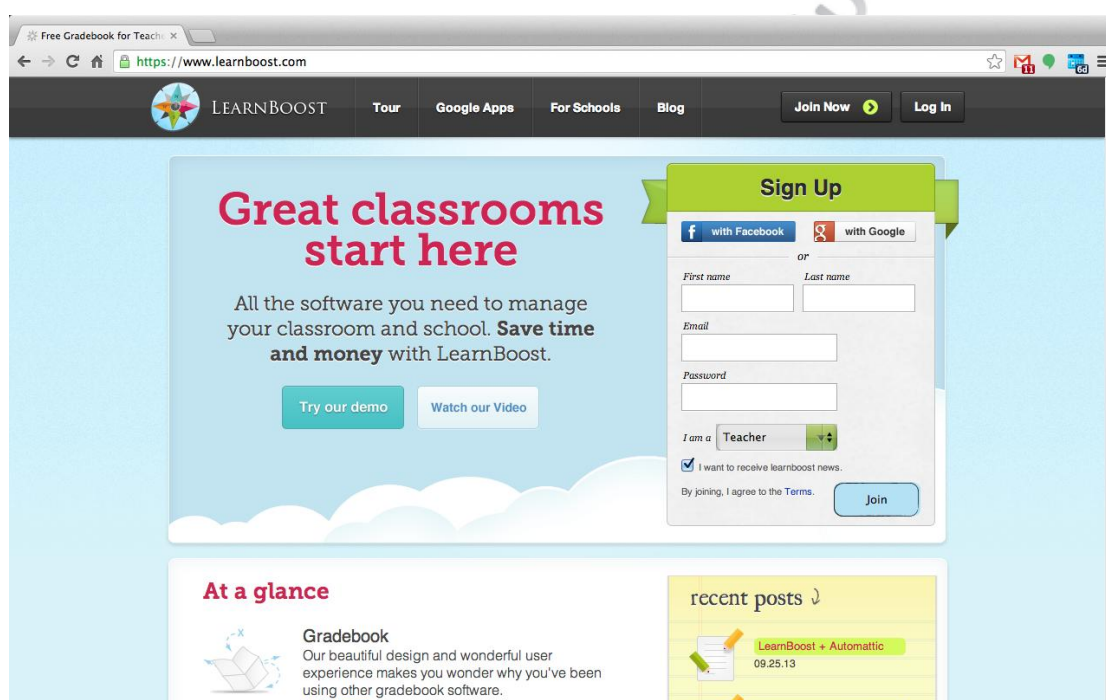
Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Δημιουργία Προφίλ	Ο χρήστης πρέπει να εγγραφεί για να έχει πρόσβαση και να χρησιμοποιήσει το εργαλείο. Στο προφίλ κάθε χρήστη εμφανίζονται οι τάξεις που έχει δημιουργήσει και η δομή αυτών.
Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων/ Προγράμματος	Ο χρήστης καθορίζει τη χρονική διάρκεια των μαθημάτων, δημιουργεί τάξεις (γνωστικά αντικείμενα) και το αντίστοιχο ωρολόγιο πρόγραμμα. Επίσης, μπορεί να δημιουργήσει κοινή δομή για κάποια μαθήματα, ώστε να μην επαναλαμβάνει ίδιες κινήσεις. Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα:

	<ul style="list-style-type: none"> • Να επεξεργαστεί το πρόγραμμα κάθε ημέρας. • Να εισάγει τα εκπαιδευτικά πρότυπα τα οποία θα εμφανίζονται στο σχέδιο μαθήματος. • Να εισάγει πληροφορίες και να τις μορφοποιήσει. • Να εισάγει βίντεο, ηλεκτρονικές διευθύνσεις αλλά και οπτικοακουστικό υλικό και να επισυνάψει αρχεία.
Εκπαιδευτικά Πρότυπα	<p>Περιλαμβάνει εκπαιδευτικά πρότυπα σύμφωνα με το εκπαιδευτικό σύστημα της Αμερικής και του Καναδά. (Common Core State Standards (United States), Texas Essential Knowledge and Skills (United States), Ontario Curriculum (Canada), British Columbia Curriculum (Canada), Saskatchewan Curriculum (Canada)).</p> <p>Πολλοί εκπαιδευτικοί στόχοι έχουν εισαχθεί και από εκπαιδευτικούς ενώ και ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να εισάγει τους δικούς του στόχους.</p>
Διαμοιρασμός	<p>Ο χρήστης μπορεί να διαμοιραστεί τα σχέδια που έχει δημιουργήσει αλλά και να συνεργαστεί με συναδέλφους του για κατασκευή επιτυχημένων σχεδίων μαθημάτων.</p>
Λειτουργίες χρήστη	<p>Ο χρήστης μπορεί</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποθηκεύσει, να εκτυπώσει, να εξάγει σε μορφή PDF και να τα αποστείλει με email τα σχέδια μαθημάτων του. • Να ενσωματώσει βίντεο, ηλεκτρονικές διευθύνσεις αλλά και οπτικοακουστικό υλικό. • Να επισυνάψει έγγραφα, παρουσιάσεις, βίντεο, φωτογραφίες καθώς επίσης και να δημιουργήσει υπερσυνδέσμους για να εξοικονομήσει χώρο. • Να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων άλλων χρηστών, εκπαιδευτικούς στόχους/ πρότυπα, έννοιες και διάφορα άλλα θέματα που τον αφορούν. • Να επεξεργαστεί κάθε ημέρα του προγράμματος, να μετακινήσει το περιεχόμενο μία μέρα αργότερα σε περίπτωση που ακυρωθεί το μάθημα αλλά και να κάνει εκκαθάριση του ημερήσιου προγράμματος. • Ο χρήστης διαθέτει ημερολόγιο όπου εμφανίζεται συνολικά το πρόγραμμά του και τα σχέδια μαθημάτων.

Κόστος	<ul style="list-style-type: none"> • Δωρεάν με 500MB αποθηκευτικό χώρο. • «Planboard Pro»παρέχει 3GB και κοστίζει \$29.95 ανά έτος.
Πρόσβαση	Η πρόσβαση είναι εφικτή από οποιαδήποτε συσκευή.

Πίνακας 4, Λειτουργίες εργαλείου Planboard

3. Εργαλείο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων LearnBoost (<https://www.learnboost.com/>)

Εικόνα 3, Εργαλείο [learnboost.com](https://www.learnboost.com/)

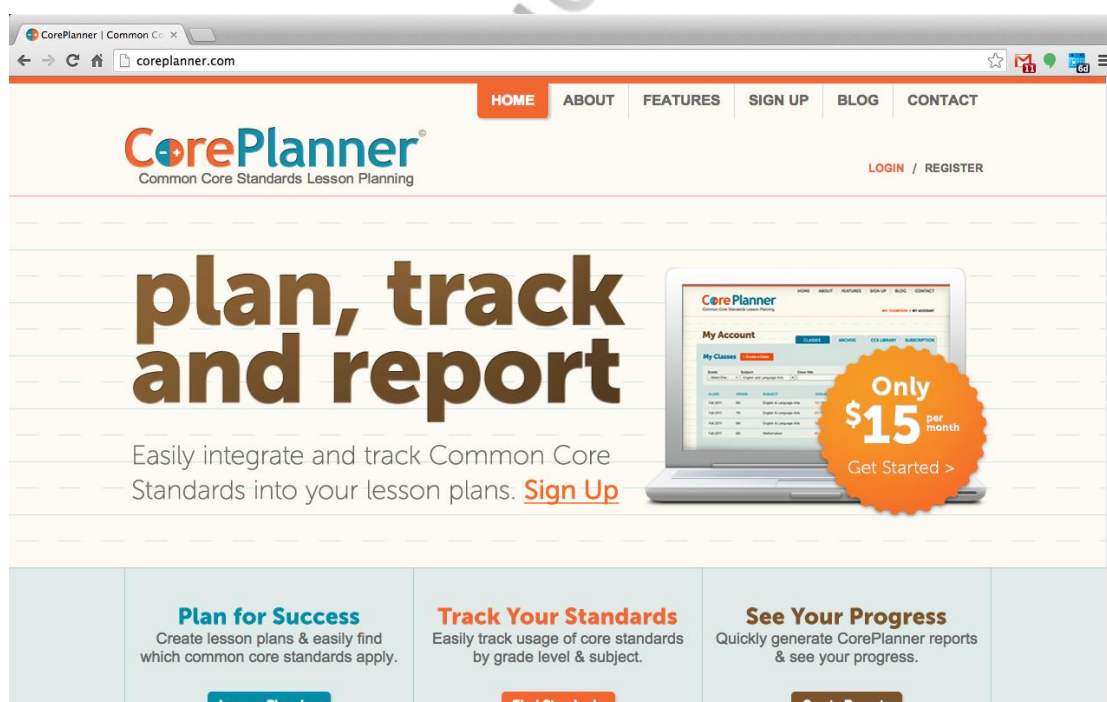
Το εργαλείο «LearnBoost» έχει σχεδιαστεί για να προσφέρει στον εκπαιδευτικό όλα όσα χρειάζεται για τη διεξαγωγή του μαθήματος του και τη διαχείριση της τάξης του. Με το συγκεκριμένο εργαλείο έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει σχέδια μαθημάτων, να οργανώσει το πρόγραμμά του σε ημερολόγιο, να βαθμολογήσει τους μαθητές και να ελέγξει την πρόοδό τους. Επίσης, το εργαλείο απευθύνεται και στους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι μπορούν να παρακολουθήσουν το μάθημα αλλά και για τους γονείς, οι οποίοι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε όσα τους επιτρέπει ο εκπαιδευτικός. Ακολουθούν βασικές λειτουργίες του για την κατασκευή σχεδίων μαθημάτων.

Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Προφίλ χρήστη	Ο χρήστης πρέπει να εγγραφεί για να έχει πρόσβαση και να χρησιμοποιήσει το εργαλείο. Ο κάθε χρήστης έχει το δικό του προφίλ για να μπορεί να δημιουργήσει σχέδια μαθημάτων, ωρολόγιο πρόγραμμα και τάξεις με τις οποίες θα διαμοιράζεται τα σχέδια του και θα ελέγχει την πορεία των εκπαιδευομένων.
Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος	<p>Για τη δημιουργία σχεδίου μαθήματος ο χρήστης:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισάγει τα γενικά χαρακτηριστικά του μαθήματος, τους εκπαιδευτικούς στόχους και τα εκπαιδευτικά πρότυπα. • Καταγράφει αναλυτικές πληροφορίες και σημειώνει τα υλικά που απαιτούνται. • Μπορεί να επισυνάψει αρχεία από τον υπολογιστή του αλλά και ηλεκτρονικές διευθύνσεις. • Σημειώνει τον τρόπο αξιολόγησης των εκπαιδευομένων αλλά και την δική του εκτίμηση μετά τη διεξαγωγή του μαθήματος. • Επιλέγει σε ποια τάξη θα ανήκει στο σχέδιο μαθήματος.
Εκπαιδευτικά Πρότυπα	Περιλαμβάνει ενσωματωμένα Εκπαιδευτικά Πρότυπα, Common Core State Standards.
Διαμοιρασμός	Ο χρήστης μπορεί να διαμοιράσει τα σχέδια που έχει δημιουργήσει με τους εκπαιδευόμενους ή με μία συγκεκριμένη τάξη που έχει δημιουργήσει. Επίσης, μπορεί να παρέχει πρόσβαση τους γονείς και τους μαθητές, ώστε να ενημερώνονται για το ημερολόγιο, για τους βαθμούς και για τις παρουσίες.
Λειτουργίες χρήστη	<ul style="list-style-type: none"> • Ο χρήστης μπορεί να αποθηκεύσει, να εκτυπώσει και να διαμοιραστεί τα σχέδια μαθημάτων του. • Να δημιουργήσει τάξεις, δηλώνοντας τη χρονική περίοδο και τις ώρες που θα διεξαχθούν τα μαθήματα και να προσθέσει μαθητές. • Ο χρήστης έχει ένα γενικό ημερολόγιο για το γενικό πρόγραμμα. <p>Παρέχει πολλές δυνατότητες για τη διαχείριση της τάξης όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καταγράφει τους βαθμούς για την πρόοδο των εκπαιδευομένων, τους οποίους μπορεί να εκτυπώσει ή να τους εξάγει στον

	<p>προσωπικό υπολογιστή του χρήστη.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καταγράφει τους παρόντες αλλά και τους απόντες σε μορφή λίστας αλλά και σχεδιαγραμματικά. • Παρέχει αναφορά για την πρόοδο των εκπαιδευομένων και αναλύσεις μέσα από γραφήματα τόσο για ολόκληρη την τάξη όσο και για τον κάθε εκπαιδευόμενο ξεχωριστά. • Άμεση πρόσβαση στους γονείς και στους εκπαιδευόμενους. • Είναι διαθέσιμο σε 50 γλώσσες.
Κόστος	Δωρεάν με μία απλή εγγραφή
Πρόσβαση	Η πρόσβαση είναι εφικτή από οποιαδήποτε συσκευή, όπου και αν βρίσκεται ο χρήστης αρκεί να έχει σύνδεση στο διαδίκτυο.

Πίνακας 5, Λειτουργίες εργαλείου learnboost.com

4. Εργαλείο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων Coreplanner (<http://coreplanner.com/>)

Εικόνα 4, Εργαλείο coreplanner.com

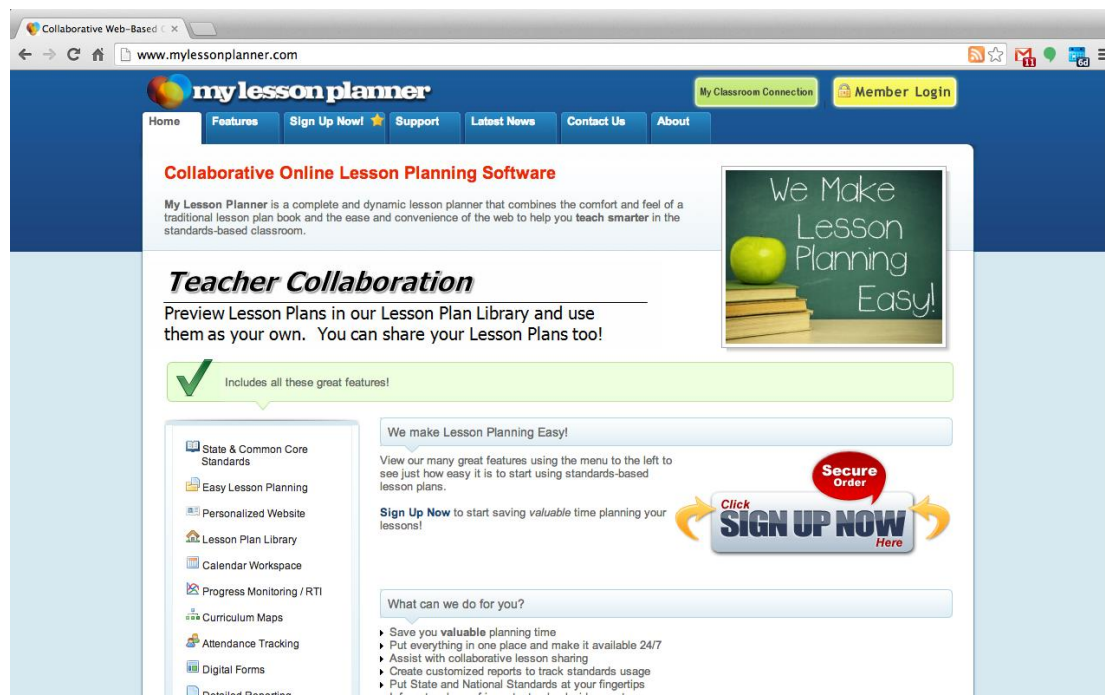
Το «Coreplanner» είναι ένα εργαλείο για κατασκευή σχεδίων μαθημάτων, το οποίο ευθυγραμμίζεται με τα Εθνικά Εκπαιδευτικά Πρότυπα (Common Core State Standards) και

είναι διαθέσιμο στο χρήστη εφόσον καταβάλλει κάποιο ποσό. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να το αξιοποιήσει για να δημιουργήσει εύκολα σχέδια μαθημάτων, τάξεις και να διαμοιραστεί το υλικό. Ακολουθούν μερικές από τις βασικές λειτουργίες του:

Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Προφίλ	Ο κάθε χρήστης δημιουργεί το δικό του προφίλ για να αναπτύξει σχέδια μαθημάτων .
Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος	Ο χρήστης συμπληρώνει τη φόρμα για τη δημιουργία μαθήματος <ul style="list-style-type: none"> • Εισάγει το όνομα και το θέμα του μαθήματος • Δίνει μία περιγραφή • Επιλέγει εκπαιδευτικούς στόχους, οι οποίοι συνδέονται με τα Εθνικά Εκπαιδευτικά Πρότυπα και εμφανίζονται όσοι είναι σχετικοί με το θέμα που έχει επιλεγεί.
Εκπαιδευτικά Πρότυπα	Το εργαλείο ευθυγραμμίζεται με Εθνικά Εκπαιδευτικά Πρότυπα (Common Core State Standards), απ' όπου ο χρήστης μπορεί να επιλέξει ανάλογα με την κατηγορία μαθήματος.
Διαμοιρασμός	Ο χρήστης μπορεί να διαμοιραστεί τα σχέδια που έχει δημιουργήσει με τις τάξεις που έχει δημιουργήσει, με τους συναδέλφους και τους διαχειριστές.
Λειτουργίες χρήστη	Ο χρήστης μπορεί <ul style="list-style-type: none"> • Να δημιουργήσει τάξεις. • Να αναζητήσει από την «CCS Library» εκπαιδευτικούς στόχους ανάλογα με τον βαθμό, το γνωστικό αντικείμενο και το θέμα. • Να ευθυγραμμίσει το μάθημα με τα εκπαιδευτικά πρότυπα και να θέσει τους ανάλογους στόχους.
Κόστος	Ο χρήστης μπορεί να το αποκτήσει με 15\$ το μήνα ή με 99\$ το χρόνο.
Πρόσβαση	Μέσω διαδικτύου

Πίνακας 6, Λειτουργίες εργαλείου coreplanner.com

5. Εργαλείο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων my lesson planner (<http://www.mylessonplanner.com/>)

Εικόνα 5, Εργαλείο [mylessonplanner.com](http://www.mylessonplanner.com)

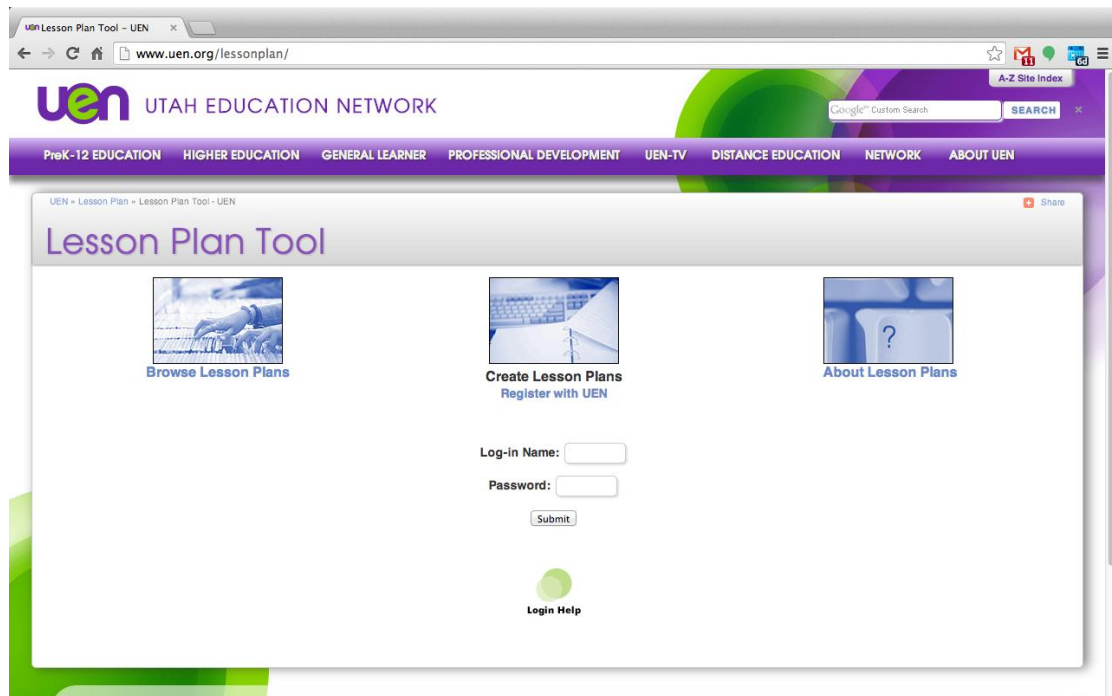
Το «my lesson planner» είναι ολοκληρωμένο εργαλείο με το οποίο ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να κατασκευάσει σχέδια μαθημάτων, να οργανώσει τη διδασκαλία του αλλά και να διαχειριστεί την τάξη του. Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που του παρέχει ο χρήστης μπορεί να σχεδιάσει με ευκολία και να εξοικονομώντας παράλληλα χρόνο. Στον πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται οι βασικές λειτουργίες του:

Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Προφίλ	Ο χρήστης πρέπει να εγγραφεί για να αποκτήσει πρόσβαση στις λειτουργίες του εργαλείου.
Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος	Ο χρήστης συμπληρώνει τη φόρμα για τη δημιουργία μαθήματος <ul style="list-style-type: none"> • Επιλέγει εκπαιδευτικά πρότυπα • Καταγράφει τους εκπαιδευτικούς στόχους • Εισάγει τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες • Συμπληρώνει επιπλέον χαρακτηριστικά του μαθήματος

	(Αξιολόγηση, Εκπαιδευτική προσέγγιση)
Εκπαιδευτικά Πρότυπα	Ευθυγραμμίζεται με Εκπαιδευτικά Πρότυπα (Common Core State Standards).Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει τα εκπαιδευτικά πρότυπα κάθε πολιτείας της Αμερικής, καθώς επίσης μπορεί να εισάγει λέξεις κλειδιά και να εμφανιστούν οι ανάλογοι στόχοι.
Διαμοιρασμός	Ο χρήστης μπορεί να διαμοιραστεί τα σχέδια που έχει δημιουργήσει με τους μαθητές και τους γονείς αλλά και με την εκπαιδευτική κοινότητα τοποθετώντας τα στη βιβλιοθήκη.
Λειτουργίες χρήστη	Ο χρήστης μπορεί: <ul style="list-style-type: none"> • Να δημιουργήσει ημερολόγιο και σχεδιάσει το πρόγραμμα ανά ημέρα, εβδομάδα ή ανά γνωστικό αντικείμενο, να εισάγει σημειώσεις και σημαντικά γεγονότα. • Να εκτυπώσει τα σχέδια μαθημάτων. • Να διαχειριστεί το πρόγραμμα, να το αντιγράψει σε κάποια άλλη ημερομηνία ή να μετακινήσει όλο το πρόγραμμα μία μέρα αργότερα. • Να δημιουργήσει λίστα με τα «αγαπημένα» σχέδια. • Να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων από την βιβλιοθήκη και να τα βαθμολογήσει. • Να διαχειριστεί την τάξη και να παρακολουθήσει τη συμμετοχή και τις απουσίες των μαθητών. • Να παρακολουθήσει την πρόοδο των μαθητών με τη βοήθεια ενός εργαλείου.
Κόστος	Ο χρήστης μπορεί να το αποκτήσει με 7.95\$ το μήνα.
Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου

Πίνακας 7, Λειτουργίες εργαλείου mylessonplanner.com

6. Εργαλείο κατασκευής σχεδίων μαθημάτων σύμφωνα με το UEN UTAH Education Network (<http://www.uen.org/lessonplan/>)

Εικόνα 6, Εργαλείο myuen

Το UEN (UTAH EDUCATION NETWORK) αποτελεί το εκπαιδευτικό διαδίκτυο της πολιτείας της Αμερικής Utah, το οποίο παρέχει υπηρεσίες για όλα τα σχολεία της δημόσιας εκπαίδευσης και τα πανεπιστήμια της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρέχει υπηρεσίες διαδικτύου, εκπαιδευτικές υπηρεσίες, όπου οι χρήστες έχουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό υλικό και άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες από τις οποίες επωφελούνται οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, οι γονείς αλλά και οι τοπικές κοινότητες. Όσον αφορά τα σχέδια μαθημάτων, οι χρήστες έχουν πρόσβαση σε έτοιμα σχέδια ενώ έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν δικά τους, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει τη λειτουργία «my.uen» για να δημιουργήσει το δικό του προφίλ και προσωπική σελίδα.

Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Προφίλ	Ο κάθε χρήστης δημιουργεί το δικό του προφίλ, για να αναπτύξει σχέδια μαθημάτων ενώ ο χρήστης χωρίς εγγραφή μπορεί μόνο να

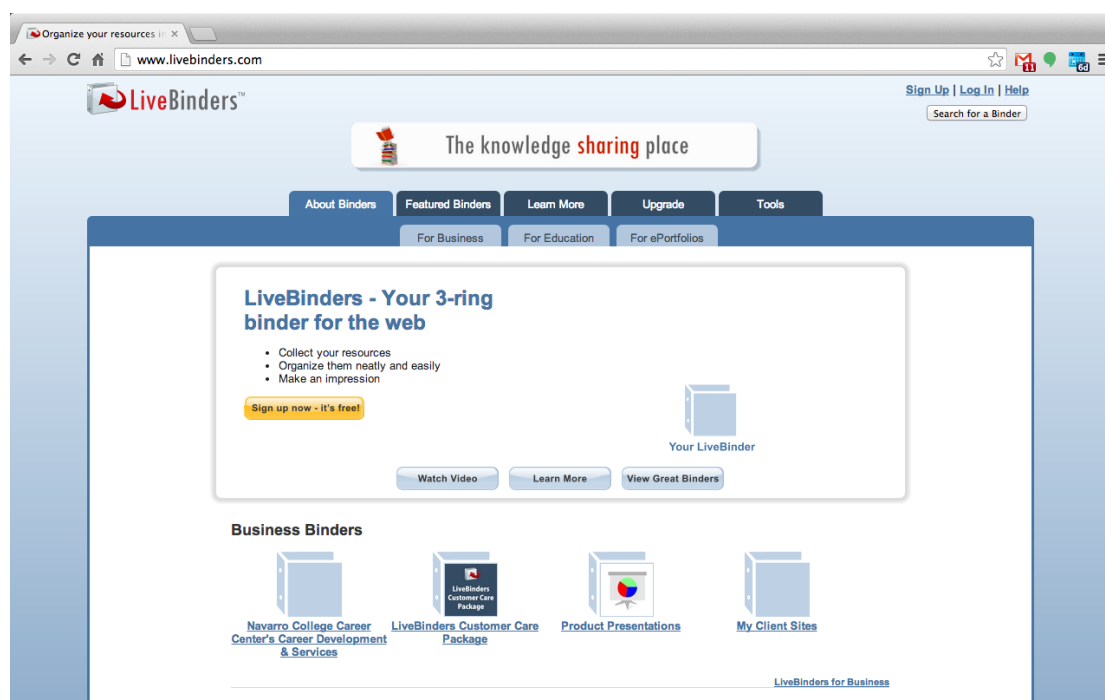
	<p>αναζητήσει εκπαιδευτικό υλικό. Ο εγγεγραμμένος χρήστης μπορεί να δημιουργήσει προσωπική σελίδα για να επικοινωνεί με τους εκπαιδευόμενους, τους γονείς και να είναι διαθέσιμη σε άλλους χρήστες αλλά και ιδιωτική, όπου μπορεί να δημιουργήσει σχέδια μαθημάτων, ρουμπρίκες αξιολόγησης, ωρολόγιο πρόγραμμα και να χρησιμοποιήσει επιμέρους εργαλεία.</p>
<p>Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος</p>	<p>Ο χρήστης συμπληρώνει όσα πεδία χρειάζεται για την δημιουργία του μαθήματος. Ο χρήστης μπορεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εισάγει το όνομα του συγγραφέα, μία περίληψη, τους εκπαιδευτικούς στόχους, τη χρονική διάρκεια του μαθήματος, τις δεξιότητες που θα αναπτύξουν οι εκπαιδευόμενοι, την βιβλιογραφία, λέξεις- κλειδιά. • Να εισάγει και να επισυνάψει τις πηγές και τον εξοπλισμό που απαιτούνται για το μάθημα αλλά και να καταγράψει τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις. • Να εισάγει όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται να έχει ο εκπαιδευτικός πριν ξεκινήσει το μάθημα, την προϋπάρχουσα γνώση των εκπαιδευομένων, τα μαθησιακά αποτελέσματα, τα στάδια της μαθησιακής διαδικασίας που θα ακολουθήσει, τις τεχνικές που θα ακολουθήσει για μαθητές με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. • Να επισυνάψει κάποιο αρχείο για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων (κουίζ, τεστ). Επίσης, μπορεί να δημιουργήσει μία ρουμπρίκα αξιολόγησης εισάγοντας το αντικείμενο του μαθήματος. Έτσι, δημιουργείται μία ρουμπρίκα με έτοιμα κριτήρια, τα οποία ο χρήστης μπορεί να επεξεργαστεί καθώς επίσης μπορεί να περιηγηθεί σε έτοιμες ρουμπρίκες.
<p>Εκπαιδευτικά Πρότυπα</p>	<p>Περιλαμβάνει ενσωματωμένα εκπαιδευτικά πρότυπα, απ' όπου ο χρήστης μπορεί να επιλέξει ανάλογα με την κατηγορία μαθήματος.</p>
<p>Διαμοιρασμός</p>	<p>Ο χρήστης μπορεί να διαμοιραστεί τα σχέδια που έχει δημιουργήσει μέσω εφαρμογών (Email, Facebook, Tweet, Gmail).</p>
<p>Λειτουργίες χρήστη</p>	<p>Ο χρήστης μπορεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποθηκεύσει τα σχέδια του και να τα εκτυπώσει.

	<ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων άλλων χρηστών, το οποίο είναι ταξινομημένο σε κατηγορίες. <p>Στην δημόσια σελίδα ο χρήστης μπορεί να συμπληρώσει πληροφορίες για τον εαυτό του, να σημειώσει ανακοινώσεις και να προβάλει το ημερολόγιο του ενώ στην ιδιωτική σελίδα ο χρήστης μπορεί να κατασκευάσει σχέδια μαθημάτων, ρουμπρίκες αξιολόγησης και να επεξεργαστεί το ημερολόγιό του.</p>
Κόστος	Δωρεάν με μία απλή εγγραφή.
Πρόσβαση	Η πρόσβαση είναι εφικτή από οποιαδήποτε συσκευή, όπου και αν βρίσκεται ο χρήστης αρκεί να έχει σύνδεση στο διαδίκτυο.

Πίνακας 8, Λειτουργίες εργαλείου myueh

Στη συνέχεια ακολουθούν κάποια εργαλεία, τα οποία συμβάλλουν στην οργάνωση της διδασκαλίας και στην προετοιμασία του μαθήματος. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει τα ακόλουθα εργαλεία για να συγκεντρώσει τις πληροφορίες που έχει συλλέξει από το διαδίκτυο και το υλικό που διαθέτει σε ένα διαδικτυακό χώρο, ώστε να τα οργανώσει και να τα διαμοιραστεί με τους εκπαιδευόμενους και άλλους χρήστες. Τέτοιου είδους εργαλεία είναι το LiveBinders, το Blendspace (Edcanvas) και το Pinterest, τα οποία παρουσιάζονται στη συνέχεια.

1. Το Εργαλείο LiveBinders (<http://www.livebinders.com/>)

Εικόνα 7, Εργαλείο LiveBinders.com

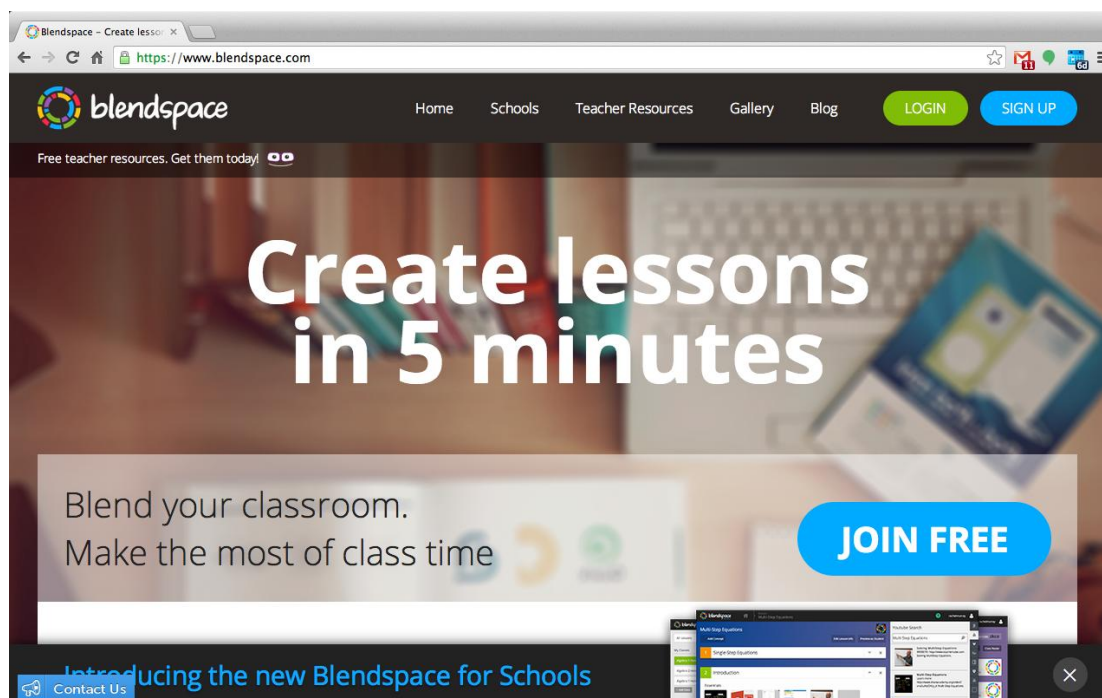
Με το εργαλείο «LiveBinders», οι χρήστες μπορούν να οργανώσουν το υλικό τους διαδικτυακά και τις πληροφορίες που συλλέγουν και να συνεργαστούν με άλλους χρήστες. Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, οι οποίοι μπορούν να οργανώσουν και διαμοιραστούν το εκπαιδευτικό υλικό εξοικονομώντας χρόνο σε μαθητές, οι οποίοι μπορούν να συνεργαστούν και να δημιουργήσουν υλικό αλλά και στους γονείς καθώς και εκείνοι μπορούν να αναζητήσουν υλικό για να βοηθήσουν στην εκπαίδευση των παιδιών τους.

Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Προφίλ	Ο χρήστης πρέπει να εγγραφεί για να έχει πρόσβαση και να χρησιμοποιήσει το εργαλείο.
Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος	Ο χρήστης δημιουργεί το μάθημά του <ul style="list-style-type: none"> • Εισάγει τα γενικά χαρακτηριστικά του μαθήματος • Μπορεί να δημιουργήσει καρτέλες, οι οποίες λειτουργούν σαν ενότητες μαθημάτων και μέσα σε αυτές να δημιουργήσει υπο-ενότητες. • Μπορεί να ανεβάσει αρχεία, εικόνες, βίντεο, παρουσιάσεις,

	<p>υλικό από άλλες εφαρμογές (Flickr, YouTube, QR codes, Embed Codes, Dropbox, Delicious)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ορίσει την εμφάνιση του μαθήματος • Να εισάγει την ηλεκτρονική διεύθυνση που τον ενδιαφέρει και να εμφανίσει κατευθείαν στην καρτέλα του ολόκληρη την σελίδα.
Εκπαιδευτικά Πρότυπα	Δεν περιλαμβάνει ενσωματωμένα εκπαιδευτικά πρότυπα αλλά ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει σχετικό υλικό.
Διαμοιρασμός	Ο χρήστης μπορεί να διαμοιραστεί τα σχέδια που έχει δημιουργήσει με άλλους χρήστες, ώστε να δημιουργήσουν από κοινού μία ενότητα, με τους εκπαιδευόμενους αλλά και με τους γονείς μέσω εφαρμογών (Email, Facebook, Google+,Plurk etc.). Επίσης, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν και εκείνοι να συνεργαστούν, ώστε να δημιουργήσουν ομαδικά ένα binder.
Λειτουργίες χρήστη	<p>Ο χρήστης μπορεί</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποθηκεύσει τα σχέδια του σε φακέλους. • Να επιλέξει αν θα είναι ορατό σε όλους τους χρήστες. • Να οργανώσει πληροφορίες και να δημιουργήσει μία βιβλιοθήκη. • Να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων, να τα σχολιάσει και να ψηφίσει, εάν του φάνηκαν χρήσιμα. • Κάθε φορά που βρίσκει κάποια ιστοσελίδα που τον ενδιαφέρει μπορεί αυτόματα μέσω του «liveBinder It» να την προσθέσει στα σχέδιά του.
Κόστος	<ul style="list-style-type: none"> • Η βασική έκδοση είναι δωρεάν με μία απλή εγγραφή, η οποία παρέχει 100MB στο χρήστη. • Για περισσότερες δυνατότητες και χωρητικότητα, ο χρήστης θα πρέπει να καταβάλλει κάποιο ποσό. (Για 500MB \$29.95/ έτος) (50GB \$199.50/ έτος)
Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου, από οποιαδήποτε συσκευή.

Πίνακας 9, Λειτουργίες εργαλείου LiveBinders.com

2. Το Εργαλείο Blendspace (Edcanvas) (<https://www.blendspace.com/>)

Εικόνα 8, Εργαλείο blendspace

Το εργαλείο «Blendspace» είναι η εξέλιξη του παλαιότερου «Edcanvas» και αποτελεί έναν ιδανικό χώρο, όπου ο χρήστης και συγκεκριμένα ο εκπαιδευτικός μπορεί να συγκεντρώσει και να οργανώσει το ψηφιακό υλικό σε μία σουίτα εργαλείων, να το διαμοιραστεί αλλά και να παρακολουθήσει την πρόοδο των εκπαιδευομένων. Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, σε μαθητές οι οποίοι μπορούν να συνεργαστούν αλλά και να παρακολουθήσουν ένα μάθημα και σε σχολεία, για τα οποία παρέχεται ειδική έκδοση του εργαλείου με περισσότερες δυνατότητες. Το συγκεκριμένο εργαλείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες της αντεστραμμένης μάθησης (flipped learning) και της μικτής μάθησης (blended learning) αλλά και για συνεργατική μάθηση.

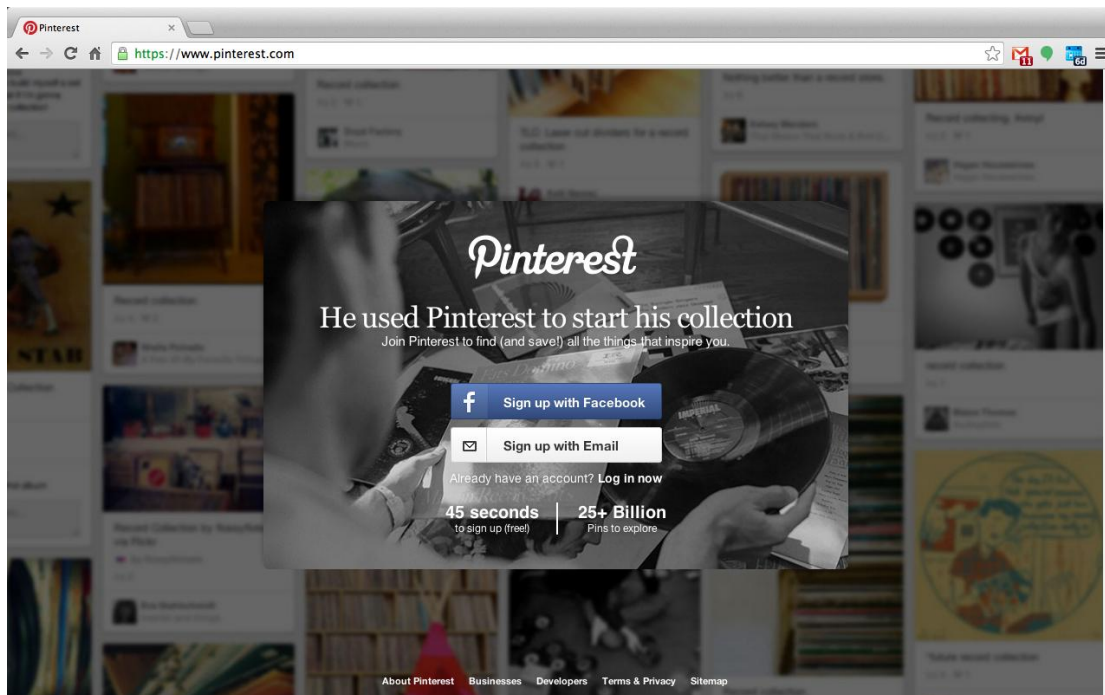
Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Προφίλ χρήστη	Ο χρήστης πρέπει να εγγραφεί για να έχει πρόσβαση και να δημιουργήσει το δικό του προφίλ, όπου εμφανίζονται τα σχέδια μαθημάτων του, οι συλλογές του και οι τάξεις που έχει αναπτύξει.

Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος	<p>Ο χρήστης οργανώνει τα αρχεία του στον διαμορφωμένο καμβά και μπορεί να ανεβάσει υλικό καθώς έχει πρόσβαση σε πολλές εφαρμογές, όπως YouTube, Dropbox, OpenEd, Flickr, Educreations, Gooru Learning, Google Drive, Web αλλά και στα προσωπικά του αρχεία. Επίσης, μπορεί να εισάγει κείμενο και να δημιουργήσει κουίζ. Αφού ολοκληρώσει το σχέδιο, μπορεί να το αναπαράγει.</p>
Εκπαιδευτικά Πρότυπα	<p>Δεν περιλαμβάνει ενσωματωμένα εκπαιδευτικά πρότυπα.</p>
Διαμοιρασμός	<p>Ο χρήστης μπορεί να διαμοιραστεί τα σχέδια που έχει δημιουργήσει με τους εκπαιδευόμενους ή με μία συγκεκριμένη τάξη που έχει δημιουργήσει αλλά και διαδικτυακά μέσω εφαρμογών (Edmodo, Facebook, Twitter, Email, Embed, QR Code). Επίσης, μπορεί να συνεργαστεί με συναδέλφους του για κατασκευή επιτυχημένων σχεδίων μαθημάτων μέσω της Premium έκδοσης.</p>
Λειτουργίες χρήστη	<p>Ο χρήστης μπορεί</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποθηκεύσει τα σχέδια του, να τα εκτυπώσει και να τα εξάγει σε μορφή PDF, να τα αποστείλει με email. • Να επιλέξει άδεια χρήσης των σχεδίων του. • Να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων άλλων χρηστών, στα οποία εμφανίζεται ο δημιουργός του, η ημερομηνία σχεδιασμού, η επισκεψιμότητα, να περιηγηθεί σε αυτά, να τα αντιγράψει και να τα εκτυπώσει. • Να δημιουργήσει μία τάξη, με την οποία θα διαμοιράζεται τα σχέδια του. • Να αξιολογήσει την τάξη του βλέποντας πόσοι εκπαιδευόμενοι το παρακολούθησαν, πόσο χρόνο αφιέρωσαν, σε πόσους άρεσε ή δεν άρεσε. • Να δώσει ανατροφοδότηση βλέποντας τα σχόλιά τους και πόσοι ζήτησαν βοήθεια καθώς επίσης και τις επιδόσεις τους σε τυχόν κουίζ.
Κόστος	<ul style="list-style-type: none"> • Δωρεάν με μία απλή εγγραφή • Ο χρήστης μπορεί να αποκτήσει την έκδοση με τα παραπάνω χαρακτηριστικά, καταβάλλοντας κάποιο ποσό.

Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου, από οποιαδήποτε συσκευή.
----------	---

Πίνακας 10, Λειτουργίες εργαλείου blendspace

3. Pinterest (<http://www.pinterest.com/>)

Εικόνα 9, Εργαλείο pinterest.com

Το «Pinterest» είναι εργαλείο, όπου ο χρήστης μπορεί να συγκεντρώσει και να οργανώσει πληροφορίες για διάφορα θέματα αλλά και να περιηγηθεί στο υλικό που έχουν δημοσιεύσει οι χρήστες. Είναι ένα εργαλείο εύχρηστο, που απευθύνεται σε ευρύ κοινό και διατίθεται δωρεάν. Σε αυτόν τον χώρο μπορούν και οι εκπαιδευτικοί να οργανώσουν και να μοιραστούν το εκπαιδευτικό υλικό και οτιδήποτε ανακαλύπτουν από το διαδίκτυο αλλά και να αναζητήσουν από το ήδη υπάρχον υλικό.

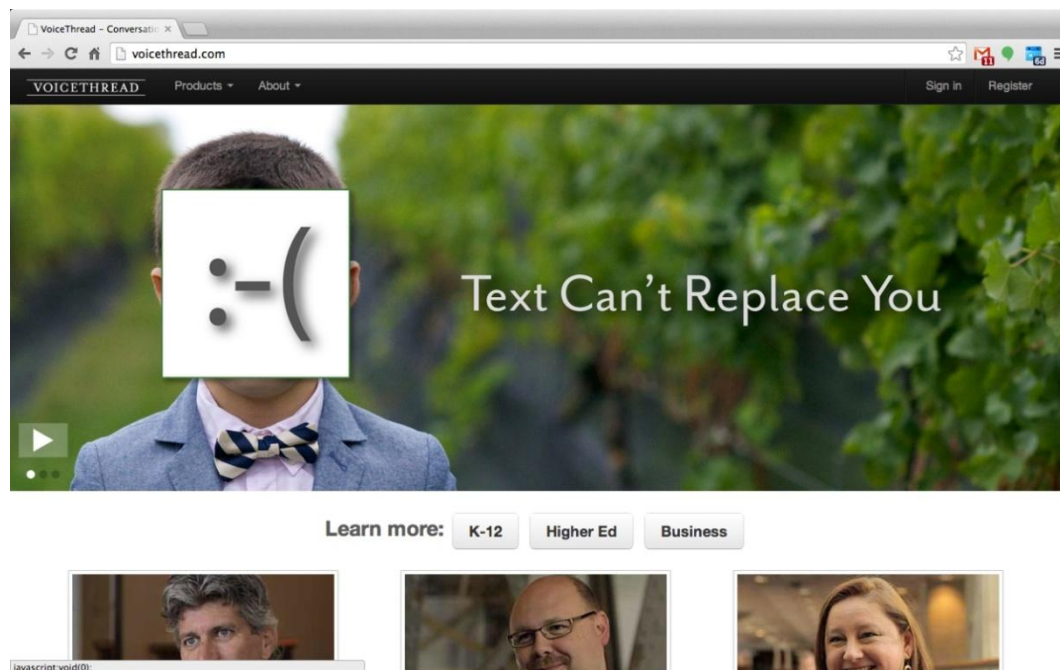
Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Προφίλ	Ο χρήστης πρέπει να εγγραφεί για να αποκτήσει το δικό του προφίλ, όπου μπορεί να δημιουργήσει πίνακες με διαφορετικό θέμα και να επισυνάψει και να οργανώσει τις πληροφορίες που έχει συγκεντρώσει

	από το διαδίκτυο.
Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος	Ο χρήστης δημιουργεί τον πίνακά του, εισάγει γενικές πληροφορίες σχετικά με αυτό (τίτλος, γενική περιγραφή), μπορεί να επισυνάψει ηλεκτρονικές διευθύνσεις και εικόνες από τον υπολογιστή του.
Εκπαιδευτικοί Πρότυπα	Δεν περιλαμβάνει ενσωματωμένα εκπαιδευτικά πρότυπα αλλά ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει σχετικό υλικό.
Διαμοιρασμός	Ο χρήστης μπορεί να διαμοιραστεί τους πίνακες που έχει δημιουργήσει με τους υπόλοιπους χρήστες ενώ μπορεί επίσης να προσκαλέσει κάποιον άλλο χρήστη, ώστε να διαμορφώσουν από κοινού έναν πίνακα. Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να στείλει τον δικό του πίνακα ή και άλλου χρήστη μέσω εφαρμογών (Facebook, Google, Gmail, Yahoo).
Λειτουργίες χρήστη	Ο χρήστης μπορεί <ul style="list-style-type: none"> • Να αναζητήσει υλικό άλλων χρηστών • Να δηλώσει εάν του αρέσει κάποια δημοσίευση αλλά και να την «καρφιτσώσει» στον δικό του πίνακα. • Να ακολουθήσει άλλους χρήστες
Κόστος	Δωρεάν
Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου, από οποιαδήποτε συσκευή.

Πίνακας 11, Λειτουργίες εργαλείου [pinterest.com](https://www.pinterest.com)

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφέρουμε, ότι ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει και πλήθος άλλων εργαλείων, με τα οποία μπορεί να ενισχύσει και να υποστηρίξει τη διδασκαλία του. Με την αξιοποίηση των εργαλείων ο εκπαιδευτικός εκσυγχρονίζει τη διαδικασία της μάθησης και κινητοποιεί το ενδιαφέρον των μαθητών καθώς εμπλέκονται ενεργά στη διαδικασία της μάθησης. Τέτοιου είδους εργαλεία, όπως το VoiceThread και εργαλεία που προτείνονται από την εκπαιδευτική πύλη Scholastic ακολουθούν στη συνέχεια.

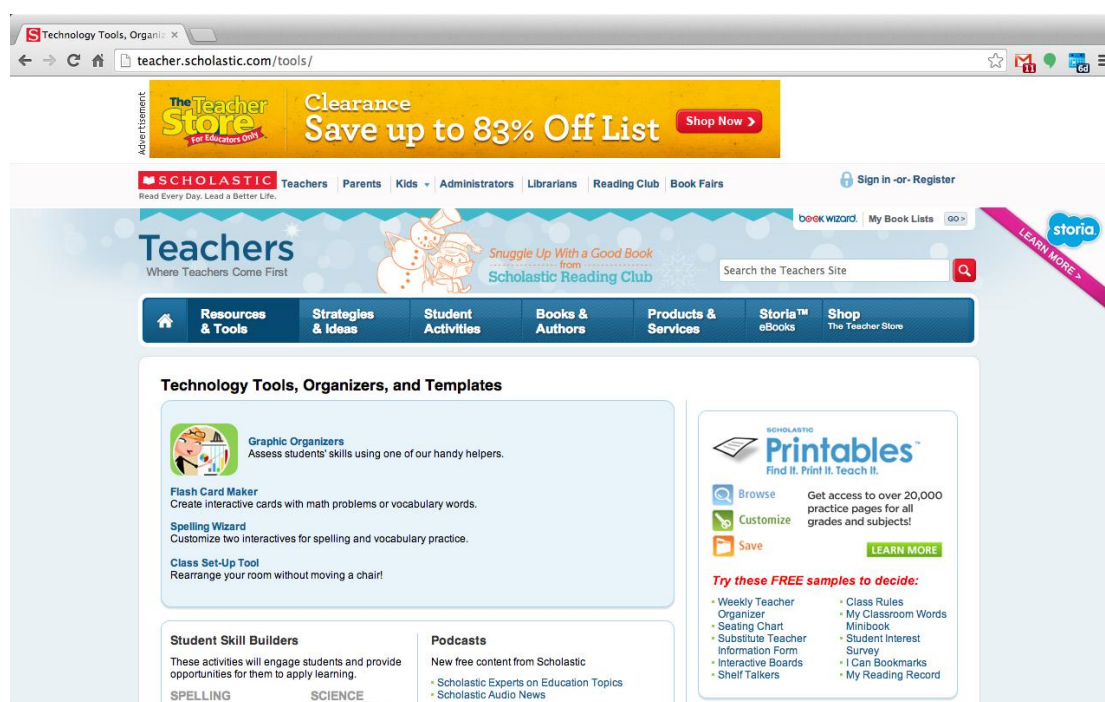
1. Το εργαλείο VoiceThread (<http://voicethread.com/>)

Εικόνα 10, Εργαλείο VoiceThread

Ένα εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιείται για την παρουσίαση εκπαιδευτικού υλικού και μπορεί να αξιοποιηθεί για τις ανάγκες της δευτεροβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο χρήστης δημιουργεί προφίλ και στη συνέχεια μπορεί να αναπτύξει το δικό του υλικό και να δημιουργήσει παρουσιάσεις με έγγραφα, εικόνες, βίντεο συνοδευόμενο από σχόλια γραπτά και ηχητικά. Ο χρήστης μπορεί να δημιουργήσει ομάδες και τάξεις και να διαμοιραστεί μαζί τους ή γενικά με τα μέλη της κοινότητας το υλικό που έχει αναπτύξει. Οι υπόλοιποι χρήστες μπορούν με τη σειρά τους να εισάγουν σχόλια γραπτά και ηχητικά μέσω μικροφώνου, κάμερας, τηλεφώνου. Επιπλέον, κάθε εγγεγραμμένος χρήστης μπορεί να περιηγηθεί στο διαθέσιμο υλικό αλλά και να αναζητήσει εισάγοντας λέξεις κλειδιά. Με το συγκεκριμένο εργαλείο η διαδικασία της μάθησης παίρνει άλλη μορφή καθώς με τη χρήση του προάγεται η συνεργατικότητα, η επικοινωνία, η δημιουργικότητα και η κριτική σκέψη των εκπαιδευομένων.

2. Η εκπαιδευτική πύλη Scholastic (<http://teacher.scholastic.com/tools/>)

The image shows a screenshot of the Scholastic Teachers website. At the top, there is a navigation bar with the Scholastic logo and links for Teachers, Parents, Kids, Administrators, Librarians, Reading Club, and Book Fairs. A prominent yellow banner advertises a 'Clearance' sale with 'Save up to 83% Off List' and a 'Shop Now' button. Below the banner, there is a search bar and a navigation menu with categories like Resources & Tools, Strategies & Ideas, Student Activities, Books & Authors, Products & Services, Storia™ eBooks, and Shop. The main content area is titled 'Technology Tools, Organizers, and Templates' and features several tool cards: 'Graphic Organizers' (Assess students' skills using one of our handy helpers), 'Flash Card Maker' (Create interactive cards with math problems or vocabulary words), 'Spelling Wizard' (Customize two interactives for spelling and vocabulary practice), 'Class Set-Up Tool' (Rearrange your room without moving a chair), 'Printables' (Find it. Print it. Teach it. Get access to over 20,000 practice pages for all grades and subjects!), 'Student Skill Builders' (These activities will engage students and provide opportunities for them to apply learning), and 'Podcasts' (New free content from Scholastic). A 'Try these FREE samples to decide:' section lists various resources like Weekly Teacher Organizer, Seating Chart, and Class Rules.

Εικόνα 11, Εργαλείο από την εκπαιδευτική πύλη Scholastic

Στην εκπαιδευτική πύλη Scholastic ο εκπαιδευτικός μπορεί να ανακαλύψει εργαλεία, με τα οποία μπορεί να υποστηρίξει και να οργανώσει τη διδασκαλία του. Ο εκπαιδευτικός έχει στη διάθεσή του γραφικούς οργανωτές (graphic organizers), οι οποίοι είναι χρήσιμοι τόσο για τον εκπαιδευτικό καθώς τον βοηθούν να διακρίνει τις αδυναμίες των εκπαιδευομένων κατά τη διαδικασία της μάθησης, να αξιολογήσει το επίπεδο κατανόησης τους όσο και για τους εκπαιδευόμενους για να κατασκευάσουν μόνοι τους το νόημα του μαθήματος και να οργανώσουν τις πληροφορίες. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν ως υποστηρικτικό εργαλείο για όλα τα επίπεδα των μαθητών K-12 και μπορούν να τα έχουν άμεσα στη διάθεσή τους εκτυπώνοντας τα. Πιο συγκεκριμένα περιλαμβάνει:

- ❖ Σχεδιαγράμματα για την οργάνωση των πληροφοριών: Επτά διαφορετικά σχεδιαγράμματα, τα οποία χρησιμοποιούνται για διαφορετικό σκοπό όπως για να ιεραρχήσουν τις πληροφορίες, να οργανώσουν τις ιδέες τους, να απεικονίσουν μία κυκλική διαδικασία, να καταγράψουν τις αιτίες και τα αποτελέσματα αλλά και να δημιουργήσουν έναν χρονολογικό πίνακα.

- ❖ Γραφικούς οργανωτές για την κατανόηση κειμένου: Στόχο έχουν να βοηθήσουν τους εκπαιδευόμενους να ανιχνεύσουν την προϋπάρχουσα γνώση, να αναπτύξουν ερωτήματα, να θέσουν στόχους, ώστε να γίνουν ενεργητικοί αναγνώστες. Επίσης, με τη βοήθεια των σχεδιαγραμμάτων μπορούν να εντοπίσουν και να διακρίνουν τα σχήματα λόγου αλλά και να αναπτύξουν την σκέψη τους αναζητώντας τη βασική ιδέα του κειμένου.
- ❖ Γραφικούς οργανωτές για την κατανόηση χαρακτήρων: Χρησιμοποιώντας τους γραφικούς οργανωτές, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να εντοπίσουν και να καταγράψουν τα χαρακτηριστικά των ηρώων, τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ χαρακτήρων, ώστε να εντοπίσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές.
- ❖ Γραφικούς οργανωτές για την πλοκή της ιστορίας: Χρησιμοποιώντας τους γραφικούς οργανωτές, οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να εντοπίσουν το πρόβλημα που παρουσιάζεται, να καταγράψουν τα γεγονότα και να βρουν τη λύση του προβλήματος.
- ❖ Γραφικούς οργανωτές για την αξιολόγηση των εκπαιδευομένων: Ο εκπαιδευτικός μπορεί να τους αξιοποιήσει για να αξιολογήσει την πρόοδο και τη μελέτη των μαθητών.

Επιπλέον, στην εκπαιδευτική πύλη ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει το εργαλείο «flash card maker» με τη βοήθεια του οποίου μπορεί να κατασκευάσει διαδραστικές κάρτες για να εξασκηθούν οι εκπαιδευόμενοι στα μαθηματικά, να απομνημονεύσουν το λεξιλόγιο αλλά και να θυμούνται ημερομηνίες ιστορικών γεγονότων. Επίσης, ένα κατάλληλο εργαλείο για την ορθογραφία και την εξάσκηση στο λεξιλόγιο είναι το «spelling wizard», όπου ο χρήστης εισάγει λέξεις και μπορεί αυτόματα, είτε να δημιουργήσει μία δραστηριότητα αναγραμματισμού, είτε ένα κρυπτόλεξο στα οποία μπορούν να εξασκηθούν οι εκπαιδευόμενοι. Τέλος, ο εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει το εργαλείο «Class Set-Up tool» για να σχεδιάσει εικονικά την διάταξη της αίθουσας διδασκαλίας, ώστε να δημιουργήσει κατάλληλες συνθήκες μάθησης.

4.1.2 Σύγκριση Εργαλείων Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων και Αποτελέσματα

Μετά την επισκόπηση των εργαλείων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων που πραγματοποιήθηκε παραπάνω, παρατηρήθηκαν οι βασικότερες λειτουργίες που διακρίνουν τα περισσότερα από αυτά και οι οποίες συνοψίζονται στη συνέχεια:

- Εγγραφή χρηστών - Δημιουργία Προφίλ: Στα περισσότερα εργαλεία ο κάθε χρήστης πρέπει να εγγραφεί και να δημιουργήσει το δικό του προφίλ, για να αναπτύξει σχέδια μαθημάτων και να έχει πρόσβαση σε όλες τις λειτουργίες που παρέχει το εργαλείο. Βέβαια σε κάποια εργαλεία ο επισκέπτης μπορεί χωρίς εγγραφή μόνο να περιηγηθεί στο διαθέσιμο υλικό.
- Ημερολόγιο: Τα περισσότερα εργαλεία παρέχουν τη δυνατότητα στο χρήστη να δημιουργήσει ημερολόγιο για το ημερήσιο, εβδομαδιαίο, μηνιαίο πρόγραμμα. Μπορεί να σημειώσει πάνω στην ημέρα πληροφορίες για το μάθημα, σημαντικά γεγονότα αλλά και ολόκληρο το σχέδιο μαθήματος και τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες με τους αντίστοιχους εκπαιδευτικούς στόχους.
- Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων: Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει σχέδια μαθημάτων ακολουθώντας κάποια στάδια. Αρχικά, δίνει μία περιγραφή του μαθήματος και εισάγει τα βασικά στοιχεία, όπως τίτλος μαθήματος, γνωστικό αντικείμενο, εκπαιδευτική βαθμίδα, ώστε να μπορεί να ταξινομηθεί και να είναι εύκολος ο εντοπισμός του από άλλους χρήστες. Στη συνέχεια, δίνει μια αναλυτική περιγραφή σχετικά με την πορεία διδασκαλίας ενώ επίσης μπορεί να επισυνάψει έγγραφα και ηλεκτρονικές διευθύνσεις.
- Διαμοιρασμός: Ο χρήστης (εκπαιδευτικός) μπορεί να διαμοιραστεί τα σχέδια μαθημάτων και το πρόγραμμα που έχει δημιουργήσει με άλλους εκπαιδευτικούς ή άλλα μέλη, ώστε να ανταλλάξουν ιδέες αλλά και να συνεργαστούν για την από κοινού δημιουργία σχεδίων. Επίσης, ο χρήστης (εκπαιδευτικός) αλλά και με τους εκπαιδευόμενους ή με μία τάξη, ώστε να έχουν πρόσβαση στο υλικό. Σε κάποια εργαλεία ο χρήστης (εκπαιδευτικός) μπορεί να επιτρέψει την πρόσβαση και στους γονείς των εκπαιδευομένων.
- Αναζήτηση: Σε κάποια εργαλεία ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων, τα οποία είναι διαθέσιμα από άλλους χρήστες ώστε να εμπνευστεί από το υπάρχον υλικό.
- Κόστος: Κάποια εργαλεία είναι δωρεάν, εάν όμως ο χρήστης χρειάζεται περισσότερο αποθηκευτικό χώρο θα χρειαστεί να καταβάλλει κάποιο ποσό. Σε

κάποια άλλα εργαλεία ανάμεσα στα οποία παρουσιάστηκαν χρήστης χρειάζεται να καταβάλλει εξαρχής ένα μικρό ποσό ώστε να αξιοποιήσει τις λειτουργίες του.

Στη συνέχεια ακολουθεί ένας συγκριτικός πίνακας με τα εργαλεία που περιγράφηκαν νωρίτερα, ώστε να παρουσιαστούν συγκεντρωτικά οι βασικές λειτουργίες τους.

Βασικές Λειτουργίες	1. PlanbookEdu	2. Planboard	3. LearnBoost	4. Coreplanner	5. mylessonplanner	6. UEN	7. LiveBinders	8. Blendspace	9. Pinterest
Εγγραφή- Δημιουργία Προφίλ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ημερολόγιο	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	-
Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Διαμοιρασμός	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Αναζήτηση	-	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓
Κόστος- Δωρεάν	✓	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓
Επισυναπτόμενα Αρχεία	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓

Πίνακας 12, Συγκριτικός Πίνακας Εργαλείων Κατασκευής Σχεδίων Μαθημάτων

Σε συνάρτηση με όσα παρουσιάστηκαν σε προηγούμενα κεφάλαια σε ένα σχέδιο μαθήματος θα πρέπει να περιλαμβάνονται αρχικά οι βασικές πληροφορίες για το σχέδιο μαθήματος (όπως τίτλος μαθήματος, τάξη, γνωστικό αντικείμενο, ενότητα) ο διδακτικός

σκοπός του μαθήματος και οι εκπαιδευτικοί στόχοι, οι διδακτικές τεχνικές προσεγγίσεις που θα χρησιμοποιηθούν και προσεγγίσεις, όπου αναφέρονται οι φάσεις της διδασκαλίας καθώς και η χρονική διάρκεια της κάθε φάσης. Επιπλέον, σε ένα σχέδιο μαθήματος αναφέρονται τα εποπτικά και διδακτικά μέσα, όπως έντυπα, συσκευές ή άλλα διδακτικά υλικά που σκοπεύει να χρησιμοποιήσει εκπαιδευτικός αλλά η αξιολόγηση διδασκαλίας, όπου αναφέρονται οι τρόποι με τους οποίους θα ελεγχθεί κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι εκπαιδευτικοί στόχοι αλλά και η πορεία της διδασκαλίας.

Στη συνέχεια, θα εξετάσουμε κατά πόσο τα εργαλεία κατασκευής σχεδίων μαθημάτων και τα στάδια ή τα πρότυπα που παρέχονται καλύπτουν τα βασικά στοιχεία που πρέπει να έχει ένα σχέδιο μαθήματος. Ο παρακάτω συγκριτικός πίνακας αποτελείται από τα εργαλεία που παρουσιάστηκαν και από τα βασικά στοιχεία που πρέπει να έχει ένα σχέδιο μαθήματος για να είναι ολοκληρωμένο, ώστε να ελεγχθεί κατά πόσο τα στάδια που παρέχονται από τα εργαλεία για τη δημιουργία ενός σχεδίου υπηρετούν το σκοπό αυτό.

Εργαλεία	PlanbookEdu	Planboard	LearnBoost	Coreplanner	my lesson planner	UEN	LiveBinders	Blendspace	Pinterest
Δομικά Συστατικά Σχεδίου Μαθήματος									
Τίτλος	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Τάξη	-	-	✓	✓	-	-	-	-	-
Ενότητα	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Συγγραφέας	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Διάρκεια	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
Εκπαιδευτικός Στόχος- Εκπαιδευτικοί Σκοποί:	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
Διδακτική προσέγγιση	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
Μέσα διδασκαλίας- υλικά- προϋποθέσεις	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
Σύντομη περιγραφή	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓
Δομή μαθήματος (Αναλυτική περιγραφή βημάτων διδασκαλίας,	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	-

Δραστηριότητες, Αξιολόγηση)									
Βιβλιογραφία, Ηλεκτρονικές διευθύνσεις, προτεινόμενα, σχετικά	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Πίνακας 13, Συγκριτικός πίνακας εργαλείων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων

Στο σημείο αυτό, πρέπει να αναφέρουμε ότι τα παραπάνω εργαλεία παρέχουν έναν κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο με τη βοήθεια του οποίου, ο χρήστης κατασκευάζει σταδιακά τα σχέδια μαθημάτων. Σε αρκετά από τα παραπάνω, ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να επισυνάψει το σχέδιο μαθήματος που έχει δημιουργήσει ή ακολουθήσει το πρότυπο και να εισάγει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται. Πιο συγκεκριμένα, τα περισσότερα εργαλεία υπάρχουν διαμορφωμένα πεδία, όπου ο χρήστης εισάγει τον τίτλο του σχεδίου μαθήματος, τη θεματική ενότητα, την εκπαιδευτική βαθμίδα και τα εκπαιδευτικά πρότυπα. Όσον αφορά τα υπόλοιπα μέρη του σχεδίου μαθήματος, όπως τη δομή του μαθήματος, τα μέσα διδασκαλίας, τη βιβλιογραφία, ο χρήστης μπορεί να τα συμπληρώσει στον χώρο που διατίθεται, ώστε να έχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο μαθήματος καθώς δε δίνεται πάντα συγκεκριμένο πλαίσιο για το καθένα ξεχωριστά.

Όπως προκύπτει από όσα αναφέρθηκαν η τεχνολογία μπορεί να ενισχύσει και να δώσει νέα διάσταση στην κατασκευή σχεδίων μαθημάτων. Πιο συγκεκριμένα, τα εργαλεία που υπηρετούν αυτό το σκοπό προσφέρουν αρκετά πλεονεκτήματα στους χρήστες και ιδιαίτερα στους εκπαιδευτικούς σχετικά με τον σχεδιασμό της διδασκαλίας καθώς οργανώνουν το σχέδιό τους, χωρίς να παραλείπουν βασικά στοιχεία του μαθήματος, συγκεντρώνουν το υλικό, εξοικονομούν χρόνο για τη σχεδίαση και προγραμματίζουν την διδακτική ύλη ενώ επίσης, παρέχουν τη δυνατότητα στους χρήστες να διαμοιράζονται τα σχέδια μαθημάτων με αποτέλεσμα να επικοινωνούν αλλά και να συνεργάζονται. Επιπρόσθετα, τα εργαλεία όπως παρουσιάστηκε προσφέρουν πολλές ακόμα λειτουργίες στο χρήστη, ώστε να διευκολύνουν το έργο του κατά τη σχεδίαση των μαθημάτων του. Επομένως, ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να οικειοποιηθεί τέτοιου είδους εργαλεία και να εκμεταλλευτεί τα οφέλη που του προσφέρονται επιλέγοντας το εργαλείο που θα ικανοποιεί τις απαιτήσεις του, ώστε να αξιοποιήσει για τον αποδοτικό σχεδιασμό των μαθημάτων του.

4.2 Εκπαιδευτικές Πύλες Σχεδίων Μαθημάτων

Ο βασικός ορισμός που αποδίδεται για την εκπαιδευτική πύλη (educational portal) είναι ότι πρόκειται για μια πύλη, που παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες στους χρήστες της. Πολλοί ερευνητές κατατάσσουν τις εκπαιδευτικές πύλες στην κατηγορία των γνωστικών πυλών, (Knowledge Portals), οι οποίες υπάγονται στην ευρύτερη κατηγορία των «Vertical portals», καθώς η εκπαιδευτική πύλη παρέχει εξειδικευμένες πληροφορίες και υπηρεσίες για μια συγκεκριμένη κοινότητα και για όσους εμπλέκονται στην εκπαίδευση, όπως σε εκπαιδευτικούς και σε μαθητές (Kaur, S., & Singh, D. ,2006).

Όσον αφορά την κατηγορία των γνωστικών πυλών «Knowledge Portals» αποτελούν ένα ενιαίο σημείο απ' όπου παρέχεται έγκαιρη πρόσβαση σε πληροφορίες και υποστηρίζονται κοινότητες που μοιράζονται κοινούς στόχους. Κατ' επέκταση, μια εκπαιδευτική πύλη είναι ένας χώρος, ο οποίος παρέχει πρόσβαση στους χρήστες σε πληροφορίες και απευθύνεται σε συγκεκριμένο κοινό. Στον παραπάνω ορισμό ενσωματώνονται και τα βασικά χαρακτηριστικά μιας δικτυακής πύλης στα οποία θα αναφερθούμε στη συνέχεια (Kaur, S., & Singh, D. ,2006).

Κάθε είδους πύλη, όπως και η εκπαιδευτική έχουν κάποιες συγκεκριμένες ιδιότητες και χαρακτηριστικά, στα οποία δραστηριοποιούνται. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με Kaur, S., & Singh, D. (2006) παρέχουν πληροφορίες , ενδιαφέρονται για τις ανάγκες των χρηστών και γενικότερα της κοινότητας και παρέχουν πολλές υπηρεσίες σε αυτήν. Ειδικότερα,

- **Πύλη Πληροφοριών, (Gateway to information):** Χαρακτηριστικό μίας πύλης είναι, ότι λειτουργεί σαν ένα ενιαίο σημείο, από το οποίο οι χρήστες έχουν πρόσβαση σε αξιόλογες πληροφορίες στο διαδίκτυο. Οι Looney και Lyman (2000) αναφέρουν, ότι το πιο βασικό χαρακτηριστικό των πυλών είναι ότι συγκεντρώνουν ποικιλία πληροφοριών σε έναν ενιαίο χώρο στο διαδίκτυο βοηθώντας το χρήστη να μην αισθάνεται χαμένος στο διαδίκτυο .
- **Επικεντρώνεται στις ανάγκες του χρήστη και της κοινότητας, (User-centric, community based):** Μια δικτυακή πύλη θα πρέπει να μεριμνήσει τόσο για την παροχή πληροφοριών όσο και για την επικοινωνία μεταξύ των μελών της κοινότητας. Οι ανάγκες των χρηστών για συγκεκριμένες πληροφορίες μπορούν να ικανοποιηθούν με την παραμετροποίηση και την εξατομίκευση των πληροφοριών ενώ οι ανάγκες για επικοινωνία των χρηστών μπορούν να επιτευχθούν με τα φόρουμ συζητήσεων.

- **Παροχή υπηρεσιών, (Multiple services to the community):** Η εκπαιδευτική πύλη παρέχει υπηρεσίες στον χρήστη και συμβάλλει στην διατήρηση των πληροφοριών στην κοινότητα.

Επιπλέον, κάθε πύλη αποτελείται από τρία επίπεδα, τα οποία παρουσιάζονται στη συνέχεια:

- **Πιστοποίηση «Authentication»:** Σε κάθε πύλη είναι σημαντικό να αναγνωρίζεται και να επιβεβαιώνεται η πρόσβαση του χρήστη, ώστε να μπορεί να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες της πύλης. Για το λόγο αυτό, κάθε πύλη διαθέτει το χαρακτηριστικό της εγγραφής των χρηστών αλλά και άλλες λειτουργίες για περισσότερη ασφάλεια.
- **Έγκριση «Authorization»:** Κάθε πύλη περιλαμβάνει λειτουργίες για τη διαχείριση του περιεχομένου και τη διαμόρφωση διαφορετικών δικαιωμάτων, ώστε να παρέχεται σε κάθε χρήστη υλικό ανάλογα με τις ανάγκες του. Για παράδειγμα, κατά την εγγραφή ο χρήστης μπορεί να επιλέξει συγκεκριμένα ότι τον ενδιαφέρει. Επιπλέον, σε πολλές δικτυακές πύλες κατά την πρόσβαση του ο χρήστης επιλέγει το ρόλο του (εκπαιδευτικός, μαθητής, γονέας). Σύμφωνα με τον Cunningham (2002), οι πύλες που παρέχουν πληροφορίες στους χρήστες ανάλογα με τον ρόλο τους μπορούν να βελτιώσουν κατά πολύ την οργάνωση του υλικού.
- **Πληροφορίες και Υπηρεσίες Παρουσίασης « Presentation»:** Το περιεχόμενο και οι υπηρεσίες της πύλης παρουσιάζονται στους χρήστες σε πολλούς τρόπους, οι βασικότεροι από τους οποίους περιγράφονται στη συνέχεια.

Αναζήτηση: Κάθε εκπαιδευτική πύλη παρέχει τη λειτουργία της αναζήτησης, ώστε ο χρήστης να μπορεί εύκολα να εντοπίσει το υλικό που τον ενδιαφέρει εξοικονομώντας χρόνο.

Παραμετροποίηση Περιεχομένου: Η παραμετροποίηση υλοποιείται σε επίπεδο ομάδας, όπου μια συγκεκριμένη ομάδα μπορεί να αποκτήσει πρόσβαση σε συγκεκριμένο περιεχόμενο που προορίζεται μόνο για δική της χρήση.

Εξατομίκευση Περιεχομένου: Η εξατομίκευση αφορά τον τρόπο με τον οποίο, το περιεχόμενο της πύλης πρόκειται να προβληθεί και να χρησιμοποιηθεί από τους χρήστες. Ο χρήστης ανεξάρτητα σε ποια ομάδα ανήκει μπορεί να αναδιατάξει ή να προσαρμόσει το υλικό ανάλογα με τις προτιμήσεις του. Η παραμετροποίηση του περιεχομένου και η εξατομίκευση καλύπτονται από το στάδιο της έγκρισης.

Επικοινωνία με την κοινότητα: Κάθε πύλη παρέχει δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ των χρηστών και διαθέτει ανάλογες υπηρεσίες, όπως φόρουμ συζητήσεων.

Υποστηρικτικές Υπηρεσίες - Ενίσχυση: Σε κάθε πύλη παρέχονται υπηρεσίες υποστήριξης των χρηστών, όπως για παράδειγμα συχνές ερωτήσεις, ενότητα για βοήθεια χρηστών.

Πλαίσιο	Χαρακτηριστικά	Σχέση μεταξύ αυτών
Πιστοποίηση, (Authentication)	Πύλη Πληροφοριών, (Gateway to information)	Η διαδικασία της πιστοποίησης είναι σημαντική για την δημιουργία ασφάλειας της πύλης. Οι χρήστες συνδέονται για να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες.
Έγκριση, (Authorization)	Επίκεντρο οι ανάγκες του χρήστη και της κοινότητας (User-centric, community based)	Η διαδικασία της έγκρισης συμβάλλει στο να αναγνωρίζονται οι συνδεδεμένοι χρήστες και να παρέχονται τους πληροφορίες και υπηρεσίες ανάλογα με τις ανάγκες τους.
Παρουσίαση, (Presentation)	Παροχή υπηρεσιών (Multiple services to the community)	Στην πύλη έχουν ενσωματωθεί πολλά χαρακτηριστικά για την παροχή πληροφοριών και υπηρεσιών στην κοινότητα.

Πίνακας 14, Σχέση μεταξύ Πλαισίων και Χαρακτηριστικών των πυλών (Kaur, S., & Singh, D., 2006)

Είδη Εκπαιδευτικών Πυλών

Υπάρχουν πολλές δικτυακές πύλες που καλύπτουν διάφορες πτυχές και τα πεδία της εκπαίδευσης. Σύμφωνα με τον Butcher (2002) οι εκπαιδευτικές πύλες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στις εξής:

1. «Εκπαιδευτικές Πύλες Δικτύωσης» (Networking Education Portals)

Η συγκεκριμένη μορφή εκπαιδευτικής πύλης παρέχει στους χρήστες (εκπαιδευτικούς, μαθητές, διευθυντές και διαχειριστές) ένα χώρο, από όπου μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση σε διάφορα εκπαιδευτικά εργαλεία και

εγκαταστάσεις (online –offline) (The Commonwealth of Learning 2002). Επιπλέον, λειτουργεί σαν ένας χώρος επικοινωνίας για διαφορετικούς τύπους χρηστών, δημιουργώντας έτσι ένα «δίκτυο» μεταξύ τους καθώς μπορούν να αλληλεπιδράσουν και να επωφεληθούν ο ένας από τον άλλον.

2. «Εκπαιδευτικές Πύλες Οργανισμών» (Organizational Education Portals)

Η συγκεκριμένη μορφή εκπαιδευτικής πύλης κατασκευάζεται για έναν συγκεκριμένο οργανισμό, του οποίου η επαγγελματική δραστηριότητα είναι η παροχή εκπαιδευτικού υλικού. Σε τέτοιου είδους εκπαιδευτικές πύλες παρέχονται βασικές πληροφορίες σχετικά με τον οργανισμό στον οποίο αναφέρεται, στη φιλοσοφία του, στους φορείς χρηματοδότησης και στα μέλη του προσωπικού. Επίσης, παρέχει πληροφορίες για τον οργανισμό σχετικά με διάφορες έρευνες στις οποίες συμμετέχει ή για όσες έχει διεξάγει στο παρελθόν αλλά και τα σχετικά δημοσιεύματα. Επιπλέον, περιέχει εκπαιδευτικές πληροφορίες, πόρους και υλικά (The Commonwealth of Learning, 2002). Παραδείγματα τέτοιων πυλών είναι οι εκπαιδευτικές πύλες πανεπιστημίων ή πανεπιστημιούπολεων.

3. «Εκπαιδευτικές Πύλες που παρέχουν πρόσβαση σε διάφορες Εκπαιδευτικές Πηγές» (Resource-based Education Portals)

Η συγκεκριμένη μορφή εκπαιδευτικής πύλης παρέχει πρόσβαση σε διάφορες εκπαιδευτικές πηγές. Ο χρήστης μπορεί να αναζητήσει εκπαιδευτικό υλικό, να συνδεθεί με άλλους οργανισμούς ή ιδρύματα, καθώς και με άλλες συνδρομητικές υπηρεσίες. Στις συγκεκριμένες πύλες ο χρήστης θα πρέπει να καταβάλλει κάποια συνδρομή για να έχει πρόσβαση στους πόρους μεγάλων βάσεων δεδομένων.

Εκτός από τα παραπάνω γενικά χαρακτηριστικά των πυλών (Πύλη Πληροφοριών-Επίκεντρο οι ανάγκες του χρήστη και της κοινότητας- Παροχή υπηρεσιών αλλά και Πιστοποίηση- Έγκριση- Παρουσίαση), οι εκπαιδευτικές πύλες διαθέτουν κάποια ακόμα που αφορούν τα εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά, την παρουσίαση των πληροφοριών και την πλοήγηση, το εκπαιδευτικό υλικό, την αλληλεπίδραση και ανατροφοδότηση και άλλα τεχνικά θέματα (Kaur, S., & Singh, D. ,2006).

Εκπαιδευτικά Χαρακτηριστικά: Στις εκπαιδευτικές πύλες ο χρήστης θα συναντήσει βιβλιογραφικές αναφορές, εκπαιδευτικές πηγές, που σχετίζονται με το υλικό, όπως σχέδια μαθημάτων, βιβλία και εκπαιδευτικό λογισμικό, συνδέσμους, οι οποίοι παρέχουν πρόσβαση σε σχετικούς ιστότοπους.

Παρουσίαση πληροφοριών και πλοήγηση: Μία εκπαιδευτική πύλη αναμένεται να εξυπηρετεί διαφορετικούς χρήστες, όπως εκπαιδευτικούς, εκπαιδευόμενους, γονείς και συνεπώς, το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να παρουσιάζεται κατάλληλα για την σωστή αλληλεπίδραση μεταξύ χρηστών και συστήματος. Για το λόγο αυτό, οι πληροφορίες πρέπει να είναι σωστά σχεδιασμένες, παραμετροποιημένες και εξατομικευμένες, ώστε να διασφαλιστεί, ότι είναι σωστά οργανωμένες και ταξινομημένες. Επιπλέον, η χρήση του οπτικοακουστικού υλικού όπως εικόνες, διαγράμματα, βίντεο πρέπει να είναι σωστά προγραμματισμένο, καθώς μπορεί να επηρεάσει την ταχύτητα λήψης του υλικού. Όσον αφορά το σύστημα της πλοήγησης, πρέπει να είναι εύκολο στη χρήση και όλες οι πύλες να έχουν λειτουργικό μενού με τα βασικά, όπως *Αρχική Σελίδα*, *Επικοινωνία* και *Σχετικά* με τη σελίδα.

Εκπαιδευτικό υλικό: Αποτελεί το βασικό περιεχόμενο κάθε εκπαιδευτικής πύλης. Για να είναι όμως αποδοτική η διάθεση του υλικού στην πύλη είναι απαραίτητο να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τους εκπαιδευτικούς στόχους και τα μαθησιακά αποτελέσματα κάθε θέματος, να περιλαμβάνονται περιλήψεις των μαθημάτων και ασκήσεις αναθεώρησης και να καταγράφονται οι δραστηριότητες με τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι θα κατακτήσουν τη γνώση.

Αλληλεπίδραση και Ανατροφοδότηση: Η αλληλεπίδραση και η επικοινωνία μεταξύ των χρηστών είναι εφικτή μέσω φόρουμ συζητήσεων, όπου οι χρήστες μπορούν να ανταλλάξουν ιδέες και απόψεις ενώ η ανατροφοδότηση πραγματοποιείται μέσω της βαθμολόγησης του υλικού, με προτάσεις για το πώς αξιοποίησαν ή τι θα μπορούσε να λειτουργήσει διαφορετικά.

Τεχνικά θέματα: Κάποια τεχνικά θέματα που χρειάζεται να ληφθούν υπόψη είναι για παράδειγμα η ταχύτητα και η ασφάλεια που παρέχει η κάθε πύλη. Όσον αφορά την ταχύτητα, η πύλη πρέπει να ανταποκρίνεται γρήγορα για το άνοιγμα των σελίδων. Σημαντική είναι και η ασφάλεια που παρέχει μία πύλη μέσω της εγγραφής των χρηστών.

Γενικότερα, η εκπαιδευτική πύλη είναι ένας διαδικτυακός τόπος που απευθύνεται στην ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα και έχει στόχο να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των εκπαιδευτικών αλλά και όσων ασχολούνται και ενδιαφέρονται για την εκπαίδευση. Παράλληλα, απευθύνεται στους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι έχουν στη διάθεσή τους επιπρόσθετο υλικό αλλά και στους γονείς, ώστε να εντοπίσουν υλικό για περαιτέρω εξάσκηση με τα παιδιά τους. Τις περισσότερες εκπαιδευτικές πύλες τις έχουν δημιουργήσει

επίσημοι εκπαιδευτικοί φορείς και οργανώσεις εκπαιδευτικών σχεδιάστηκαν για να ενισχύσουν και να διευκολύνουν το έργο των εκπαιδευτικών.

Οι εκπαιδευτικές πύλες περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο εκπαιδευτικές ιδέες και προτάσεις διδασκαλίας, τις οποίες μπορούν οι εκπαιδευτικοί να τις αξιοποιήσουν στη διδακτική πράξη καθώς επίσης παρέχουν εκπαιδευτικά νέα, εκδηλώσεις, συνέδρια, άρθρα και φόρουμ συζητήσεων. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικές πύλες είναι ένας διαδικτυακός τόπος, ο οποίος παρέχει στον χρήστη πρόσβαση σε πλούσιο ψηφιακό υλικό, όπως σχέδια μαθημάτων, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, βίντεο, φύλλα εργασίας, βιβλιογραφία, βοηθητικά εργαλεία και άρθρα. Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει το εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο είναι ταξινομημένο ανά εκπαιδευτική βαθμίδα, γνωστικό αντικείμενο, θεματική περιοχή και να περιηγηθεί στους διαθέσιμους πόρους.

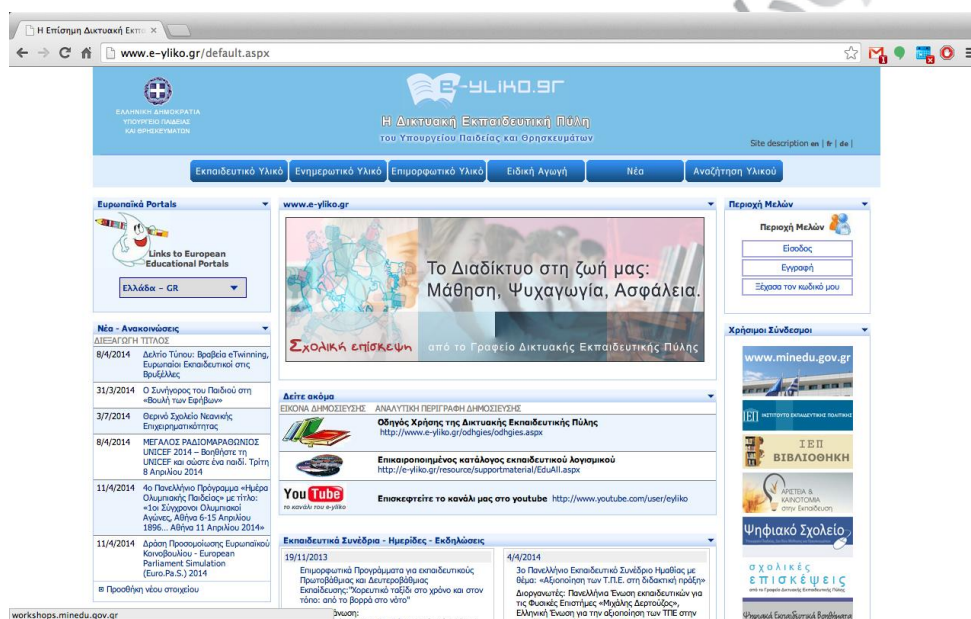
Βασικό χαρακτηριστικό της εκπαιδευτικής πύλης είναι ο διαμοιρασμός των εκπαιδευτικών πόρων, καθώς ο χρήστης μπορεί να ανεβάσει το υλικό που έχει αναπτύξει και να το μοιραστεί με την κοινότητα. Έτσι, ο χρήστης μπορεί να ανακτήσει το διαθέσιμο υλικό, να το επαναχρησιμοποιήσει και να το προσαρμόσει στις ανάγκες του. Το εκπαιδευτικό υλικό δημιουργείται από ειδικούς της εκπαιδευτικής πύλης ενώ επίσης μπορεί να αναπτυχθεί και από τα μέλη αυτής. Στην τελευταία περίπτωση, το υλικό αξιολογείται πρώτα για την καταλληλότητα του και έπειτα γίνεται διαθέσιμο, ώστε ο χρήστης να μπορεί να το εμπιστευτεί και να το χρησιμοποιήσει.

Μία εκπαιδευτική πύλη δεν λειτουργεί μόνο σαν χώρος αποθήκευσης εκπαιδευτικού υλικού αλλά και χώρος ανταλλαγής ιδεών. Ο χρήστης μπορεί να αφήσει σχόλια σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό, να το βαθμολογήσει, να ανταλλάξει απόψεις και ιδέες, να συμμετέχει σε φόρουμ συζητήσεων για εκπαιδευτικά θέματα αναπτύσσοντας παράλληλα κοινωνικές σχέσεις με τα υπόλοιπα μέλη. Κάθε εκπαιδευτική πύλη διαφοροποιείται αναλόγως τη χώρα προέλευσης καθώς συνδέεται με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες του εκπαιδευτικού συστήματος της. Στην Ελλάδα έχουν δημιουργηθεί εκπαιδευτικές πύλες, όπως το e-γίλιο ακολουθώντας τις προδιαγραφές άλλων πυλών από το εξωτερικό.

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι σημαντικότερες εκπαιδευτικές πύλες, οι οποίες περιέχουν σχέδια μαθημάτων και περιγράφονται οι βασικές λειτουργίες τους. Οι εκπαιδευτικές πύλες εξετάστηκαν σχετικά με το κατά πόσο εξυπηρετούν τα σχέδια μαθημάτων και τις λειτουργίες που παρέχουν στο χρήστη, καθώς και με κάποια κριτήρια που τέθηκαν μετά από την επισκόπηση που πραγματοποιήθηκε. Πιο συγκεκριμένα, εάν

παρέχουν υπηρεσίες πιστοποίησης του χρήστη, όπως την εγγραφή και δημιουργία λογαριασμού, την παροχή εκπαιδευτικού υλικού και σχεδίων μαθημάτων, τη δημιουργία σχεδίων μαθημάτων αλλά και άλλες υποστηρικτικές λειτουργίες, όπως την αναζήτηση, τον διαμοιρασμό και την επικοινωνία μεταξύ των χρηστών.

1. Η εκπαιδευτική πύλη e-yliko.gr του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (<http://www.e-yliko.gr/default.aspx>)

Εικόνα 12, Εκπαιδευτική Πύλη e-yliko

Η εκπαιδευτική πύλη e-yliko αναπτύχθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, με σκοπό να συγκεντρώσει το υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό, ώστε να ενισχύσει το έργο των εκπαιδευτικών αλλά και να τους κινητοποιήσει να δημιουργήσουν το δικό τους και να το μοιραστούν στην κοινότητα. Πιο συγκεκριμένα, παρέχει προτάσεις διδασκαλίας για την Πρωτοβάθμια, τη Δευτεροβάθμια και την Επαγγελματική Εκπαίδευση, λογισμικά και χρήσιμο εκπαιδευτικό υλικό. Επίσης, ενημερώνει τους εκπαιδευτικούς για προσφερόμενα προγράμματα επιμόρφωσης, προσφέρει χρήσιμες ανακοινώσεις και εκπαιδευτικά νέα. Ακολουθούν συγκεντρωτικά, οι βασικότερες λειτουργίες της πύλης

Λειτουργίες	Περιγραφή
-------------	-----------

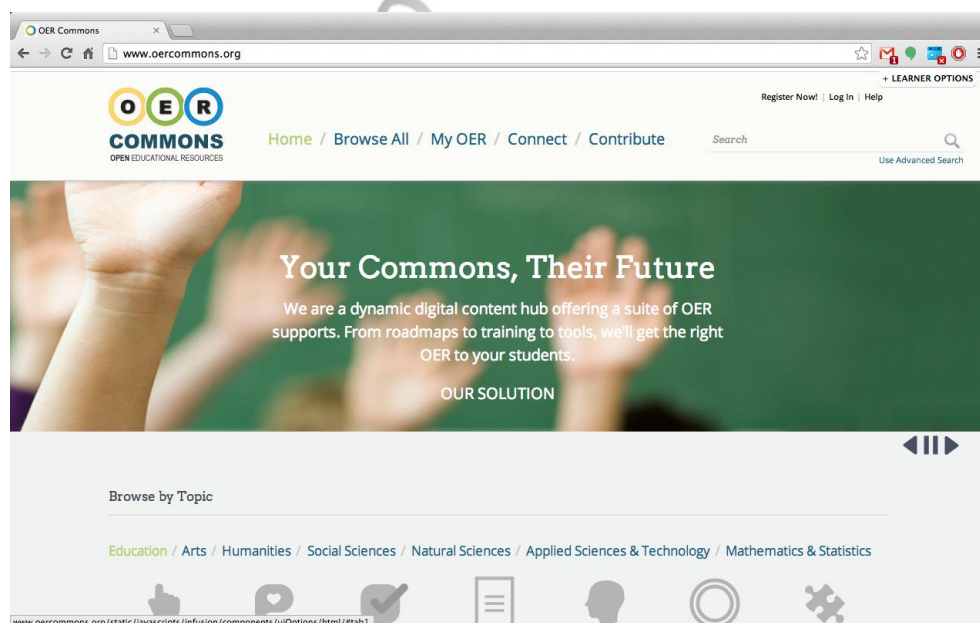
Είσοδος- Δημιουργία Προφίλ	Οι χρήστες χωρίς εγγραφή έχουν πρόσβαση στα σχέδια μαθημάτων, οι εγγραμμένοι όμως έχουν παραπάνω δυνατότητες στην πύλη.
Αναζήτηση	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο χρήστης επιλέγει την βαθμίδα εκπαίδευσης (<i>Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο, Επαγγελματική Εκπαίδευση</i>) και το γνωστικό αντικείμενο που τον ενδιαφέρει. 2. Στη συνέχεια μπορεί να πραγματοποιήσει κάποια αναζήτηση είτε εισάγοντας λέξεις-κλειδιά και να ταξινομήσει τα αποτελέσματα της αναζήτησης κατά ημερομηνία είτε εισάγοντας τα φίλτρα αναζήτησης (<i>Βαθμίδα, τύπος υλικού, Μάθημα, Γνωστικοί άξονες μαθήματος, Λογισμικό, Προτιμώμενη Γλώσσα, Ειδικές Ανάγκες</i>).
Έτοιμα Σχέδια Μαθημάτων	<p>Σε κάθε σχέδιο μαθήματος εμφανίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βασικά στοιχεία, όπως τίτλος, όνομα χρήστη, ημερομηνία συγγραφής, αριθμός ψήφων, περίληψη. • Εφόσον, ο χρήστης επιλέξει εκείνο που τον ενδιαφέρει εμφανίζεται μία γενική περιγραφή του σχεδίου μαθήματος, ακολουθούν οι πληροφορίες υπόβαθρου (όπως στόχοι, βασικό όφελος, προαπαιτούμενες δεξιότητες, προαπαιτούμενη προετοιμασία, κριτήρια αξιολόγησης, όνομα συγγραφέα) • Επιπρόσθετα χαρακτηριστικά (όπως μέγεθος αρχείου, ημερομηνία έκδοσης, βαθμίδα, προτιμώμενη γλώσσα, ηλικία μαθητών, κύριο θέμα, τύπος υλικού, ρόλοι εργασίας, τύποι τεχνολογίας, ΤΠΕ προϊόντα, χρόνος υλοποίησης, ειδικές ανάγκες).
Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων και Διαμοιρασμός	<p>Ο εγγεγραμμένος χρήστης μπορεί να δημιουργήσει σχέδια μαθημάτων και να τα αποστείλει συμπληρώνοντας μία φόρμα και επισυνάπτοντας το αρχείο. Ο χρήστης συμπληρώνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • πληροφορίες σχετικά με το υλικό (τίτλος, περίληψη του σκοπού, βαθμίδα, τύπος υλικού, μάθημα, Γνωστικοί άξονες μαθήματος, Λογισμικό, Προτιμώμενη Γλώσσα, Ειδικές Ανάγκες) • πληροφορίες για τους επόμενους χρήστες που θα το χρησιμοποιήσουν (όπως, στόχοι, βασικό όφελος,

	προαπαιτούμενες δεξιότητες, προετοιμασία, αξιολόγηση, συγγραφέας). Δεν παρέχονται ενσωματωμένοι εκπαιδευτικοί στόχοι αλλά ο χρήστης μπορεί να εισάγει εάν επιθυμεί.
Λειτουργίες χρήστη	Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα: <ul style="list-style-type: none"> • Να ανακτήσει τα διαθέσιμα σχέδια μαθημάτων. • Να αξιολογήσει τα σχέδια μαθημάτων. • Να δημιουργήσει σχέδια μαθημάτων και να τα μοιραστεί στην κοινότητα.
Κόστος	Δωρεάν
Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου

Πίνακας 15, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης e-γliko

2. Η εκπαιδευτική πύλη Open Educational Resources

(<http://www.oercommons.org/>)

Εικόνα 13, Εκπαιδευτική Πύλη OER

Η εκπαιδευτική πύλη Open Educational Resources (OER) δημιουργήθηκε από την εταιρεία ISKME το 2007 και υποστηρίζει τη δράση σχετικά με την Ανοιχτή Εκπαίδευση (Open Education) και την επαναχρησιμοποίηση των εκπαιδευτικών πόρων. Στόχος της είναι να ενισχύσει το έργο των εκπαιδευτικών αλλά τους εκπαιδευόμενους να έχουν δωρεάν πρόσβαση σε 50.000 εκπαιδευτικές πηγές οι οποίες ευθυγραμμίζονται με τα εθνικά εκπαιδευτικά πρότυπα (Common Core State Standards) και οι περισσότεροι από τους οποίους έχουν αξιολογηθεί και βαθμολογηθεί. Η εκπαιδευτική πύλη συνεργάζεται με πάνω από 500 αξιόπιστους εκπαιδευτικούς οργανισμούς οι οποίοι προσφέρουν δωρεάν εκπαιδευτικό υλικό υψηλής ποιότητας ενώ επίσης δίνεται η δυνατότητα στους χρήστες να επιλέξουν τα δικαιώματα χρήσης των εκπαιδευτικών πηγών που δημοσιεύουν. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά της πύλης σχετικά με τα σχέδια μαθημάτων.

Λειτουργίες Εργαλείου	Περιγραφή
Είσοδος- Δημιουργία Προφίλ	Οι χρήστες έχουν πρόσβαση, χωρίς να είναι απαραίτητη η εγγραφή τους. Ο εγγεγραμμένος χρήστης δημιουργεί το δικό του προφίλ, όπου εμφανίζονται όσα σχέδια μαθημάτων έχει αποθηκεύσει, αξιολογήσει, όσα ο ίδιος έχει συγγράψει και επεξεργαστεί αλλά και τις ομάδες στις οποίες συμμετέχει.
Αναζήτηση	Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων: <ul style="list-style-type: none"> • είτε χρησιμοποιώντας την γρήγορη αναζήτηση • είτε επιλέγοντας ανάμεσα σε θεματική περιοχή, βαθμίδα εκπαίδευσης, τύπο της εκπαιδευτικής πηγής και στη συνέχεια να εισάγει ακόμα περισσότερα κριτήρια στην αναζήτησή του. • είτε χρησιμοποιώντας την προχωρημένη αναζήτηση, με την οποία μπορεί να αναζητήσει σχέδια που ευθυγραμμίζονται με τα εκπαιδευτικά πρότυπα του κράτους (Common Core Standards). <p>Τέλος, ο χρήστης μπορεί να επιλέξει τον τρόπο ταξινόμησης (τίτλος, ημερομηνία, βαθμολογία, επισκεψιμότητα και τα πιο σχετικά) και εμφάνισης (σε λίστα, σε μορφή περίληψης) των αποτελεσμάτων.</p>
Έτοιμα Σχέδια Μαθημάτων	Σε κάθε σχέδιο μαθήματος εμφανίζεται

	<ul style="list-style-type: none"> • ο τίτλος, ο συγγραφέας, η θεματική περιοχή, ο οργανισμός, το επίπεδο δυσκολίας, η εκπαιδευτική βαθμίδα, μία μικρή περιγραφή, η μορφή της εκπαιδευτικής πηγής, η γλώσσα και τα δικαιώματα χρήσης του • ο αριθμός των χρηστών που έχουν επισκεφθεί και έχουν αποθηκεύσει το σχέδιο, ο αριθμός των ετικετών και τα σχόλια • τα εθνικά εκπαιδευτικά πρότυπα που σχετίζονται με το σχέδιο αλλά και τα αποτελέσματα από την ρουμπρίκα αξιολόγησης της πηγής. <p>Ως προς τη δομή, τα περισσότερα σχέδια εκτός από παραπάνω παρέχουν πληροφορίες για τη χρονική διάρκεια, τα υλικά/πηγές, τις εισαγωγικές δραστηριότητες, το κύριο μέρος, την αξιολόγηση, σύνδεση με τα Εθνικά Εκπαιδευτικά Πρότυπα σχετικές ηλεκτρονικές διευθύνσεις και σχετικά θέματα. Επιπλέον, το σχέδιο μαθήματος μπορεί να συνδέεται με εξωτερικούς συνδέσμους, εκπαιδευτικές πύλες και οργανισμούς. Κάθε σχέδιο μαθήματος έχει διαφορετικούς περιορισμούς και δικαιώματα για τη χρήση και την επεξεργασία του από άλλα μέλη, τα οποία αναφέρονται με σχετική σήμανση.</p>
Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων και Διαμοιρασμός	<p>Ο χρήστης μπορεί να δημιουργήσει και να δημοσιεύσει σχέδια μαθημάτων, εκπαιδευτικές πηγές και υλικό που έχει συλλέξει από το διαδίκτυο. Ο χρήστης περιγράφει αναλυτικά το σχέδιο μαθήματος, δηλώνει τα χαρακτηριστικά του, ώστε να ταξινομηθεί σωστά και να μπορούν οι χρήστες να το εντοπίσουν και επιλέγει μία από τις άδειες δικαιωμάτων που επιθυμεί. Τα ίδια βήματα ακολουθούνται και για την περιγραφή εκπαιδευτικών πηγών.</p>
Λειτουργίες χρήστη	<p>Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εκτυπώσει, να βαθμολογήσει, να αποθηκεύσει τα σχέδια μαθημάτων όπως και κάποια αναζήτηση που τον ενδιαφέρει στο προφίλ του. • Να προσθέσει στόχους, λέξεις κλειδιά και σχόλια. • Να διαμοιραστεί τα σχέδια μαθημάτων μέσω εφαρμογών, εφόσον επιτρέπεται σύμφωνα με τα δικαιώματα χρήσης του. • Να αναπτύξει δικά του σχέδια μαθημάτων και να επιλέξει την άδεια

	<p>χρήσης του υλικού που μοιράζεται στην κοινότητα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συμμετέχει και να συνδεθεί ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του σε γκρουπ οργανισμών, διαχειριστών και μαθητών όπου μπορεί. • Να έχει πρόσβαση σε εκπαιδευτικές πηγές και σε συζητήσεις και να δημιουργήσει δική του ομάδα.
Κόστος	Δωρεάν
Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου

Πίνακας 16, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης OER

3. Η εκπαιδευτική πύλη Curriki (<http://www.curriki.org/>)

Εικόνα 14, Εκπαιδευτική Πύλη Curriki

Η εκπαιδευτική πύλη Curriki είναι μία μη κερδοσκοπική παγκόσμια εκπαιδευτική κοινότητα, η οποία γεννήθηκε από την ιδέα ότι η τεχνολογία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο και να επιλύσει προβλήματα στο χώρο της εκπαίδευσης, ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό υψηλής ποιότητας. Στόχος της είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς, τους εκπαιδευόμενους και τους γονείς για να δημιουργήσουν, να διαμοιραστούν και να ανακαλύψουν εκπαιδευτικές πηγές έχοντας

ελεύθερη και ίση πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό. Παρέχει πάνω από 54.000 εκπαιδευτικές πηγές που έχουν δημιουργηθεί από εκπαιδευτικούς, συνεργάτες και γονείς, οι οποίες αξιολογούνται από την εκπαιδευτική πύλη και σήμερα αριθμεί περίπου 9.300.000 χρήστες.

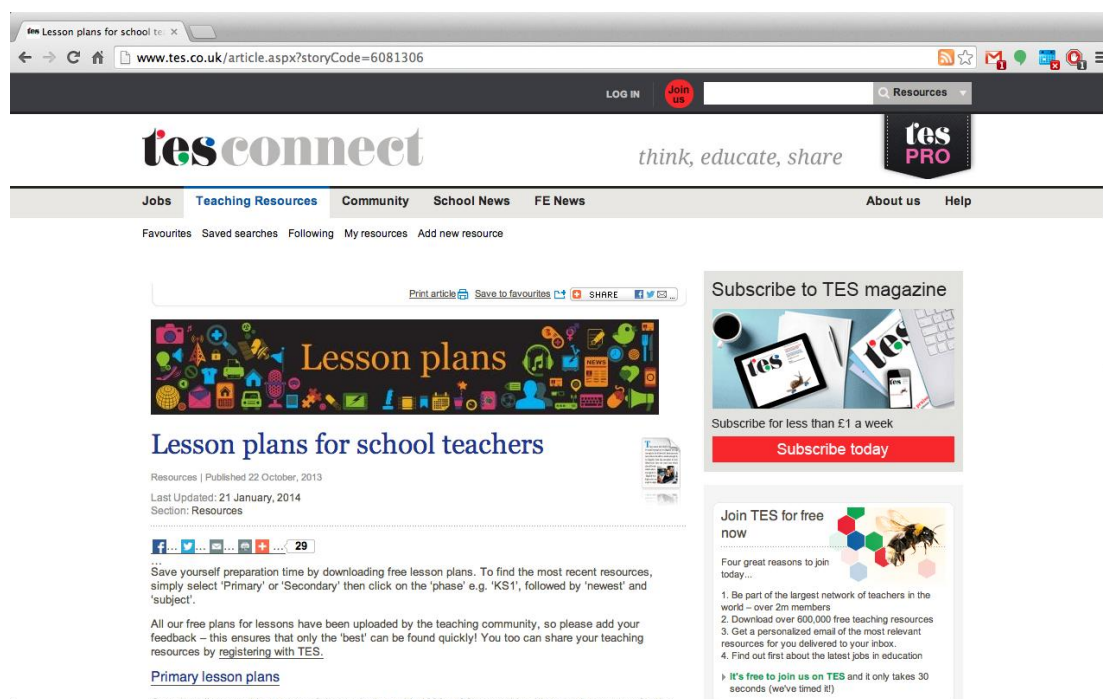
Λειτουργίες	Περιγραφή
Είσοδος Προφίλ χρήστη	- Οι χρήστες έχουν πρόσβαση χωρίς να είναι απαραίτητη η εγγραφή τους. Ο εγγεγραμμένος χρήστης δημιουργεί το δικό του προφίλ, στο οποίο υπάρχει η λίστα με τα αγαπημένα, το υλικό που έχει δημιουργήσει ο ίδιος, οι συλλογές του, οι ομάδες στις οποίες συμμετέχει. Ο χρήστης μπορεί να επισκεφθεί το προφίλ άλλων χρηστών και το υλικό που έχουν αναπτύξει.
Αναζήτηση	Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων και να περιηγηθεί σε αυτά είτε χρησιμοποιώντας την γρήγορη αναζήτηση, είτε επιλέγοντας θεματική περιοχή και έπειτα το θέμα και την εκπαιδευτική βαθμίδα ή χρησιμοποιώντας την προχωρημένη αναζήτηση όπου μπορεί να θέσει παραπάνω κριτήρια όπως (τύπος και μορφή της εκπαιδευτικής πηγής, γλώσσα, η αξιολόγηση από την εκπαιδευτική πύλη ή από τα υπόλοιπα μέλη). Στα αποτελέσματα της αναζήτησης εμφανίζονται ο τίτλος, ο τύπος της πηγής, ο συγγραφέας, η αξιολόγηση από τους υπεύθυνους της εκπαιδευτικής πύλης και η βαθμολόγηση από τα υπόλοιπα μέλη.
Έτοιμα Σχέδια Μαθημάτων	Σε κάθε σχέδιο μαθήματος αρχικά εμφανίζεται μία μικρή περιγραφή, η ημερομηνία συγγραφής, η θεματική περιοχή, η εκπαιδευτική βαθμίδα, η μορφή της εκπαιδευτικής πηγής. Επίσης κάθε σχέδιο μαθήματος χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες: <ul style="list-style-type: none"> • Περιεχόμενο, όπου γίνεται η περιγραφή του σχεδίου ή παρουσιάζεται το επισυναπτόμενο αρχείο. Παρουσιάζονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι, τα στάδια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, η αξιολόγηση, τα υλικά. • Πληροφορίες, όπου αναφέρονται βασικά χαρακτηριστικά του σχεδίου μαθήματος

	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαιδευτικά Πρότυπα • Σχόλια από τα μέλη της κοινότητας
Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων και Διαμοιρασμός	<p>Ο χρήστης για τη δημιουργία του σχεδίου ακολουθεί τα βήματα και συμπληρώνει ένα πρότυπο μαθήματος. Πιο συγκεκριμένα,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δίνει μία περιγραφή του μαθήματος, δηλώνει τα χαρακτηριστικά του σχεδίου, ώστε να μπορούν οι χρήστες να το εντοπίσουν και να ταξινομηθεί σωστά. • Περιγράφει αναλυτικά το σχέδιο μαθήματος που έχει σχεδιάσει. • Επιλέγει μία από τις άδειες δικαιωμάτων που επιθυμεί και το δημοσιεύει. Τα ίδια βήματα ακολουθούνται και για την περιγραφή εκπαιδευτικών πηγών.
Λειτουργίες χρήστη	<p>Ο εγγεγραμμένος χρήστης έχει τη δυνατότητα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εκτυπώσει, να βαθμολογήσει, να σχολιάσει, να προσθέσει στόχους στα σχέδια μαθημάτων. • Να ζητήσει να αξιολογηθούν τα σχέδια μαθημάτων από την ομάδα της εκπαιδευτικής πύλης. • Να δημιουργήσει το δικό του σχέδιο και να ανεβάσει εκπαιδευτικές πηγές από το διαδίκτυο. • Να επιλέξει την άδεια χρήσης του υλικού που μοιράζεται στην κοινότητα. • Να συμμετέχει και να συνδεθεί σε ομάδες εκπαιδευτικών οργανισμών. • Να δημιουργήσει δική του ομάδα ανάλογα με τα ενδιαφέροντα του για να διαμοιραστούν αρχεία, να συνεργαστούν και να επικοινωνούν.
Κόστος	Δωρεάν
Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου

Πίνακας 17, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης Curriki

4. Η Εκπαιδευτική Πύλη TesConnect

(<http://www.tes.co.uk/article.aspx?storyCode=6081306>)

The image is a screenshot of a web browser displaying the TesConnect website. The browser's address bar shows the URL 'www.tes.co.uk/article.aspx?storyCode=6081306'. The website header features the 'tesconnect' logo with the tagline 'think, educate, share' and a 'tes PRO' badge. Navigation tabs include 'Jobs', 'Teaching Resources', 'Community', 'School News', and 'FE News'. Below the header, there are links for 'Favourites', 'Saved searches', 'Following', 'My resources', and 'Add new resource'. The main content area is titled 'Lesson plans for school teachers' and includes a 'Print article' button, 'Save to favourites', and 'SHARE' options. A large banner image shows various educational icons. Below the banner, there is a section for 'Lesson plans for school teachers' with a 'Subscribe to TES magazine' sidebar. The sidebar offers a subscription for less than £1 a week and a 'Subscribe today' button. Another sidebar promotes joining TES for free, listing four reasons: being part of the largest network of teachers, downloading over 600,000 free resources, getting personalized emails, and finding the latest jobs. The main text area contains a paragraph about saving preparation time by downloading free lesson plans and a link to 'Primary lesson plans'.

Εικόνα 15, Εκπαιδευτική Πύλη TesConnect

Η εκπαιδευτική πύλη TES Connect αναπτύχθηκε στην Αγγλία, από εκπαιδευτικούς και αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες κοινότητες με 3.200.000 εκατομμύρια εγγεγραμμένους χρήστες σε 276 χώρες. Η εκπαιδευτική κοινότητα περιέχει 726.635 εκπαιδευτικές πηγές για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και δημιουργήθηκε με σκοπό να ενισχύσει το έργο των εκπαιδευτικών ώστε να έχουν άμεση πρόσβαση σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό. Επιπλέον, μέσω της εκπαιδευτικής κοινότητας οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε φόρουμ και να συζητήσουν, να ανταλλάξουν απόψεις για θέματα που τους αφορούν σχετικά με την εκπαίδευση ακόμα και να ξεκινήσουν μία συζήτηση καθώς επίσης μπορούν να πληροφορηθούν σχετικά με θέσεις εργασίας αλλά και για εκπαιδευτικά νέα.

Λειτουργίες	Περιγραφή
Είσοδος- Δημιουργία Προφίλ	Οι χρήστες χωρίς εγγραφή έχουν πρόσβαση στο υλικό, οι εγγεγραμμένοι μπορούν να δημιουργήσουν το δικό τους προφίλ, ώστε να προσφέρουν το δικό τους υλικό.

Αναζήτηση	<p>Η αναζήτηση εκπαιδευτικού υλικού γίνεται είτε χρησιμοποιώντας την γρήγορη αναζήτηση είτε ανάλογα με την βαθμίδα εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια) ενώ παρέχεται και υλικό για παιδιά με ειδικές ανάγκες.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το εκπαιδευτικό υλικό για την πρωτοβάθμια και για την Δευτεροβάθμια χωρίζεται σε δύο επιμέρους κατηγορίες, οι οποίες περιλαμβάνουν μία λίστα με τα γνωστικά αντικείμενα. Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει την υποκατηγορία που τον ενδιαφέρει, να εισάγει περισσότερα κριτήρια όσον αφορά τον τύπο των εκπαιδευτικών πηγών (σχέδιο μαθήματος, δραστηριότητες, φύλλα εργασιών), τη μορφή (εικόνα, βίντεο), εποχιακά μαθήματα, υλικό για μαθητές με διαφορετικές ανάγκες (χαρισματικοί, ταλαντούχοι μαθητές). • Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει, ώστε να εμφανίζονται τα νεότερα σχέδια μαθημάτων ή τα προτεινόμενα.
Έτοιμα Σχέδια Μαθημάτων	<p>Παρέχεται μία γενική περιγραφή για το σχέδιο μαθήματος, ο συγγραφέας, η βαθμολογία, η επισκεψιμότητά του ενώ το αναλυτικό σχέδιο παρέχεται με μορφή επισυναπτόμενου αρχείου. Επίσης, εμφανίζεται το όνομα του χρήστη του δημιουργού, η ειδικότητά του, ο αριθμός των σχεδίων που έχει αναπτύξει και δημοσιεύσει και η επισκεψιμότητά τους καθώς επίσης δίνεται η δυνατότητα στον χρήστη να τον ακολουθήσει ή να επισκεφθεί το προφίλ του.</p>
Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων και Διαμοιρασμός	<p>Ο χρήστης μπορεί να δημιουργήσει σχέδια μαθημάτων ακολουθώντας συγκεκριμένα βήματα. Επιλέγει το αρχείο ή την ηλεκτρονική διεύθυνση που επιθυμεί δηλώνει τον τύπο της εκπαιδευτικής πηγής και τη μορφή της, επιλέγει την εκπαιδευτική βαθμίδα, το γνωστικό αντικείμενο και μία υποκατηγορία στην οποία εντάσσεται. Επίσης, μπορεί να προσθέσει υποστηρικτικές πληροφορίες όπως λέξεις κλειδιά και σημειώσεις για τους χρήστες.</p>
Λειτουργίες χρήστη	<p>Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ανακτήσει, να βαθμολογήσει, να σχολιάσει σχέδια μαθημάτων και να τα προσθέσει στη λίστα με τα αγαπημένα.

	<ul style="list-style-type: none"> • Να διαμοιραστεί τα σχέδια μαθημάτων μέσω εφαρμογών. • Να ακολουθήσει άλλους χρήστες. • Να αποθηκεύσει τις αναζητήσεις του. • Να αναζητήσει φόρουμ σχετικά με θέματα που τον αφορούν, να συζητήσει, και να ανταλλάξει απόψεις.
Κόστος	Οι χρήστες έχουν δωρεάν πρόσβαση στην διαδικτυακή κοινότητα και μπορούν όμως να αποκτήσουν και το «Tes pro» το οποίο παρέχει παραπάνω δυνατότητες στους χρήστες καταβάλλοντας το ποσό των \$19.99 για ένα χρόνο
Πρόσβαση	Πρόσβαση από οποιαδήποτε συσκευή και σύνδεση μέσω διαδικτύου.

Πίνακας 18, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης TesConnect

5. Η Εκπαιδευτική Πύλη Share my Lesson

(<http://www.sharemylesson.com>)

Εικόνα 16, Εκπαιδευτική Πύλη Share my lesson

Η εκπαιδευτική πύλη Share my lesson, έγινε διαθέσιμη στους χρήστες το 2012 και αποτελεί μία δωρεάν διαδικτυακή εκπαιδευτική κοινότητα, η οποία έως σήμερα

συγκεντρώνει πάνω από 262.000 πηγές. Η Αμερικανική Ομοσπονδία των Εκπαιδευτικών (American Federation of Teachers, AFT) συνεργάστηκε με την βρετανική εκπαιδευτική πύλη TES Conect για τη δημιουργία μιας διαδικτυακής κοινότητας για τους εκπαιδευτικούς με σκοπό να τους ενισχύσουν, ώστε να συνεργαστούν, να διαμοιραστούν τις εκπαιδευτικές πηγές και να παράγουν καινοτόμες ιδέες. Το εκπαιδευτικό υλικό δημιουργείται από τους εκπαιδευτικούς για τους εκπαιδευτικούς και δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα, ώστε οι εκπαιδευτικές πηγές να ευθυγραμμίζονται και να αναπτύσσονται με τα εθνικά εκπαιδευτικά πρότυπα (Common Core State Standards). Η εκπαιδευτική πύλη περιλαμβάνει αξιολογικά άρθρα, εκπαιδευτικές πηγές και παρέχει εκπαιδευτικές κοινότητες, όπου οι χρήστες μπορούν να συζητήσουν και να ανταλλάξουν απόψεις.

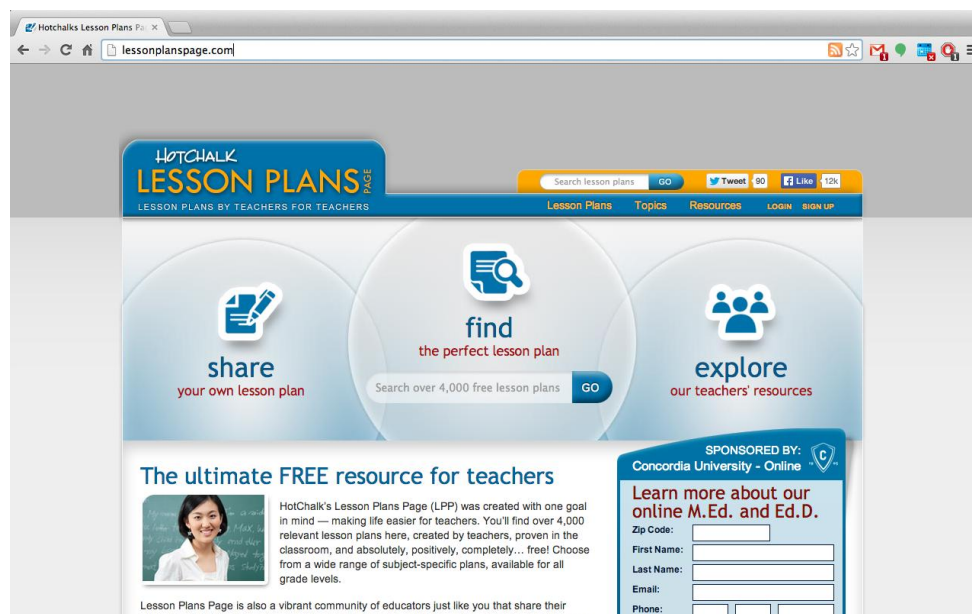
Λειτουργίες	Περιγραφή
Είσοδος- Προφίλ χρήστη	Οι χρήστες χωρίς εγγραφή έχουν πρόσβαση σε κάποια στοιχεία αλλά δεν μπορούν να περιηγηθούν στο υλικό. Οι εγγραμμένοι χρήστες δημιουργούν το δικό τους προφίλ, όπου έχουν λίστα με τα αγαπημένα, τις αποθηκευμένες αναζητήσεις, όσους χρήστες ακολουθούν αλλά και το εκπαιδευτικό υλικό που έχουν δημοσιεύσει.
Αναζήτηση	Η αναζήτηση εκπαιδευτικού υλικού γίνεται είτε επιλέγοντας αρχικά την βαθμίδα εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια, παιδιά με ειδικές ανάγκες), το γνωστικό αντικείμενο, τη συγκεκριμένη εκπαιδευτική βαθμίδα, το θέμα αλλά και περισσότερα κριτήρια είτε χρησιμοποιώντας την γρήγορη αναζήτηση. Επίσης, ο χρήστης έχει άμεση πρόσβαση στα σχέδια μαθημάτων με την υψηλότερη βαθμολογία αλλά και στα πιο πρόσφατα καταχωρημένα.
Έτοιμα Σχέδια Μαθημάτων	Σε κάθε σχέδιο μαθήματος παρέχεται μία γενική περιγραφή, ο τίτλος, ο συγγραφέας, η μορφή της εκπαιδευτικής δραστηριότητας και το αναλυτικό σχέδιο παρέχεται με μορφή επισυναπτόμενου αρχείου. Εμφανίζονται επίσης και άλλα θέματα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο αλλά και τα σχόλια των χρηστών. Επίσης, εμφανίζεται ο χρήστης/ οργανισμός που το έχει δημιουργήσει, η ειδικότητά του και το προφίλ αυτού (ο

	αριθμός του εκπαιδευτικού υλικού που έχει δημιουργήσει και η επισκεψιμότητα τους, τα πιο δημοφιλή ενώ δίνεται και η δυνατότητα στον χρήστη να τον ακολουθήσει.)
Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων και Διαμοιρασμός	<p>Ο χρήστης μπορεί να δημιουργήσει σχέδια μαθημάτων και να ανεβάσει εκπαιδευτικό υλικό (αρχείο ή ηλεκτρονική διεύθυνση) συμπληρώνοντας μία έτοιμη φόρμα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επιλέγει το είδος της εκπαιδευτικής πηγής, την ταξινόμει (εκπαιδευτική βαθμίδα, γνωστικό αντικείμενο, θέμα), και προσθέτει υποστηρικτικές πληροφορίες. • Επιλέγει ποιος θα μπορεί να χρησιμοποιήσει το εκπαιδευτικό υλικό και σε ποιόν θα επιτρέπεται να αφήσει σχόλια.
Λειτουργίες χρήστη	<p>Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα τα διαθέσιμα σχέδια μαθημάτων:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ανακτήσει, να βαθμολογήσει ,να σχολιάσει τα σχέδια μαθημάτων • Να διαμοιραστεί σχέδια μαθημάτων μέσω εφαρμογών • Να αναζητήσει φόρουμ σχετικά με θέματα που τον αφορούν, να συζητήσει, και να ανταλλάξει απόψεις.
Κόστος	Δωρεάν
Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου

Πίνακας 19, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης Share my lesson

6. Η Εκπαιδευτική Πύλη HotChalk's

(<http://lessonplanspage.com/>)

Εικόνα 17, Εκπαιδευτική Πύλη HotChalk's

Η εκπαιδευτική πύλη αναπτύχθηκε από τους εκπαιδευόμενους και το εκπαιδευτικό προσωπικό του Πανεπιστημίου Μισσούρι και συνεχίστηκε από τους χρήστες της πύλης. Η εκπαιδευτική πύλη Περιλαμβάνει πάνω από 3,500 σχέδια μαθημάτων από την Προσχολική έως Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, ξεκίνησε την λειτουργία της το 1996 και αναπτύχθηκε για να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους, στους μαθητές για να χρησιμοποιήσουν τα σχέδια μαθημάτων και στους γονείς για να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν με τα παιδιά τους. Επίσης η εκπαιδευτική πύλη διαθέτει ένα σύστημα διαχείρισης μάθησης, βιβλιοθήκη και ψηφιακό περιεχόμενο.

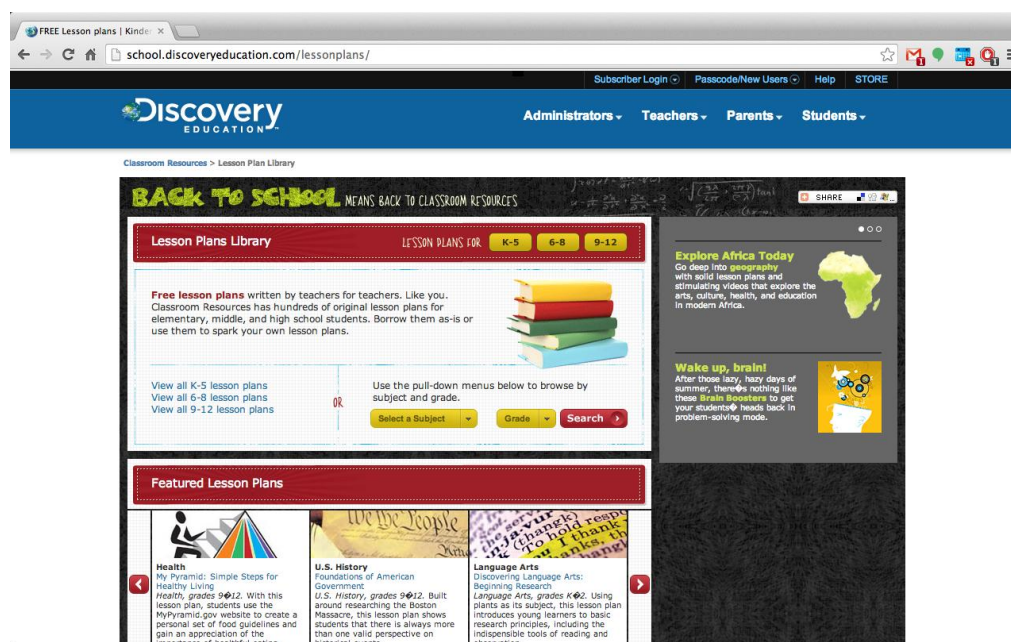
Λειτουργίες	Περιγραφή
Είσοδος- Προφίλ χρήστη	Οι χρήστες χωρίς εγγραφή έχουν πρόσβαση στο υλικό, οι εγγραμμένοι όμως μπορούν να δημιουργήσουν το δικό τους προφίλ ώστε να αναπτύξουν σχέδια μαθημάτων και να έχουν

		πρόσβαση σε περισσότερο υλικό. Στο προφίλ κάθε χρήστη εμφανίζονται τα σχέδια που έχει αναπτύξει.
Αναζήτηση		Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων είτε χρησιμοποιώντας την γρήγορη αναζήτηση είτε επιλέγοντας τη θεματική ενότητα και στη συνέχεια τη βαθμίδα εκπαίδευσης. Επίσης, μπορεί να επιλέξει εποχιακά μαθήματα τα οποία είναι ταξινομημένα ανά εποχή και ημερομηνία και σημαντικά γεγονότα.
Έτοιμα Μαθημάτων	Σχέδια	Σε κάθε σχέδιο μαθήματος παρέχονται πληροφορίες, όπως ο τίτλος, η θεματική ενότητα, ο συγγραφέας, εκπαιδευτική βαθμίδα, αναλυτική περιγραφή, όπου παρουσιάζονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι, οι εκπαιδευτικές πηγές, τη διαδικασία για τη διεξαγωγή του μαθήματος αλλά και άλλα σχετικά σχέδια μαθημάτων.
Δημιουργία Μαθημάτων Διαμοιρασμός	Σχεδίων και	<p>Ο χρήστης μπορεί να δημιουργήσει σχέδια μαθημάτων συμπληρώνοντας μία φόρμα όπου εισάγει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • τον τίτλο, μία περιγραφή του σχεδίου μαθήματος, • δηλώνει εάν συμβαδίζει με τα εθνικά εκπαιδευτικά πρότυπα, τη θεματική ενότητα, την εκπαιδευτική βαθμίδα, • το αναλυτικό περιεχόμενο του σχεδίου μαθήματος, όπου μπορεί να επισυνάψει αρχεία και ηλεκτρονικές διευθύνσεις και να το δημοσιεύσει στην εκπαιδευτική πύλη.
Λειτουργίες χρήστη		<p>Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποθηκεύσει, να εκτυπώσει, να βαθμολογήσει και να ανακτήσει τα σχέδια μαθημάτων • Να δημιουργήσει ο ίδιος σχέδια μαθημάτων
Κόστος		Δωρεάν
Πρόσβαση		Σύνδεση μέσω διαδικτύου

Πίνακας 20, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης HotChalk's

7. Η εκπαιδευτική πύλη Discovery Education

(<http://school.discoveryeducation.com/lessonplans/>)

Εικόνα 18, Εκπαιδευτική Πύλη Discovery Education

Η εκπαιδευτική πύλη Discovery Education αποτελεί τμήμα της εταιρείας Discovery Communications, LLC και παρέχει υψηλής ποιότητας και δυναμικό ψηφιακό υλικό για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες καλύπτοντας τις απαιτήσεις των εκπαιδευτικών, των μαθητών αλλά και των γονέων στην ψηφιακή εποχή που διανύουμε. Με το πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και διαδραστικά μαθήματα επιτυγχάνεται η διαδικασία της μάθησης και προσφέρονται ευκαιρίες στους μαθητές να μορφωθούν με σύγχρονες μεθόδους ανακαλύπτοντας τον μαγικό κόσμο του Discovery. Επιπλέον, η εκπαιδευτική πύλη λειτουργεί και σαν αποθετήριο σχεδίων μαθημάτων, όπου ο εκπαιδευτικός μπορεί να ανακαλύψει εκατοντάδες προτάσεις διδασκαλίας αλλά και χρήσιμα εκπαιδευτικά λογισμικά.

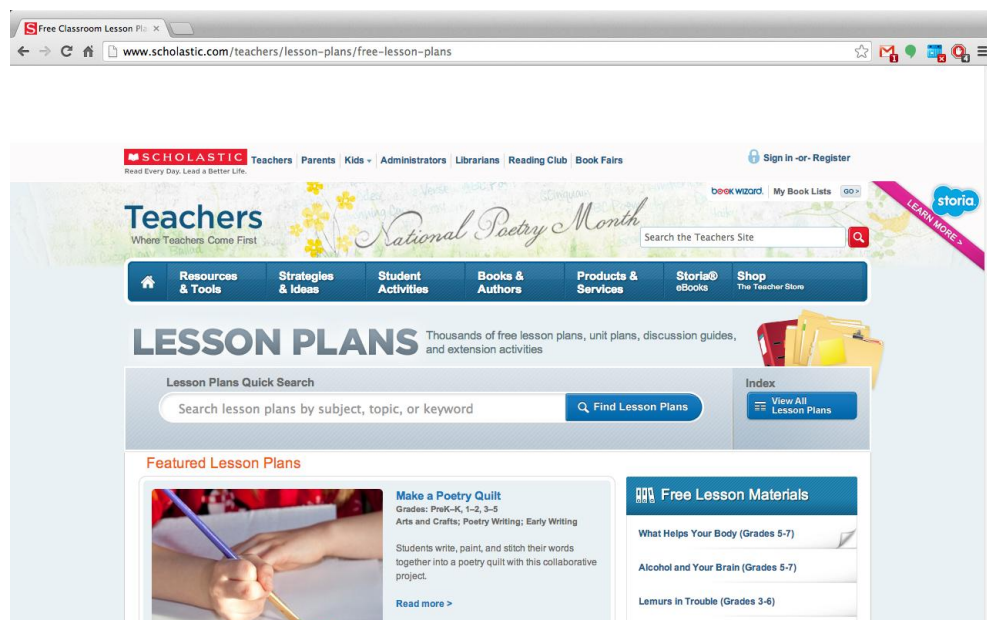
Λειτουργίες	Περιγραφή
Είσοδος- Δημιουργία Προφίλ	Οι χρήστες έχουν πρόσβαση χωρίς να είναι απαραίτητη η εγγραφή τους έχουν όμως τη δυνατότητα να εγγραφούν για να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δράσεις. Στη συγκεκριμένη πύλη ο χρήστης δεν δημιουργεί το δικό του προφίλ.

Αναζήτηση	Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει σχέδια μαθήματος επιλέγοντας είτε την βαθμίδα εκπαίδευσης και τη θεματική περιοχή αλλά και να επισκεφθεί τα πιο ξεχωριστά σχέδια μαθημάτων. Επίσης έχει τη δυνατότητα να επιλέξει και υποκατηγορία αλλά και τον τύπο της εκπαιδευτικής πηγής.
Έτοιμα Σχέδια Μαθημάτων	Σε κάθε σχέδιο μαθήματος αρχικά εμφανίζεται ο τίτλος, η θεματική περιοχή, η βαθμίδα εκπαίδευσης και η χρονική διάρκεια. Κάθε σχέδιο μαθήματος οργανώνεται σε ενότητες οι οποίες συνήθως είναι εκπαιδευτικοί στόχοι, υλικά, εκπαιδευτική διαδικασία, αξιολόγηση, πρόσθετο προτεινόμενο υλικό, επεκτάσεις, λεξιλόγιο, ακαδημαϊκά πρότυπα, ο δημιουργός
Δημιουργία Σχεδίων Μαθημάτων και Διαμοιρασμός	Ο χρήστης δεν δημιουργεί σχέδια μαθημάτων.
Λειτουργίες χρήστη	Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να εκτυπώσει τα διαθέσιμα σχέδια μαθημάτων και να τα διαμοιραστεί μέσω εφαρμογών.
Κόστος	Δωρεάν
Πρόσβαση	Σύνδεση μέσω διαδικτύου

Πίνακας 21, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης Discovery Education

8. Η εκπαιδευτική πύλη scholastic

(<http://www.scholastic.com/teachers/lesson-plans/free-lesson-plans>)

Εικόνα 19, Εκπαιδευτική Πύλη Scholastic

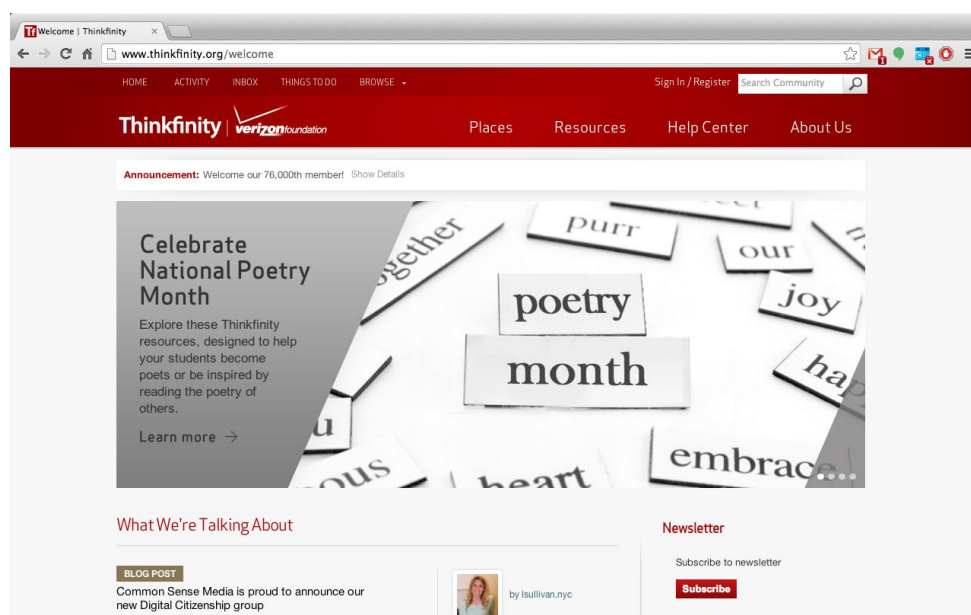
Ο εκπαιδευτικός οργανισμός Scholastic προσφέρει τις υπηρεσίες του ενενήντα χρόνια στον τομέα της εκπαίδευσης καθώς στόχος του είναι η πνευματική και η προσωπική ανάπτυξη των μαθητών μέσα από την εκπαίδευση. Αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους εκδοτικούς οίκους παιδικών βιβλίων σε όλο τον κόσμο, ο οποίος διαρκώς εξελίσσεται και προσαρμόζεται στις απαιτήσεις της εποχής καθώς αξιοποιεί τις υπηρεσίες της τεχνολογίας για την εκπαίδευση. Μέσα από την εκπαιδευτική πύλη παρέχει πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό υψηλής ποιότητας σε ψηφιακή αλλά και σε έντυπη μορφή, υποστηρικτικό υλικό για τους εκπαιδευτικούς, προϊόντα και υπηρεσίες τα οποία απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς, μαθητές αλλά και γονείς. Ο χρήστης έχει πρόσβαση στην εκπαιδευτική πύλη όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια καθώς και σε σχέδια μαθημάτων.

Λειτουργίες	Περιγραφή
Είσοδος- Προφίλ χρήστη	Οι χρήστες έχουν πρόσβαση χωρίς να είναι απαραίτητη η εγγραφή τους. Έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν για να

		συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δράσεις. Ο χρήστης δεν δημιουργεί προφίλ.
Αναζήτηση		Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να αναζητήσει σχέδια μαθημάτων χρησιμοποιώντας την γρήγορη αναζήτηση είτε επιλέγοντας την βαθμίδα εκπαίδευσης είτε το γνωστικό αντικείμενο είτε τον τύπο της εκπαιδευτικής πηγής. Επίσης ο χρήστης μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση στα διακεκριμένα σχέδια μαθημάτων.
Έτοιμα Μαθημάτων	Σχέδια	Σε κάθε σχέδιο μαθήματος εμφανίζονται βασικά στοιχεία όπως τίτλος, βαθμίδα εκπαίδευσης και μία μικρή περιγραφή. Εφόσον ο χρήστης επιλέξει εκείνο που τον ενδιαφέρει εμφανίζεται ο τίτλος του σχεδίου, ο σκοπός και η εκπαιδευτική βαθμίδα. Συνήθως κάθε σχέδιο μαθήματος περιλαμβάνει εκπαιδευτικούς στόχους, μία γενική περιγραφή, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, υλικά και μέσα που θα χρησιμοποιηθούν.
Λειτουργίες χρήστη		Ο χρήστης δεν δημιουργεί σχέδια μαθημάτων.
Δημιουργία Μαθημάτων Διαμοιρασμός	Σχεδίων και	Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να εκτυπώσει τα σχέδια μαθημάτων και να τα μοιραστεί μέσω εφαρμογών.
Κόστος		Δωρεάν
Πρόσβαση		Σύνδεση μέσω διαδικτύου

Πίνακας 22, Χαρακτηριστικά της εκπαιδευτικής πύλης Scholastic

9. Η εκπαιδευτική πύλη (<http://www.thinkfinity.org/welcome>)

Εικόνα 20, Εκπαιδευτική Πύλη Thinkfinity

Στο σημείο αυτό είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι υπάρχουν εκπαιδευτικές πύλες, οι οποίες συνεργάζονται με άλλες και επεκτείνουν την διαδικασία αναζήτησης σχεδίων μαθημάτων σε αυτές. Πιο συγκεκριμένα, η εκπαιδευτική πύλη Thinkfinity είναι μία διαδικτυακή εκπαιδευτική κοινότητα, η οποία παρέχει πρόσβαση σε περίπου 60.000 εκπαιδευτικούς για την ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε χιλιάδες δωρεάν ψηφιακές εκπαιδευτικές πηγές. Περιλαμβάνει πλούσιο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, όπως σχέδια μαθημάτων, διαδραστικές δραστηριότητες, βίντεο και παιχνίδια, τα οποία ευθυγραμμίζονται με τα εκπαιδευτικά πρότυπα (Common Core State Standards) καλύπτουν όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες K-12 και απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς, σε μαθητές και σε γονείς.

Το διαθέσιμο υλικό παρέχεται από την συνεργασία της εκπαιδευτικής πύλης με κορυφαίους και αξιόλογους οργανισμούς και εκπαιδευτικές πύλες, οι οποίες εξειδικεύονται σε συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο. Σε κάθε σχέδιο μαθήματος της εκπαιδευτικής πύλης αναφέρεται ο οργανισμός/ εκπαιδευτική πύλη που το δημιούργησε. Μερικές από τις εκπαιδευτικές πύλες που συνεργάζονται είναι οι εξής:

- i. EDSITEment (<http://edsitement.neh.gov/>): Ξεκίνησε από την Εθνική Χρηματοδότηση για την Ανθρωπότητα (National Endowment for the Humanities, NEH) των Ηνωμένων Εθνών και διαθέτει σχέδια μαθημάτων και

εκπαιδευτικούς πόρους σχετικά με την τέχνη, τον πολιτισμό, τη λογοτεχνία, τη γλώσσα, ξένες γλώσσες, την ιστορία και τις κοινωνικές επιστήμες.

- ii. *Readwritethink* (<http://www.readwritethink.org>): Αναπτύχθηκε από το Διεθνή Ένωση Αναγνωστών (International Reading Association, IRA) και από το Εθνικό Συμβούλιο Εκπαιδευτικών Αγγλίας (National Council of Teachers of English NCTE) και παρέχει στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικές τεχνικές και υλικό για την ανάγνωση και την εκμάθηση της γλώσσας.
- iii. *National Geographic education* (http://education.nationalgeographic.com/education/?ar_a=1): Αναπτύχθηκε από την κοινότητα National Geographic και παρέχει υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικό υλικό για μαθήματα γεωγραφίας και κοινωνικών επιστημών, το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς.
- iv. *econedlink* (<http://www.econedlink.org/>): Αναπτύχθηκε από το Συμβούλιο Οικονομικής Εκπαίδευσης, απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και μαθητές και παρέχει εκπαιδευτικό υλικό και εκπαιδευτικές δραστηριότητες για μαθήματα οικονομικών επιστημών με σκοπό να ενσωματωθούν οι οικονομικές έννοιες στο πρόγραμμα σπουδών όπως περιγράφεται από τα Εθνικά Εκπαιδευτικά Πρότυπα για το μάθημα των οικονομικών.

4.2.2 Σύγκριση Εκπαιδευτικών Πυλών και Αποτελέσματα

Παρατηρώντας τις λειτουργίες των εκπαιδευτικών πυλών, όπως παρουσιάστηκαν παραπάνω μπορεί κανείς να εντοπίσει κάποια κοινά χαρακτηριστικά που διαθέτουν:

1. Αναζήτηση σχεδίου μαθήματος

Βασική λειτουργία όλων των εκπαιδευτικών πυλών είναι η αναζήτηση σχεδίων μαθημάτων, η οποία μπορεί να έχει διάφορες μορφές σε κάθε αποθετήριο. Συνήθως κάθε εκπαιδευτική πύλη συνδυάζει τις διάφορες μορφές αναζήτησης και δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να επιλέξει όποια επιθυμεί.

- ❖ **Γρήγορη αναζήτηση:** Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να εισάγει λέξεις-κλειδιά στο διαμορφωμένο πλαίσιο, όπως για παράδειγμα το γνωστικό αντικείμενο ή συγκεκριμένο θέμα που τον ενδιαφέρει αλλά και να τις συνδυάσει.
- ❖ **Αναζήτηση με βάση το γνωστικό αντικείμενο:** Τα σχέδια μαθημάτων κατηγοριοποιούνται με βάση το γνωστικό αντικείμενο όπως Μαθηματικά, Επιστήμη, Λογοτεχνία, Τέχνες, Κοινωνικές Επιστήμες. Η κατηγοριοποίηση των γνωστικών αντικειμένων δεν είναι κοινή σε όλες τις πύλες καθώς κάποιες διαφοροποιούνται ελάχιστα και άλλες εξειδικεύονται σε σχέδια μαθημάτων που αφορούν συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.
- ❖ **Αναζήτηση με βάση την βαθμίδα εκπαίδευσης:** Τα σχέδια μαθημάτων καλύπτουν κυρίως τις τάξεις του Δημοτικού και την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Κ-12). Κάποιες εκπαιδευτικές πύλες παρέχουν υλικό για τις τάξεις του νηπιαγωγείου, για εκπαίδευση αφού αποφοιτήσουν από το σχολείο αλλά και για παιδιά με ειδικές ανάγκες
- ❖ **Σύνθετη Αναζήτηση:** Η σύνθετη αναζήτηση επιτρέπει στο χρήστη να εισάγει περισσότερα κριτήρια στην αναζήτησή του όπως για παράδειγμα τον τύπο της εκπαιδευτικής πηγής και την μορφή της.
- ❖ **Αναζήτηση σε διαφορετικές εκπαιδευτικές πύλες:** Υπάρχουν εκπαιδευτικές πύλες που επεκτείνουν την αναζήτηση σχεδίων μαθημάτων και σε άλλες.

2. Εγγραφή χρηστών - Δημιουργία Προφίλ

Σε κάποιες εκπαιδευτικές πύλες ο επισκέπτης χωρίς εγγραφή μπορεί να περιηγηθεί στο εκπαιδευτικό υλικό και να το κατεβάσει στον προσωπικό του υπολογιστή χωρίς όμως να έχει παραπάνω δυνατότητες. Αντιθέτως, σε κάποια άλλα αποθετήρια δεν επιτρέπεται στον επισκέπτη να έχει πλήρη πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό καθώς είναι απαραίτητη η εγγραφή του. Στις περισσότερες

εκπαιδευτικές πύλες ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να εγγραφεί για να αποκτήσει πλήρη πρόσβαση στο αποθετήριο και να δημιουργήσει το δικό του προφίλ. Μερικές από τις δυνατότητες που παρέχονται στον χρήστη είναι να δημιουργήσει το δικό του σχέδιο μαθήματος και να το διαμοιράσει στην εκπαιδευτική κοινότητα αλλά και να κατεβάσει στον προσωπικό του υπολογιστή σχέδια μαθημάτων, να τα σχολιάσει και να τα βαθμολογήσει.

3. Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος

Στις περισσότερες εκπαιδευτικές πύλες ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να συνεισφέρει στην κοινότητα δημιουργώντας ο ίδιος και δημοσιεύοντας σχέδια μαθημάτων και υλικό που έχει συλλέξει από το διαδίκτυο. Για τη δημιουργία του σχεδίου συνήθως ακολουθεί απλά βήματα συμπληρώνοντας ένα πρότυπο μαθήματος στα οποία δίνει μία περιγραφή του μαθήματος, δηλώνει τα χαρακτηριστικά του σχεδίου, ώστε να μπορούν οι χρήστες να το εντοπίσουν και να ταξινομηθεί σωστά, περιγράφει αναλυτικά τις εκπαιδευτικές πηγές που έχει σχεδιάσει ενώ σε κάποια αποθετήρια μπορεί να επιλέξει ποιοι μπορεί να έχουν πρόσβαση.

4. Αξιολόγηση/ Βαθμολόγηση σχεδίου μαθήματος

Σε αρκετές εκπαιδευτικές πύλες το εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται είτε από την ίδια την εκπαιδευτική πύλη είτε από αξιόλογους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, με τους οποίους συνεργάζονται, με αποτέλεσμα να είναι αξιόπιστο και έγκυρο. Στην περίπτωση που οι προτάσεις διδασκαλίας παρέχονται από του χρήστες, αξιολογούνται πρώτα από τους υπεύθυνους και έπειτα δημοσιεύονται, ώστε το εκπαιδευτικό υλικό που παρέχεται να είναι αξιόλογο και υψηλής ποιότητας. Επιπλέον, σε όλες τις εκπαιδευτικές πύλες οι εγγεγραμμένοι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να βαθμολογήσουν τα σχέδια μαθημάτων, να αφήσουν τα σχόλιά τους αλλά και να περιγράψουν τον τρόπο με τον οποίο αξιοποίησαν το υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό. Επίσης, σε κάποια αποθετήρια οι χρήστες μπορούν εάν εντοπίσουν κάποιο πρόβλημα να το αναφέρουν και να ζητήσουν από τους υπεύθυνους να το αξιολογήσουν.

Ακολουθεί ένας συγκριτικός πίνακας ο οποίος αποτελείται από τις εκπαιδευτικές πύλες που παρουσιάστηκαν παραπάνω και από τα χαρακτηριστικά των πυλών, ώστε να ελεγχθεί κατά πόσο πληρούν τα συγκεκριμένα στοιχεία.

Εκπαιδευτικές Πύλες		1. e-yliko	2. OER	3. Curriki	4. TesConnct	5. Share my lesson	6. HotChalk's	7. Discovery Education	8. Scholastic
Χαρακτηριστικά Εκπαιδευτικής Πύλης									
Πύλη Πληροφοριών		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Επίκεντρο οι ανάγκες του χρήστη και της κοινότητας		-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Παροχή υπηρεσιών		-	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Πλαίσια Εκπαιδευτικής Πύλης									
Πιστοποίηση «Authentication»	Είσοδος χωρίς εγγραφή	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Δημιουργία λογαριασμού	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓
Έγκριση «Authorization» (διαφορετικές ομάδες με πρόσβαση σε διαφορετικό περιεχόμενο)		-	✓	✓	✓	✓		✓	✓
Πληροφορίες και υπηρεσίες Παρουσίασης «Presentation»	Αναζήτηση	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Υποστήριξη	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Εκπαιδευτικά Χαρακτηριστικά (Αναφορές, Πηγές)		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Παρουσίαση πληροφοριών και πλοήγηση		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Εκπαιδευτικό Υλικό		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Αλληλεπίδραση και Ανατροφοδότηση (Ανατροφοδότηση)	-	✓	✓	✓	✓	✓	-	-
Τεχνικά Θέματα (Ταχύτητα)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Λειτουργίες Εκπαιδευτικών Πυλών								
Διαμοιρασμός / Δημιουργία Σχεδίου Μαθήματος	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-

Πίνακας 23, Συγκριτικός Πίνακας Εκπαιδευτικών Πυλών

Με βάση τα παραπάνω συμπεραίνει κανείς ότι οι εκπαιδευτικές πύλες που περιγράφηκαν συγκεντρώνουν βασικά χαρακτηριστικά μίας πύλης. Πιο συγκεκριμένα, παρέχουν πληροφορίες και εκπαιδευτικό υλικό σε μία κοινότητα, επικεντρώνονται στις ανάγκες των χρηστών και παρέχουν υπηρεσίες σε αυτούς. Όπως παρατηρείται σε όλες τις εκπαιδευτικές πύλες ο χρήστης χρειάζεται να εγγραφεί και να δημιουργήσει προσωπικό λογαριασμό για να κατασκευάσει κάποιο σχέδιο μαθήματος, με αποτέλεσμα να παρέχεται ασφάλεια στους χρήστες της εκπαιδευτικής πύλης. Επιπλέον, κάθε εκπαιδευτική πύλη παρέχει ένα μενού πλοήγησης, ώστε να διευκολύνονται οι χρήστες αλλά και αρκετές υπηρεσίες, όπως η δυνατότητα αναζήτησης υλικού και συνεχή υποστήριξη όταν χρειαστούν. Επιπρόσθετα, οι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να αλληλεπιδράσουν και να αξιολογήσουν το διαθέσιμο υλικό καθώς μπορούν να επικοινωνήσουν με φόρουμ και να ενταχθούν σε συζητήσεις που τους ενδιαφέρουν αλλά και να σχολιάσουν και να βαθμολογήσουν το εκπαιδευτικό υλικό. Με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών πυλών οι χρήστες έχουν πρόσβαση σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό όπως σχέδια μαθημάτων, δραστηριότητες και σε επιπλέον αναφορές και βιβλιογραφία, από το οποίο μπορούν να εμπνευστούν, ώστε να κατασκευάσουν το σχέδιο μαθήματος που ταιριάζει στις ανάγκες τους.

Συνοψίζοντας, ως επακόλουθο της ανάπτυξης της τεχνολογίας και του διαδικτύου στην εκπαίδευση είναι ο εμπλουτισμός με πολλούς ιστοχώρους εκπαιδευτικού περιεχομένου. Οι εκπαιδευτικές πύλες, όπως αναλύθηκε νωρίτερα, αποτελούν διαδικτυακούς τόπους, οι οποίοι παρέχουν πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό όπως και σχέδια μαθημάτων, άρθρα,

εκδηλώσεις, φόρουμ συζητήσεων για εκπαιδευτικούς και ειδησεογραφική ενημέρωση. Οι εκπαιδευτικές πύλες δημιουργούνται από εκπαιδευτικούς οργανισμούς, φορείς, ιδρύματα και απευθύνονται σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα, σε εκπαιδευτικούς, μαθητές αλλά και γονείς. Όπως παρουσιάστηκε κάθε εκπαιδευτική πύλη παρέχει πολλές λειτουργίες στους χρήστες, όπως την πρόσβαση σε πλούσιο υλικό ενώ παράλληλα διευκολύνει στο διαμοιρασμό και στην ανταλλαγή εκπαιδευτικού υλικού ανάμεσα στην εκπαιδευτική κοινότητα. Βέβαια, κάθε εκπαιδευτική πύλη πρέπει να πληροί κάποια χαρακτηριστικά προκειμένου να θεωρείται έγκυρη και αξιόπιστη, να είναι εύχρηστη και εξυπηρετεί τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των χρηστών.

Σύνοψη

Στο παρόν κεφάλαιο αναδείχθηκε η αναγκαιότητα και η συμβολή της τεχνολογίας στην οργάνωση και στο σχεδιασμό της διδασκαλίας. Ειδικότερα, στην πρώτη ενότητα παρουσιάστηκαν τα εργαλεία κατασκευής σχεδίων μαθημάτων και οι λειτουργίες τους και στη συνέχεια έγινε σύγκριση αυτών, ώστε να παρουσιαστούν συγκεντρωτικά και να αναδειχθεί η προσφορά τους για την σχεδίαση των μαθημάτων. Αντικείμενο της επόμενης ενότητας ήταν ο ορισμός και η παρουσίαση των εκπαιδευτικών πυλών, όπου περιγράφηκαν οι λειτουργίες τους με σκοπό να κατανοήσει ο αναγνώστης τη συμβολή τους στο σχεδιασμό της διδασκαλίας ενώ στη συνέχεια ελέγχθηκαν κατά πόσο πληρούν τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών πυλών.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Συμπεράσματα

Στην παρούσα εργασία ερευνήθηκε η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων, οι μέθοδοι για την ανάπτυξη σχεδίων μαθημάτων αλλά και τα εργαλεία που υποστηρίζουν την παραπάνω διαδικασία. Μετά από τη βιβλιογραφική επισκόπηση που πραγματοποιήθηκε καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι η διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων αποτελεί μία απαραίτητη ενέργεια την οποία κάθε εκπαιδευτικός οφείλει να πραγματοποιεί για την προετοιμασία της διδασκαλίας του. Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας είναι σημαντικό και δύσκολο έργο για κάθε εκπαιδευτικό καθώς καλείται να αξιολογήσει τις επιδιώξεις του αναλυτικού προγράμματος, τις ανάγκες μαθητών και να επιλέξει τον τρόπο με τον οποίο θα τις υλοποιήσει ενώ παράλληλα προσπαθεί να σχηματίσει σαφή αντίληψη για την εκτέλεση της διδασκαλίας του. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός χρειάζεται πριν σχεδιάσει να λάβει υπόψη του κάποιους σημαντικούς παράγοντες, όπως η διαφορετικότητα των εκπαιδευομένων, οι ανάγκες των χαρισματικών και ταλαντούχων μαθητών, οι «διαφορετικές τάξεις», οι οδηγίες του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, η οργάνωση της αίθουσας διδασκαλίας και ο εξοπλισμός, ο ρυθμός της διδασκαλίας και η κινητοποίηση των εκπαιδευομένων, η ένταξη των νέων τεχνολογιών στη διαδικασία της μάθησης καθώς ακόμα και η διαχείριση του χρόνου του εκπαιδευτικού. Εμβαθύνοντας στη διαδικασία του σχεδιασμού διαπιστώσαμε, ότι ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να σχεδιάσει τη διδασκαλία του σε διάφορα χρονικά επίπεδα (μακροπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο, εβδομαδιαίο επίπεδο) αναλόγως τις ανάγκες και τις επιδιώξεις του. Βέβαια είναι προτιμότερο, ο εκπαιδευτικός να ξεκινήσει το μακροχρόνιο σχεδιασμό και σταδιακά να περάσει στα επόμενα επίπεδα, καθώς αποτελεί την πρώτη προσέγγιση του σχεδιασμού, ώστε να καταλήξει εύκολα στο σχεδιασμό ενός ωριαίου σχεδίου μαθήματος.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας ήταν η διερεύνηση των βασικών ορισμών που έχουν διατυπωθεί σχετικά με το σχέδιο μαθήματος, ώστε να καθοριστεί η έννοια αυτού και να παρουσιαστούν τα δομικά συστατικά του. Μετά από την παραπάνω διαδικασία, καταλήξαμε στο συμπέρασμα, ότι στο σχέδιο μαθήματος θα πρέπει να δίνονται σαφείς απαντήσεις σχετικά με τον εκπαιδευτικό σκοπό και τους στόχους του μαθήματος, με την θεματική ενότητα και τους βασικούς άξονες του αναλυτικού προγράμματος, το περιεχόμενο μαθήματος, τις μεθόδους διδασκαλίας, τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τα εκπαιδευτικά μέσα και υλικά, την αξιολόγηση και την εκτίμηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας αλλά και τον απαιτούμενο χρόνο. Ένα σχέδιο μαθήματος για να είναι οργανωμένο και ολοκληρωμένο θα πρέπει να περιλαμβάνει τα παραπάνω στοιχεία, καθώς

έτσι θα εξυπηρετεί το έργο του εκπαιδευτικού και θα τον διευκολύνει στη διεξαγωγή της διδασκαλίας.

Όπως αναλύθηκε στο αντίστοιχο κεφάλαιο, τα σχέδια μαθημάτων μπορούν να ακολουθήσουν κάποια από τις προτεινόμενες μεθοδολογίες για να αναπτυχθούν. Μετά από την παρουσίαση και την περιγραφή των μεθόδων κατασκευής σχεδίων μαθημάτων αναδείχθηκαν τα βασικά στάδια που πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στο σχεδιασμό της διδασκαλίας. Επίσης, καταλήξαμε στο συμπέρασμα, ότι ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να διαμορφώσει το δικό του μοντέλο σχεδιασμού, συμπεριλαμβάνοντας τα βασικά συστατικά του σχεδίου μαθήματος ακολουθώντας παράλληλα τις κατευθυντήρες γραμμές των μεθόδων, καθώς η διδασκαλία είναι ένα πολύπλοκο φαινόμενο το οποίο δεν μπορεί να ακολουθήσει αυστηρά τα στάδια ενός μοντέλου.

Η παρούσα εργασία επικεντρώθηκε στις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία για την διαδικασία ανάπτυξης σχεδίων μαθημάτων. Όπως έχει αναφερθεί, η κατασκευή σχεδίων μαθημάτων αποτελεί μία σημαντική ενέργεια την οποία κάθε εκπαιδευτικός οφείλει να πραγματοποιεί και να μην παραβλέπει. Ο εκπαιδευτικός με τη βοήθεια ειδικών εργαλείων έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει σχέδια μαθημάτων και να αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα που του προσφέρουν, τα οποία δίνουν νέα διάσταση στη διαδικασία του σχεδιασμού και στο έργο των εκπαιδευτικών. Όπως συμπεραίνουμε, με την χρήση των συγκεκριμένων εργαλείων ο εκπαιδευτικός εξοικονομεί χρόνο, καθώς σχεδιάζει πιο γρήγορα και εύκολα σχέδια μαθημάτων ενώ παράλληλα μπορεί να οργανώσει το εκπαιδευτικό υλικό και να συγκεντρώσει όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Επιπλέον, έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει ημερολόγιο, με το οποίο μπορεί να οργανώσει το καθημερινό πρόγραμμα αλλά και ολόκληρης της σχολικής χρονιάς εξυπηρετώντας έτσι και τις ανάγκες του μακροχρόνιου σχεδιασμού. Με τα συγκεκριμένα εργαλεία, η διαδικασία σχεδιασμού γίνεται πιο δυναμική, πιο πλούσια και προσαρμοσμένη στις ανάγκες του εκπαιδευτικού, καθώς σε πολλά από αυτά δίνεται η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να επισυνάψει αρχεία και σημειώσεις. Επιπλέον, έχει τη δυνατότητα να κατασκευάσει σχέδιο μαθήματος ενσωματώνοντας όλα τα βασικά χαρακτηριστικά αυτού, καθώς κάποια παρέχουν ένα πρότυπο σχέδιο, το οποίο μπορεί να το ακολουθήσει ο χρήστης ενώ σε κάποια άλλα μπορεί να τα εισάγει ο ίδιος. Τα συγκεκριμένα εργαλεία λειτουργούν και σαν χώρος αποθήκευσης των σχεδίων μαθημάτων και βοηθούν τον εκπαιδευτικό να τα ταξινομήσει ανά μάθημα, γνωστική βαθμίδα. Με τη βοήθεια των εργαλείων ο χρήστης έχει πρόσβαση ανά πάσα στιγμή στο πρόγραμμα και στα σχέδια μαθημάτων του, με αποτέλεσμα να μπορεί εύκολα

να τα τροποποιήσει καθώς μπορεί παλαιότερα σχέδια και προγράμματα να τα αναπροσαρμόσει και να τα τροποποιήσει χωρίς να τα δημιουργήσει εξ αρχής. Ένα ακόμα σημαντικό πλεονέκτημα όλων των εργαλείων είναι ότι επιτρέπουν το διαμοιρασμό των σχεδίων μαθημάτων με άλλους χρήστες, όπως για παράδειγμα σε άλλους εκπαιδευτικούς και τους γονείς των μαθητών αλλά και με τους ίδιους τους εκπαιδευόμενους, οι οποίοι μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους άμεσα το εκπαιδευτικό υλικό και το ωρολόγιο πρόγραμμα.

Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και του διαδικτύου στο χώρο της εκπαίδευσης έχει επιφέρει την δημιουργία εκπαιδευτικών πυλών. Όπως αναλύθηκε, οι τελευταίες αποτελούν διαδικτυακούς τόπους, στις οποίες υπάρχει διαθέσιμο πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό σχέδια μαθημάτων, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, άρθρα, εκδηλώσεις, φόρουμ συζητήσεων για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτικά νέα. Οι εκπαιδευτικές πύλες δημιουργούνται από εκπαιδευτικούς οργανισμούς, φορείς, ιδρύματα και απευθύνονται σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα, σε εκπαιδευτικούς, μαθητές αλλά και γονείς. Οι εκπαιδευτικές πύλες παρέχουν με τη σειρά τους πολλά πλεονεκτήματα και λειτουργίες στους χρήστες αλλά και σημαντικά οφέλη στο χώρο της εκπαίδευσης. Ένα από τα σημαντικότερα οφέλη είναι, ότι οι χρήστες έχουν πρόσβαση σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό, τις περισσότερες φορές χωρίς κόστος, το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν αλλά και να εμπνευστούν, για να δημιουργήσουν το δικό τους υλικό. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικές πύλες διευκολύνουν το διαμοιρασμό και την ανταλλαγή εκπαιδευτικού υλικού ανάμεσα στην εκπαιδευτική κοινότητα, καθώς κάθε χρήστης έχει τη δυνατότητα, να δημοσιεύσει το υλικό που έχει δημιουργήσει με αποτέλεσμα να έχει πρόσβαση στη μάθηση όποιος επιθυμεί. Επιπρόσθετα, στις εκπαιδευτικές πύλες είναι εύκολη η αναζήτηση του εκπαιδευτικού υλικού, το οποίο είναι συνήθως ταξινομημένο και αποθηκευμένο ανά γνωστικό αντικείμενο και βαθμίδα εκπαίδευσης. Ένα ακόμα σημαντικό πλεονέκτημα των εκπαιδευτικών πυλών είναι η δυνατότητα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης μέσα στην κοινότητα καθώς οι χρήστες μπορούν να ενταχθούν σε ομάδες συζητήσεων και να επικοινωνήσουν μέσω φόρουμ για θέματα που τους ενδιαφέρουν αλλά και να αξιολογήσουν το διαθέσιμο υλικό, να το σχολιάσουν και να το βαθμολογήσουν. Τέλος, είναι απαραίτητο κάθε εκπαιδευτική πύλη να συγκεντρώνει τα βασικά χαρακτηριστικά προκειμένου να θεωρείται έγκυρη και αξιόπιστη και να ικανοποιεί τις απαιτήσεις των χρηστών.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Arends, R. (1988). *Learning to teach, random house* . New York.

Beetham, H. (2004). *Review: Developing e-learning models for the JISC practitioner communities: a report for the JISC e-pedagogy programme*, JISC.

Beetham, H. & Rhona, S. (2007). An Introduction to Rethinking Pedagogy for a Digital Age, in Beetham, H. and Rhona, S. (Eds.), *Rethinking pedagogy for a digital age: designing and delivering e-learning*. London: Routledge.

Borich, G. (1988). *Effective teaching methods*. Merrill Publishing Co.

Bottuti, L. (2003). *Instructional Design and Learning Technology Standards*. ICeF-Quaderni dell' Istituto, 9, 2003.

Bloom, B. (1956). *Taxonomy of educational objectives, handbook i: The cognitive domain*. New York: David McKay Co Inc.

Butt, G. (2008). *Lesson planning*. (3rd ed.). London: Continuum.

Constantine, L.L., & Lockwood, L.A.D. (2001). Design Study 1: Active Table –of- Contents Control for Content Navigation and Customization. Ανακτήθηκε Μάης, 30 2014, από: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.22.1265&rep=rep1&type=pdf>

Chiout , H., & Steffens, W. (1978). *Unterrichtsvorbereitung und Unterrichtsbeurteilung*. Frankfurt.

Davies, I. (1971). *The management of Learning*. Me Graw Hill, London.

Dichanz, H., & Mohrmann, K. (1980). *Unterrichtsvorbereitung. Probleme, Beispiele, Vorbereitungshilfen*. Stuttgart.

- Dohmen, G. & Maurer, F. (1976, 1968). (Hg): *Unterricht, Aufbau und Kritik*. 6erw.Aufl.
- Eggen, P. & Kauchak, D. (2001). *Strategies for Teachers: Teaching Content and Thinking Skills*. Boston: Allyn and Bacon.
- Gagne, R., Briggs, L. J., & Wager, W., (1992). *Principles of instructional design* (4th ed.),.Forth Worth: Harcourt Brace Jovanovich.
- Gagne, R. (1985). *The conditions of learning (4th.)* . New York: Holt: Rinehart & Winston.
- Gros, B., Elen, J. , Kerres, M., Merrienboer, J., Spector, M. (1997). Instructional Design and the Authoring of Multimedia and Hypermedia Systems: Does a Marriage Make Sense?" *Educational Technology*, (37)1, 48-56.
- Gustafson, K., & Branch, R. (1993). Revisioning models of instructional development. *Educational Technology Research and Development* . , 33 (2), pp.27-32.
- Hooper, S. & Rieber, L. (1999). Teaching, instruction and technology. ORNSTEIN, A. & HORENSTEIN, L. B. (eds.). *Contemporary issues in curriculum*. Boston: Allyn & Bacon, σ σ . 252-264
- Hunter, M. (1995). *Mastery teaching*. Thousand Oaks: Corwin Press, Inc.
- Hunter, M. (1982). *Mastery teaching*. El Segundo,CA: TIP Publications.
- IEEE, (2001). *Reference guide for instructional design and development*. Ανακτήθηκε Οκτώβρης 2, 2013, από http://www.ieee.org/education_careers/education/ref_guide/index.html
- Javed Iqbal, A. (2012, Μάιος 26). Session on lesson planning [Web log message]. Ανακτήθηκε Σεπτέμβρης 9, 2013, από <http://www.slideshare.net/JavedIqbal15/presentation-on-lesson-planning>
- Jensen, L. (2013). Planning Lessons. In Celce-Murcia, M. (Ed.), *Teaching English as a Second or Foreign Language (3rd edition, pp. 403-413)*. Boston: Heinle&Heinle. Ανακτήθηκε Σεπτέμβρης 9, 2013, από(<http://www.princeton.edu/~pia/TEFL.pdf>).
- Joyce, B., Weil, M. & Calhoun, E. (2000). *Models of Teaching*. (6th ed.), Boston: Allyn and Bacon.

Kaur, S. & Singh, D. (2006). *Education web portals-a literature review*. Ανακτήθηκε Φεβρουάριος 9, 2014, από http://dspace.fsktm.um.edu.my/bitstream/1812/109/2/File2_Chap1-3.pdf

Kramp, W. (1969). Hinweise zur *Unterrichtsvorbereitung für Anfänger*. In: Auswahl, Reihe A, Hannover.

Lesson Plan. (2013). Ανακτήθηκε Σεπτέμβρης 29, 2013, από το wiki: http://en.wikipedia.org/wiki/Lesson_plan.

Lesson Planning. (2010). Ανακτήθηκε Σεπτέμβρης 29, 2013, από το wiki: http://edutechwiki.unige.ch/en/Lesson_planning.

Mager, R. (1962). *Preparing Instructional Objectives*. Palo Alto: Fearon Publishers, California.

McCutcheon, G. (1980). How do elementary school teachers plan? The nature of planning and influences on it. *The Elementary School Journal*, 81, 4-23.

Mendoza , A. M. R. (2013). Research work in special topics 2 (lesson planning). Ανακτήθηκε Οκτώβρης 29, 2013, από <http://www.slideshare.net/07091994/research-work-16517870>.

Messer, A. (1978). *Planungsaufgabe Unterricht: Primarstufe. Workshop Schulpädagogik, Materialien 10*, Ravensburg 1978.

Molenda, M. (2003). In search of the elusive ADDIE model, *Performance Improvement*, 42 (5), pp. 34-36.

Ragbir, D. & Mohan, P. (2009). Creating Reusable Lesson Plans for E-Learning using the IMS Learning Design Specification. *International Journal of Education and Development using ICT* [Online], 5(4). Ανακτήθηκε Μάης 30, 2014 από: <http://ijedict.dec.uwi.edu/viewarticle.php?id=852>

Reiser, R., & Dempsey, J. (2007). *Trends and Issues in Instructional Design and Technology*. NJ : Pearson Prentice Hall.

SABES/ACLS (2013). *Lesson Planning Resource Guide*. Ανακτήθηκε Σεπτέμβρης 30, 2013, από <http://sabes.org/curriculum/lesson-planning-guide-2008.pdf>.

Serdyukov, P. & Ryan, M. (2008) . *Writing Effective Lesson Plans: The 5-Star Approach*. Boston: Allyn & Bacon.

Schulz, W. (1980). *Unterrichtsplanung*. München, Wien, Baltimore.

Singh, Y. (2013). *Teaching Practice: Lesson Planning*. Ανακτήθηκε στις Οκτώβρης 3, 2013, από http://books.google.gr/books?id=xCOx-Vh1AW0C&pg=PA316&lpg=PA316&dq=Teaching+Practice:+Lesson+Planning,+%CF%84%CE%BF%CF%85+Y.K.+Singh&source=bl&ots=6repUAu8SF&sig=Kc6E3p_fq4B1KyKTDdtZ6jKuh8Y&hl=el&sa=X&ei=RXIMUpCvGcXWtQaRw4DgCw&ved=0CEUQ6AEwAw#v=onepage&q=Teaching%20Practice%3A%20Lesson%20Planning%2C%20CF%84%CE%BF%CF%85%20Y.K.%20Singh&f=false

Slavin, R. (1988). *Educational psychology: Theory into practice*. (2 ed.). New Jersey: Prentice Hall.

TEAL Center Staff. U.S. Department of Education, Office of Vocational and Adult Education (OVAE), Teaching Excellence in Adult Literacy. (2010). *Effective lesson planning*. Ανακτήθηκε Σεπτέμβρης 29, 2013, από <http://www.commission.wcc.edu/Data/Sites/1/commissionFiles/abe/training/abe-ntt/module-6-articles/ntt---module-6---fs-8-teal-center-lesson-planning-fact-sheet-v2-air-logo-11-18-11.pdf>.

Van Es, R. & Koper, R. (2005). Testing the pedagogical expressiveness of IMS LD, *Educational Technology & Society*, 9 (1), pp. 229-249

Wallace, S. (2010). *The Lifelong Learning Sector Reflective Reader*. Ανακτήθηκε Μάης, 30, 2014, από http://books.google.gr/books?hl=en&lr=&id=XiAWxVrKjD8C&oi=fnd&pg=PA18&ots=hSlcY6BCH9&sig=6iwuEYQ0hx5Jb6XSa01jWbCxbW&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Walker, L. (2008). *The essential guide to lesson planning*. Harlow: Person Education Limited.

Walter, H., & Edelmann, J. (1979). *Pragmatische unterrichtsplanung. Theorie und praxis psychologischer unterrichtsvorbereitung*. Braunschweig.

Whitton, D., Sinclair, C., Barker, K., Nanlohy, P., & Nosworthy, M. (2004). *Learning for teaching: Teaching for learning*. Southbank, Vic: Thomson Social Science Press

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

- Εξαρχάκος, Θ. Γ., (1988). *Διδακτική των Μαθηματικών*. Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.
- Κανάκης, Ι. Ν. (1991). *Προγραμματισμός Διδασκαλίας. Παιδαγωγική και Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια*. (Vol. 7). Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα.
- Κασσωτάκης, Μ. & Φλουρής, Γ. (2006). *Μάθηση και Διδασκαλία θεωρία πράξη και αξιολόγηση της διδασκαλίας*. (Vol. 2, p. 428). Αθήνα.
- Κολιάδης, Ε. (2007). *Θεωρίες Μάθησης και Εκπαιδευτική Πράξη, Γνωστικές Θεωρίες*. (Vol. 2). Αθήνα.
- Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. (1η ed., p. 17). Αθήνα.
- Ματσαγγούρας, Η. (2007). *Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η κριτική σκέψη στη Διδακτική Πράξη, Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας*. (5η ed., Vol. 2). Αθήνα : Εκδόσεις Gutenberg.
- Παναγιώτου, Λ. (2010). *Εκπαιδευτικός τόπος για σχέδια μαθήματος*, (Μεταπτυχιακή εργασία), Πανεπιστήμιο Πειραιά, Πειραιάς.
- Παπανδρέου, Α. (2001). *Μεθοδολογία της διδασκαλίας*. (2η ed.). Αθήνα : Εκδόσεις Γρηγόρης.
- Σάμψων, Γ. Δ., (2012). Σημειώσεις για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) «Διδακτική της Τεχνολογίας και Ψηφιακά Συστήματα»: *Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός και «Διδακτικά» Μοντέλα: Επισκόπηση Πεδίου*. Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς, Οκτώβριος 2012.
- Τριλιανός, Α., (1998). *Μεθοδολογία της Σύγχρονης Διδασκαλίας: Καινοτόμες Επιστημονικές Προσεγγίσεις στη Διδακτική Πράξη*. (Vol.1 & Vol.2). Αθήνα.
- Τριλιανός, Α. (2003). *Μεθοδολογία της Σύγχρονης Διδασκαλίας: Καινοτόμες Επιστημονικές Προσεγγίσεις στη Διδακτική Πράξη*. (3rd ed., Vol. 1 & 2). Αθήνα..

Τριλιανός, Α. (2004). *Μεθοδολογία της Σύγχρονης Διδασκαλίας: Καινοτόμες Επιστημονικές Προσεγγίσεις στη Διδακτική Πράξη*. (3 ed., Vol. 2&3). Αθήνα : Αυτοέκδοση.

Φλουρής, Γ. (2005). *Η αρχιτεκτονική της διδασκαλίας και η διαδικασία της μάθησης*. (6 ed.). Αθήνα : Εκδόσεις Γρηγόρης.

Χατζηδήμου, Δ. (2012). *Προετοιμασία και σχέδιο μαθήματος*. (8η ed.). Θεσσαλονίκη: Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

Χατζηδήμου, Δ. (1987). *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*. Θεσσαλονίκη: Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Όπως έχει σημειωθεί τα σχέδια μαθημάτων μπορεί να έχουν διαφορετική μορφή. Στη συνέχεια ακολουθούν κάποια αντιπροσωπευτικά σχέδια μαθημάτων.

Σχέδιο Μαθήματος Α'

Ημερομηνία	Χρονική περίοδος
Σκοπός του μαθήματος	
Εκπαιδευτικοί Στόχοι	
Ενότητα	
Εκπαιδευτικές Πηγές	
Μέθοδος/ Εκπαιδευτική διαδικασία (χρονική διάρκεια)	
Εργασίες	
Αξιολόγηση της διαδικασίας	

Πίνακας 24, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.

Σχέδιο Μαθήματος Β'

Ημερομηνία	
Σκοπός του μαθήματος	
Εκπαιδευτικοί Στόχοι	
Ενότητα	
Εκπαιδευτικές Πηγές	
Μέθοδος/ Εκπαιδευτική διαδικασία (χρονική διάρκεια)	
Ενέργειες Εκπαιδευτικού	Ενέργειες Εκπαιδευομένων
Εργασίες	
Αξιολόγηση της διαδικασίας	

Πίνακας 25, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.

Σχέδιο Μαθήματος Γ'

Ημερομηνία	Μάθημα	Χρόνος	Τάξη	Αίθουσα
Τίτλος Μαθήματος				
Σκοποί Μαθήματος				
Εκπαιδευτικοί Στόχοι και διερευνητικές ερωτήσεις				
Θεματικό Πρότυπα	Περιεχόμενο:	Εκπαιδευτικά	Σύνδεση με το σχολικό πρόγραμμα και με τις αρμοδιότητες	
Εκπαιδευτικές Πηγές			Βασική προετοιμασία (Αίθουσα, εξοπλισμός)	
Σημεία διαφοροποίησης			Σημεία δράσης	
Εκπαιδευτικές δραστηριότητες	Χρόνος		Εκπαιδευτικές Στρατηγικές/ Τεχνικές	
Αξιολόγηση, στόχοι και στοιχεία				
Εκτίμηση της προόδου			Εκτίμηση της διδασκαλίας	
Σημεία δράσης				

Πίνακας 26, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.

Σχέδιο Μαθήματος Δ'

Ημερομηνία	Χρόνος	Αίθουσα	Αριθμός Μαθητών	Τάξη
Αντικείμενο/ Θέμα/ θέμα δραστηριότητας				
Περιεχόμενο δραστηριότητας				
Εκπαιδευτικοί εκπαιδευόμενοι		Στόχοι για τους	Προσωπικοί Στόχοι του εκπαιδευτικού	
Διαδικασία των δραστηριοτήτων	Εκπαιδευτικές Πηγές	Απαιτούμενος χρόνος	Δράσεις του εκπαιδευτικού σχετικά με το περιεχόμενο και την οργάνωση	
Εκτίμηση της διαδικασίας και πιθανοί στόχοι				

Πίνακας 27, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.

Σχέδιο Μαθήματος Ε'

Τάξη	Εκπαιδευτικοί Στόχοι	
Ημερομηνία		
Χρόνος	Γνώσεις	Δεξιότητες, Στάσεις, Αξίες
Αίθουσα		
Αντικείμενο/ Θέμα		
Δραστηριότητες που πρέπει να γίνουν πριν τη διδασκαλία	Σύνδεση με το αναλυτικό πρόγραμμα	
Εκπαιδευτικές πηγές, εξοπλισμός και προετοιμασία της αίθουσας		
Εκπαιδευτικές δραστηριότητες με τα απαραίτητα μέσα	Απαιτούμενος χρόνος	Δραστηριότητες του εκπαιδευτικού που αφορούν το περιεχόμενο του μαθήματος
Εκτίμηση της πρόόδου των εκπαιδευομένων και των στόχων που επιτεύχθηκαν	Εκτίμηση της διδασκαλίας (σχεδιασμός, προετοιμασία, διαχείριση και επικοινωνία)	

Πίνακας 28, Πηγή: Butt, G. (2008). Lesson planning. (3rd ed.). London: Continuum.